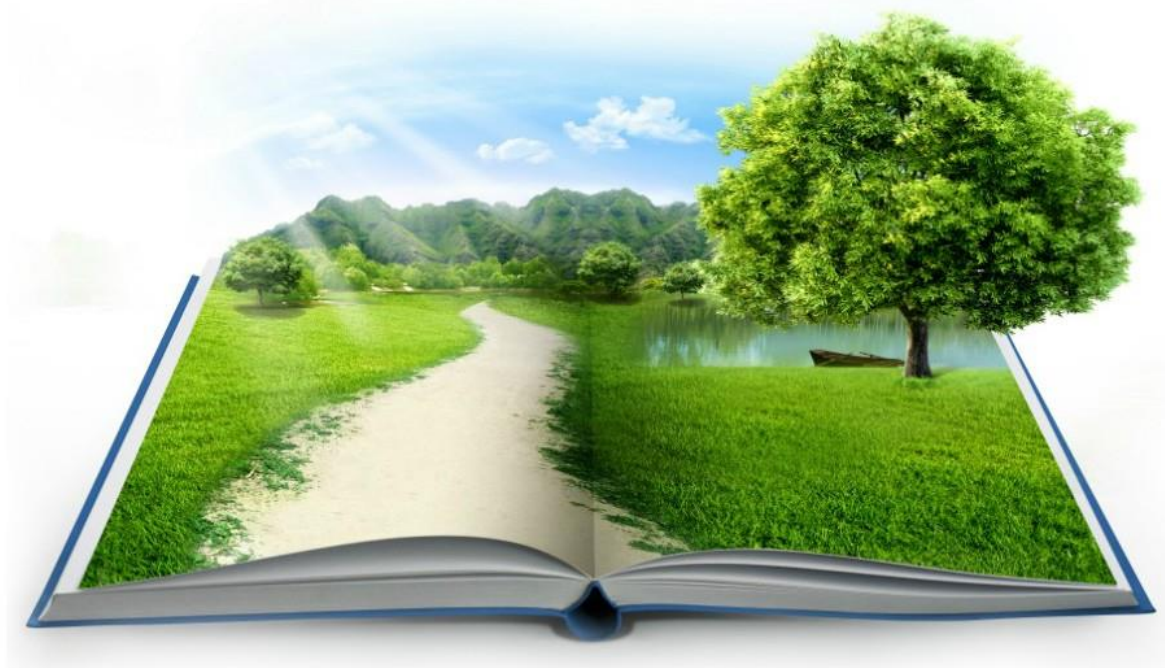

ПРОЕКТ

ПРОГРАМА
ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА
ОБЩИНА КАРНОБАТ
2021-2028 Г.

ПРИЕТА С РЕШЕНИЕ НА ОБЩИНСКИ СЪВЕТ – КАРНОБАТ

№.....

СЪДЪРЖАНИЕ

Въведение

Раздел I. Анализ на средата

1. Природо-географски фактори

- 1.1. Географска характеристика, местоположение и граници
- 1.2. Административно – териториална характеристика
- 1.3. Релеф, поземлени и горски ресурси
- 1.4. Почви и полезни изкопаеми
- 1.5. Климат
- 1.6. Води и хидрографска мрежа

2. Социално-икономически фактори

- 2.1. Демографски и социални характеристики
- 2.2. Икономически показатели

3. Анализ по компоненти на околната среда

- 3.1. Атмосферен въздух
- 3.2. Води
- 3.3. Земи и почви
- 3.4. Зелена система и биоразнообразие

4. Анализ по фактори на въздействие върху околната среда

- 4.1. Отпадъци
- 4.2. Шум
- 4.3. Йонизиращи и нейонизиращи лъчения

5. Демографски, управленски и финансови фактори

- 5.1. Структура на управлението на дейности, свързани с ОС
- 5.2. Сътрудничество с други институции и организации
- 5.3. Общински бюджет и финансиране на дейностите по ОС
- 5.4. Информирание на обществеността

Раздел II. SWOT АНАЛИЗ

Раздел III. Визия за околната среда на общината

Раздел IV. Цели на програмата за опазване на околната среда

1. Генерална стратегическа цел
2. Специфични цели

Раздел V. План за действие

Раздел VI. Организация за изпълнението на програмата

Раздел VII. Мониторинг и контрол

Раздел VIII. Нормативна и стратегическа рамка

Списък на таблиците, фигурите, схемите

Списък на често използваните съкращения

ВЪВЕДЕНИЕ

Програмата за опазване на околната среда (ПООС) очертава целите и действията, насочени към опазване, възстановяване и възпроизводство на естествената околна среда, поддържане на разнообразието на живата природа, разумното използване на природните богатства и ресурси в контекста на устойчивото развитие на община Карнобат.

Програмата се основава на концепцията, че предотвратяването на отрицателните изменения на екосистемите и нарушаването на техните функции в следствие на антропогенни въздействия е ключов фактор за постигане на глобалната цел на политиката по устойчиво развитие – подобряване на качеството на живот и благосъстоянието. В този смисъл ПООС цели не само по-устойчива околна среда, но и по-добро качество на живот на населението. Друг значим аспект за формиране на общинската екологична политика е оценката на очакваните климатични промени и влиянието им върху територията на община Карнобат. Те са свързани най-вече с промяната в режима на температурите и валежите, загубата на биологично разнообразие, щетите върху селското и горското стопанство от засушавания, пожари и др., нарастването на честотата и интензитета на екстремните климатични условия, както и защитата на населението от природни бедствия и катастрофични събития.

Настоящата Програма за опазване на околната среда за периода 2021-2028 г. е разработена в условията на приемственост спрямо предходни общински екологични документи, стопански, финансови и други проучвания за територията на общината. При изготвянето на Плана за действие към ПООС е обърнато специално внимание на Общия устройствен план на община Карнобат и Плана за интегрирано развитие на общината за периода 2021-2027 г. за постигане на съвместимост с целите, проектите и дейностите по опазване на околната среда.

Общинската Програма за опазване на околната среда (ПООС) е разработена на основание чл.79, ал.1 и ал.2 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и се приема от Общинския съвет. Тя е необходима, за устойчиво решаване на екологичните проблеми на територията, запазване на доброто състояние на околната среда и формиране на адекватна политика на Общинска администрация Карнобат за ефективно и целесъобразно използване на ресурсите. Програмата обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на Общините в съответствие с нормативните документи по опазване на околната среда.

Основните задачи, които се поставят с Програмата, са свързани с актуалните проблеми по опазване на средата, бъдещите инициативи за снижаване на вредните последици от човешката дейност, както и изготвяне на работен план, съдържащ схеми и организация на изпълнение, начини на финансиране, отговорни звена, методи за контрол, превантивни дейности и др. В ПООС се поставят и задачи за интегриране на икономическите и социалните цели с тези по опазването на околната среда при планиране на общинските дейности и създаването на оптимална екологична обстановка с траен ефект за обществото.

Целите на програмата се свеждат до следното:

- Акцентиране върху най-важните екологични проблеми на общината;
- Сравняване и привеждане в унисон с националните и европейски приоритети;
- Обвързване на бъдещите проекти на общинска администрация и дейностите в програмата с националните, световни тенденции и стратегии по управление на околната среда;
- Създаване на организация за насочване на силите на общинските и държавни органи, частния и държавен бизнес, граждански сдружения, научни организации и гражданството към изпълнение на заложените в плана приоритетни мерки или за предотвратяване на нови замърсявания;
- Откриване на източници за финансиране (национални и международни програми, европейски фондове и др.).

Програмата се основава на следните **основни принципи**:

Устойчиво развитие

Устойчивото развитие се дефинира като развитие, което „посреща потребностите на настоящото поколение без да е в ущърб на възможността бъдещите поколения да посрещнат

собствените си нужди”. То се постига посредством осъществяването на политики, при които се хармонизират и интегрират икономическото, социалното развитие и опазването на околната среда, като се предотвратяват бъдещи замърсявания и се съхранява биологичното разнообразие.

Опазване на природните ресурси

Постигането на целите на устойчивото развитие изисква съблюдаването на принципа устойчиво използване на природните ресурси и принципа на заменяемост. Природните ресурси следва да се използват при условия и по начини, при които да се съхраняват екосистемите и присъщото им минерално, биологично и ландшафтно разнообразие. Моделите на потребление на възобновяеми ресурси следва да гарантират тяхното непрекъснато и ефективно обновяване, както и запазване и подобряване на качеството им.

Принцип на превенцията и предпазливостта

Необходимо е да се даде предимство на предотвратяването на замърсяванията за сметка на отстраняването на екологичните щети, причинени от тях. Дейности, които съгласно принципа на предпазливостта, представляват потенциална заплаха за околната среда и човешкото здраве следва да се избягват.

Всяка една дейност трябва да се планира и осъществява така, че:

- да причинява минимални изменения на околната среда
- да създава най-малък риск за околната среда и човешкото здраве
- да се редуцира до възможния минимум използването на суровини и енергия при производството, дистрибуцията и потреблението на стоки и материали
- да осигурява възможности за рециклиране, повторно използване и/или извличане на вторични суровини и енергия от отпадъците, генерирани от потреблението на продуктите
- да се предотвратяват и ограничават отрицателните ефекти върху околната среда още при източника на замърсяване

Принципът на предпазливостта се прилага посредством оценка на въздействието върху околната среда и използване на най-добрите налични технологии. Липсата на сигурни научни данни не следва да бъде възприемана като основание за не предприемане на мерки за предотвратяване на деградацията на околната среда, в случаи на потенциални или съществуващи въздействия върху нея.

Интегриране на политиката по опазване на околната среда в секторните и регионалните политики

Според този принцип е необходимо изискванията за опазване на околната среда да бъдат интегрирани в секторните политики и в тези на национално, регионално и местно равнище.

Субсидиарност на политиките

Този принцип се основава на децентрализиране на процеса на вземане на решения. Необходимо е все повече компетенции и отговорности да бъдат трансферирани в посока от централно към регионално и местно равнище. Органите на регионалното и местното управление са по-близо до проблемите и в някои случаи до правилните решения за справянето с тях.

Замърсителят плаща за причинените вреди

Замърсителят заплаща глоби и такси, ако извършваните от него дейности причиняват или могат да причинят натиск върху околната среда, или ако произвежда, използва или търгува със суровини, полуфабрикати и готови продукти, съдържащи материали, увреждащи околната среда. Замърсителят трябва да поеме екологичните разходи, за предприемане на превантивни мерки, ако в резултат на дейността му е възникнала непосредствена заплаха за екологични щети, както и за оздравителни мерки при настъпване на екологични щети.

Прилагане на чисти технологии

Необходимо е да се насърчава въвеждането на „чисти технологии” и постепенно да се преустановява използването на технологии, които причиняват вредни въздействия върху околната среда. Следва да се прилагат „най-добри налични техники” в индустрията и енергетиката по смисъла на Директива 96/61/ЕС за комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването, както и „добри земеделски практики” в селското стопанство, съгласно дефиницията на Организацията за прехрана и земеделие на ООН (FAO).

Използване на икономически инструменти за опазване и подобряване състоянието на околната среда

Икономическите инструменти, които се използват за целите на екологичната политика е необходимо да включват стимули за въвеждане на съобразени с опазването на околната среда технологии, иновации, дейности и практики, и да предвиждат постепенно премахване на субсидии, които подкрепят дейности, причиняващи вредни въздействия върху околната среда.

Потребителят плаща

Всеки, който ползва природни ресурси и услуги следва да заплаща реалната цена за тях и да покрие разходите за възстановяването им.

Споделена отговорност

Всички страни, които носят отговорност за замърсяване на околната среда трябва да участват в разрешаването на възникналите екологични проблеми.

Достъп до информация за околната среда

Компетентните органи следва да предоставят на обществеността информация за околната среда. Всеки има право на достъп до наличната информация за околна среда, без да е необходимо да доказва конкретен интерес.

Участие на обществеността във вземането на решения и достъп до правосъдие по въпроси на околната среда

На обществеността следва да бъде осигурена възможност да участва в процеса на вземането на решения за околната среда, както и да ѝ бъде осигурен ефективен достъп до правосъдие по въпроси на околната среда.

В тази връзка, ПООС на Община Карнобат съдържат раздели, които са обособени по компоненти и фактори на околната среда и следват както разпоредбите на специалните закони по околна среда, така и другите национални планове и програми, които се приемат в отделните сектори, като въздух, води, почви, отпадъци, шум. Поставен е акцент върху използването в максимална степен на наличните и потенциални благоприятни възможности, оползотворяването на природните ресурси чрез неутрализиране на заплахите, които средата поставя:

- преустановяване замърсяването на водите и почвите - изграждане на канализационни системи и съоръжения за пречистване на отпадъчните води;
- подобряване състоянието на екосистемите и биологичното разнообразие;
- развиване на екологосъобразно земеделие и отстраняване на факторите, водещи до деградация на почвите и влошаване на агротехническите им показатели;
- разширяване и усъвършенстване на системата за управление на отпадъците;
- намаляване замърсяването на атмосферния въздух и ограничаване на шумовите емисии.

Програмата за опазване на околната среда на Община Карнобат 2021-2028 г. е документ с отворен статут, с възможност за периодично допълване, доразвиване и разширяване на обхвата, в съответствие с настъпилите промени в приоритетите на Община Карнобат, в екологичното законодателство и в стратегическото развитие на държавата, засягащо Общината.

Избраният подход за разработването на Програмата съответства на одобрените от Висшия експертен съвет на МОСВ методически указания. Основният използван инструментариум в разработката е стратегическото планиране, почиващо на социално-икономически, целеви, проблемен и SWOT анализи. ПООС поставя началото за решаване на екологичните проблеми, натрупани през последните години, чрез привличане на всички заинтересовани страни за участие с цел предприемане на действия за отстраняването им.

РАЗДЕЛ I. АНАЛИЗ НА СРЕДАТА

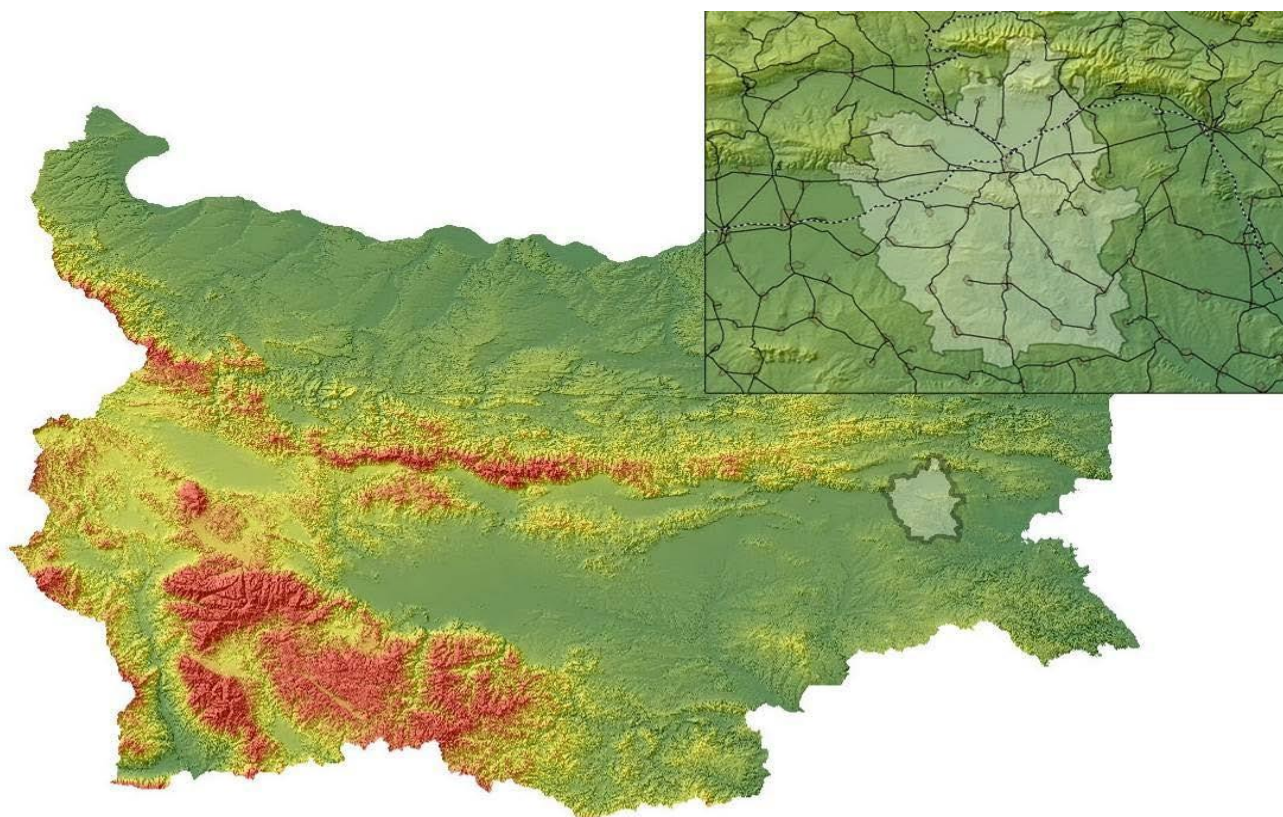
I. Анализ на средата –

II. Природо-географска и териториално-административна характеристика на Община Карнобат

➤ Географско положение и граници

Община Карнобат е разположена в югоизточната част на Република България и е включена в административно-териториалните граници на Бургаска област. На север граничи с община Сунгурларе, на изток с общините Айтос и Камено, на юг с община Средец и на запад с община Стралджа. Ролята и мястото в националното пространство е представена в най-голяма степен от административния, икономически и културен център град Карнобат. Благоприятното географско местоположение на общината и нейният опорен център град Карнобат заемат значимо място в транспортно-комуникационната система на страната. През територията и минават важни стратегически транспортни коридори по оста изток – запад и добре изградени връзки към северната и южната част на България. Общината е пресечна точка на пътищата за Източна и Западна България. През нея преминава ж.п. линия по направление Шумен- Варна (отклонение на гл. жп линия София –Бургас), което я прави единствената ж.п. връзка между южните и северните части на Източна България. На изток от общината чрез основната ос на развитие по АМ „Тракия“ в националното пространство е разположен основният полюс на развитие в региона – град Бургас/Gatewaycity/, разполагащ с международно летище с предимно туристически чартърен трафик и пристанище Бургас. Община Карнобат обхваща територия от 806.100 км² и включва в себе си 31 населени места - 1 град и 30 села /Аспарухово, Черково, Детелина, Деветак, Деветинци, Добриново, Драганци, Драгово, Екзарх Антимово, Глумче, Хаджиите, Искра, Железник, Житосвят, Кликач, Козаре, Крумово градище, Крушово, Мъдрино, Невестино, Огнен, Раклица, Сан-Стефано, Сигмен, Смолник, Соколово, Сърнево, Церковски, Венец, Зимен/, като най-голямото сред тях /по население/ е Екзарх Антимово.

На следващата *фигура* е представена географска карта на Община Карнобат.

Географска карта на Община Карнобат

➤ Релеф

Община Карнобат попада в младонагънатата морфоструктура на Балканидите. Според своето геоморфолошко развитие попада в Преходна /Краищенска - Средногорска/ планинско-котловинна област. Релефът в по-голямата част на територията на общината е равнинен, включително и разположената в северната част на общината Карнобатско-Айтоска планина /най-източните дялове на южната част на източна Стара планина/, която е със сравнително ниски и разляти хълмове между 500 - 600 м. Южно от административния център на общината се издигат Хисарските възвишения. Средната надморска височина е 174м. Сравнително равнинната територия на Община Карнобат е прорязана от две реки: р.Мочурица и р.Русокастренска. По отношение на сеизмичните райони на България /по степените на интензивност по скалата на Медведев, Шпонхойер и Карник/, Община Карнобат попада в зона между пета и шеста степен, което я прави зона със сравнително ниска сеизмична активност.

➤ Полезни изкопаеми

Община Карнобат разполага с богати запаси от подземни богатства по смисъла на чл.2, ал.1, т.5 от Закона за подземните богатства – строителни материали като: андезитови туфи, трахити и трахитови туфи, андезитобазалти, пясъци и базалтови туфи. Съгласно Националния концесионен регистър за територията на Община Карнобат са издадени концесии за добив на подземни богатства на следните находища: находище „Карнобат” (Средния кайряк), разположено в землището на гр. Карнобат; находище „Житосвят”, разположено в землището на с. Житосвят; находище „Трите круши – запад”, разположено в землището на гр. Карнобат; находище „Футула”, разположено в землищата на с. Железник и с. Смолник; находище „Кючук гьол”, с.Венец – в процес на рекултивация; находище „Галата” в гр. Карнобат; находище „Блатото”, с.Венец.

➤ Климат

Община Карнобат е разположена в преходно-континенталната климатична област, която обхваща Тракийската низина, Тунджанската област, долините на реките Струма и Места, Кюстендилската котловина, Задбалканските котловини и най-южните части на Стара планина.

Температура

Средногодишната температура на въздуха за климатичната област е от +11 до +13°C, като тази в Карнобат е +11,4°C. През зимния период климатът е мек като средномесечната януарска температура е +0,1°C. Топлата зима, разтопява снежната покрива и води до измръзване на горният хумусен пласт. Това излага посевите на ниските температури и довежда до измръзването им или намаляване на добива. Характерно за района е неустойчивата снежна покривка. Последните години се наблюдава и нейното периодично появяване като се редуват периоди с или без такава. Първата снежна покривка се образува декември и изчезва началото на март. Това е сравнително кратък период, като колкото повече в северна посока се отива толкова този период се увеличава. През пролетния период средномесечните температури са +5°C. Месеците март и април се характеризират със средномесечни температури +10,5°C, като температурите са подходящи за развиване на овощарство и лозарство. Времето, което е освободено от мраз, са 199 дни – последният мразовит ден през пролетта е преди 20 май, а първият есенен мраз настъпва октомври месец. Това е с около 10-20 дена повече отколкото безмразовия период при умереноконтиненталния климат. По-резки разлики в температурите, както и по-голям интензитет и честота на мразовете има по долините на реките, в северната част на общината и в някои села в южната част – с. Екзарх Антимово, Черково, Сърнево. Лятото средно максималните температури достигат до 29°C. Средномесечните температури са 22,1-22,8°C. Високите температури водят до изпарение на почвената влага и налагат използването на поливни системи за обработваемите територии. Последният от сезоните – есента, се характеризира с високи температури. Тя е продължителна, а термичното и ниво позволява културите да узреят. Валежите са неравномерно разпределени. Общото количество средногодишни валежи са 549 мм, като повече от половината 336 мм са от април до октомври. Най-много валежи падат през лятото, но и тогава месец август е най-сухият за цялата година.

Тези характерни засушавания могат да продължат и повече от 30 дни. Като цяло валежите са недостатъчни – всички пролетни и интензивни култури имат нужда от по-голямо количество валежи и почвена влага, или да им бъде осигурено изкуствено напояване.

Вятър

Друг важен климатичен фактор са преобладаващите ветрове. В региона това са северните и северно-източните. Високата скорост на вятъра се обуславя от предимно низинния релеф. Липсата на високи планини или гъста залесеност, позволява на вятъра да развие по-висока скорост.

Вятърът е факторът с най-силно въздействие върху разпространението на замърсители в атмосферния въздух. Нивото на замърсяване на атмосферния въздух в района на Община Карнобат е резултат, както от количеството и качеството на изхвърляните емисии от замърсители, така и от характера на разсейването им в атмосферата. Характерна особеност в годишното и часово разпределение на скоростта на вятъра е следното: най-големи средномесечни скорости през цялата година се наблюдава в 14 часа, следват средномесечните стойности от 21 часа и най-ниски средномесечни стойности на скоростта на вятъра се наблюдават в 7 часа. В годишния ход на средномесечните стойности на скоростта на вятъра се наблюдават два минимума (през лятото и зимата) и два максимума (през пролетта и през есента). Важна характеристика на вятъра е неговата честота по скорост в градуации. Тази информация е от съществено значение при оценката на максималната скорост, при която има най-голямо замърсяване с прах. В *таблицата по-долу* е посочена честотата на вятъра в процент по скорост в градуации за различните месеци в годината и средно за цялата година. С най-голяма честота са случаите на вятър със скорост 0-1 m/s. Изключение са месеците март, август и септември, когато с най-голяма честота са случаите на вятър със скорост 2-5 m/s. Този факт се дължи на преустройството на атмосферната циркулация над Европа в преходните сезони. Скорости на вятъра в интервала 6-9 m/s се наблюдават по-често през топлото полугодие, в резултат на установяването на бризова циркулация, и по-рядко през студеното полугодие. Както се вижда от *Таблицата* в близо 50 % от случаите с вятър скоростта му има стойности равни и/или близки до максималната скорост, понятие дефинирано по-горе.

Честота на вятъра по скорост в градуации, %

Градуация	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год.
0 m/s	47.3	42.2	36.9	40.5	44.2	44.4	43.8	36.6	35.7	43.2	46.0	42.4	36.0
2 m/s	38.2	41.4	41.8	40.3	40.0	40.2	39.4	43.5	44.0	40.2	36.0	37.8	40.2
6 m/s	8.7	10.2	13.8	13.3	11.3	11.2	12.8	14.3	13.6	9.3	8.8	11.0	11.5
10 m/s	3.5	3.4	5.0	4.8	3.7	3.5	3.8	5.0	5.3	5.0	4.0	3.0	4.1
14 m/s	1.3	1.4	1.5	0.6	0.5	0.4	0.2	0.5	1.0	1.5	2.1	1.1	1.0
18 m/s	0.8	0.6	0.5	0.2	0.2	0.1	0.1	0.1	0.3	0.4	0.7	0.7	0.4
20 m/s	0.3	0.8	0.6	0.3	0.3	0.1	0.1	0.1	0.1	0.4	0.5	0.3	0.3

Честота на вятъра по посока, %

Посока	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год.
N	17.3	16.9	14.9	11	11.9	16.4	18.4	15	13.2	14.1	16.2	18.1	15.2
NE	19.2	16.3	19.3	14.7	15.8	15.2	16.6	17	20.5	21.9	16.4	16.9	17.5
E	7.2	9.2	14.5	19.2	21.2	17.8	16.7	21	18.9	13.7	12.3	7.7	15
SE	5.1	6.1	8.4	13	14.2	13.8	13.1	14	12.6	9.1	8	5.8	10.2
SE	5.1	6.1	8.4	13	14.2	13.8	13.1	14	12.6	9.1	8	5.8	10.2
S	3.9	5.4	5.6	8.1	5.6	4.6	4	4.3	5.2	5.7	5.7	6.1	5.4
SW	11.2	13.4	14.7	12.7	9.8	6.2	4.7	5.9	8.9	12.8	14	13	10.6
W	17	17.4	11.6	11.1	10.3	11.6	9.2	8.3	8.6	13.3	14.3	16.3	12.4
NW	19.2	15.4	10.9	10.3	11.2	14.4	17.3	15	12.2	9.4	13.1	16	13.7
Тихо	30.9	26.2	24.1	25.3	28.8	31.1	31.7	34	35.4	35.9	34.1	33.2	30.9

През студеното полугодие най-често вятърът духа от запад и север, като причината е в общата атмосферна циркулация над Балканския полуостров. През топлото полугодие източната посока доминира значително над останалите посоки. Причината е наличието на бризова циркулация, която е локално явление. Годишно, най-често, посоката на вятъра е от североизточната четвърт (600 с честота на поява 41.8 %), следват западните ветрове.

Валежи

Годишните валежи се движат от 30 до 50 mm/m², като най-нисък е за месец август, а най-висок за месец ноември.

Средномесечни валежи, mm/ m²

месец	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год.
мм/м ²	38	36	32	39	48	48	33	25	31	45	51	47	473

Мъгли

Според общоприетото международно определение мъглата е в състояние навъздуха в приземния слой, при което видимостта е под 1 км.

Брой на дните с мъгла по месеци и средно годишно

месец	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год.
Брой дни	1.4	0.9	0.8	1.2	1.4	0.1	0.0	0.0	0.0	0.2	0.6	0.8	7.4

Влажност на въздуха

Средна месечна и относителна влажност на въздуха, в %

месец	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год.
влажност	84	83	80	79	80	77	73	73	75	79	81	85	79

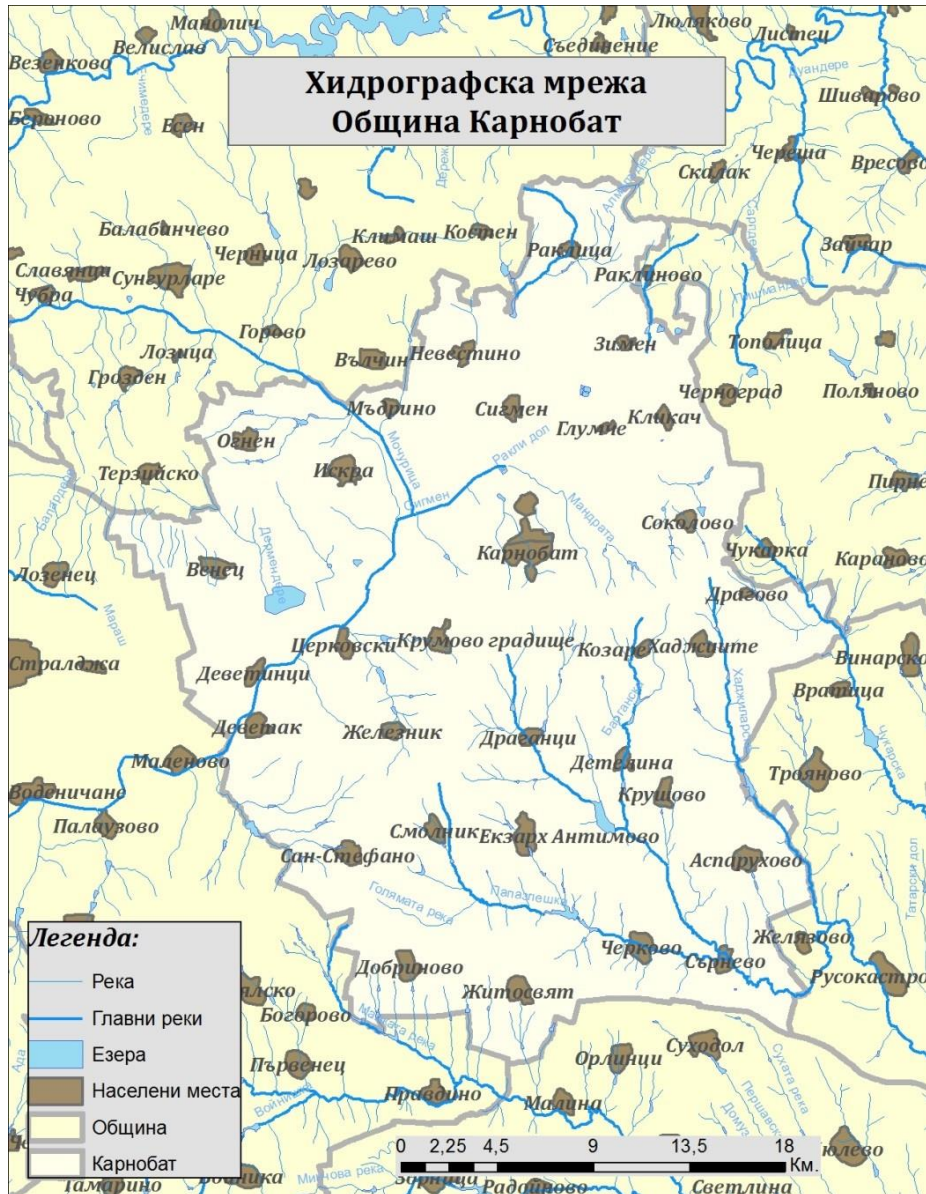
➤ **Хидрографска мрежа**

Водните ресурси на Общината са представени от подземни и повърхностни води. Повърхностният отток се формира от дъждовни води и в малка степен от топенето на снегове. Честите и продължителни летни засушавания и високите изпарения през този период водят до пресъхване на малките притоци, а по-големите реки силно намаляват водните си количества. Повърхностният отток, при суха година с 95% обезпеченост, пада до 35,5 л/кв.м при средногодишен показател за Бургаска област – 130 л/кв.м. и за страната – 176 л/кв.м.

На много от притоците има изградени язовири и микроязовири /около 80 бр./, със средна площ 50-80 дка, чийто води се използват за риболов и напояване.

За водоснабдяване на Община Карнобат интерес представляват подземните води, които са с по-постоянен дебит, както в многогодишен, така и в годишен разрез, макар че районът се отнася към бедните в това отношение. Литоложният строеж и условията на залягане на отделните типове скали обуславят формирането на грунтови и пукнатинни води.

За почти всички населени места в общината са правени сондажни проучвания за нуждите на водоснабдяването им. Най-големите прогнозни количества показват данните за водоизточник в с. Аспарухово и с. Смолник - 15 л/с. Установените водни количества на подземни води на територията на общината са недостатъчни за задоволяване на нуждите ѝ. Това налага търсене на алтернативни източници и варианти за осигуряване на вода за някои от населените места. Недостигът се осигурява от водостопанската система - яз. "Камчия"- 200 л/с.

Хидрографска мрежа на община Карнобат

➤ Геоложка среда

По картограмата на страната в М 1:100000 Община Карнобат попада в картни листове Ямбол и Бургас. В площта се разкриват горнокредни и кватернерни скали.

Картни листове Ямбол и Бургас

ГОРНА КРЕДА

Горната креда от Източното Средногорие е от т. нар. Медитерански тип, но за разлика от Източния Балкан тук преобладават вулканогенните образувания и флишки седименти.

Горнокредните вулканогенни отложения са поделени на три литостратиграфски единици: Тънковска, Медовска и Драгановска свити обединени в една група (Бургаска група), флишките седименти над тях принадлежат към Еминската свита.

Бургаска група

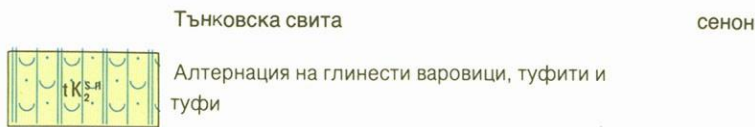
Името „Бургаска серия” е въведено за първи път от Петрова и др. (1988). Обликът на Бургаската група се определя от лави и пирокластични висококалциеви алкални вулканици - алкални базалтоиди и алкални трахити. Към групата принадлежат и секущи тела с аналогичен състав - силове, некове, дайки и комагматични интрузии от алкални сиенити.

Лавите от алкални базалтоиди са тъмносиви, сивочерни с едри порфири от пироксен, или пироксен и оливин, рядко субпорфирен плагиоклаз. По петрографски особености най-често срещани са разновидностите от левцитови базанити и тейфрити, лимбургити, пикрити, трахибазалти. Пирокластите са тъмносиви, сиво-зелени. По размери вулканопластите са псамитови, лапилови, бомбени с чести преходни

структури. Широко разпространени са псамитовите туфи, обикновено меки, ронливи с изобилни едри кристалокласти от пироксен.

Лавите на алкалните трахити са левкократни, с типичен трахитоиден изглед. Имат светлосива, сивобежова основна маса с порфири от плагиоклаз, по-малко калиев фелдшпат и дребен биотит. Широко разпространена е една по-мезократна разновидност с тухленочервена основна маса, с гломерофири от плагиоклаз, по-малко порфири от калиев фелдшпат и дребни порфири от пироксен плюс оливин. Левкократните и мезократните разновидности на алкалните трахити са известни на геоложката общественост с наименованието българити (Борисов, 1965). Тези скали Четвериков (1967) определя по химизъм като алкални трахити. Туфите на алкалните трахити са светлорезедави, светлобежови. Характерно за състава им е голямото съдържание на витрокластичен материал. По размери на пирокластите са пепелни, алевритови, псамитови, лапилови, бомбени, бомбено-блокови.

Тънковска свита

Типовият разрез на свитата е посочен и описан по р. Хаджийска, югоизточно от с. Тънково и съседния к. л. Долни Чифлик (Петрова и др., 1980).

В пределите на к. л. Карнобат тази единица има ограничено разпространение. Разкрива се във: ядката на Пещерската антиклинала.

Долната граница на свитата не е разкрита. Покрива се съгласно от лави или пирокластити от Медовската свита. Свитата е изградена от редуване на различно дебели пачки (до 200 - 250 m) от алтернация на глинести варовици, мергели, алевролити, аргилити, туфити и туфи и пачки (до 150 m) от интензивно зеолитизирани туфи със смесен състав.

Лавовите скали са представени от алкални базалтоиди и алкални трахити. Дебелините на лавовите разливи не надминава 20 m.

Дебелината на свитата в пределите на картния лист достига до 700 m.

Фосили в седиментите на тази единица не са установени и възрастта ѝ не е точно определена. При всички случаи има сенонска възраст.

Медовска свита

Разрезът на медовската свита е описан северно от с. Медово. Свитата има голямо разпространение в разглежданата област. Много подробна характеристика с проследяване разпространението на литоложките разновидности има в доклада за геоложкото картиране на тази област (Симеонов, 1974). Преобладаващата литология са пирокластитите - псамитови, лапилови, бомбени до блокови туфи с незначително участие на седименти. Лавовите скали имат относително малко участие в разреза и са представени от алкални мелатрахити или мела-, мезо- и левкотрахити по терминологията на Петрова и др. (1980) или тефрити и трахити по тази на П о п о в и др. (1980).

Дебелината на свитата се определя на 800 - 900 m.

Тази единица лежи с преход над Тънковската свита и се покрива от Драгановската свита, като границата е много рязка.

Драгановска свита

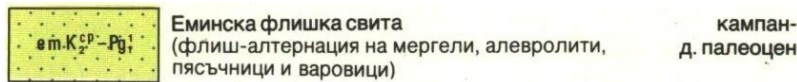
Тази свита следва с рязка литоложка граница над туфите на Медовската свита. Покрива се също с рязка литоложка граница от Еминската флишка свита.

В изграждането на единицата участват вулкански скали, представени в ефузивен, експлозивен субвулкански (силове) и гърлов фацис и седиментни скали. По целия разрез се наблюдава едно редуване на потоци от възглавнични лави (pillow-lava) с различна дебелина (от 5 -10 до 100 -150 m) и пакети от различни по гранулометрия туфи и пакети от алтернация на туфи и седименти. В разреза преобладават вулканските скали.

Според Петрова и др. (1980) вулканските скали от тази единица се определят като алкални мела-мезо и левкотрахити и нормални трахити (пироксенови феноандезити), докато Попов и др. (1980) определят същите като „трахиандезити до трахибазалти“, трахити и алкални трахити.

Дебелината на свитата е непостоянна и варира от 300 да 900 m. В горната част на свитата са установени микрофосилни съобщества, въз основа на които е определена горносантонска възраст на свитата.

Еминска свита

Еминската флишка свита лежи с преход над Драгановската свита. Долната граница се поставя по изчезването на пластове от пирокластични (туфи) в алтернацията от мергели, варовици и пясъчници от горната част на Драгановската свита.

Горната граница в разглежданата област е размивна. Покрива се от седиментите на Тепетарленската свита.

Еминската свита е представена от флиш - тънкопластова ритмична алтернация на мергели (или варовити глини), варовици, пясъчници и алевролити.

Варовитите глини, до глинести мергели са сиви до сивозеленикави на цвят. Имат алевромикролюспестопелитова структура. Изградени са от микрозърнест калцит и микролюспести глинести минерали и различно количество алевритова компонента (зърна от плагиоклаз, кварц, слюди, скални късчета). Дебелината на пластове е от сантиметри до 1 m.

Пясъчниците и алевролитите са полимиктови по състав. Изградени са от кварц, скални късчета (от вулкански скали), плагиоклаз биотит, мусковит, пироксен и др. Спайката е глинесто-карбонатна в различно количество.

Пясъчниците обикновено са средно - до дребнозърнести с преходи до алевролити в един и същи пласт. Дебелината на пластове е обикновено от 1 - 2 mm до 0,33 - 0,50 m. По-дебели пластове пясъчници се наблюдават само в някои пачки от разреза.

Варовиците, които участват в алтернацията, условно могат да се разделят на глинести варовици и пясъчливи варовици.

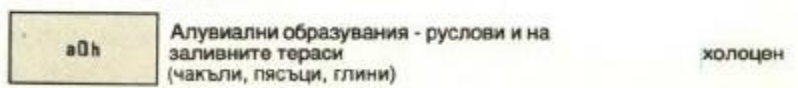
Глинестите варовици са сиви до сивозеленикави на цвят с характерни изветрителни повърхнини. Те са микрозърнести до порцелановидни с мидест лом. Изградени са от микрозърнест калцит, размесен с различно количество глинести минерали. Структурата на тези скали е микрозърнеста до микрозърнеста реликтово-органогенна. Много от пластове глинести варовици в основата си имат тънки (до 1 - 2 cm) слоеве от пясъчник или алевролит, които нагоре постепенно преминават във варовик. Дебелината на пластове от глинести варовици е от 1 - 2 cm до 20 - 30 cm.

Пясъчливите варовици идват като различно дебели пластове (до 0,90 - 1,0 m) през различни интервали в разреза. Те са изградени от различно количество карбонат (до 65 - 70%), теригенни зърна и варовита спойка.

Долната част на задругата в района на Дреновецката синклинала е изградена главно от тънкопластова алтернация, в която доминират мергелите (варовитите глинени), докато пластове от пясъчници, алевролити и варовици са много тънки. Също по тези места над тази тънкопластова алтернация се разполага пачка от груб флиш. В изграждането на тази пачка преобладават дебелопластовите средно - до едрозърнести пясъчници (в състава им преобладават зърна от вулкански скали и голямо количество организмови останки, в това число и орбитоидеси), прослоени от тънки пластове от дребнозърнести глинести пясъчници и мергели. Тази пачка с дебелина около 30 m, образува добре изразен в релефа венец в западната част на Дреновецката синклинала.

Дебелината на свитата е много дискуссионна поради силната и нагънатост. Цитират се 1500-2000 m.

КВАТЕРНЕР

Алувиални образувания (aQh) – руслови и на заливните тераси. Представени са от чакъли, пясъци, глинени и преотложен льос (лъсовиден глинест пясък в т.нар. льосова гредова форма).

Елувий - Разпространен е повсеместно и е представен от излужена почва, примесена с дребен скален материал от подложката. Мощността на елувиалните материали се изменя от 0,20 до 0,80 m, рядко достига до повече.

➤ Ландшафт

Община Карнобат се характеризира с висок природен потенциал. Макар и не особено голяма по размери, тя притежава разнообразен релеф. В съответствие с ландшафтното райониране на България, се включва в Междупланинската зонална област на южнобългарските низини и ниски планини (Петров, 1997). По класификационната система на ландшафтите в България територията на общината принадлежи към следната класификационна система:

Г. Междупланинска зонална област на южнобългарските низини и ниски планини

XIX Горнотракийска подобласт

112. Карнобатски ландшафтен район

Тип ландшафти на субсредиземноморските ливадно-степни и лесо-ливадно-степни междупланински нидини;

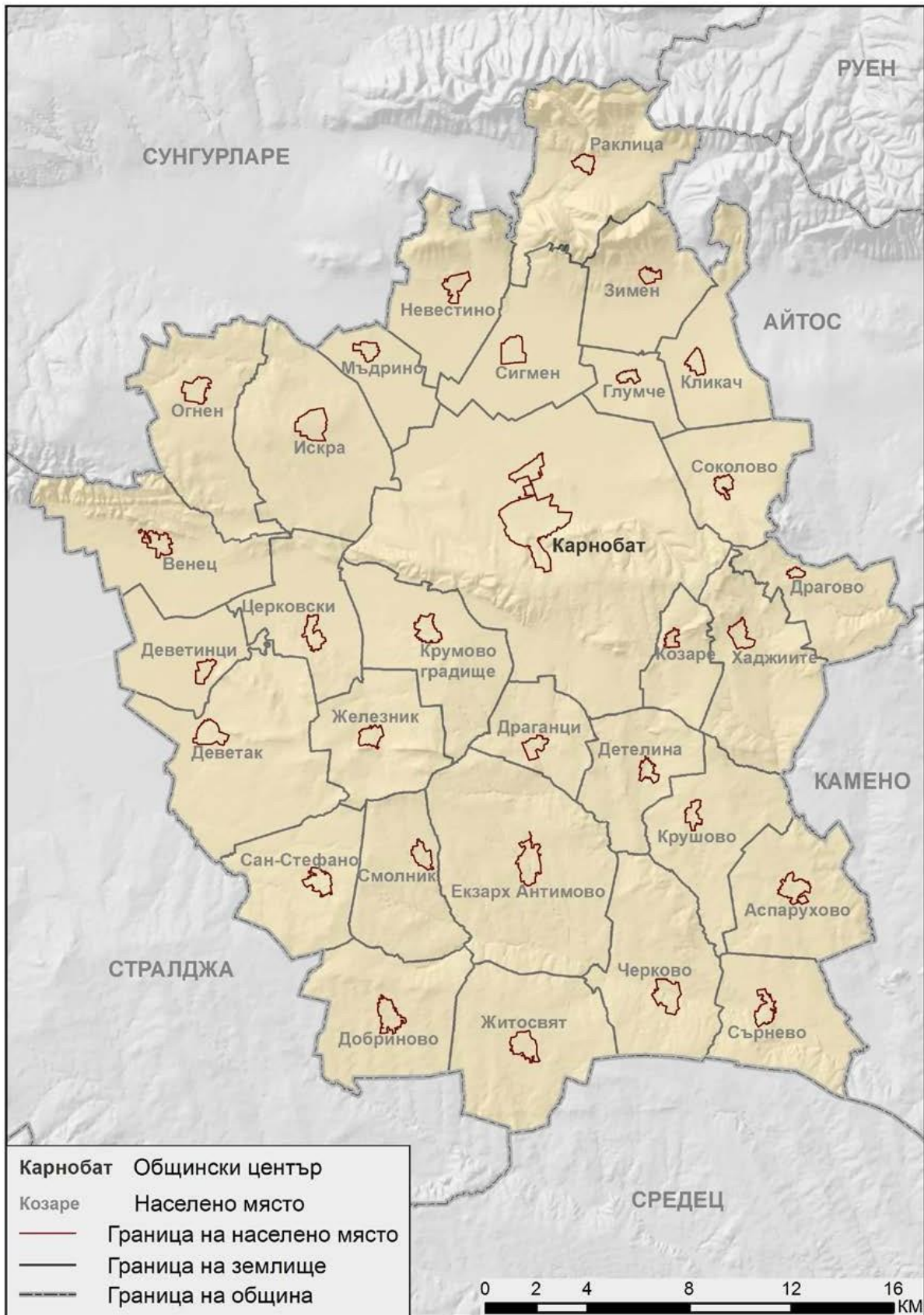
Подтип Ландшафти на ливадно-степните и лесо-ливадно-степните междупланински низини.

Група Ландшафти на ливадно-степните междупланински низини с плиоценски пясъчливо-глинести наслаги и с висока степен на земеделско усвояване.

➤ **Териториална структура на общината**

Кметства и населени места на Община Карнобат

Община Карнобат обхваща територия от 806 100 км² и включва в себе си 31 населени места - 1 град и 30 села /Аспарухово, Черково, Детелина, Деветак, Деветинци, Добриново, Драганци, Драгово, Екзарх Антимово, Глумче, Хаджиите, Искра, Железник, Житосвят, Кликач, Козаре, Крумово градище, Крушово, Мъдрино, Невестино, Огнен, Раклица, Сан-Стефано, Сигмен, Смолник, Соколово, Сърнево, Церковски, Венец, Зимен/, като най-голямото сред тях /по население/ е Екзарх Антимово.

Карта с границите на населените места в община Карнобат

Населени места в община Карнобат

№	ЕККАТЕ	Наименование на населеното място	Категория	Площ, км ²
1	36525	град Карнобат	2	109,657
2	00775	с. Аспарухово	7	24,746
3	10625	с. Венец	7	31,461
4	15182	с. Глумче	8	9,109
5	20417	с. Деветак	7	39,946
6	20448	с. Деветинци	8	16,436
7	02765	с. Детелина	7	17,907
8	21508	с. Добриново	7	27,383
9	23176	с. Драганци	7	13,570
10	23306	с. Драгово	7	18,147
11	27169	с. Екзарх Антимово	6	49,540
12	29129	с. Железник	8	20,597
13	29492	с. Житосвят	7	7 31,281
14	30853	с. Зимен	7	7 20,940
15	32809	с. Искра	7	35,919
16	37201	с. Кликач	6	19,205
17	37650 с	с. Козаре	8	11,338
18	40021	с. Крумово градище	7	26,903
19	40230	с. Крушово	7	22,984
20	49549	с. Мъдрино	8	12,314
21	51202	с. Невестино	7	24,908
22	53312	с. Огнен	7	29,321
23	62028	с. Рақлица	8	34,388
24	65351	с. Сан Стефано	7	21,793
25	66408	с. Сигмен	7	23,952
26	72080	с. Смолник	7	21,767
27	67920	с. Соколово	7	19,451
28	70576	с. Сърнево	7	22,130
29	77089	с. Хаджиите	7	28,146
30	78416	с. Церковски	7	19,911
31	80755	с. Черково	7	30,318

Източник: Национален регистър на населените места, 2014 г. и Заповед № РД-02-14-2021 от 14 август 2012 г. /обн. ДВ, бр. 66, 28.08.2012 г., неофициален раздел/ на МРРБ за категоризацията на населените места.

Поземлен фонд

- *Територии за земеделско ползване - СФ*

Отредените за нуждите на селското стопанство терени, заемат площ от 84,2% от територията на общината. Средният за страната установен процент е 61,6%, което означава, че приоритетно за общината е развитието на селското стопанство.

От селскостопанския фонд земя обработваема са 645 808 дка земи, като най-голям процент от тях са ниви – 508 079 дка. След нивите, най-много обща площ в дка заемат ливадите и пасища – 106 101 дка, засетите с трайни насаждения - 31 628 дка, лозя 20 338 дка.

- *Територии за гори – ГФ*

Горският фонд е едва 10,29% или 85 912 дка площ, като от тях са залесени 86,50%. Общо горски територии са 1259 броя имоти.

- *Територии за населени места и образувания от населени места – ФНМ*

Макар и само 3,07% площта, попадаща в рамките на урбанизираните населени места е жизненоважна. На 25 671,57 дка площ са разположени всички дворни места в регулация. Всички застроени урегулирани поземлени имоти, както и свободната дворна площ, независимо от нейната употреба – пустееща или обработвана за лични селскостопански цели, образуват фонд „Населени места и селищни образувания“.

- *Територии с друго предназначение*

Тук влизат всички останали територии в общината, като в това чисто защитени територии, нарушени територии, непригодните земи и др. Общо водните повърхности в общината /водни течения и водни площи/ заемат 1,715% или 14 307,734 дка, в това число се включват реки, язовири, водоеми и напоителни канали. 0,048% от територията на общината са заети от имоти за добив на полезни изкопаеми или депа за отпадъци. Това са общо 397,019 дка земя. За транспортните нужди са отредени 5886,116 дка земя или 0,705% от общата територия, като тук са включени всички нива републиканска пътна мрежа – автомагистрала, скоростни пътища, първи, втори и трети клас, както и всички видове наземни проводници и съоръжения и ж.п. линии. Няма територии без конкретно предназначение.

Вид на териториите по предназначение в Община Карнобат

№	Вид на територия по предназначение	Имоти, бр.	Площ, дка	Площ, %
1	За нуждите на селското стопанство	70350	702206,125	84,159
2	За нуждите на горското стопанство	1259	85912,504	10,297
3	Населени места	205	25671,570	3,077
4	Водни течения и водни площи	823	14307,734	1,715
5	Добив на полезни изкопаеми	9	397,019	0,048
6	За нуждите на транспорта	187	5886,116	0,705
ОБЩО		72833	834381,068	100

➤ **Културно-историческо наследство**

Карнобатският регион е характерен със своите културно-исторически дадености: археологически паметници от праисторическата епоха и тракийската култура, атрактивната Карнобатска крепост Маркели, музейната мрежа в града, архитектурният комплекс от баня, джамия и часовникова кула в старинната част, църквата „Св. Йоан Богослов”, както и перспективата за посещения на природни обекти - Стралджанското блато, пясъчната кариера край с. Венец могат да се превърнат в основно звено на културен и екотуризм в подножието на Източното Старопланиние.

Разположен на оживено кръстовище, през Възраждането Карнобат израства като голямо търговско средище. Тук се организира един от най-известните през XVIII и XIX в. панаири - Карнобатският панаир. На него идвали да предлагат и купуват и турски, гръцки и еврейски търговци. Те са носели разнообразни стоки и много принадлежности за коне.

Характерни за района са и абаджийството, гайтанджийството, кожухарството и еминджийството, макар и по-ограничени в сравнение с други райони. Развиват се и каменоделството, ковачество, мутафчийството, бъчварството. От художествените занаяти се развива златарството, чиято продукция задоволява предимно местни нужди.

На територията на града е разположен и Историческия музей основан през 1921 година от Атанас Караиванов. Държавен музей е от 1953 г. В момента, музея има пет отдела – Археология, Етнография, Художествен, Природа и История. Разполага с богати фондове, между които археологически паметници, свидетелстващи за богатата култура на карнобатския край, етнографски образци, разкриващи многовековната му материална и духовна култура и природни образци.

Археологически паметници от праисторическата епоха са най-старите следи на живот в Карнобатския край. От Карнобатско произхожда критски меден слитък от късната бронзова епоха, единият от няколко познати изобщо досега екземпляри. Наличните материали във фонд „Археология” и резултатите от археологическите проучвания представят множество страни от богатия спектър на историята, бита, културата, погребалните обредни практики на местното тракийско население, както и влиянието на гръцката и римската култура.

Червенофигурен кратер- фонд "Археология"

Според доц. Н. Неделчев културно-исторически ценности в Бургаско са известни по научни публикации от: „История и култура на Карнобатския край”, 4, Варна, 2002 г. са:

- Град Карнобат - Селищна могила - югозападно от гарата, в близост до ж.п. линията.

- Еврейски некропол, край гр. Карнобат намиращ се на 1 km южно от града е едно от последните свидетелства, представящи възрожденския Карнобат като център на еврейската колония в Югоизточна България. Каменната пластика и епиграфските надписи по надгробията дават ценна информация за колонията.

- Карнобатската крепост Маркели - Значим средновековен град, отстоящ на 7.5 km западно от град Карнобат. Характеризира се основно чрез: многопластов християнски комплекс, в който се откроява уникален и без аналог ранно християнски мартириум, и особено най-грандиозните до момента в България и на Балканския полуостров старобългарски землени съоръжения. В началото на IX в. Маркели е преобразувана в най-големият южен прабългарски лагер на юг от Стара планина. Край Маркели са се разиграли редица сражения и войни през средата на VIII-началото на IX век между България и Византия. Тук на 20 юли 792 г. българският владетел хан Кардам нанася тежко поражение на византийския император Константин VI, след което Византия се задължава да плаща данък на българската държава. От Маркели византийският император Никифор I Геник предприема своя грандиозен поход през 811 г. срещу българския държавно-политически център Плиска. След разгрома на император Никифор Геник в 811 г. от хан Крум, българският владетел завоюва Маркели и превръща града в най-големия прабългарски лагер на юг от Стара планина, откъдето развива българското настъпление на юг срещу Адрианопол (Одрин) и Константинопол (Цариград). През IX век тук са изградени най-грандиозните землени съоръжения (валове и ровове) на Балканския полуостров.

През юни 2012 г. е подписан договор за финансиране на проект „Реставрация, консервация и експониране на крепост Маркели и изграждане на техническа инфраструктура към нея. Развитие на туристическа атракция „Средновековен парк Маркели” по Оперативна програма „Регионално развитие 2007 – 2013 г.”. Срокът за изпълнение 24 месеца. Основните дейности по проекта са:

- Подобряване състоянието на средновековната крепост „Маркели” – консервационно-реставрационни дейности, експониране на крепостта, възстановка на военен стан и арена на битката.
- Социализация на обекта – СМР, електрификация, водоснабдяване и канализация, озеленяване.
- Оборудване и разработване дейността на посетителски информационен център.
- Маркетингови и рекламни дейности.

Водоотбранителна кула на крепостта Маркели

- Тракийска могила от римския период в района на гробищен парк гр. Карнобат.
- Местност „Бахчата” при гр. Карнобат - ранна желязна епоха.
- Гяурската могила, до гр. Карнобат от късната желязна епоха.
- Местност „Саркаджика” край гр. Карнобат, 5 km западно. Некропол с ями от колесници.
- Църквата “Св. Йоан Богослов“ е художествена недвижима културна ценност. Издигната е върху мястото на изгорена от турците по-стара църква в българския център на Възрожденския Карнобат. Църквата е строена след 1878 г. Впечатлява с оригинални архитектурни елементи и дърворезбения си иконостас – един от шедьоврите на майсторите от Дебърската школа.
- “Черната джамия” е наречена така заради черния камък, от който е изградена. Първо е била построена джамия, която е била съборена до основи от тогавашния управител на гр. Карнобат - Халил ага и на нейно място по-късно построена нова. Точната година, през която е била построена първата джамия, останала под по-късната (по-нова), засега не може да се установи.
- Друга културна забележителност в община Карнобат е „Еркесията”. Представлява пограничен средновековен старобългарски земен окоп между България и Византия, от периода на Първото българско царство, най-вероятно от началото на IX век. Слабо личащ в нивите, по-забележим – в горските масиви на някой от южните карнобатски села. Недвижима културна ценност с категория „Национално значение“.
- Турската баня, наричана още „Синанбейовхамам”, е строена през третата четвърт на XV в. Това е един от най-ранните османско - турски паметници, строени по днешните български земи, единствената от XV в. на територията на днешна Югоизточна България (по-ранна е единствено “Ески джамия” в Ямбол, строена през третата четвърт на XIV в.).
- Родната къща на писателя Минко Неволин е изцяло реставрирана възрожденска къща, строена през 60-те години на XIX в.
- Къщата – музей на „Димитър Полянов“ е сред недвижимите културни ценности с национално значение. Тя е единствената съхранена възрожденска къща от градски

тип, строена през 70-те години на XIX в. Къщата - музей “Д. Полянов” е създадена през 1970 година. Открита е за посещения на 23 ноември 1973 година. През 2003 г тук е открита временна експозиция “Народната култура на Карнобатския край – богатство и регионална специфика”.

- Часовниковата кула (“Сахатът”), изградена през 1875 г. в гр. Карнобат, е израз на икономическия просперитет на занаятчийско-търговското съсловие на града през третата четвърт на XIX в. Кулата е построена в центъра на турската част на града. Строителството е било извършено от тревненски майстори, а използваните материали са от Карнобатско землище или близкия район.

Продължавайки традициите, в днешни дни, в града се организират редица културни събития:

- Национален конкурс „С песните на Стайка Гьокова”;
- Национален литературен конкурс „Минко Неволин” за сборник с къси разкази - израз на признателност към паметта и творчеството на Минко Неволин, оставил своя специфична следа в развитието на националната литературна традиция. Организатори на конкурса са община Карнобат, къща музей „Минко Неволин”, Народно читалище „Димитър Полянов – 1862”, Съюз на българските писатели и се провежда веднъж на две години, като първото му издание е през 2012 г.;
- „Да съживим традициите в Карнобат“ /Балкански фестивал на изкуствата/. Събитието се провежда за пръв път през 2014 г. /от 26 до 29 юни/. Фестивалът включва дефиле, улично изкуство, надсвирване на сватбарски оркестри и различни съвременни изкуства, часове по грънчарство плетене на вълнени изделия, дърворезба, кошничарство и други;
- Общински фестивал на изкуствата за деца „Празник на таланта”;
- Майските празници на културата в града предоставят през целия май месец заглавия на театрални постановки, представяне на книги и автори, концерти на детски градини и училища, на самодейни и професионални изпълнители, изложби и много други;
- Общински събор на народното творчество – провежда се през година и има за цел да популяризира тракийския фолклор сред местната общност, пред гости от страната и чужбина, както и да съхрани и предаде на младото поколение местната фолклорна традиция;
- Дамските хорове към Пенсионерските клубове и Тракийските дружества в града имат богат репертоар, с който радват своите съграждани;
- Пленер по изобразително изкуство „Карнобат” - по повод Празника на град Карнобат – 26 септември, Община Карнобат организира пленер с участието на художници от град Карнобат и гостуващи художници;
- Чествания на бележити дати от историята на България и на град Карнобат, както и на национални празници, изложби, концерти театрални и шоу програми и др.

АНАЛИЗ НА КОМПОНЕНТИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Състояние и характеристика на компонентите и факторите на околната среда на територията на Община Карнобат

Атмосферен въздух

Състоянието на качеството на атмосферния въздух (КАВ) се оценява чрез анализ на получените от пунктовете за мониторинг данни и сравнение на измерените концентрации за контролираните замърсители с нормите за КАВ, установени с нормативни актове. Качеството на атмосферния въздух (КАВ) в Република България се следи от Министерството на околната среда и водите чрез Националната система за наблюдение, контрол и информация. За целта територията на страната е разделена на райони за оценка и управление на КАВ. Екологичният статус на качеството на атмосферния въздух се определя въз основа на основните контролирани показатели, регламентирани в Закона за чистотата на атмосферния въздух.

Със Закона за чистотата на атмосферния въздух (В сила от 29.06.1996 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.20 от 11.03.2022 г.) се уреждат условията, реда и начина за оценка и управление качеството на атмосферния въздух, като по този начин се осигурява провеждането на държавната политика по оценка и управление на КАВ, в това число – подобряване на КАВ в районите, в които е налице превишаване на установените норми.

Законът за чистотата на атмосферния въздух определя 11 основни показателя за качество на атмосферния въздух. Основните показатели, характеризиращи КАВ в приземния слой са: суспендирани частици, фини прахови частици, серен диоксид, азотен диоксид и/или азотни оксиди, въглероден оксид, озон, олово (аерозол), бензен, полициклични ароматни въглеводороди, тежки метали – кадмий, никел, живак и арсен.

Съгласно дефиницията „Качество на атмосферния въздух” е състояние на въздуха на открито в тропосферата, с изключение на въздуха на работните места, определено от състава и съотношението на естествените ѝ съставки и добавените вещества от естествен или антропогенен произход.

Основните замърсители в атмосферния въздух вредни за човешкото здраве са: азотен диоксид, серен диоксид, прах и финни прахови частици, бензин, олово, кадмий, арсен полиароматни въглеводороди, толуол, амоняк, фенол и серовъгледород.

За контролиране на основните и допълнителни показатели на територията на страната се разполагат пунктове за мониторинг на качеството на атмосферния въздух, като част от Националната автоматизирана система за екологичен мониторинг, подсистема – „Въздух”.

Община Карнобат е част от Югоизточен район за КАВ заедно с общините Бургас, Камено, Айтос, Средец и Несебър. До 2021 г. включително община Карнобат е била включена в РОУКАВ /район за управление качеството на атмосферния въздух/ по чл. 30 от Наредба № 7 („нивата на един или няколко замърсителя превишават установените норми“).

До 2021 г. в град Карнобат се е наблюдавало понякога превишаване на нормите по показателя фини прахови частици до 10 микрометъра /10 μm / – ФПЧ₁₀

Съгласно нормативните изисквания, община Карнобат е актуализирала своята Общинска програма за намаляване на нивата на замърсителите ФПЧ₁₀ и достигане на установените норми за съдържанието им в атмосферния въздух за периода 2016-2019г.

Качеството на атмосферния въздух /КАВ/ на територията на общината се контролира от

РИОСВ Бургас. Тъй като в общината липсва стационарен пункт с непрекъснат режим на работа, в нея се осъществява периодичен контрол чрез измервания от мобилната автоматична станция /МАС/ на регионалната лаборатория в Стара Загора към Изпълнителната агенция по околна среда /ИАОС/. Дейността на МАС се регламентира чрез времеви графици, утвърждавани от министъра на околната среда и водите.

Предвид изтичане срока на Програмата, през 2021 г. са проведени имисионни измервания на атмосферния въздух в град Карнобат от Регионална лаборатория гр. Стара Загора. Измерванията са извършени в периодите 02-17. 02. 2021 г., 29.03-13.04.2021 г., 16-31.07.2021 г., 19.11 – 03.12. 2021 г. Данните са представителни за различните условия на климата и графика в град Карнобат. За оценяване на изискванията за нормите за нивата на ФПЧ₁₀. - Приложение 8 от Наредба № 12 от 15.07. 2010 г. за норми на серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух – Ако измерванията в един район са на случаен принцип (8 седмици, равномерно разпределени през годината), следва да се оценява 90,4 перцентил, вместо броя на превишенията.

Измервателният пункт е бил разположен в централната градска част до сградата на общината, а наблюдаваните показатели по Наредба 12/15.07.2010 г. са серен диоксид /SO₂/, азотен диоксид /NO₂/ азотни оксиди /NO/, озон /O₃/ въглероден оксид /CO/, фини прахови частици под 10 микрометра /ФПЧ₁₀/, сероводород /H₂S/, метан /CH₄/ и неметанови въглеводороди /NMHC/.

Статистическият 90,4 перцентил, изчислен със средноденоношните концентрации на ФПЧ₁₀, измерени в община Карнобат през 2021 г. е 41. Стойността е по-ниска от среднодневната норма от 50 mg/kub.m(m на трета степен), определена в Таблица 2 към Приложение №1 от Наредба № 12.

На територията на общината няма съществени промишлени източници на емисии във въздуха.

Сред основните източници на замърсяване на въздуха са битовото отопление, транспортът и промишлеността.

Замърсяването с ФПЧ₁₀ от битовото отопление се свързва основно с високата консумация на дърва и въглища за отопление. Епизодично наднормено замърсяване обикновено се наблюдава в населени места с над 5000 жители. При населени места с повече от 10000 жители, броят на превишенията на СД норми значително се увеличава, а при население около 20000 жители тези превишения нарастват до 20-30 за година. В тази светлина, наднормените замърсявания с ФПЧ₁₀ се очаква да са съсредоточени в рамките на общинския център. При извършените измервания през 2021 г. не са констатирани превишения с ФПЧ₁₀.

Отоплителните инсталации са основен източник на замърсяване на въздуха през зимния сезон. Желателно е да се търсят и използват нови енергийни източници, което би допринесло за ограничаване на емисиите с високо съдържание на сярна.

РИОСВ – Бургас контролира обекти с действащи неподвижни източници на емисии, от които:

- обекти с горивни източници на емисии (котли) с мощност над 500 kW и/или технологични източници (основно инсталации за нанасяне на покрития и инсталации за производство на пелети). Източниците подлежат на измерване на емисиите за съответните нормирани замърсители, с периодичност не по-малко от един път за две календарни години;

- обекти с хладилни и/или климатични инсталации с над 3 кг хладилен агент. Те се контролират за изпускания в атмосферата на озонразрушаващи вещества (ОРВ) и/или флуорирани парникови газове (ФПГ);

- бензиностанции, представляващи неорганизиран източник на емисии на летливи органични съоръжения, подлежащи на контрол за спазване изискванията на Наредба №16/12.08.1999 г.

Предприятията в община Карнобат по данни на РИОСВ – гр. Бургас не отделят големи

количества вредни емисии като замърсители на атмосферния въздух. На територията на общината няма т. нар. „горещи точки“ – промишлени предприятия с висок риск за възможно замърсяване на въздуха.

В общината се контролират от РИОСВ Бургас 22 броя обекта с неподвижни източници на емисии. През 2020 г. са извършени 7 броя контролни измервания на 3 обекта („Карнобатплод“ АД, „Винс. С. Индустрийс“ ООД, „Сис Индустрийс“ ООД). Резултатите показват спазване на съответните норми за допустими емисии.

През 2020 г. е констатирано спазване на нормите за азотен диоксид, прах, серен диоксид и въглероден оксид на „Винс. С. Индустрийс“ ООД, „Сис Индустрийс“ ООД, и „Топаз Мел“ ООД.

На територията на община Карнобат са разположени следните производствени обекти, оказващи влияние върху качеството на атмосферния въздух:

- „Карнобатплод“ АД с основна дейност производство на консерви от плодове и зеленчуци;
- „Бургаспътстрой“ АД гр. Бургас – кариера и ТСИ за насипни материали;
- „Мелница Карнобат“ ООД – производство на брашно;
- Се Борднетце България ЕООД – окомплектоване на ел. оборудване за западни автомобил;
- „Еко Петрол Продукт“ ЕООД – преработка на отпадни нефтопродукти;
- „Карина“ АД – производство на конфекция;
- „КАМТ“ ЕАД – производство на селскостопанска техника и оборудване;
- „Свинекомплекс“ – с. Крумово градище /с издадено Комплексно разрешително/;
- „Свинекомплекс“ – с. Зимен /с издадено Комплексно разрешително/;
- „Андезит“ ООД с. Венец – кариера за пясък /в процес на рекултивация/;
- „Андела“ АД – кариера и ТСИ гр. Карнобат;
- „СИС ИНДУСТРИЙС“ с. Венец – производство на високоалкохолни напитки;
- „ВинсИндустрийс“ ООД гара Церковски – производство на високоалкохолни напитки;
- „Топаз Мел“ ООД гр. София – гара Церковски – производство на брашно;
- Асфалтобаза на „Бургас път“ ЕООД асфалтосмесител оборудван с ръкавен филтър;

В Общината са разположени и два обекта с висок рисков потенциал с издадени от Министъра на околната среда и водите разрешителни за експлоатация:

Пласментно-снабдителна база Карнобат на „Лукойл-България“ ЕООД с максимални количества от 42 000 м³ гориво за дизелови двигатели, 15 300 м³ автомобилен бензин и 300 м³ смес от дизелово гориво и автомобилен бензин – Разрешително за експлоатация № 01-79/2013 г.;

- „Емко“ ЕООД - Разрешително за експлоатация № 172/2012 г. - складова база за готова продукция, боеприпаси и взривни вещества, състояща се от четири склада с общ капацитет 310 тона ВВ, в т.ч. три склада с капацитет по 100 тона и един склад с капацитет по 10 тона ВВ.

На територията на община Карнобат действат 6 бр. бензиностанции и 4 бр. газстанции.

Инсталирани са съоръжения за улавяне и връщане на бензиновите пари – „Етап I“.

Всички източници на емисии на вредни вещества са снабдени със съответните пречиствателни съоръжения – циклони и ръкавни филтри. През 2020 г. са извършени собствени периодични измервания и не са констатирани превишения на нормите на следните обекти:

- „Андела” АД, с. Венец – кариера за пясък;
- „Андела” АД, кариера и ТСИ гр. Карнобат;
- „Сис Индустрийс” ООД, с. Венец – производство на високоалкохолни напитки;
- „ВИН. С. Индустрийс” ООД, гара Церковски – производство на високоалкохолни напитки;
- Топаз Мел” ООД, гр. София, гара Церковски – производство на брашно.

Транспортно замърсяване следва да се очаква от път I-6, който в границите на Карнобат се слива с ул. „Москва“. Малко преди източния вход на Карнобат, от път I-6 в северна посока се отклонява път II-73 за Шумен. Автомагистрала Тракия преминава на около 6.7 км. южно от път I-6. В тази зона е връзката на автомагистралата с път I-6, който достига изхода на Карнобат за София. От Карнобат на юг тръгва път VI-5391, който прави връзка с обхода от автомагистрала Тракия към Карнобат.

Ежемесечно се извършват проверки на територията на Общината и в близост до първокласен път I-6 Бургас – София и при констатиране на замърсявания се предприемат мерки за своевременното почистване на замърсените терените.

Замърсяването на атмосферния въздух от транспорта е свързано с лошото състояние на моторните превозни средства, качеството на използваните горива, организацията на движението, състоянието на улиците и пътищата. Този вид замърсяване на въздуха заема все по-голямо място в общото замърсяване, поради увеличението на броя на автомобилите, дългия срок на експлоатацията им, лошата материално – техническа база за поддържането им.

Замърсяването на въздуха от строителни дейности е главно от прах и твърди частици. Практически то не оказва съществено влияние за състоянието на атмосферния въздух в общината.

ИЗВОДИ:

- През 2021 г. в община Карнобат не са констатирани превишения на нормите за КАВ, поради което общината няма задължението за разработване на актуализирана програма за намаляване нивата на замърсителите. Общината се характеризира с добро качество на атмосферния въздух.
- В общината няма съществени промишлени източници на вредни емисии във въздуха.

Отоплителните инсталации са основен източник на замърсяване на въздуха през зимния сезон. С използване на екологично чисто гориво – газ за отоплителните инсталации, замърсяването чувствително ще намалее.

- Необходимо е да се търсят и използват нови енергийни източници, което би допринесло за ограничаване на емисиите, свързани с използването на течни и твърди горива, които се характеризират с високо съдържание на сяра.
- За намаляване на количеството енергия за отопление е необходимо да се стимулират

технологии, намаляващи топлинните загуби, изпълнението на саниращи мероприятия - топлоизолации и подмяна на дограми с нисък коефициент на топлопроводимост и използването на алтернативни източници на енергия - напр. слънчева енергия, за което климатичните дадености в общината са изключително благоприятни.

- Необходимо е намаляване на емисиите на FPCH_{10} от транспорта (благоустрояване на съществуващите зелени площи, изграждане на нови места за паркиране, контрол на строителните обекти и др.
- Поддържане в добро състояние на пътната инфраструктура.
- Обновяване на автомобилния парк и подобряване организацията на автобусния транспорт (градски и междуселищен).

Води

Оценката за състоянието на водните тела (повърхностни и подземни) е част от Плана за управление на речните басейни (ПУРБ) и се актуализира на всеки шест години.

Съгласно чл.169, ал. 2 от Закона за водите (в сила от 28.01.2000 г. с посл. изм. и доп. ДВ бр.44 от 13 май 2020 г.), мониторингът на водите и на зоните за защита на водите осигурява съгласуван и изчерпателен преглед на състоянието на водите във всеки район за басейново управление. Мониторингът се извършва по одобрени от Министъра на околната среда и водите програми, разработени от басейновите дирекции в съответствие със спецификата на водните тела и техните характеристики.

Основните принципи при опазване на водите са:

1. Недопускане заустването на непречистени отпадъчни води във водни обекти - изкуствени и естествени водоприемници, което се постига чрез:

- чрез интегрирано управление на водите в съчетание с останалите компоненти на околната среда;
- осъществяване на ефективен контрол при управление на отпадъчните води и прекратяване на замърсяванията;
- недопускане на нови източници на отпадъчни води да се въвеждат в експлоатация и заустват без пречиствателни съоръжения и непречистени;
- провеждане политика на реконструкция на стари и неефективни пречиствателни съоръжения на предприятията, заустващи отпадъчни води с качества над определените норми;
- спазване условията в разрешителните;

2. Усъвършенстване и спазване институционалната система за мониторинг и контрол, гарантиращо добро състояние на отпадъчните води и повърхностните водни обекти, което се постига чрез подобряване на контролния мониторинг на обектите с отпадъчни води и повишен капацитет на екологичния статус;

3. Реализиране задълженията на Плановете за управление на речните басейни – ПУРБ, като основен планов документ за интегрирано управление на водите, което се постига чрез:

- Участие на РИОСВ-Бургас, при разработване, съгласуване и утвърждаване на Плановете за управление риска от наводнение – намаляване щетите от замърсяване с отпадъчни води при наводнения и високи води;

- Изпълнение на мерките с отговорност на РИОСВ Бургас;
- Подпомагане и съдействие на дейностите и процедурите по планиране, финансиране и изграждане, чрез съгласуване и съдействие реализацията на нови и реконструкция на ГПСОВ и канализационни мрежи на населените места;

Мониторинговите пунктове се определят въз основа на оценка на риска, натоварването и агресивната дейност върху водните тела. Изборът на показатели за анализ е въз основа на вида и количеството натиск, изразяващ се в концентрацията на наблюдаваните замърсители. Оценката на химическото състояние на повърхностните водни тела, замърсяващите вещества се съпоставят с определени стойности на стандартите за качество, въведени с Директива 2008 /105/ на Европейския парламент и на Съвета от 18.12.2008 г. за определяне на стандарти за качество на околната среда в областта на политиката за водите изразена в Наредба за стандарти за качество на околната среда. Рамковата Директива за водите въвежда екологични норми за качество на водните ресурси. Съгласно нея екологичното състояние на водните екосистеми се определя като много добро, добро, лошо или много лошо. При извършването на оценката на риска водните тела се класифицират в следните категории:

- водни тела в риск – не е необходимо допълнително охарактеризиране или допълнителни мониторингови данни;

- водни тела, които е възможно да са в риск, за които има вероятност да не постигнат екологичните цели, но са необходими допълнителни мониторингови данни;

- водни тела, които не са в риск – не е необходима допълнителна оценка и допълнителни мониторингови данни.

Мониторинговите пунктове се определят въз основа на оценка на риска, натоварването и агресивната дейност върху водните тела. Изборът на показатели за анализ е въз основа на вида и количеството натиск, изразяващ се в концентрацията на наблюдаваните замърсители. Оценката на химическото състояние на повърхностните водни тела, замърсяващите вещества се съпоставят с определени стойности на стандартите за качество, въведени с Директива 2008 /105/ на Европейския парламент и на Съвета от 18.12.2008 г. за определяне на стандарти за качество на околната среда в областта на политиката за водите изразена в Наредба за стандарти за качество на околната среда. Рамковата Директива за водите въвежда екологични норми за качество на водните ресурси. Съгласно нея екологичното състояние на водните екосистеми се определя като много добро, добро, лошо или много лошо. При извършването на оценката на риска водните тела се класифицират в следните категории:

- водни тела в риск – не е необходимо допълнително охарактеризиране или допълнителни мониторингови данни;

- водни тела, които е възможно да са в риск, за които има вероятност да не постигнат екологичните цели, но са необходими допълнителни мониторингови данни;

- водни тела, които не са в риск – не е необходима допълнителна оценка и допълнителни мониторингови данни.

Водните ресурси на община Карнобат са от повърхностни и подземни води. Те попадат в териториалния обхват на два района за управление на водите - Черноморски район и Източно - беломорски район. Поради това тяхното управление се осъществява едновременно от двете Басейнови дирекции, съответно с център гр. Варна /БДУВЧР/ и с център гр. Пловдив /БДУВИБР/.

Други отговорни институции за опазването на водите и екологосъобразното им използване са РИОСВ-Бургас, РЗИ-Бургас, „ВиК” ЕАД гр. Бургас – Район Карнобат, както и Общинската администрация в гр. Карнобат. Във връзка с разработването на регионални генерални планове за водоснабдяване и канализация в Източния регион на България, през 2013 г. е разработен „Генерален план на обособената територия на ВиК ЕАД, гр. Бургас”, в която попада територията на община Карнобат и нейният административен център. От областната

дирекция „Земеделие“ е разработена „Стратегия за устойчиво развитие на земеделието в област Бургас“, в която детайлно е анализирано и оценено състоянието на хидромелиоративните системи и съоръжения в областта.

Повърхностни води

Питейни води

Водоснабдяването на населените места в община Карнобат се осъществява от местни водоизточници и водоснабдителна система "Камчия". В експлоатация са три водоснабдителни групи: "Аспарухово", "Церковски" и "Карнобат".

Водопотреблението за битови и стопански нужди на жител от населението средно за денонощие е от 51 до 1 070 литра. Проблем е недостигът на вода през летните месеци.

Повърхностни води

Реките, които преминават през територията на община Карнобат са река Мочурица, която е приток на река Тунджа, с дължина 85,9 км, преминава през област Сливен, община Котел, Бургас, общини Сунгурларе и Карнобат и Ямбол, общини Стралджа, Тунджа и Ямбол ляв приток на Тунджа. Тя е най-големият приток на Тунджа.

Другата река е р. Русокастренска, която преминава през Област Бургас - общини Карнобат и Камено и се влива в язовир „Мандра“. Дължината ѝ е 65,4 км. Характерно и за двете реки е че са със слаб дебит.

От категория „ЕЗЕРА“ водно тяло с площ над 500 ха на територията на общината е язовир „Цанко Церковски“.

Мониторингът и контролът на състоянието на повърхностните води се извършва от Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС), подсистемата „Контрол и опазване чистотата на водите“ към Изпълнителната агенция по околна среда (ИАОС).

На територията на РИОСВ- Бургас попадат едно повърхностно водно тяло от категория „Реки“, тип R5 Полупланински реки и три водни тела от категория „Реки“, тип R13 Малки и средни равнинни реки.

- BG3TU600R069 „Река Мочурица от извори до с. Мокрен“
- BG3TU600R068 „Река Мочурица от с. Мокрен до р.Сигмен“
- BG3TU600R062 „Река Мочурица след вливане на р.Сигмен до устие“
- BG3TU800R065 „Река Мараш“ (попада много малка част от водното тяло).

Границите на повърхностните водни тела са актуализирани във връзка с разработването на ПУРБ 2016-2021. Като водни тела от категория „Езера“ са определени водни обекти с площ над 500 ха – яз.Цанко Церковски.

- BG3TU600L023 „Язовир Цанко Церковски“ се отнася към тип L17 Малки и средни равнинни язовири

Мрежата за мониторинг на повърхностни води във водосбора на р.Мочурица на територията на РИОСВ- Бургас включва 9 пункта за мониторинг, в които се провежда мониторинг по биологични елементи за качество, като през 2020 г. в един пункт се провежда и анализ на физико-химични елементи за качество (река Мочурица след гр. Карнобат).

	Код мониторинг пункт	Код наводно тяло	Пункт
	BG3TU0069 9MS2105	BG3TU 600R069	Река Мочурица след полигон Ново село
	BG3TU0069 9MS0123	BG3TU 600R069	Река Мочурица с. Мокрен
	BG3TU0069 7MS2109	BG3TU 600R068	Река Мочурица с. Чубра
	BG3TU0069 7MS1109	BG3TU600R068	Река Мочурица гр. Сунгурларе, мост
	BG3TU0006 7MS0109	BG3TU 600R068	Река Мочурица с. Мъдрино
	BG3TU0065 9MS0108	BG3TU600R062	Река Мочурица гр. Карнобат мост на 8 км по пътя за с. Венец
	BG3TU0065 3MS0107	BG3TU 600R062	Река Мочурица с. Церковски
	BG3TU0065 3MS0106	BG3TU 600R062	Река Мочурица с. Деветак
	BG3TU0065 6MS0110	BG3TU 600L023	Язовир Церковски

Карта № 2-1 Мрежа за мониторинг на повърхностни води във водосбора на р. Мочурица

Показатели за мониторинг на водите

- Биологични елементи за качество

Хидробиологичният мониторинг на повърхностните води се провежда в съответствие със Заповед на министъра на околната среда и водите № РД-267/03.04.2020г. Заповедта предвижда провеждането на хидробиологичен мониторинг на повърхностни води от категориите река и езеро/язовир.

Хидробиологичният мониторинг, който се извършва за макробезгръбначни в реки е по Ирландски Биотичен Индекс. Периодично в определени пунктове (през 3 г.) се извършва наблюдение и на останалите биологични елементи съгласно изискванията на РДВ – фитопланктон и хлорофил А (язовири), фитобентос, макрофити и риби.

- Физико-химични елементи за качество

Физико-химичният мониторинг се извършва по 18 показателя за екологично състояние /основни и специфични/, свързани със замърсяване на повърхностните води с органични вещества, метали и металоиди. Анализът на планираните физико-химични показатели се извършва от Регионална лаборатория- Бургас към ИАОС.

Основни физико-химични показатели

I група – активна реакция /рН/, температура, електропроводимост, разтворен кислород, наситеност с кислород, БПК5, ХПК, азот амониев, азот нитратен, азот нитритен, ортофосфати като фосфор.

II група – азот общ, фосфор общ, калциево-карбонатна твърдост.

Специфични вещества

Метали и металоиди – цинк, мед, желязо, манган.

Приоритетни вещества - хлорпирифос-етил, флуорантен, киноксифен, аклонифен, бифенокс, цибутрин, циперметрин, дихлорвос, хептахлор и хептахлорепоксид, тербутрин.

При определяне на химичното състояние на повърхностните водни тела са приложени изискванията на Директива 2013/39/ЕО, транспонирана в Наредба за стандарти за качество на околната среда за приоритетни вещества и някои други замърсители.

Химичното състояние на повърхностните водни тела се оценява в два класа – добро и лошо, които се изобразяват съответно със син и червен цвят. За извършване на достоверна оценка е необходимо минималната честотата на анализ да бъде 12 пъти в годната (1 път месечно). Тези водни тела, които отговарят на средногодишните стойности на стандартите за качество на околната среда (СГС-СКОС) са в добро състояние, а за водните тела, в които се констатира превишаване на СГС-СКОС е определено лошо състояние. Във водните тела, в които не се извършва мониторинг на приоритетни вещества поради липсата на идентифициран натиск, химичното състояние е определено като «неизвестно». През 2020 г. повърхностните водни тела на територията на РИОСВ-Бургас са определени в добро химично състояние.

През 2020 г. за водно тяло „Река Мочурица след вливане на р.Сигмен до устие“ в пункт „Река Мочурица след гр. Карнобат“ е извършен мониторинг на изброените по-горе приоритетни вещества с честота 12 пъти годишно, и водното тяло е определено в добро химично състояние. За водни тела „Река Мочурица от извори до с. Мокрен, и „Язовир Цанко Церковски “ през 2019 г. е извършен мониторинг на част от веществата от групата на полициклични ароматни въглеводороди (нафтален и флуорантен) и хлорпирифос-етил с честота 4 пъти годишно, и водните тела са определени в добро химично състояние с ниска степен на достоверност. За останалите водни тела са използвани данни за 2018 г.

Оценката на екологичното състояние/потенциал на повърхностните водни тела се извършва по класификационна система за биологични и физико-химични елементи за качество, и стандарти за качество на околната среда за химични елементи и специфични замърсители, включени в Наредба № Н-4 от 14.09.2012 г. за характеризиране на повърхностните води.

Екологичното състояние на повърхностните водни тела се оценява в пет класа: отлично, добро, умерено, лошо и много лошо, които се изобразяват с показаните в таблицата цветове.

Екологично състояние				
отлично	добро	умерено	лошо	много лошо

В следващата таблица са дадени резултатите от оценката на екологичното състояние/потенциал и химично състояние във водосбора на река Мочурица.

Екологично състояние/потенциал и химично състояние на водните тела във водосборана р. Мочурица през 2020 г.

Име на водното тяло	Код на водно тяло	Екологично състояние/потенциал през 2020 г.			Химично състояние 2020 г.
		Биологични показатели	Физико-химични показатели	Екологично състояние/потенциал	
Река Мочурица от извори до с. Мокрен	BG3TU600R069	Умерено Макрозообентос	Умерено БПК, NH ₄ , PO ₄ , Робщ	Умерено	Добро
Река Мочурица от с. Мокрен до р. Сигмен	BG3TU600R068	Умерено Макрозообентос	Умерено Електропроводимост, NO ₃ , NOбщ	Умерено	Добро
Река Мочурица след вливане на р. Сигмен до устие	BG3TU600R062	Умерено Макрозообентос	Умерено електропроводимост, NH ₄ , NO ₃ , NO ₂ , NOбщ, PO ₄ , Робщ	Умерено	Добро
Река Мараш	BG3TU800R065	Умерено Макрозообентос	Добро	Умерено	Добро
Язовир Цанко Церковски	BG3TU600L023	Умерен Фитопланктон Хлорофил А	Умерено Електропроводимост, БПК, Робщ	Умерен ЕП	Добро

Река Мочурица от гр. Карнобат до устие - от проведения мониторинг през 2020 г. в пункт „Река Мочурица след гр. Карнобат“ е констатирано отклонение от стандартите за качество за добро състояние по следните физико-химични показатели: електропроводимост, амониев азот, нитратен азот, нитритен азот, общ азот, ортофосфати и общ фосфор. За река Мочурица е характерно силното органично замърсяване от непречистени битови отпадъчни и промишлени води. Най-силно замърсяване се наблюдава в участъка след град Карнобат, поради вливането на непречистени отпадъчни води от градската канализационна мрежа.

В Плана за управление на речните басейни на Източнореломорски район (ПУРБ на ИБР) за 2016-2021 г., приет с Решение №1106/29.12.2016 г. на Министерски съвет, за община Карнобат са предвидени следните мерки:

1. „Изграждане и/или реконструкция на канализационна мрежа за населено място на 10 000 е.ж.“
2. „Изграждане или разширение на ПСОВ до 20 000 е.ж.“

Като основни индустриални емитери на река Мочурица на територията на община Карнобат Мочурица да се посочат следните обекти:

- „СИС Индустрийс“ ООД - Промислен комплекс в с. Венец - предприятие за бутилиране на спиртни напитки и вино. Пречистените отпадъчни води след ЛПСОВ се заустват в открит канал, вливащ се в р. Мочурица;
- ВИН.С. Индустрийс“ ООД с. Церковски - на площадката работят спиртоварна фабрика, винзавод и мелничен комплекс. Отпадъчните води след ЛПСОВ се заустват в дренажен канал на яз. Церковски, заустващ в р. Мочурица;
- Винекс Славянци“ АД - цех Сунгурларе в гр. Сунгурларе - зауства производствени отпадъчни води след утаечна система в безименно дере,

вливащо се в р. Мочурица;

- Винекс Славянци” АД - цех Лозарево в с.Лозарево - зауства пречистени в ЛПСОВ смесен поток битово-фекални и производствени отпадъчни води в канавка, вливаща сев яз. Петковец;
- Винекс Славянци” АД - цех Славянци в с.Славянци - зауства битово-фекални и производствени отпадъчни води след утаечна система в канавка в р.Мочурица;
- Птицекланица Чубра” с.Чубра - месопереработвателно предприятие за бяло птиче месо. Отпадначните води след ЛПСОВ се заустват в дере, вливаща се в р.Мочурица.

За язовир „Ц. Церковски” са характерни силните цъфтежи от планктонни водорасли, причинени от органичното замърсяване (рН, ХПК, БПК, N-Келдал). Вероятна причина за това е провежданото интензивно рибовъдство в язовира.

Запазва тенденцията наложена през годините за заустване на непречистени отпадъчни води в повърхностни водни обекти от селищни канализационни системи без изградена ПСОВ – непречистени се заустват във водни обекти отпадъчните води от канализационни системи на гр.Карнобат. В много от населените места под 2000 е. ж. канализационната мрежа не е изградена или е изградена частично и отпадъчните води се отвеждат в попивни септични ями.

➤ **Басейн на река Русокастренска**

Вододелът, който отделя басейна на река Мочурица от този на реките с отток към Черно море /реките Айтоска, Русокастренска, Средецка/ минава през Карнобатска планина, ниската Черноградска седловина и възвишението Хисар.

Река Русокастренска отводнява югоизточните части от територията на общината.

За начало на **река Русокастренска** е приета река Чаирска, която извира от Бадбунар (231 м.н.в.) на 3 км източно от с.Крумово Градище и е с дължина 65,4км. В най- горното си течение р.Русокастренска се подхранва от множество извори и потоци и чак след с. Драганци се оформява като река.

Речната долина на Русокастренска до сливането ѝ с Папазлъшката река е широка, с полегати склонове с наклон до 10°.

В речния басейн на река Русокастренска са определени 11 водни тела, които спадат към речен тип “малки и средни черноморски реки” (R11).

№	Код на водно тяло	Име на водно тяло	Междинно химично състояние 2020 г.
1	BG2KA400R014	р. Бяла река до вливане в р. Луда Камчия	няма данни
2	BG2SE900R031	р.Чукарска - от извор до яз.Трояново	добро
3	BG2MA600R015	р. Русокастренска – от извор до язовир “Крушово“	добро

4	BG2MA600L016	яз. "Крушово"	добро
5	BG2MA600R012	I участък: р. Русокастренска – от яз. "Крушово" до с. Русокастро; II участък: р. Папазлъшка от яз. "Картелка" до вливане в р. Русокастренска	добро
6	BG2MA600R014	р. Барганска – от извора до вливане в р. Русокастренска	няма данни
7	BG2MA600R018	р. Папазлъшка /Черковска/ – от извор до яз. "Картелка"	няма данни
8	BG2MA600L017	яз. "Картелка" (р. Папазлъшка)	няма данни
9	BG2MA600R013	р. Хаджиларска – от извор до вливане в р. Русокастренска	няма данни
10	BG2MA800R019	I участък: р. Господаревска – от извор до вливане в р. Средецка; II участък: Малката река – от извор до вливане в р. Господаревска; III участък: р. Селска (Драковска) – от извор до вливане в р. Господаревска	няма данни
11	BG2SE900R1130	р. Айтоска - от извора до вливане на р. Славеева	добро

ЕТ "Росица – Иван Стаматов" (пункт за дестилация на етилов алкохол) с. Русокастро. Обектът работи периодично при наличие на суровина. Пречистените отпадъчни води се заустват в река Русокастренска. При проверката през 2020 г. няма заустване на отпадъчни води и не е извършено контролно пробоотбиране от обекта.

Най-големият язовир в рамките на общината е яз. „Ц. Церковски“. Той попада в басейна на р. Мочурица и се отнася към категорията „езера“ от типа „Малки и средни равнинни язовири“ /с код за типа L17 и с код на водното тяло BG3TU600L023/. Язовирът е изграден през 1963 г. за напояване на земеделски площи. Стената му е от земно-насипен тип, като залаятата от него площ възлиза на около 2 хил. дка. Общият обем на водите в язовира е около 6,5 млн. куб.м, полезният обем – 5,75 млн. куб.м, а мъртвият обем – 750 хил. куб.м. Максималният отток от язовира е 0,7 куб.м/с, а предвидената за напояване площ – 6362 дка. Преливникът е оразмерен за максимално водно количество от порядъка на 3,2 куб.м/с. Язовирът се стопанисва от „Напоителни системи“ ЕАД, клон Черно море, ХТР Бургас.

Най-големият язовир в басейна на река Русокастренска е язовир „Крушово“ (на територията на община Карнобат), с код на водното тяло BG2MA600L016 и с площ на водното огледало около 1500 дка. Други по-малки язовири са „Детелина“ с площ на водното огледало 212,4 дка и „Барган“ с площ на водното огледало 130 дка.

Поради неравномерното вътрешно годишно разпределение на оттока, за улавяне и съхранение на част от зимно-пролетния отток и използването му за напояване през сухите летни месеци, е изградена сложна система от корекции на реки, деривационни канали, язовири, напоителни и отводнителни канали и помпени станции. Тези съоръжения обслужват напоително-отводнителната система /НОС/ „Каябаш“, с годна за ползване площ от около 25 хиляди дка и напоителната система /НС/ „Ц. Церковски“ с годна за ползване площ от около 3,7 хиляди дка.

Подземни води

В съответствие с изискванията на Европейската рамкова директива по водите, подпочвените водни източници (ПВИ) са идентифицирани и описани заедно с техните първоначални характеристики. Повечето, но не всички ПВИ, са разположени изцяло в границите на речния басейн.

Режимът на подпочвените води в пролувиалния пласт има специфични характеристики. Например на някои места водопрпускливите пластове се презареждат чрез оттичане на вода от непресъхващи реки.

Подпочвените води са основен компонент на генерирането на повърхностни води в горното течение на реките и определят тяхното ниво. Обикновено обаче, реките от планините губят вода при навлизането в равнините, като така зареждат отново подпочвените води.

Националната мрежа за оперативен мониторинг на химичното състояние на подземните води на територията на РИОСВ-Бургас през 2020 год. включва 7 хидрогеоложки пункта за мониторинг (отразени на долу представената карта). МП при с. Огнен липсва в програмата за оперативен мониторинг на химичното състояние на подземните води на територията на РИОСВ-Бургас през 2020 г. съгласно Заповед № РД-267/03.04.2020 г., но този МП участва в оценка на химичното състояние на ПВТ BG3G00000K2031 за 2020 г. (с резултат от пробонабиране през първо тримесечие на 2020 г.):

1. BG3G000000QMP014 - Кладенец Лепков, гр. Карнобат, общ. Карнобат
2. BG3G000000NMP015 - Сондаж - 3, с. Чубра, общ. Сунгурларе
3. BG3G000000QMP016 - Сондаж, с. Сунгурларе, общ. Сунгурларе
4. BG3G000prQhMP127 - Извор "Синора", с. Вълчин, общ. Сунгурларе
5. BG3G00000N2MP138 - Извор "Софрониева чешма", с. Костен, общ. Сунгурларе
6. BG3G000000QMP135 - ПС "Венец" – Извор, с. Венец, общ. Карнобат
7. BG3G00000K2MP136 - ПС - ПБВ - Извор "Чортлен" + Сондаж, с. Огнен, общ. Карнобат.

Подземните води се оценяват въз основа на информация, която ИАОС изпраща на Басейнова Дирекция „Източнобеломорски басейн“. Пробите са анализирани в ИАОС – в Регионална лаборатория – Бургас. За всеки отделен мониторингов пункт има определена схема за пробонабиране и анализирание, както следва:

1. I група - основни физико-химични показатели - разтворен кислород, рН, електропроводимост, нитратни йони, амониеви йони, температура, перманганатна окисляемост, обща твърдост, калций, магнезий, натрий, флуориди – анализират се отделни показатели във всички цитирани по-горе пунктовете за подземни води - сезонно (четири пъти в годината).

2. II група – допълнителни физико-химични показатели – желязо, манган, фосфати – анализират се всички показатели във всички мониторингови пункта – веднъж годишно или сезонно (четири пъти в годината).

3. III група – метали и металоиди – не е предвидено наблюдение на показатели от тази група

4. IV група - органични вещества – алдрин, атразин, DDT/DDD/DDE, пропазин, хептахлор, пендиметалин, хлорпирифос-етил, тербутилазин и металахлор – предвидено е еднократно през годината да се извършва анализ на тези показатели в мониторингови пунктове при с. Вълчин (Извор "Синора"), с.Костен (Извор "Софрониева чешма") и с.Венец (ПС“Венец” - Извор).

За оценка на химичното състояние на ПВТ са използвани данни от изпълнения през 2020г. мониторинг на химичното състояние на подземните водни тела.

Оценката на химичното състояние на ПВТ е извършена съгласно подход за оценка на химичното състояние на подземните водни тела и е дадена в две категории – добро и лошо. Подходът е разработен в съответствие с изискванията на Директива 2000/60/ЕС, Директива 2006/118/ЕО. за опазване на подземните води от замърсяване и влошаване, Наредба № 1 за проучване, ползване и опазване на подземните води, Ръководство № 18 за състоянието на подземните води и оценка на тенденциите, Ръководство №17 за предотвратяване или ограничаване на преките и непреките отвеждания и Ръководството за докладване по РДВ през 2016 г.

Резултатите от извършената оценка на химичното състояние на ПВТ на територията на РИОСВ-Бургас през 2020г. са представени в следващата таблица:

№ по ред	код на ПВТ	Наименование	Тест: Обща оценка на химичното състояние на ПВТ (добро/лошо)	Тест: Влошаване на качествата на подземните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване (добро/лошо)	Обща оценка на химичното състояние на ПВТ	Вещества или показатели на замърсяване
	BG3G00000NQ005	Порови води в Неоген - Кватернер - Сунгурларско - Карнобатска котловина	добро	добро	добро	
	BG3G00000NQ015	Порови води в Неоген - Кватернер - Сливенско-Стралджанска област	лошо	лошо	лошо	Нитрати - 56,13 mg/l
	BG3G0PzK2Pg027	Пукнатинни води - масив Шипка - Сливен	Няма мониторингови пунктове от националната мрежа за мониторинг на химичното състояние на подземните води за наблюдение на територията на РИОСВ-Бургас	Няма мониторингови пунктове черпещи вода за питейно-битово водоснабдяване на територията на РИОСВ-Бургас	лошо	Нитрати - 80,67 mg/l
	BG3G00000K2031	Пукнатинни води - Сливенско-Сунгурларска зона	добро	добро	добро	

Забележка: Общата оценка определя „лошо” химично състояние на ПВТ BG3G0PzK2Pg027 по показател Нитрати съгласно Обща оценка на химичното състояние на ПВТ на територията на БД „Източнобеломорски район” за 2020г.

За ПВТ BG3G00000NQ005 се определя „добро“ химично състояние.

Подземно водно тяло BG3G00000NO015 /Порови води в Неоген - Кватернер -Сливенско- Стралжанска област/

ПВТ е разположено в едноименната котловина, тя е една от най-големите по площ у нас, започва от с. Бинкос на запад и стига до с. Нейчово на изток, през западната ѝ част преминава река Тунджа, а през източната – река Мочурица. ПВТ има площ от 818,89 км². Покриващите ПВТ пластовете в зоната на подхранване са глинести пясъци. Водоносния хоризонт е изграден от чакъли, гравелити, пясъци, пясъчници, глини. Дебелина на ПВТ - 10-40 м, водопроводимост на ПВТ - 160-400 м²/ден, коеф. на филтрация на ПВТ - 16-250 м/ден. Подхранване на ПВТ – в Сливенската (западна) част - от реките и деретата, спускащи се от оградните планински вериги, от валежите и поливните води, в Стралжанската (източна) част - инфилтриращите се валежни и речни води, потока се движи от север на юг.

Химичното състояние на ПВТ на територията РИОСВ-Бургас се наблюдава в един мониторингов пункт - BG3G00000QMP135 ПС “Венец” – Извор, с. Венец, общ. Карнобат.

От извършените наблюдения върху химичното състояние през 2020 г. се констатира:

I. Обща оценка на химичното състояние на ПВТ – наблюдава се концентрация на РС (релевантна стойност) за 2020 гд. над стандарт за показателя нитрати - 56,13 mg/l (стандарт - 50 mg/l).

Влошено е качеството на подземните води, използвани за питейно-битово водоснабдяване – повишен е стандартът за качество на питейните води за показателя нитрати в МП при:

- с. Венец, ПС “Венец” – Извор – средноаритметична стойност - 56,13 mg/l.

Състоянието е лошо, защото: площта от ПВТ, в която е установено превишение на концентрациите на показателя на замърсяване е по-малка от 20% от площта на ПВТ, но е влошено качеството на подземните води, ползвани за питейно-битово водоснабдяване.

II. Влошаване на качествата на подземните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване - средногодишна концентрация за нитрати над стандарт за качество на питейни води се наблюдават при с. Венец, ПС “Венец” – Извор – средноаритметична стойност - 56,13 mg/l. Състоянието е лошо.

Общата оценка на химичното състояние на ПВТ BG3G00000NQ015 на територията на РИОСВ- Бургас през 2020г. е „лошо” - показател на замърсяване е нитрати.

В сравнение с 2019г.: Общата оценка на химичното състояние на ПВТ BG3G00000NQ015 на територията на РИОСВ - Бургас е „лошо” - показател на замърсяване е нитрати.

Подземно водно тяло BG3G0PzK2Pg027 /Пукнатинни води - масив Шипка - Сливен/

Цялото ПВТ има площ – 1615,74 км² и дебелина - 36 м. Водоносният хоризонт е изграден от гранити, алтернация от пясъчници, глинести скали и брекчоконгломерати, глини, пясъкливи варовици, глинести мергели, шисти, гнайси, амфиболити. В района на РИОСВ- Бургас се разполага малка част от това ПВТ, в която няма мониторингови пунктове от националната мрежа за мониторинг на химичното състояние на подземните води.

Общата оценка определя „лошо“ химично състояние на ПВТ BG3G0PzK2Pg027 по показател нитрати съгласно Обща оценка на химичното състояние на ПВТ на територията на БД „Източнобеломорски район“ за 2020 г.

Общата оценка определя „лошо“ химично състояние на ПВТ BG3G0PzK2Pg027 по показател нитрати съгласно Обща оценка на химичното състояние на ПВТ на територията на БД „Източнобеломорски район“ за 2019 г.

Повишеното съдържание на замърсители в подземните води се дължи на дифузни източници на замърсяване и е обусловено от следните фактори:

1. Естествени предпоставки – незащитени, открити, уязвими на проникване на повърхностни замърсители или покрити с отложения с висока водопропускливост с вертикална и хоризонтална филтрация водоносни хоризонти. Подхранване изключително от валежи и повърхностно течащи временни потоци.
2. Повишено съдържание на нитрати в подземните води, което се дължи на неконтролируемото азотно торене в засегнатите райони през 80-те и началото на 90-те години.
3. Водоносните хоризонти залягат на дълбочина, при която не може да се извършва бързо самопречистване на подземните води по естествен път.
4. Развитието на частни стопанства (зеленчукопроизводство, овощарство и лозарство) и използването на торове за високи добиви допринасят за постъпването на замърсители във водоносните хоризонти.
5. Депониране на отпадъчни продукти от животновъдството (твърд и течен тор) в близост до фермите.
6. Неефективно действащи пречиствателни съоръжения за отпадъчни води.

Инфраструктура и водоснабдяване

По степен на изграденост, канализационната мрежа в населените места на община Карнобат има значително изоставане спрямо развитието на водоснабдителните системи. Докато водоснабдителната инфраструктура обхваща почти 100% от населението, то степента на изграденост на канализационни мрежи и селищни пречиствателни станции е значително по-ниска. В Община Карнобат с изградена канализация е само град Карнобат. Канализацията обхваща почти всички квартали на града и към 2012 г. задоволява нуждите на 73,3% от населението. Тя е от смесен тип и провежда битови, промишлени и отпадъчни води. Общата дължина на канализационната мрежа е 12 998 м, в частност 11 148 м вътрешна канална мрежа и колектор – 1 859 м. Тръбите са с кръгло, 10 548 м, и яйцевидно сечение – 2 450 м. По-голямата част от канализационната мрежа е изградена преди 1980 г. Изградени са пет основни главни дъждопреливници за намаляване на хидравличното натоварване по

време на дъждове. Всички преливници са в лошо експлоатационно състояние и не функционират според своето проектно предназначение.

Изграждането на пречиствателна станция за отпадни води в град Карнобат ще подобри качеството на водата, а това от своя страна ще има силно положително въздействие върху околната среда на града и района като цяло.

Община Карнобат има готовност за изпълнение на проект, по който да се извърши работно проектиране и авторски надзор, изграждане на пречиствателна станция за отпадни води /в т. ч. изпълнение на строително-монтажните дейности за изграждане на ПСОВ, доставка на машини и съоръжения, обучение на персонала, ангажиран в експлоатацията на обекта и тестване на оборудването в рамките на необходимия за това период от време/, изграждане на ВиК мрежата в града.

Проблемите на канализационните мрежи и пречистването на отпадъчни води в обхвата на Община Карнобат са:

- липса на изградена канализационна система в голямата част от населените места;
- Съществуващата канализация в гр. Карнобат е от смесен тип и с недостатъчна хидравлична проводимост, което създава проблеми при интензивни валежи.
- Изградените мрежи са стари, с лоша водоплътност. Често се наблюдават прояви на инфилтрация и ексфилтрация в следствие на износване на тръбните връзки.

За решаването на така изведените общи проблеми могат да се предложат следните мероприятия:

- Доизграждане на съществуващата канализационна мрежа на гр. Карнобат и изграждане на ПСОВ;
- Изграждане на ПСОВ за агломерации под 2000 ЕЖ – за опазване на повърхностни водни ресурси от замърсяване и спазване на изискванията на българското и европейско законодателство;
- редуциране и последващо прекратяване на заустването на непречистени отпадъчни води в повърхностните водни тела
- Правилно оползотворяване на утайките от бъдещи ПСОВ.

Насоките за развитие с цел подобряване състоянието на повърхностните води са:

- изграждане на ПСОВ на гр. Карнобат;
- доизграждане на канализацията на гр. Карнобат /особено в проблемните квартали/;
- изграждане, подобряване и частично разширяване на канализационните мрежи по селата;
- подобряване работата на пречиствателните съоръжения в промишлените предприятия и селскостопанските единици.

Водоснабдяване. Водопроводна мрежа

Водоснабдяване

Водоснабдяването на населението в община Карнобат се извършва от "ВиК" ЕАД – Бургас. Всички селища на територията на общината са водоснабдени, с изключение на с. Сан Стефано. На целогодишен режим са селата Драгово, Козаре, Хаджиите, Екзарх Антимово, Железник. От всички села 30% са на летен воден режим. Причините за това се дължат до голяма степен амортизираните тръби, които водят до загуби по водопреносната мрежа достигащи малко над 70%.

Язовир „Камчия” е с код на водното тяло BG2KA400L024. Той се включва в категорията „големи дълбоки язовири” с код за типа на водното тяло L11. Изграден е нар.

Луда Камчия, която от извора до вливането ѝ в язовира, е с код на водното тяло BG2KA400R043.

Благодарение на местни водоизточници и водоснабдителна система „Камчия“ се осъществява водоснабдяването на населените места в общината. В експлоатация са три водоснабдителни групи: „Аспарухово“, „Церковски“ и „Карнобат“. Девет от всички населени места, с общо население 82% от това на общината, се водоснабдяват от водоснабдителна система „Камчия“.

Изводи и препоръки

- Общи загуби на вода във водоснабдителните системи (за общината около 75%);
- Остарели мрежи и липса на автоматизация при дезинфекцията на питейната вода;
- Необходимост от рехабилитация на напорните водоеми.

За решаването на тези проблеми, с цел осигуряване на нормално водоснабдяване на населението с достатъчно количество и добро качество на вода за питейни нужди и съответно вода за промишлеността е необходимо да се предприемат следните мерки:

- Реконструкция/рехабилитация на водоизточници;
- Реконструкция/подмяна на водоснабдителните помпени станции – сграден фонд (за бункерни помпени станции, централни помпени станции) и подмяна на оборудването (подмяна на помпените агрегати с цел постигане на добра енергийна ефективност);
- Обновяване/монтиране на съвременни измервателни уреди (разходомери и /или водомери) по възможност с дистанционно отчитане и контрол на подаваните количества вода при водоизточниците, след напорните водоеми и/или на вход населено място и при крайния потребител. Поддръжка на цялото водомерно стопанство съгласно изискванията на закона;
- Реконструкция /подмяна на магистралните довеждащи водопроводи (съобразяване с новите условия относно собствеността на земята, осигуряване на необходимите сервитути и пътища за достъп до водоизточниците, ПС, НР и други съоръжения по трасетата);
- Изготвяне на актуални данни към подземните кадастри на населените места; въвеждане на ГИС системи за работа – ясна и достъпна информация за налични съоръжения, отразяване на ремонти и инвестиционни дейности;
- Обследване и саниране на водните и сухи камери на резервоарите;
- Изграждане на цялостна съвременна диспечерска система за наблюдение, контрол и управление на водоснабдителните групи и системи.

Освен тези дейности са необходими и други свързани с подновяване на наличната база, оборудване и техника за поддръжка и ремонтни дейности като:

- Разширяване и модернизация на водомерно-ремонтната работилница за извършване на необходимите периодични проверки и ремонт на водомери;
- Оборудване със съвременна апаратура за откриване на течове по водоснабдителната мрежа;
- Пълна модернизация на ремонтно - складовата база, включително и подмяна на амортизираната механизация и автотранспорт със съвременни високоефективни машини.

Почви

Почвата е един от най-важните природни ресурси, основа за съществуването на хората, животните и растенията. В природните екосистеми тя изпълнява определени функции: осигурява среда за развитие на растенията и реализиране на тяхната биопродуктивност, поддържа генетичните ресурси и обитанието на многобройни живи организми. Тя регулира и разпределя водния отток, съхранява водата и служи като буфер на околната среда, като инактивира или разрушава екологично опасните субстанции. Почвата е физическа основа на социално-икономическата структура на човешкото общество, източник е на сурови материали и съхранява геогенното и културно наследство на човечеството. Като компонент на околната среда тя е подложена на вредни въздействия и затова опазването и е от особено значение.

На територията на община Карнобат няма предприятия, чиито производства замърсяват почвите в района.

По отношение на почвено-географското райониране на България, общината се отнася към Средиземноморската област с Балканско – Средиземноморска почвена подобласт. От основните почвени типове разпространени в България, на територията на община Карнобат се срещат смолници, канелени горски почви и алувиално ливадни.

Последният тип почва е алувиалната, която се среща по поречието на р. Мочурица. Те се образуват при неспоено чакълесто пясъчливи алувиални наноси и се срещат при всякакъв тип климат. Отличават се с тежък механичен състав /съдържание на глина 50-75%/, специфични физико-механични водни свойства. При навлажняване на почвата, тя набъбва, увеличава обема си, придобива голяма пластичност и лепливост. Обратно - при изсъхване тя се свива, втвърдява и образува широки пукнатини. Смолниците се отличават и с малка водопроницаемост и голяма водозадържаща способност. Характерното за тях е плодородността им. Те се нуждаят освен от торене, за повишаването на производителността им, но и да бъдат предпазени от заливане, заблатяване и засоляване. Имат високо съдържание на хумус в горният 10 см пласт. Той е с тъмен цвят, след това има само слоеве в сиво-жълт цвят, които се различават само по размера на фракцията си. Те са много плодородни и подходящи за отглеждане на зеленчуци, ориз, коноп, люцерна, цвекло и други.

Замърсени почви с тежки метали и металоиди

През 2020 г. мониторинг на почвите за съдържание на тежки метали и металоиди от мрежата на I ниво е проведен на десет пункта, попадащи на територията на седем общини.

От всеки пункт е извършено пробонабиране за пълен набор от показатели. Почвеното изпитване се извършва от Регионална изпитателна лаборатория Бургас в две дълбочини: 0-10 см. и 0-40 см. за необработваемите и 0-20 см. и 20-40 см. за обработваемите почви в три повторения. Наблюдават се следните показатели: активна реакция на почвата (рН), биогенни елемент - общ азот по Келдал, общ фосфор, органично вещество – общ въглерод и органичен въглерод, обемна плътност и 9 броя тежки метали и металоиди – мед, цинк, олово, кадмий, никел, кобалт, хром, арсен и живак. Оценка и анализ на получените резултати по почвен мониторинг I-ро ниво се извършват от отдел „МБРГЕП“ в ИАОС в срок до 1 месец от постъпването на данните от информационната система съгласно утвърдената програма за 2020 г.

На територията на община Карнобат е проведен мониторинг през 2020 г. в с. Раклица. Не са констатирани превишения на наблюдаваните показатели.

Пестициди

Община Карнобат е изпълнила проекти през 2004 г. и 2005 г. по Програма на МОСВ съвместно с фирма “ Бал-Бок Инженеринг” АД. Събрани са всички съществуващи количества залежали пестициди на територията на общината в общо 27 контейнера (Б-Б куб), разположени на площадка в близост до Претоварната станция, гр. Карнобат. Така е решен важен проблем, тъй като тези пестициди са били безнадзорни, не са се стопанисвали правилно и е съществувала опасност от натравяне на хора и животни.

Контейнерите тип „Б-Б кубове”, в които се съхраняват пестицидите, са разположени на площадка, която се намира на депото неопасни отпадъци гр. Карнобат, пространството около тях е чисто.

Информация за броя на Б-Б кубовете и количеството на съхраняваните в тях излезли от употреба препарати е представена в следващата таблица:

Община	Землище	Б-Б кубове, брой	Количество, кг
Карнобат	гр. Карнобат	27	108000

През 2020 г. са извършени са от РИОСВ Бургас планови проверки на девет площадки, на които са разположени 207 бр. контейнери тип „Б-Б куб” за съхранение на излезли от употреба препарати за растителна защита на следните общини: Бургас (Претоварна станция – Капчето), Карнобат (депо за ТБО, до Претоварна станция Карнобат), Айтос (с. Караново), Сунгурларе (с. Черница), Средец (с. Росеново), Созопол (с. Атия), Приморско (с. Ясна

поляна), Руен (депо за ТБО Руен), Бата (с. Бата) (справки.3.2).

При проведения контрол за състоянието на складовете и Б-Б кубовете (мониторинг III ниво – локални почвени замърсявания) през 2020 г. е установено, че Б-Б кубове на територията на община Карнобат са в добро състояние. Не се наблюдават нарушения по стените, няма петна и течове. Основите, върху които са поставени са стабилни, циментови или изградени от скални фракции, което предпазва земната основа от евентуални течове, водещи до замърсяване на почвата.

Ерозирали почви

В последните години почвите са подложени на деградация вследствие глобалната промяна на климата, повишаване на температурата и засушаване.

Ерозията на почвата е един от най-интензивните и широко разпространени деградационни процеси. По статистически данни на водна ерозия са подложени 72% от всички обработваеми земи с наклон над 6°. Трайно засегнати от водна ерозия са 43% от общата площ на областта. На ветрова ерозия са подложени земите в равнинните и обезлесени райони. Те съставляват около 12 % от обработваемите площи. Иригационната ерозия почти не се забелязва.

Горите предпазват почвата от ерозия и масовото им изсичане може да доведе до редица проблеми и нарушаване на екосистемите. На ерозиране са подложени слабоструктурните почви, образувани върху наклонени терени: излужени и типични канелени горски почви; канелени горски почви, лесивирани; рендзини; кафяви горски почви. Обработваемите земи са разположени на равни терени. Ерозията на почвите не е от процесите с ограничаващо действие за земеделието в територията на общината.

През периода 2016-2020 г. година не са финансирани проекти за борба с ерозията на почвата и не са известни такива, които се изпълняват на територията на Община Карнобат. Дейностите по предотвратяване на почвената ерозия основно се финансират от Министерство на земеделието, храните и горите.

Вкиселени и засолени почви

Засоляването на почвите е процес, при който се увеличава съдържанието на водноразтворимите соли в почвата и/или съдържанието на обменен натрий. По-голяма част от засоляването се дължи на естествени причини – по-високото ниво на подпочвените води. Това е резултат от влошените условия на естествен дренаж в равнинни райони с периодични летни засушавания. Вкиселяването на почвите е проблем за обработваемите земи. Анализира се киселинността на почвите (Ph в KCl) и съдържанието на обменни йони H^+ , Al^{3+} , Mn^{2+} , Ca^{2+} , Mg^{2+} .

От представените анализи в РИОСВ Бургас на почвите при изпълнение на заложените в комплексните разрешителни планове за мониторинг на почвите, не са констатирани отклонения, които да показват замърсяване и увреждане на почвите. По показател тежки метали не са установени стойности, превишаващи МДК. При извършените планови проверки във връзка с Комплексни разрешителни на обекти, не е констатирано замърсяване вследствие течове от резервоари, варели, тръбопроводи и др.

Дадени са становища на 2 бр. ГДОС във връзка с изпълнение на условията по мониторинг на почви в Комплексните разрешителни на „Свинокомплекс Зимен” АД, с.Зимен, община Карнобат и „Свинокомплекс Крумово Градище” АД, с. Крумово Градище, община Карнобат.

Физически нарушени почви и терени

Земни недра и нарушени терени

Разработването на находищата на подземни богатства на територията на РИОСВ-Бургас се извършва по открит начин, което води до нарушаване на терените. При кариерите за добив на скални материали рекултивацията се осъществява след пълното изземване на полезното изкопаемо, поради което рекултивационните работи по времена експлоатацията са само частични. При кариерите за добив на пясък има възможност да се извършва и поетапна рекултивация. Тя се изразява в запълване на отработените пространства с материали от откритката, предимно глини.

Новите нарушени терени са свързани предимно с разработването на следните находища:

- „Ключук гьол” в землище с. Венец, община Карнобат, в процес на рекултивация;
- Кариера „Карнобат“, землище гр. Карнобат.

Основните източници на замърсяване на почвите в община Карнобат са тяхното периодично изгаряне, промишлените отпадъци и земеделската дейност на населението.

Община Карнобат няма изготвена програма за опазването качеството на почвите. Ежегодно се полагат усилия за премахване на нерегламентираните сметища и локални замърсявания в общината. Предприемат се мерки за рекултивация на нарушени терени и действия за контрол върху употребата на изкуствени торове.

При използване на почвите за земеделие, горният слой бързо обеднява на азот, фосфор, калий и микроелементи, за внасянето на които под формата на торове са необходими значителни средства.

Няма данни за замърсявания на почвите в община Карнобат или наличие на значителни проблеми, които да застрашават тяхното състояние.

Контролът за ограничаване на емисионното замърсяване на въздуха, водите и управлението на отпадъците допринася за намаляване на замърсяванията на почвите в района Пунктовете за пробонабиране на почвите се определят от ИАОС гр. София.

За периода 2016 - 2020 г. РИОСВ - Бургас не е констатирала нарушения, касаещи замърсяване на почви с тежки метали, металоиди и устойчиви органични замърсители (пестициди) на територията на община Карнобат.

Сериозен проблем за почвеното плодородие е паленето на стърнища; образуването на нерегламентирани замърсявания на почвите с отпадъци около населените места. Тенденцията е към намаляване на нерегламентираното изхвърляне на отпадъци. Потенциални източници причиняващи замърсяване на почвите са: промишлеността; транспорта; отпадъците; химическите средства, „пренесени” чрез праха и аерозолите по въздушен път; инфилтрацията на замърсени с вредности води; химизацията на селското стопанство (растителната защита – използването на пестициди и минерални торове), строителни и др. дейности в населените места.

Основен източник на почвено замърсяване и разрушаване е нерегламентираното изхвърляне на различни отпадъци – битови, селскостопански, строителни. На територията на общината при възникване на локални замърсявания със сезонни отпадъци от домакинствата и строителни отпадъци, се констатираат своевременно и компетентните органи предприемат незабавни мерки за отстраняването им. Приоритетно са почистени всички нерегламентирани сметища, които са потенциална опасност за хората и околната среда. Поетапно се почистват всички малки локални сметища, като се следи стриктно да не се допуска образуването на нови.

Чрез рекултивацията на закритите депа за битови отпадъци, терените стават земеделски земи (пасище, мера) и се приобщават към околния ландшафт.

ИЗВОДИ:

- Почвите са ограничен и практически невъзстановим природен ресурс и е необходимо опазването им да е приоритет на всеки. Само с общи усилия и действия на всички компетентни органи ще се постигнат положителни резултати относно трайното намаляване и/или предотвратяване на дейностите и процесите, водещи до вредни изменения на почвата.
- Територията на община Карнобат се характеризира със значителна почвена пъстрота – смолници, алувиално ливадни, канелени горски почви. По долините на реките са разпространени алувиално-ливадни почви, които създават добра основа за успешно развитие на земеделието.
- Сериозен проблем за почвеното плодородие е паленето на стърнища; образуването на нерегламентирани замърсявания на почвите с отпадъци около населените места. Тенденцията е към намаляване на нерегламентираното изхвърляне на отпадъци.
- Потенциални източници, причиняващи замърсяване на почвите са: промишлеността; транспорта; отпадъците; химическите средства, „пренесени” чрез праха и аерозолите по въздушен път; инфилтрацията на замърсени с вредности води; химизацията на селското стопанство (растителната защита – използването на пестициди и минерални торове), строителни и др. дейности в самите населени места.
- На територията на община Карнобат не са регистрирани свлачища.

Защитени територии и биологично разнообразие

Национална екологична мрежа. Натура 2000, защитени територии

Общоевропейската мрежа „Натура 2000” е съставена от защитени зони, целяща да осигури дългосрочното оцеляване на най-ценните и застрашени видове и местообитания за Европа в съответствие с основните международни договорености в областта на опазването на околната среда и биологичното разнообразие.

Местата, попадащи в екологичната мрежа се определят в съответствие с две основни за опазването на околната среда Директиви на Европейския съюз – Директива 92/43/ЕИО за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (наричана накратко Директива за местообитанията) и Директива 2009/147/ЕО относно опазването на дивите птици (наричана накратко Директива за птиците).

Екомрежата е създадена през 1992 г. чрез приемането на Директивата за местообитанията, която заедно с Директивата за птиците представлява крайъгълният камък на политиката за опазване на природата в Европа. Тя е важен елемент от изпълнението на поетия ангажимент от държавните и правителствените ръководители в Европа по време на срещата им на високо равнище в Гьотеборг през 2001 г. за „спиране на загубата на биологичното разнообразие до 2010 година”.

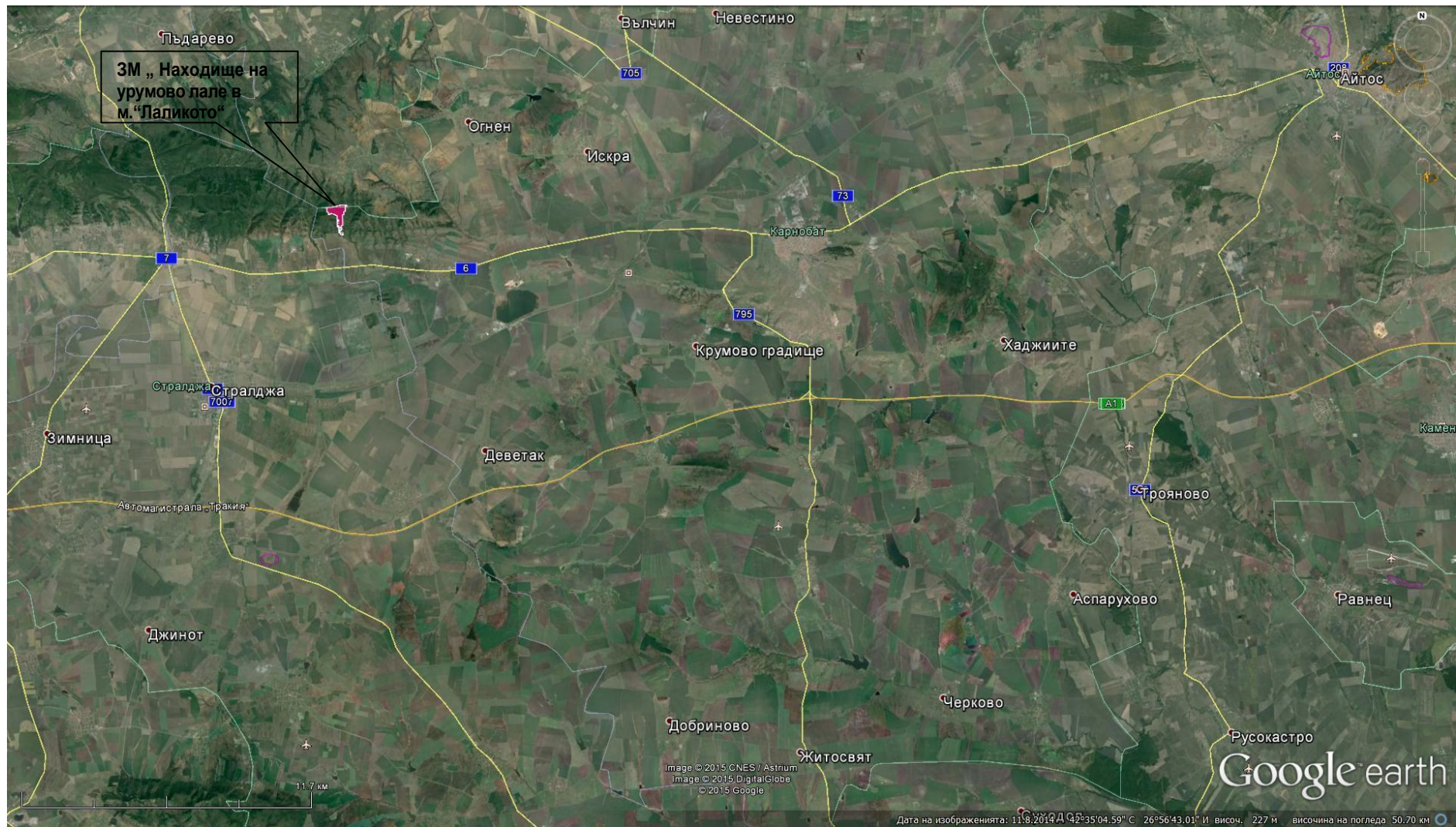
Целта на мрежата „Натура 2000” е да се опазват и управляват уязвими видове и местообитания в тяхната естествена област на разпространение в Европа, без оглед на национални или политически граници. „Натура 2000” не е просто система от строго охранявани природни резервати. Тъй като тя е неразделна част от общия пейзаж, важно е обектите да продължават да се управляват по начин, който отчита присъствието на уязвими местообитания и видове.

Към 2020 г. националната мрежа от защитени зони включва: 120 защитени зони за опазване на дивите птици, покриващи 23.1% от територията на България; 234 защитени зони за опазване на природни местообитания, покриващи 30,3% от територията на България.

Защитените територии са предназначени за опазване на биологичното раннообразие в екосистемите и на естествените процеси, протичащи в тях, както и на характерни или забележителни обекти на неживата природа и пейзажи.

В териториалния обхват на Община Карнобат към РИОСВ – Бургас, има една защитена територия – **Защитена местност „Находище на урумovo лале в м. „Лаликото”** (до с. Венец, община Карнобат) с площ: 37.9 хектара.

Съгласно Заповед № РД-885/15.11.2019г. на Министъра на околната среда и водите (обн. ДВ, бр.99/2019г.) природна забележителност **„Находище на урумovo лале в м.„Лаликото”**, в землището на с.Терзийско, община Сунгурларе, област Бургас и с.Венец, община Карнобат, област Бургас, обявена със Заповед № № 521 от 20.05.1985 г. на Комитета за опазване на природната среда при Министерски съвет, (обн. ДВ, бр. 45/1985 г.) е прекатегоризирана в защитена местност със същото наименование.

Сателитна снимка с местоположение на ЗМ „Находище на урумово лале в м. „Паликото“ в Община Карнобат

Цели на обявяване:

1. Запазване находищата на Урумово лале
2. Опазване на находище на Урумово лале.

Режим на дейности:

1. Забраняват се всякакви дейности, които водят до повреждане или унищожаване на дърветата;
2. Забранява се късането или изкореняването на растенията;
3. Забранява се влизането, лагеруването, преминаването и паркирането на моторни превозни средства;
4. Забранява се разкриването на кариери, провеждането на минно-геоложки и други дейности, с които се поврежда или изменя както естествения облик на местността, така и на водния и режим;
5. Забранява се извеждането на сечи, освен санитарни;
6. Забранява се паша на домашни животни и коситба;
7. Забранява се всякакво строителство.

В границите на защитена местност „Урумово лале, в м. “Лаликото” Община Карнобат няма собственост.

На територията на Община Карнобат е регистрирано едно вековно дърво: **Бряст/Дъб с код в регистъра: 493.**

Вид: дъб (Quercus spp.); бряст (Ulmus spp.).

Намира се на територията на с. Мъдрино, Община Карнобат. Попада на територията на РИОСВ-Бургас и ДГС Карнобат.

Документи за обявяване: Заповед No.1762 от 28.06.1972 г., бр. 59/1972 на Държавен вестник

Характеристики на вековното дърво:

1. Дъб

Години към датата на обявяване: 300 Реална възраст: 343 Височина (m): 15
Периметър (m): 3.9 Диаметър (m): –

2. Бряст

Години към датата на обявяване: 300 Реална възраст: 343 Височина (m): 15
Периметър (m): 3.9.

Стралджанското блато е разположено между Стралджа и селата Атолово, Лозенец, Венец, и Деветинци. В миналото площта му е била 120 кв. м, а дълбочината 4-4,5 м, като краищата му постепенно ставали по-плитки. Дължината му /в посока запад-изток/ достигала 14-15 км, а ширината му /в посока север-юг/ - 9-10 км. В началото на XX век голяма част от блатото била съвсем непроходима, почти цялото било обрасло с буйна тръстика, висока 4-5 м, като само от изток, откъм селата Венец и Деветинци било по-обитаемо. Според сведенията тогава е било място за гнездене на пеликани, но поради преследването от местното население и избиването на вида, днес той се среща като гнездящ само на територията на резервата Сребърна край Силистра.

През 20-те години на миналия век блатото е отводнено с цел оземляване на бежанците от Беломорска Тракия и за борба с маларията. Прокопани са канали, голяма част от които понастоящем са запълнени. Днес са се запазили само две водни огледала, получени от разработка на кариера за глина. Затлачването на каналите създава предпоставки за частично възстановяване на блатото. На територията на блатото могат да се видят обикновена блатна костенурка, жълтоуха и сива водна змия, ливаден гушер, зелен гушер, пъстър смок. Орнитофауната на територията на блатото е представена от нощна чапла, голяма бяла чапла, ливаден и тръстиков блатар, късопръст ястреб, обикновен мишелов, орел-змияр, яребица, зеленожка, голям воден бик, папуняк, и др. Голяма част от видовете са включени в Червената книга на България като редки или защитени от изчезване видове, включени са в списъците по конвенцията за видове, обект на трафик. Висшата фауна – бозайниците са представени от обикновена къртица, малка мишка, невестулка, язовец, лисица и др. Днес бившето Стралджанско блато изпълнява следните екологични функции: миграционна станция за водолубивите птици, водозадържаща функция (частично), поддържане на биоразнообразието, като показва възможности за възстановяване на естествените и екологични функции.

Лечебни растения

Важна част от биоразнообразието на една територия са лечебните растения. Разнообразният релеф, геология и почви, специфичните микроклиматични условия и хилядолетната човешка дейност определят богатството и голямото разнообразие от видове растения, съобщества и природни местообитания на територията на България. Около 770 вида, или 19% от всички видове растения у нас, са лечебни. Повечето от тях, около 760 вида, са диворастващи. Около 250 от тях се ползват в големи количества за търговия и преработка. Останалите не са обект на икономически интерес, за сега, но за тяхното полезно действие има научни данни и практически доказателства.

Половината от всички лечебни видове у нас са многогодишни тревисти растения (глухарче, репей, тревист бъз, коприва, бял равнец, жълт кантарион, ружа, валериана, мента, лудо биле, живовляк, див чесън и др.). 20% са едногодишни растения (лайка, мак, синчец, очанка). 25% са храсти и дървета (върба, бреза, кестен, глог, шипка, трънка; хвойна, мащерка, малина, къпина, боровинка, смрадлика и др.) и най-малко, само 5%, са двугодишни тревисти растения (червен кантарион, пресечка, лечебна комунига).

С най-голям брой видове (над 30) се отличават следните семейства: Сложноцветни (лайка, бял трън, пелин, бял равнец), Устноцветни (исоп, котешка стъпка, маточина, мента, мащерка, босилек), Розови (роза, шапиче, шипка), Бобови (сминдух, гръмотрън, жаблек, глушина), Сенникоцветни (бучиниш, копър, кориандър), Лютикови (кукуряк, повет, горицвет) и Кръстоцветни (лечебна поточарка, синап).

Лечебни са растения, които съдържат лековити (биологично активни) вещества и могат да бъдат използвани за получаване на билки и прилагани за лечение на редица заболявания. Билките са отделни морфологични части или цели растения, които в свежо или изсушено състояние са предназначени за лечебни и профилактични цели, за производство на лекарства, храни, козметика.

Съгласно разпоредбите на Закона за лечебните растения „билки за лични нужди“ са количества билки в свежо състояние, събрани от едно лице в рамките на един ден. За корени и коренища, каквито се събират от залиста, разрешеното количество за лични нужди е до 1 кг.

Община Карнобат, съвместно с ТП ДГС Карнобат, РИОСВ гр. Бургас и други обществени организации организира контрола за опазване и устойчиво ползване на лечебните растения в контролираните територии.

Лечебните растения в естествените им находища трябва да се опазват от увреждане и унищожаване с цел осигуряване на устойчивото им ползване като част от естествения растителен генетичен фонд със сегашна или бъдеща ценност.

Опазването включва поддържането и съхраняването на екосистемите, съдържащи

лечебни растения, на естествените им местообитания, както и поддържането и възстановяването на жизнеспособни популации от лечебни растения.

Съгласно разпоредбите на ЗЛР, изкупуването и/или първичната обработка на билки се извършва от билкозаготвителни пунктове.

Лечебните растения в региона на община Карнобат, се срещат изключително около пътните артерии, синуриите на поземлените имоти, пасища и мери, запустели и необработени участъци, в държавна горска територия (ГТ), общинска горска територия (ОГТ) или в частните горски територии, както и в прилежащите селищни системи около дворовете. По принцип на територията на Общината лечебните растения нямат изразен масов стопански характер, водещ до тяхното масово събиране и съхраняване, поради което обстоятелство на територията има заявен един билкозаготвителен пункт, съгласно направената справка в РИОСВ-Бургас и поисканата информация на основание чл. 28 от Закона за достъп до обществена информация (писмо с изх. № 4383/29.06.2015 г. на РИОСВ-Бургас), като основно се събира шипка, липа и коприва.

На територията на община Карнобат, без особено търговско значение, са широко разпространени следните лечебни растения: бял равнец, горска ягода, мащерка, жълт кантарион, комунига, орляя, орехче, жълт равнец, глухарче, лайкучка (лайка), мента, овчарска торбичка, коприва, шипка, къпина, мента, глухарче, синя жлъчка, подбел, паричка, козя брада, лютиче, лопен, паламида, липа, татул, бял трън и др., като някои от по характерните видове са разгледани по-подробно:

• **Трънка– *Prunus spinosa* L. Сем. Розоцветни**

Трънката е широко разпространена в храсталаците, край пътищата, сухи и каменливи места. Широко е разпространена из цялата страна. Дървесен вид, много рядко храстовиден с характерни удължени венчелистчета на цветовете, със синкави плодове. Лечебно растение, като се използват цветовете, листата и плодовете. Отвара от цветовете се използва за пречистване на кръвта, а отварата от плодовете и листата има пикочогонно действие, както и затягащо действие при диария и дезинтерия.

• **Шипка – *Rosa canina* L. Сем. Розоцветни**

Шипката е разпространена в разредени гори и храсталаци, по тревисти и каменисти склонове. Тя е висок до 2-3 m храст с разклонени стълба – прави и извити. Те са покрити с множество сърповидно извити, твърди шипове. Цъфти от май до юли. Плодовете са едносеменни орехчета събрани в яркочервен несъщински плод /шипка/, образуват от разрасналото се месесто цветно легло.

Шипка

Къпина

Шипката съдържа витамини – С (0,5-2 %), В₁, В₂, К, Р и захариди, пектини, органични киселини и др. За билколечение се употребяват плодовете. Действието е антискорбутно, диуретично и кръвоспиращо.

• **Къпина – *Rubus caesius L* сем. Розоцветни**

Къпината е храстовидно растение, с бодливи катерливи стъбла и добре развити коренища. Листата са нечифтоперести. Цветовете са бели и са събрани в гроздове. Плодът е сборен с месести костилкови плодчета. Цъфти от май до август.

Листата съдържат танинови вещества, флаволи, витамин С и органични киселини. Корените съдържат дъбилни вещества, инозит и др. Плодовете са богати на различни витамини – каротин, витамин РР, витамин С, витамин В₁, витамин В₂ и др.

• **Орехче – *Filipendula vulgaris Moench*. сем. Розоцветни**

Многогодишно растение с късо коренище и нишковидни корени. Стъблото е изправено, високо до 2 м. с перести листа. Цветовете са дребни, обикновено бели. Цъфти от май до юли.

Съдържа значителни количества дъбилни вещества, витамин С, фосфор и др. Има ясно изразен пикочогонен и потогонен ефект. Намалява пикочната киселина в кръвта.

• **Бял равнец – *Achillea millefolium L*. Сем. Сложноцветни**

Белият равнец се среща край пътища, по тревисти места, ливади, поляни и из храсталаци. Той е многогодишно тревисто растение. На височина стеблото му достига до 50 см. Притежава последователни, двойно или тройно пересто нарязани листа и върхни щитовидни съцветия. Езичестите цветове са бели, а тръбестите – жълти. Цъфти от май до септември.

Белият равнец съдържа етерично масло (0,2-0,8 %), чиято главна съставка е хамазулен (50 %). Съдържа още флавонови глюкозиди, амини, танини, витамини и др. Най-употребяваните части от растението са щитовидните съцветия и цъфтящите стръкове, отрязани на 15-20 см от върха. Действието е апетитовъзбуждащо, противовъзпалително, спазмолитично, кръвоспиращо, диуретично и антипиретично.

Бял равнец

Жълт равнец

• **Жълт равнец – *Achillea clypeolata S. S.* Сем. Сложноцветни**

Жълтият равнец е разпространен предимно по южни склонове, по каменливи места, върху варовикови скали. Той е многогодишно тревисто растение. Стъблото му достига до 50 см височина. Той притежава пересто нарязани листа. Цветовете са златистожълти, събрани във връхни, гъсти щитовидни съцветия. Цъфти през периода от май до септември.

Жълтият равнец съдържа етерично масло, флавоноиди и горчиви вещества. За билколечение се употребяват съцветията, изсушени на сухо и сенчесто място. Употребява се при чернодробни и жлъчни заболявания. Действа апетитовъзбуждащо.

- **Лайкучка (Лайка) – *Matricaria chamomilla* L сем. Сложноцветни**

Среща се по поляните и пасищата, покрай пътищата, около дворовете и запустели места. Тя е едногодишно растение със силно разклонено стебло но височина 20-30 см. Цветовете са многобройни събрани в средно едри кошнички, разположени на общо цветно ложе. Цъфти от май до септември.

Съдържа етерично масло, флавоноиди, гликозиди, слузни вещества, въсьци, витамин С и др. Използват се стръкове и цветовете. Има ясно изразени противовъзпалителен и успокояващ ефект, както и пикочогонно въздействие.

- **Глухарче – *Taraxacum officinale* Web. сем. Сложноцветни**

Глухарчето се среща повсеместно в цялата страна, като расте по тревисти и пясъчливи терени, покрай оградите в населени места, запустяли терени, като плевел в посевите, както и на над 2500 м надм. вис.

Глухарчето е многогодишно тревисто растение, с дълго и право коренище. Листата му са събрани в розетка, а цветовете му са събрани в кошнички до 3-4 см. в диаметър, разположени на кухо право стъбло да 50 см. високо. Плодовете са снабдени с хвърчилки. Цъфти от март до ноември.

Съдържа тритерпени, каучукови вещества, гликозиди, инулин, каротиноиди, провитамин А и др. Има жлъчогонно действие и подобрява функциите на черния дроб. Намалява холестерина и кръвната захар. Използва се при жлъчно и бъбречно-каменни болести, при анемия, захарна болест (диабет) и др.

Лайка

Глухарче

- **Козя брада – *Tragopogon pratensis* L сем. Сложноцветни**

Козята брада е двугодишно или многогодишно растение, като се среща покрай пътищата, както и по сухи тревисти места. Стеблото е изправено, просто или

разклонено, като кошничките са едри и единични. Цветовете са езичести, а плодосемката е с хвърчилка. Цъфти от юни до август.

Съдържа гликозида тусилагин, сапонини, дъбилни вещества, инолин, белтъчни вещества, витамин С и др. Използват се листата. Отварата има отхрачващо действие.

- **Синя жлъчка – *Cichorium intibus L* – сем. Сложноцветни**

Синята жлъчка се среща повсеместно в страната. Обикновено се среща по пътищата, ливадите и пасищата, сухите терени, синурите на поземлените имоти, около стопанските дворове и др. Тя е двугодишно или многогодишно тревисто растение, със стъбло до 120 см., слабо разклонено в горната си част и има месесто коренище. Листата са пересто – нарязани. Цветните кошнички са единични или по 2-3 заедно в пазвите на листата. Цветовете са езически, сини. Цъфти от юни до октомври.

Съдържа инулин, фруктоза, леулоза, дъбилни вещества и др. Усилва сърдечната дейност, действа възбуждащо на нервната система и има пикочогонен ефект.

- **Подбел – *Tussillago farfara L* – сем. Сложноцветни**

Характерно многогодишно растение, срещащо се в цялата страна до 1500 м.н.в. Използва се и в народната медицина против кашлица. Цъфти март-май. Използват се младите листа. Съдържа гликозида тусилагин, сапонини, дъбилни вещества, инолин, белтъчни вещества, витамин С и др. Има отхрачващо, слабително, противовъзпалително действие и подобрява сърдечната дейност.

- **Паричка – *Bellis perennis L* – сем. Сложноцветни**

Среща се по тревисти места, храсталаци почти навсякъде в цялата страна, включително по паркове и градини. Многогодишно тревисто растение с бели, рядко розово-бели цветове. Съдържа органични киселини – ябълчна и винена, отделно смоли, восъци, захари, танини, етерично масло, до 50% витамин С и др. Намира широко приложение в народната медицина при хемороиди, бронхит, кашлица, възпаление на пикочния мехур и др.

- **Бял равнец – *Achillea millefolium L* – сем. Сложноцветни**

Многогодишно тревисто растение, среща се по сухи склонове, покрай пътищата, навсякъде до 2000 м.н.в. Цъфти май-септември. Съдържа етерично масло, алкалоиди, дъбилни вещества, смоли, витамин С и К. Има кръвоспиращо, болкоуспокояващо и противовъзпалително действие. Пречиства кръвта.

- **Обикновена паламида – *Cirsium vulgare (Savi) Ten* – сем. Сложноцветни**

Многогодишно растение, срещащо се обикновено покрай пътищата повсеместно в цялата страна, както и по каменисти места в храсталациите. Цъфти юни – октомври. Има кръвоспиращо действие.

- **Бял трън – *Silybum marianum (L) Gart* - сем. Сложноцветни**

Рудерално растение, което се среща по пътищата, оградите в селищните системи. Едногодишно и двугодишно растение до 1,50 м. височина. Цъфти юни-август. Има жлъчегонно, слабително и тонизиращо действие.

- **Овчарска торбичка – *Capsella bursa-pastoris (L) Medic.* сем. Кръстоцветни**

Овчарската торбичка е едногодишно или двугодишно растение, с бели цветове, като се среща край пътищата, сметищата, ливадите, заплевели и буренявали места, около дворовете, синурите на поземлените имоти и др. Цъфти от март до ноември. Стеблото е

с височина до 20-50 см. Съцветията са събрани в гроздовидни съцветия които са дребни. Използва се цъфтящата част.

Съдържа дъбилни вещества, холин, тирамин, инозит, фумарава, ябълчна, лимонова и аскорбинова киселини, витамин С и К, смолисти вещества и др. Използва се широко в народната медицина при диабет, хипертония жълтеница, болести на панкреаса, далака и бъбреците.

Синя жлъчка (Цикория)

Овчарска торбичка

- **Мента (полска мента) – *Mentha arvensis* L – сем. Устоцветни**

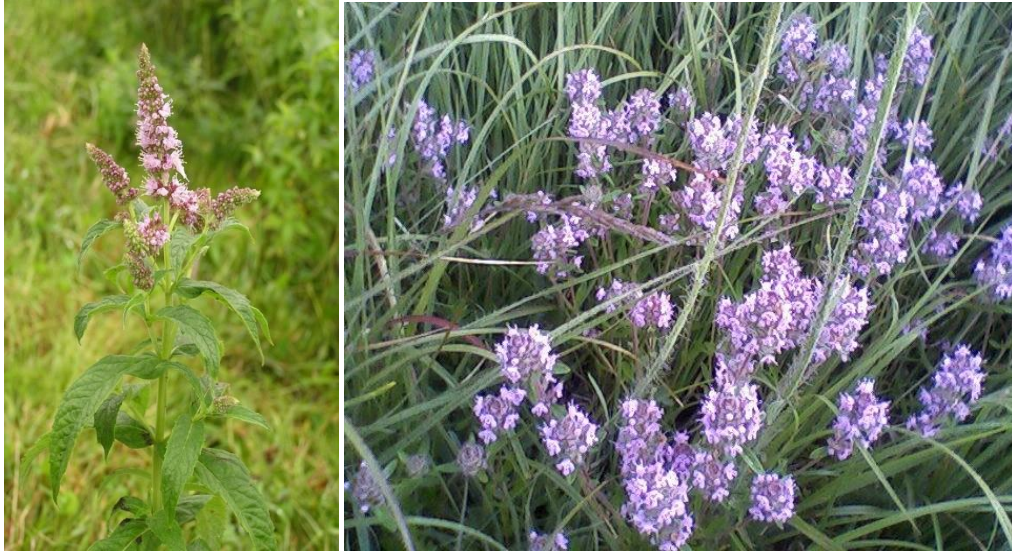
Среща се по влажни места, ливади пасища, синури на поземлени имоти, необработени ниви и др. Многогодишно тревисто растение със силно разклонено коренище и дълги стебла до 40 см. Цветовете са събрани в класовидни съцветия. Цъфти от юли до септември.

Ментата съдържа етерично масло, съдържащо ментон, пиперон рамноза и др. Използва се стъблото и листата. Има болкоуспокояващо, противовъзпалително действие. Употребява се при заболявания на стомаха, нервната и дихателна система.

- **Машерка – *Thymus serpyllum diversae* L сем. Устоцветни**

Машерката е разпространена по сухи, припечни и скалисти места, сред храсталаци и горски поляни. Тя има пълзящи или полегнали стълба с изправени цветоносни клонки, високи до 10-20 см. Листата са приседнали или с къси дръжки. Цветовете са розови, бели или лилави. Плодът се разпада на четири едносеменни орехчета. Цъфтежът е от май до септември. Подходящи за билколечение са цъфтящите връхни части.

Машерката съдържа до 5 % танини, 1 % етерично масло, флавоноиди и олеанолова киселина. Действа противовъзпалително, антисептично, отхрачващо и спазмолитично.

Мента

Мащерка

- **Червена мъртва коприва – *Lamium purpureum L* сем. Устоцветни**

Расте като плевел по тревисти места, градини, орници и посеви в цялата страна, до 1200 м.н.м. Цъфти май-юли. Употребява се в народната медицина.

- **Бяла мъртва коприва – *Lamium album L* сем. Устоцветни**

Среща се из буренявали места, край огради, изоставени места. Цъфти април-юли. Използва се в народната медицина.

- **Маточина - *Melisa officinalis L* сем. Устоцветни**

Многогодишно тревисто растение с приятна лимонена миризма. Цъфти юни-септември. Съдържа етерично масло с терпенови производни-цитрал, цитронелал, дъбилни вещества, витамин С и др. Отварата действа болкоуспокояващо, нервноуспокоително, усилва зрението, има газогонно действие.

- **Дребнолистна липа – *Tilia parvifolia Ehrh.* сем. Липови**

Дребнолистната липа се среща най-често в състава на смесените широколистни гори. Тя е дърво с височина до 30 м. Притежава закръглена корона и надлъжно напукана сивокафява кора. Листата се състоят от листна дръжка и листна петура със закръглено-сърцевидна форма и слабо асиметрична основа. Цветовете са жълтеникави, събрани по 3-16 бр. в съцветие. Берат се и се употребяват цветовете с прицветния лист.

Дребнолистната липа съдържа флавонови гликозиди, слюзни вещества (до 10 %), танини, етерично масло (0,02 %) с главна съставка сесквитериеновия алкохол фарнезол, фенолни киселини и др. Действието ѝ е противовъзпалително, диуретично и спазмолитично.

- **Жълт кантарион – *Hypericum perforatum L.* Сем. Звънкови**

Жълтият кантарион се среща сред храсталаци, сечища, сухи тревисти места и край пътищата. Той е многогодишно растение със силно разклонено в горната си част стъбло. Достига височина от 30 до 80 см. Листата са дълги и имат елипсовидна форма. Цветовете са събрани на върха на стъблото в жълти съцветия. За нуждите на билколечението се употребяват цъфтящите съцветия.

Жълтият кантарион съдържа флавоноиди (до 18 %), гликозиди, кумарини, танини и др. Употребата му има противовъзпалително, кръвоспиращо, противоязвено и тонизиращо действие.

• **Горицвет *Adonis vernalis L.* Сем. Лютикови**

Многогодишно тревисто растение, среща се по тревисти и каменливи участъци до 1200 м.н.в. Цъфти април-май. Съдържа глюкозиди, микро- и макроелементи, витамин С, сапонини и др. Глюкозидите действат върху сърдечносъдовата система. Нервноуспокоително и диуретично действие.

• **Кукуряк – *Helleborus odoratus W.K.* Сем. Лютикови**

Многогодишно тревисто растение среща се из храсталаците и поляните, на сенчести места из широколистните гори, почти навсякъде в страната до 1800 м.н.в. Цъфти февруари-април. Съдържа глюкозиди, сапонини, нишесте, калциев фосфат, мазнини, етерично масло и др.

Засилва сърдечната дейност, успокоява нервната система и има слабително и покочогонно действие.

• **Обикновено лютиче – *Ranunculus acer L.* Сем. Лютикови**

Многогодишно тревисто растение, среща се по влажни места, ливади, покрай пътищата, навсякъде почти до 2000 м.н.в. Цъфти май-септември. Употребява се в народната медицина и лечителското изкуство.

Съдържа глюкозиди, анемонова, аскорбинова и изоанеанонова киселини, каротин, сапонини, аспарагин, аргинин, дъбилни вещества, флавоксантин и др.

Действа антибактериално и фунгицидно, като стимулира нервната система, увеличава количеството на еритроцитите и хемоглобина.

• **Татул – *Datura stramonium L.* Сем. Картофови**

Едногодишно тревисто растение среща се в цялата страна покрай огради, торища, бунища, необработени и запустели места и др. до 1300 м.н.в. Цъфти май-август.

Съдържа тропановите алкалоиди, дъбилни вещества, етерично масло, каротин, кумарин и др. Действа антиспазматично и нервноуспокоително. Употребява се при кашлица, хистерия, невралгия, подагра и др.

• **Лепка – *Galium aparine L.* Сем. Брошови**

Едногодишно тревисто растение, среща се по пътищата, градините из цялата страна, като цъфти май-юни.

Съдържа глюкозиди, лимонена киселина, сапонини, танини, витамин С и др.

Има противомикробно и пикочогонно действие.

• **Киселец – *Rumex acetosa L.* Сем. Лападови**

Многогодишно тревисто растение, среща се по открити поляни, пътищата, изоставени необработени места, покрай дворовете, както и в градините като листен зеленчук.

Има слабително действие.

• **Лапад – *Rumex patientia L.* Сем. Лападови**

Многогодишно тревисто растение, среща се по пътищата, поляните, дворовете навсякъде в страната. Отглежда се в градините като листен зеленчук. Използва се при анемия и има противораково действие.

• **Бяла съсенка – *Anemone nemorosa* L. Сем. Лютикови**

Многогодишно тревисто растение. Цъфти март-май. Среща се в гори и храсталаци до 1800 м.н.в. Съдържа сапонини, витамин С, дъбилни вещества и др.

Действа сънотворно, противобактериално, понижава кръвното налягане. Прилага се хомеопатично под лекарски контрол.

• **Детелина трилистна - *Trifolium arvense* L. Сем. Бобови**

Среща се в цялата страна, пътища, храсталаци, поляни и др. Отвара се използва при изгаряния, пришки, сърдечно съдови проблеми и др.

Така описаните срещани видове на територията на Община Карнобат намират широко приложение в народната медицина, както и някои от тях се използват във фармацевтиката, козметиката и за получаване на дроги за лечебни цели в медицината. Самите те в този регион нямат масово разпространение и в повечето случаи се използват от местното население за лични нужди.

Изхождайки от малобройното население на отделните населени места в Общината, то тяхното бране и използване като билки за лечебни цели е незначително и не води до тяхното унищожаване и изгубване, което е благоприятно за запазването на естествения генетичен фонд.

Също така в запустели и изоставени тревни участъци, терени около нерегламентирани сметища, изоставени торови площадки, буница, полски пътища, както и в самите селищни системи около дворовете се срещат широколистен жиловляк (*Plantago major*), теснолист жиловляк (*Plantago lanceolata*), коприва (*Lamium album* L.), трескот (*Cynodon dactylon*), лепка (*Galium aparine*), козя брада крилатоплодна (*Tragopogon pterodis*), бъзак (*Sambucus ebulus*) и черен бъз (*Sambucus nigra*), петнист бял трън (*Silybum marianum* L. (Gart) и др..

В сервитута на междуселищните пътища се срещат единични екземпляри от орех (*Juglans regia*), трънка (*Prunus spinosa*), глог (*Crataegus monogiana* Jacq), джанка (*Prunus domestica* L subsp. *divaricata* Asch. et Gr.), шипка (*Rosa canina* L), кисел трън (*Berberis vulgaris*) и липа (*Tilia parvifolia*) и др..

В самите селски дворове се срещат различни плодни дървета, чийто плодове, листа или други техни части се използват в народната медицина, като слива (*Prunus domestica* L), Джанка (*Prunus domestica* L subsp. *divaricata* Asch et Gr), череша (*Prunus avium* L), вишня (*Prunus cerasus* L), праскова (*Prunus persica* Sieb), кайсия (*Prunus armeniaca* L), дюля (*Cydonia vulgar Pers.*), мушмула (*Mespilus germanica* L.), бръшлян (*Hedera helix* L) и др., както и редица култивирани тревисти растения като: градинска чубрица (*Satureja hortensis*), босилек (*Ocimum basilicum* L), обикновен копър (*Anethum graveolens* L), градински чай (*Salvia officinalis* L), маруля (салата) (*Lactuca sativa* L.), магданоз (*Petroselinum crispum* L) и др.

За отбелязване е, че в много от дворовете на населените места в градините им се отглеждат люти чушки (*Capsicum annuum* L), домати (*Solanum lycopersicum* L), картофи (*Solanum tuberosum* L), боб (*Phaseolus vulgaris* L), грах (*Pisum sativum* L.) и др. културни видове, които намират приложение в народната медицина и фармацевтичната промишленост.

Известни земеделски участъци са засети със слънчоглед (*Heliantus annuus L*) намиращ приложение в народната медицина и фармацията.

В следващата *таблица* са посочени най-често срещаните на територията на Община Карнобат лечебни растения, тяхната срещаемост, приложение, ареал на разпространение, както и мерките за тяхното опазване.

№	ВИД	СЕМЕЙСТВО	СРЕЩАЕ-МОСТ	МЕСТООБИТАНИЕ	ДОБИВ	ИЗПОЛЗВАНА ЧАСТ	МЕРКИ ЗА ОПАЗВАНЕ	ЗАБЕЛЕЖКА
1.	Шипка <i>Rosa canina L</i>	<i>Rosaceae</i>	единично	В сервитута на пътищата за селата. Искра, Глумче, Венец, Деветак, Сигмент, Зимен, Огнен, Мъдрино, Невестино, Крумово градище, Екзарх Антимово и др.	незначителен	плод	Добиван по метод, недопускащ увреждане	За лични нужди*
2.	Къпина <i>Rubus caesius L</i>	<i>Rosaceae</i>	единично	По пътищата около с. Кликач, с. Церковски, с. Детелина, с. Житосвят, Зимен, с. Искра и др.	незначителен	плод, листа, корени, цветове	Добиван по метод, недопускащ увреждане	За лични нужди
3.	Орехче ливадно <i>Filependula vulgaris Moench</i>	<i>Rosaceae</i>	единични екземпляри	Около с. Искра, с. Огнен, с. Крумово градище, с. Детелина и др.	минимален	стрък	Добиван по метод, недопускащ увреждане	За лични нужди
4.	Бял равнец <i>Achillea millefolium L</i>	<i>Asteraceae</i>	единично и на петна	Около гр. Карнобат, с. Кликач, с. Зимен, с. Крумово градище, с. Огнен, с. Венец и др.	незначителен	стрък, цвят	Добиван по метод, недопускащ увреждане	За лични нужди
5.	Жълт равнец <i>Achillea clipeolata S.S.</i>	<i>Asteraceae</i>	единично	Около гр. Карнобат и навсякъде в изоставени и необработени участъци в Общината	незначителен	стрък, цвят	Добиван по метод, недопускащ увреждане	За лични нужди
6.	Лайка (Лайкучка) <i>Matricaria chamomilla L</i>	<i>Asteraceae</i>	единично и на петна	На всякъде на територията на Общината: покрай пътищата, необработени и изоставени участъци и др.	незначителен	стрък, цвят	Добиван по метод, недопускащ увреждане	За лични нужди
7.	Глухарче <i>Taraxacum officinalis L</i>	<i>Asteraceae</i>	единично и на петна	Повсеместно на територията на Общината	незначителен	корен, стрък, лист	Добиване без увреждане	За лични нужди
8.	Козя брада <i>Tragopogon pratensis L</i>	<i>Asteraceae</i>	единично	По пътищата около с. Деветак, с. Кликач, гр. Карнобат и др.	незначителен	лист, млади стъбла	Добиван по метод, недопускащ	За лични нужди

							увреждане	
9.	Синя жлъчка <i>Cichorium intybus</i> <i>L</i>	<i>Asteraceae</i>	единично и на петна	На всякъде по пътищата, синури, изоставени терени и пасища	незначителен	корен, стрък	Добиван по метод, недопускащ увреждане	За лични нужди
10.	Овчарска торбечка <i>Capsella bursa-pastoris/L/ Medic</i>	<i>Brassicaceae</i>	масово на петна	Повсеместно разпространен в границите на Общината	незначителен	стрък	Добиван по метод, недопускащ увреждане	За лични нужди
11.	Мента <i>Mentha arvensis L</i>	<i>Lamiaceae</i>	на петна	Повсеместно разпространен вид в границите на общината	незначителен	стрък, лист	Добиван по метод, недопускащ увреждане	За лични нужди
12.	Мента обик. (Джоджен) <i>Mentha spicata L</i>	<i>Lamiaceae</i>	на петна	Навсякъде като градинско растение в дворовете	незначителен	стрък, лист	Добиван по метод, недопускащ увреждане	За лични нужди и като подправка
13.	Машерка <i>Thimus serpillum diverse L</i>	<i>Lamiaceae</i>	на групи	Около пътищата рядко, по пасища и ливади в Общината като цяло	незначителен	стрък	Добиван по метод, недопускащ увреждане	За лични нужди
14.	Липа дребнолистна <i>Tilia parvifolia Ehrh</i>	<i>Tiliaceae</i>	единично	По пътищата, по улиците на някои селища и в личните дворове на населените места - навсякъде	незначителен	цвят	Добиван по метод, недопускащ увреждане	За лични нужди
15.	Липа едрolistна <i>Tilia grandifolia L</i>	<i>Tiliaceae</i>	единично	В дворовете на населените места	незначителен	цвят	Добиван по метод, недопускащ увреждане	За лични нужди
16.	Жълт кантарион <i>Hypericum perforatum L</i>	<i>Clusiaceae</i>	единично и на групи	Около пътищата, сред храсталаци, сухи тревисти места в Общината	незначителен	стрък	Добиване без увреждане	За лични цели
17.	Жиловляк широколист <i>Plantago major</i>	<i>Plantaginaceae</i>	единично и на петна	На запустели и буренясащи места и синури в Общината	незначителен	лист	Добиване без увреждане	За лични нужди

18.	Жиловляк теснолист <i>Plantago lanceolata</i>	<i>Plantaginaceae</i>	единично и на петна	На запустели и буренясали места и синури	незначителен	лист	Добиване без увреждане	За лични нужди
19.	Коприва <i>Urtica dioica L</i>	<i>Urticaceae</i>	на петна	Повсеместно разпространена в границите на Общината около населените места и в самите тях (огради и др.)	незначителен	корен, лист, стрък	Добиване без увреждане	За лични нужди
20.	Троскот <i>Cynodon dactylon/ L/Pers</i>	<i>Gramineae</i>	на петна	Повсеместно разпространен в границите на Общината	незначителен	коренища	Добиван без увреждане	За лични нужди
21.	Лепка <i>Galium aparine L</i>	<i>Rubiaceae</i>	на петна	Около пътищата, пасища, изоставени и буренясали места, около огради в населените места – навсякъде в Общината	незначителен	стрък	Добиване без увреждане	За лични нужди
22.	Бъзак (тревист бъз) <i>Sambucus ebulus L</i>	<i>Caprifoliaceae</i>	единично и на групи	Около пътищата, по изоставени терени, около дворовете в населените места, около жп линията – навсякъде в Общината	незначителен	корен, цвят, плод	Добиване без увреждане	За лични нужди
23.	Черен бъз <i>Sambucus nigra L</i>	<i>Caprifoliaceae</i>	единично и на петна	На същите обитания както и предходния вид – повсеместно в Общината	незначителен	корен, цвят, плод	Добиване без увреждане	За лични нужди
24.	Орех <i>Juglans regia L</i>	<i>Juglandaceae</i>	единично	По пътищата и в населените места, навсякъде в цялата Община	незначителен	лист	Добиване без увреждане	За лични нужди
25.	Трънка <i>Prunus spinosa L</i>	<i>Rosaceae</i>	единично, съвсем слабо на групи	По пътищата, най-вече по пътя с. Екзарх Антимово, с. Стамболово, с. Деветак, с. Мъдрино, с. Глумче и др.	незначителен	цвят, плод	Добиване без увреждане	За лични нужди
26.	Глог <i>Crataegus tomogina Jacq</i>	<i>Rosaceae</i>	На групи	По пътищата и навсякъде в общината, в храстовидни и гористи местообитания	незначителен	Цвят, плод	Добиване без увреждане	За лични нужди
27.	Кесел трън <i>Berberis vulgaris L</i>	<i>Berberidaceae</i>	На групи	По пътищата и навсякъде в общината, в храстовидни и гористи местообитания	незначителен	кори, корен, плод	Добиване без увреждане	За лични нужди
28.	Драка	<i>Rhamnaceae</i>	На групи	По пътищата, навсякъде в	незначителен	плод	Добиване без	За лични

	<i>Paleurus spinachristi</i> Mill <i>/Paleurus aculeatus</i> Lam/			общината, в храстовидни и гористи местообитания			увреждане	нужди
29.	Дрян <i>Cornus mas</i> L	<i>Cornaceae</i>	На групи	В храстовидни местообитания	незначителен	плод	Добиване без увреждания	За лични нужди
30.	Градински чай <i>Salvia officinalis</i> L	<i>Lamiaceae</i>	Единично и на петна	Тук там по пътищата на общината и като културно растение в дворовете на с. Венец, с. Екзарх Антимово и с. Крумово градище	незначителен	стрък	Добиване без увреждане	За лични нужди
31.	Лопен гъстоцветен <i>Verbascum densiflorum</i> Bertol	<i>Scrophulariaceae</i>	единично	В сервитута на пътищата, в изоставени участъци, около дворовете в населените места в Общината	незначителен	венчелисчета	Добиване без увреждане	За лични нужди
32.	Лопен лечебен (бял) <i>Verbascum flomoides</i> L	<i>Scrophulariaceae</i>	единично	На същите местообитания както и предходния вид	незначителен	венчелисчета	Добиване без увреждане	За лични нужди
33.	Босилек (култ) <i>Ocimum basilicum</i> L	<i>Lamiaceae</i>	на групи	В дворовете на населените места като културно растение	незначително	стрък	Добиване без увреждане	За лични нужди
34.	Чубрица градинска <i>Satureja hortensis</i> L	<i>Lamiaceae</i>	на групи	В дворовете на населените места като културно растение	незначително	стрък	Добиване без увреждане	За лични нужди
35.	Горицвет <i>Adonis vernalis</i> L	<i>Ranunculaceae</i>	единично	Тук там на различни места в Общината	незначително	стрък	Съгласно Заповед № РД-115/13.02.2015 г. на МОСВ се забранява събирането му от естествените находища на територията на цялата страна	За лични нужди (под лекарски контрол) <u>Има забранителен режим</u>

36.	Кукуряк Helleborus odorus W.K.	<i>Ranunculaceae</i>	единично	Тук там в региона	незначително	коренища с корен	Добиване без увреждане	За лични нужди (само външно)
37.	Обикновено лютиче Ranunculus acer L.	<i>Ranunculaceae</i>	единично	На отделни места	незначително	стрък	Добиване без увреждане	За лични нужди (под лекарски контрол) (само външно)
38.	Татул Datura stramonium L.	<i>Solanaceae</i>	на групи	Около населените места	незначително	лист, семе	Добиване без увреждане	За лични нужди
39.	Киселец Rumex acetosa L.	<i>Polygonaceae</i>	единично	Навсякъде около селищните системи	незначително	лист	Добиване без увреждане	За лични нужди
40.	Подбел Tussilago farfara L.	<i>Asteraceae</i>	единично	Навсякъде около селищните системи и навсякъде около дворовете	незначително	лист, цвят	Добиване без увреждане	За лични нужди
41.	Паричка Bellis perennis L.	<i>Asteraceae</i>	на групи и петна	На всякъде в Общината, паркове, градини, поляни, покрай пътищата и др.	незначително	цвят	Добиване без увреждане	За лични нужди
42.	Маточина Melid officinalis L.	<i>Lamiaceae</i>	на петна	Повсеместно разпространен в региона	незначително	стрък, лист	Добиване без увреждане	За лични нужди
43.	Червена мъртва коприва Lamium purpureum L.	<i>Lamiaceae</i>	единично и на групи	Около дворовете в населените места	незначително	стрък, лист	Добиване без увреждане	За лични нужди

*- тъй като количеството на описаните билки е минимално, те не могат да имат стопанско значение.

В границите на Община Карнобат се наблюдава сравнително слабо разнообразие във видово отношение на лечебните растения, както и тяхното незначително количество. Това до известна степен обуславя липсата на изкупвателни и наличието само на един билкозаготвителен пункт, както и складове за съхранени на билки на територията на Общината.

Независимо от това биологически неоправданата експлоатация на лечебните растения, вследствие на тяхното неправилно събиране, е една от негативните страни на антропогенния фактор. Това от своя страна води до влошаване състоянията на техните естествени местообитания и находища.

Ползването и на минималните и ограничени количества лечебни растения в обхвата на Общината, по принцип определя техния ресурс и включва:

- Събиране на диворастящи и култивирани лечебни растения;
- Първична обработка или преработка;
- Използване на генетичен материал с цел тяхното култивиране или възстановяване на засегнати местообитания.

Събирането на лечебните растения от естествените местообитания се извършва съобразно изискванията на Закона за лечебните растения (Обн. ДВ. бр. 29 от 7.04.2000 г., посл. изм. ДВ. бр. 28 от 5.04.2011 г.) и настоящата Програма за опазване на околната среда на Община Карнобат.

Ползването на лечебните растения, представляващо стопанска дейност, се извършва въз основа на Позволително за ползване, което се издава по реда на Закона за лечебните растения. Позволително не се изисква при събирането на лечебни растения за лични нужди от поземления фонд, горите и водните обекти, които са общинска собственост.

Позволително за ползване на лечебни растения със стопанска цел от земи, общинска собственост се издават от Кмета на Общината след заплащане на таксата за:

- за земи от поземления фонд и включените в строителните граници на населените места, които са общинска собственост;
- от териториите и акваториите в строителните граници на населените места, които са общинска собственост.

Таксите за ползване на лечебните растения на територията на Общината се определят от Общинския съвет. Размерът на определените такси не може да бъде по-голям от размера на таксите за ползване на лечебни растения от земи в държавните територии. Постъпилите такси в бюджета на Общината се използват за обучение, издаване на образователни материали, конференции за лечебни растения, научни изследвания и наблюдения на лечебни растения, както и различни дейности, свързани с управлението и контрола върху тях.

В позволителното за ползване се включва вида и начина на ползване, количеството добити части от съответното лечебно растение, района или находището, където се добива лечебното растение, начина на ползване, както и задълженията на самия ползвател.

Контролът по отношение на билкозаготвителните пунктове, тяхната отчетна документация, количествата добити билки и други се осъществява от съответната РИОСВ, в случая РИОСВ гр. Бургас.

Според изискванията на чл. 35 от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР), обн. ДВ. бр. 77 от 9.08.2002 г., посл. изм. ДВ. бр. 33 от 26.04.2011 г., видовете от дивата флора и фауна се опазват в естествената им среда чрез.

- Съхраняване на техните местообитания в Националната екологична мрежа;
- Поставяне на видовете под режим на защита или на регулирано ползване;
- Поддържане или възстановяване на условията в местообитанията;
- Разработване и приемане на планове за действие за видове с различна степен на застрашеност;
- Повторно въвеждане в природата на изчезнали видове и попълването на популациите на редки и застрашени видове;
- Контрол и регулиране на неместни видове, които биха застрашили съществуването на местните видове.

Изкупуването и/или първичната обработка на билки се извършва в билкозаготвителни пунктове. Съхраняването на изсушени билки се извършва в складове за билки. Първичната обработка на билките включва тяхното изсушаване, оситняване, обезпрашаване, обеззаразяване и балиране. Минималната първична обработка в билкозаготвителния пункт е изсушаване на билките.

Изискванията, на които трябва да отговарят билкозаготвителните пунктове и складовете за билки, се определят с Наредба №5 от 19 юли 2004 г. на Министъра на здравеопазването и на Министъра на околната среда и водите, обн. ДВ. бр. 85 от 28.09.2004 г. С тази наредба се регламентират условията и редът, при които се организира и осъществява дейността по изкупуване, първична обработка и съхранение на билки.

С Наредбата по чл. 27 от ЗЛР, а именно Наредба № 2 от 20 януари 2004 г., изд. от МОСВ, обн. ДВ. бр. 14 от 20.02.2004 г. се уреждат правилата и изискванията за събиране на билки или генетичен материал от лечебни растения, включително начините, инструментите, хигиенните изисквания при събирането, с оглед природо съобразното и устойчиво ползване на ресурсите.

В българското законодателство чрез Закона за лечебните растения (ЗЛР) се регламентира ползването на растения, които служат за лечебни и профилактични цели, за производство на лекарства, за хранителни, козметични и технически дейности. Контролът е свързан с проверки на билкозаготвителите, от една страна, и на държавните институции от друга – ДГС, ДЛС и Общини, които са пряко отговорни за ползването на естествените находища на лечебни растения.

Лечебните растения в естествените им находища се опазват от увреждане с цел осигуряване на устойчивото им ползване.

Под разпоредбите на Закона за лечебните растения попадат 743 вида, които са изброени в неговото приложение.

За защитени на територията на цялата страна са обявени 591 растителни видове, посочени в Приложение №3 на Закона за биологичното разнообразие, за които се забраняват брането, събирането, отрязването, изкореняването или други начини на унищожаване на екземплярите в техните естествени области на разпространение, притежаване, изнасяне зад граница и т.н. Забраните са валидни за всички жизнени стадии от развитието на растенията.

За растенията под режим на опазване и регулирано ползване, включени в Приложение № 4 на ЗБР, ползването се регламентира чрез режими за опазване, които се въвеждат с периодични Заповеди на Министъра на околната среда и водите.

Собствениците на гори, земи и водни площи, в които има находища на лечебни растения, са длъжни да прилагат мерките за опазването им, предвидени в съответните планове, програми и проекти. Забранява се ползването на лечебни растения по начини и

средства, които водят до увреждане на находищата им, намаляване на техните ресурси, затруднено възстановяване на популациите им или намаляване на тяхното биологично разнообразие

Всяка година със Заповед на Министъра на околната среда и водите до 10 февруари се определя специалния режим, който обхваща:

- Забрана за събиране на билки за определен период от естествени находища на видовете от територията на цялата страна, отделни райони или единични находища;
- Определяне на годишно допустима за събиране количество билки по райони или находища;
- Разработване и прилагане на мерки за възстановяване на популациите и техните местообитания.

За диворастящите защитени лечебни растения се забранява:

- сеченето, брането, късането, изкореняването и хербаризирането независимо от тяхното състояние и фаза на развитие;
- унищожаването и увреждането на находищата им;
- притежаването им, пренасянето, търговията и изнасянето зад граница в свежо или изсушено състояние на цели растения или на части от тях;
- събирането на семена, луковици, коренища и други части.

За неспазване изискванията на Закона за лечебните растения се съставя акта за установяване на административни нарушения – основно за ползване на лечебни растения без издадени от съответната институция позволителни за ползване и непредставяне на изисквания в началото на всяка година отчет за изкупените, обработените и реализираните и наличните количества билки за предходната календарна година.

В закона за лечебните растения, под понятието „билки за лични нужди” се подразбира количеството билки в свежо състояние събрани от едно лице в рамките на един ден, както следва:

- а) корени, коренища, луковици или грудки – до 1 кг;
- б) стръкове – до 2 кг;
- в) листа – до 1 кг;
- г) кори – до 0,5 кг;
- д) цветове – до 0,5 кг;
- е) семена – до 0,1 кг;
- ж) плодове – до 10 кг;
- з) пъпки – до 0,5 кг;
- и) талус – до 1 кг.

В настоящата Програма се цели да се постигне ефективно им използване, тяхното опазване и изчезването на отделни видове, както и цялостното опазване на техните естествени находища, с цел задоволяване потребностите на населението от лечебни растения.

За изпълнение целите на Програмата ще бъдат предприети следните мерки:

- Осъществяване на контрол за недопускане на ползване на лечебни растения по начин и средства, водещи до увреждане или унищожаване на естествените находища;

- Запознаване на жителите на Общината чрез Кметовете на Кметства със Заповедите на Министъра на околната среда и водите, относно специалния режим на опазване и ползване на лечебните растения през съответната година и осъществяване на контрол по нейното изпълнение;
- Издаване на Заповед от Кмета на Община Карнобат, с която се регламентира реда и начина за ползване на лечебните растения, както и необходими ограничения при ползване;
- Въвеждане на тарифи за събиране и оползотворяване на лечебните растения за стопански цели от терени общинска собственост;
- Запознаване на ползвателите на лечебни растения с техните задължения и отговорности;
- Предоставяне на собствениците и ползвателите на земеделски земи наличната информация за лечебните растения на територията на Общината, както и задълженията и препоръките за тяхното използване;
- Даване на указания, относно начинът на ползване на лечебните растения на територията на Община Карнобат, както и правилата и изискванията за събиране на билки или генетичен материал от лечебни растения, регламентирани с Наредбата по чл. 27 от ЗЛР;
- Определяне на режима за ползване на находищата при наличие на увреждане на същите;
- Участие на обществеността по вземането на решения, във връзка опазването на лечебните растения на територията на Общината;
- Недопускане паленето на стърнища на територията на Общината и предотвратяване на горски пожари.

Защитени зони по НАТУРА 2000

Натура 2000 е общоевропейска мрежа, съставена от защитени зони, целяща да осигури дългосрочното оцеляване на най-ценните и застрашени видове и местообитания за Европа в съответствие с основните международни договорености в областта на опазването на околната среда и биологичното разнообразие.

Местата, попадащи в екологичната мрежа се определят в съответствие с две основни за опазването на околната среда Директиви на Европейския съюз – Директива 92/43/ЕИО за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (наричана накратко Директива за местообитанията) и Директива 2009/147/ЕО относно опазването на дивите птици (наричана накратко Директива за птиците).

Процесът по създаване на екологичната мрежа Натура 2000 в България започва през 2002 г. с приемането на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР), който въвежда нормите на двете европейски директиви.

Съгласно него в страната се обявяват защитени зони като част от Националната екологична мрежа. Това са места от територията и акваторията на страната, които отговарят на изискванията за наличие на важни за биологичното разнообразие растителни и животински видове, и типове природни местообитания, включени в Приложенията на Директивата за местообитанията и Директивата за птиците.

На територията на Община Карнобат попадат части от четири Натура 2000 зони, обявени по Директивата за птиците и по Директивата за местообитанията:

➤ **Защитена зона „Река Мочурица” BG000196**

Тип К
Код на зоната BG 0000196

Защитена зона по Директива за местообитанията, която припокрива защитена зона по Директива за птиците.

Защитена зона „Река Мочурица” е одобрена от Националния съвет по биологично разнообразие: 21.11.2006 г. Одобрена е с Решение на Министерски съвет: № 122 от 02 март 2007 г. публикувано в ДВ, брой 21 от 09.03.2007 г. Документацията за зоната е внесена в Европейската Комисия: март 2007., одобрена с Решение от 12.12.2008г.

С Решение № 802/2007 на МС, ДВ, бр. 14/2008 г. са направени допълнения и изменения засягащи територията на защитената зона с включване на още 17 977.2 дка и 2 нови местообитания – 1340 Континентални солени ливади и 1530 Панонски солени степи и солени блата. Новите граници на зоната с направените допълнения са публикувани в ДВ, бр. 96/2010 г. Тези граници са одобрени и приети с Решение на Европейската комисия от 16 ноември 2012 година за приемане на шести актуализиран списък на териториите от значение за Общността в Континенталния биогеографски район (нотифицирано под номер С(2012) 8135).

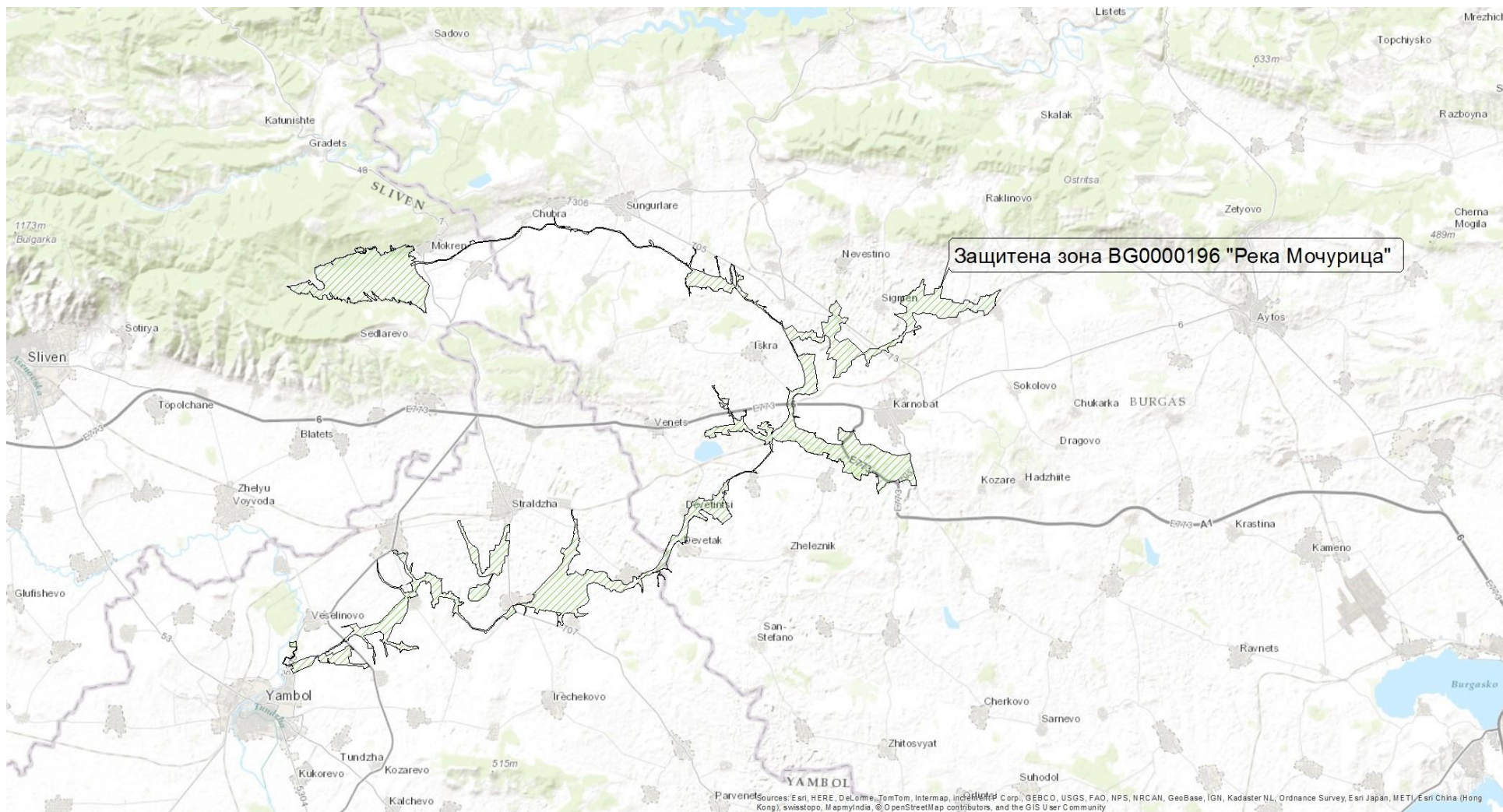
Местоположение на защитената зона „Река Мочурица” BG0000196

Защитена зона „Река Мочурица” BG0000196 по Директива 92/43ЕЕС за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна обхваща долината покрай течението на едноименната река, нейни притоци и хълмистата област на изток между с. Крумово градище и Карнобат. Площта на защитената зона е 87 028.30 дка, и тя е разположена на Е 26 0 38' 32” – географска дължина и на N 42 0 38' 24” – географска ширина.

Зоната попада в няколко административни района, посочени в следващата таблица.

Таблица II.2.5.5.1:

КОД ПО NUTS	ИМЕ НА РАЙОН ЗА ПЛАНИРАНЕ/ ОБЛАСТ	% ПОКРИТИЕ
BG34	Югоизточен	0
BG342	Сливен	23
BG34	Югоизточен	0
BG343	Ямбол	30
BG34	Югоизточен	0
BG341	Бургас	47
ОБЩО:		100

Карта на защитена зона BG0000196 „Река Мочурица“

На север в границите на защитената зона са включени териториите между реките Мочурица и Мараш. При град Карнобат посоката се променя на югозапад и достига землищата на с. Веселиново и Ямбол. По дължината на речното корито има изградени диги, бреговете са обрасли с храстова растителност. На отделни места по поречието на реката има обраствания с *Phragmites communis* и *Salix alba*. Реката е подходяща за възстановяване, като важен биокоридор. В тези си граници защитената зона попада в Континенталния биогеографски район.

Уязвимост

Изсичане на крайречна растителност, висока степен на уязвимост. Негативно влияние върху местообитанията и хидро морфологията на реката.

Изграждането на ветроенергиен парк не засяга крайречната растителност, местообитания и хидроморфологията на реката. Ветроенергийните съоръжения са отдалечени от коритото на реката.

Предмета и целите на опазване на защитена зона „Река Мочурица” BG0000196 съгласно чл. 8, ал. 1, т.2 на ЗБР са следните:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона;
- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата;
- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

На територията на защитената зона „Река Мочурица” BG0000196 са представени следните класове земно покритие:

Класове земно покритие	% Покритие
Други земи (включително градове, села, пътища, сметища, мини, индустриални обекти)	8
Храстови съобщества	10
Сухи тревни съобщества, степи	32
Подобрени пасища (изкуствено създадени от тревни смеси)	27
Друга орна земя	19
Широколистни листопадни гори	2
Смесени гори	1
Водни площи във вътрешността (стоящи води, течащи води)	1
Общо Покритие	100

Природните местообитания предмет на опазване в защитената зона са посочени в таблица II.2.5.5.3. Две от тях са приоритетни включени в Приложение № 1 към чл.6, ал.1, т.1 на Закона за биологичното разнообразие.

Природни местообитания предмет на опазване в защитената зона

КОД	Пр.	И М Е	% Покр	Предст.	Отн. площ	Прир.ст.	Цялост. оц.
1340	*	Континентални солени ливади	6.1253	A	A	A	A
1530	*	Панонски солени степи и солени блата	8.3801	A	B	A	A
6210		Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (<i>Festuco-Brometalia</i>) (*важни местообитания на орхидеи)	14.6468	B	C	B	B
6220		Псевдостепи с житни и едногодишни растения от клас <i>Thero-Brachypodietea</i>	4.4584	B	C	B	B
6430		Хидрофилни съобщества от високи тревни в равнините и в планинския до алпийския пояс	0.0144	D	C	B	C
6510		Низини сенокосни ливади	0.2631	B	C	C	C
8230		Силикатни скали с пионерна растителност от съюзите <i>Sedo- Scleranthion</i> или	0.0587	B	C	B	B
91M0		Балкано-панонски церово-горунови гори	4.1426	B	C	C	C
92A0		Крайречни галерии от <i>Salix alba</i> и <i>Populus alba</i>	0.0316	D	C	C	C

Легенда: Пр. – приоритетност на хабитата съгласно Приложение I към Директива 92/43/ЕЕС. % Покр. – процентно покритие на хабитата спрямо общата площ на обекта.; Предст. – степен на представителност, предоставя индикация за това, доколко даденият тип хабитат; C - значима представителност.; Отн. площ – относителна площ или площта от обекта, покрита от дадения тип хабитат, отнесена към общата площ от националната територия, покрита от този тип хабитат. C) $2 \geq p > 0$ Прир.ст – Степен на опазване на структурата и функциите на дадения тип природен хабитат и възможности за възстановяване - C: средно или слабо опазване. Цялост. Оц. - Цялостна оценка на стойността на обекта за опазването на дадения тип природен хабитат - C: значима стойност.

Фаунистични компоненти в защитената зона

Предмет на защита в зоната са следните животински видове:

- 5 вида бозайници включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС и 3 вида, включени като други значими,
- 3 вида земноводни,
- 4 вида влечуги,
- 2 вида риби,
- 8 вида безгръбначни, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС.

Орнитофауната е представена от:

- 33 вида птици от Приложение I на Директива 2009/147/ЕИО;

- 28 вида редовно срещани се мигриращи птици, които не са включени в Приложение I на Директива 2009/147/ЕИО;
- 12 вида включени като други значими видове.

Птици, включени в Приложение I на Дир. 2009/147/ЕИО, вкл. Приложение № 2 към чл. 6, ал. 1, т. 2 и 3 на Закона за биологичното разнообразие									
КОД	ИМЕ (на български)	Местна Попул.	Миграционна Популация			Оценка			
	ИМЕ (на латински)		Размн.	Зимув.	Премин.	Попул.	Опазв.	Изолир.	Цял.Оц.
A379	<i>Emberizahortulana</i> Градинска овесарка		15-20p	P		D			
A120	<i>Porzana parva</i> Средна пъструшка		P			D			
A121	<i>Porzana pusilla</i> Малка пъструшка		P			D			
A122	<i>Crex crex</i> Ливаден дърдавец		20-25p			D			
A231	<i>Coracias garrulus</i> Синявица		3-5p			D			
A166	<i>Tringalareola</i> Малък горски водобегач				V	D			
A229	<i>Alcedo atthis</i> Земеродно рибарче		15-20p			D			
A119	<i>Porzana porzana</i> Голяма пъструшка		P			D			
A393	<i>Phalacrocorax pygmaeus</i> Малък корморан				55i	D			
A133	<i>Burhinus oedipnemus</i> Турилик		3-5p			D			
A338	<i>Lanius collurio</i> Червеногрба сврачка		120 150p			D			
A307	<i>Sylvianisoria</i> Ястребогушо коприварче		8-10p			D			
A246	<i>Lullula arborea</i> Горска чучулига		P			D			
A242	<i>Melanocorypha calandra</i> Дебелоклюна чучулига		0-10p			D			
A238	<i>Dendrocopos medius</i> Среден пъстър кълвач		2-4p			D			
A429	<i>Dendrocopos syriacus</i> Сирийски пъстър кълвач		20-25p			D			
A021	<i>Botaurus stellaris</i> Голям воден бик			P		D			
A224	<i>Caprimulgus europaeus</i> Козодой		R		P	D			
A030	<i>Ciconia nigra</i> Черен щъркел				P	D			
A097	<i>Falco tinnunculus</i> Вечерна ветрушка				P	D			
A027	<i>Egretta alba</i> Голяма бяла чапла			20-25i		D			
A026	<i>Egretta garzetta</i> Малка бяла чапла				8i	D			

Програма за опазване на околната среда на Община Карнобат 2021 – 2028 г.

A024	<i>Ardeolaralloides</i> Гривеста чапла				3i	D			
A022	<i>Ixobrychusminutus</i> Малък воден бик		40-50р			D			
A031	<i>Ciconiaciconia</i> Бял шъркел		6-8р		120i	D			
A072	<i>Pernisapivorus</i> Осояд				P	D			
A073	<i>Milvumigrans</i> Черна каня		2р		P	D			
A080	<i>Circaetusgallicus</i> Орел змияр				P	D			
A081	<i>Circusaeruginosus</i> Тръстиков блатар		1р			D			
A082	<i>Circuscyaneus</i> Полски блатар				10-15i	D			
A084	<i>Circuspygargus</i> Ливаден блатар				P	D			
A089	<i>Aquilarotmarina</i> Малък креслив орел		1р		P	D			
A023	<i>Nycticoraxnycticorax</i> Нощна чапла				P	D			

Редовно срещащи се мигриращи птици, които не са включени в Приложение I на Дир.2009/147/ЕИО, вкл.Приложение № 2 към чл. 6, ал. 1, т. 2 и 3 на Закона за биологичното разнообразие

КОД	ИМЕ (на български) ИМЕ (на латински)	Местна Попул.	Миграционна Популация			Оценка			
			Размн.	Зимув.	Премин.	Попул.	Опазв.	Изолир.	Цял.Оц.
A244	<i>Galeridacristata</i> Качулата чучулига	C							
A118	<i>Rallusaquaticus</i> Крещалец	P							
A123	<i>Gallinulachloropus</i> Зеленоножка		60-70р	C		D			
A125	<i>Fulicaatra</i> Лиска			P		D			
A136	<i>Charadriusdubius</i> Речен дъждосвирец		2-4р			D			
A142	<i>Vanellusvanellus</i> Обикновена калугерица	C							
A145	<i>Calidrisminuta</i> Малък брегобегач				R	D			
A153	<i>Gallinagogallinago</i> Средна бекарина			P		D			
A096	<i>Falcotinnunculus</i> Черношипа ветрушка		3-4р			D			
A165	<i>Tringaochropus</i> Голям горски водобегач		6-8р			D			
A214	<i>Otusscops</i> Чухал		10-12р			D			
A218	<i>Athenenoctua</i> Домашна кукумявка	C							
A087	<i>Buteobuteo</i> Обикновен мишелов		бр	C	P	D			

Програма за опазване на околната среда на Община Карнобат 2021 – 2028 г.

A235	<i>Picusviridis</i> Зелен кълвач	P							
A146	<i>Calidristemminckii</i> Сив брегобегач				R	D			
A247	<i>Alaudaarvensis</i> Полска чучулига	C							
A251	<i>Hirundorustica</i> Селска лястовица		C						
A459	<i>Laruscachinnans</i> Жълтокрака чайка			R		D			
A230	<i>Meropsapiaster</i> Обикновен пчелояд		30-40p			D			
A086	<i>Accipiternisus</i> Малък ястреб		4p			D			
A017	<i>Phalacrocoraxcarbo</i> Голям корморан			8-10i		D			
A162	<i>Tringatotanus</i> Малък червеноног водобегач				P	D			
A004	<i>Tachybaptusruficollis</i> Малък гмурец		2-4p	30-40i		D			
A005	<i>Podicepscristatus</i> Голям гмурец			4-6i		D			
A053	<i>Anasplatyrhynchos</i> Зеленоглава патица		6-8p	P	P	D			
A055	<i>Anasquerquedula</i> Лятно бърне				P	D			
A059	<i>Aythyaferina</i> Кафявоглава потапница				R	D			
A028	<i>Ardeacinerea</i> Сива чапла			10-15i		D			

Бозайници, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС									
КОД	ИМЕ (на български) ИМЕ (на латински)	Местна Попул.	Миграционна Популация			Оценка			
			Размн.	Зимув.	Премин.	Попул.	Опав.	Изолир.	Цял.Оц.
1352	<i>Canislupus</i> Европейски вълк	0-1 i				C	A	C	B
1355	<i>Lutralutra</i> Видра	8-9i				C	A	C	A
2609	<i>Mesocricetusnewtoni</i> Добруджански (среден) хомяк	V				C	B	C	C
1335	<i>Spermophiluscitellus</i> Лалугер	V				C	B	C	C
2635	<i>Vormelaperegusna</i> Пъстър пор	P				C	A	C	B

Земноводни и влечуги, включени в Приложение II на Директива92/43/ЕЕС

КОД	ИМЕ (на български) ИМЕ (на латински)	Местна Попул.	Миграционна Популация			Оценка			
			Размн.	Зимув.	Премин.	Попул.	Опав.	Изолир.	Цял.Оц.
1188	<i>Bombinabombina</i> Червенокоремна бумка	C				C	A	C	A
1193	<i>Bombinavariegata</i>	P				C	A	B	A

Програма за опазване на околната среда на Община Карнобат 2021 – 2028 г.

	Жълтокоремна бумка								
1279	<i>Elaphequatuorlineata</i>	P				C	A	C	B
	Ивичест смок								
1220	<i>Emysorbicularis</i>	C				C	A	C	A
	Обикновена блатна костенурка								
1219	<i>Testudo graeca</i>	V				C	A	C	A
	Шипобедрена костенурка								
1217	<i>Testudo hermanni</i>	P				C	A	C	A
	Шипоопашата костенурка								
1171	<i>Triturus karelinii</i>	P				C	A	C	B
	Голям гребенест тритон								

Рибни, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС

КОД	ИМЕ (на български)	Местна Попул.	Миграционна Популация			Оценка			
	ИМЕ (на латински)		Размн.	Зимув.	Премин.	Попул.	Опав.	Изолир.	Цял.Оц.
1137	<i>Barbus plebejus</i>	R				C	B	C	B
	Маришка мряна								
1134	<i>Rhodeus sericeus amarus</i>	C				C	A	C	B
	Европейска горчивка								

Безгръбначни, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС

КОД	ИМЕ (на български)	Местна Попул.	Миграционна Популация			Оценка			
	ИМЕ (на латински)		Размн.	Зимув.	Премин.	Попул.	Опав.	Изолир.	Цял.Оц.
1032	<i>Unio crassus</i>	R				C	A	C	A
	Бисерна мида								
4053	<i>Paracaloptenus caloptenoides</i>	P				C	A	C	A
	Обикновен паракалоптенус								
4045	<i>Coenagrion ornatum</i>	R				C	B	C	C
	Ценагрион								
1060	<i>Lucaena dispar</i>	R				C	A	B	B
	Лицена								
1088	<i>Cerambyx cerdo</i>	R				C	B	C	B
	Обикновен сечко								
1083	<i>Lucanus cervus</i>	R				C	B	C	B
	Бръмбар рогач								
1089	<i>Morimus funereus</i>	R				C	B	C	B
	Буков сечко								
1087	<i>Rosalia alpina</i>	R				C	B	C	B
	Алпийска розалия								

Други значими растителни и животински видове предмет на опазване в защитената зона

Такс. група	ИМЕ (на български)	Местна Популация	Мотивация
	ИМЕ (на латински)		
R	Късокрак гушер	P	C – видът е включен в международни конвенции (вкл. Бернската, Бонската и Конвенцията за биологичното разнообразие)
	<i>Ablepharus kitaibelii</i>		
B	Голям ястреб	P	D – видът е включен по други причини
	<i>Accipiter gentilis</i>		
B	Ушата сова	C	D – видът е включен по други причини
	<i>Asio otus</i>		
A	Зелена крастава жаба	C	C – видът е включен в международни конвенции (вкл. Бернската, Бонската и Конвенцията за биологичното разнообразие)
	<i>Bufo viridis</i>		

Програма за опазване на околната среда на Община Карнобат 2021 – 2028 г.

			разнообразие)
R	Смок-стрелец (Синурник) <i>Colubercaspius</i>	P	C – видът е вклюеждународни конвенции (вкл. Бернската, Бонската и Конвенцията за биологичното разнообразие)
R	Медянка <i>Coronellaaustrica</i>	P	C – видът е вклюеждународни конвенции (вкл. Бернската, Бонската и Конвенцията за биологичното разнообразие)
M	Голяма /белокоремна/ белозъбка <i>Crociduraleucodon</i>	C	C – видът е вклюеждународни конвенции (вкл. Бернската, Бонската и Конвенцията за биологичното разнообразие)
M	Малка белозъбка <i>Crocidurasuaveolens</i>	C	C – видът е вклюеждународни конвенции (вкл. Бернската, Бонската и Конвенцията за биологичното разнообразие)
B	Обикновена кукувица <i>Cuculuscanorus</i>	C	D – видът е включен по други причини
B	Голям пъстър кълвач <i>Dendrocoposmajor</i>	P	D – видът е включен по други причини
B	Малък пъстър кълвач <i>Dendrocoposminor</i>	P	D – видът е включен по други причини
R	Смок мишка <i>Elaphelongissima</i>	P	A - видът е включен в Национална Червена книга на България
F	Щука <i>Esoxluclus</i>	R	D – видът е включен по други причини
A	Дървесница <i>Hylaarborea</i>	C	C – видът е вклюеждународни конвенции (вкл. Бернската, Бонската и Конвенцията за биологичното разнообразие)
R	Ивичест гушер <i>Lacertatrilineata</i>	P	C – видът е вклюеждународни конвенции (вкл. Бернската, Бонската и Конвенцията за биологичното разнообразие)
R	Зелен гушер <i>Lacertaviridis</i>	P	C – видът е вклюеждународни конвенции (вкл. Бернската, Бонската и Конвенцията за биологичното разнообразие)
F	Речен кефал <i>Leuciscuscephalus</i>	C	D – видът е включен по други причини
M	Оризична мишка <i>Micromysminutus</i>	P	C – видът е вклюеждународни конвенции (вкл. Бернската, Бонската и Конвенцията за биологичното разнообразие)
B	Жълта стърчиопашка <i>Motacillaflava</i>	P	D – видът е включен по други причини
M	Лешников сънливец <i>Muscardinusavellanarius</i>	P	C – видът е вклюеждународни конвенции (вкл. Бернската, Бонската и Конвенцията за биологичното разнообразие)
M	Лешников сънливец <i>Muscardinusavellanarius</i>	P	C – видът е вклюеждународни конвенции (вкл. Бернската, Бонската и Конвенцията за биологичното разнообразие)
M	Невестулка <i>Mustelanivalis</i>	C	D – видът е включен по други причини
R	Сива водна змия <i>Natrixtessellata</i>	P	C – видът е вклюеждународни конвенции (вкл. Бернската, Бонската и Конвенцията за биологичното разнообразие)
M	Малка водна земеровка <i>Neomysanomalus</i>	C	C – видът е вклюеждународни конвенции (вкл. Бернската, Бонската и Конвенцията за биологичното разнообразие)
B	Авлига <i>Oriolusoriolus</i>	P	D – видът е включен по други причини
A	Сирийска чесновница <i>Pelobatesyriacus</i>	C	C – видът е вклюеждународни конвенции (вкл. Бернската, Бонската и Конвенцията за биологичното разнообразие)
R	Степен гушер <i>Podarcismuralis</i>	C	C – видът е вклюеждународни конвенции (вкл. Бернската, Бонската и Конвенцията за биологичното разнообразие)
R	Кримски гушер	C	C – видът е вклюеждународни конвенции (вкл.

	<i>Podarcistaurica</i>		Бернската, Бонската и Конвенцията за биологичното разнообразие)
A	Горска дългокрака жаба <i>Ranadalmatina</i>	R	C – видът е вклюеждународни конвенции (вкл. Бернската, Бонската и Конвенцията за биологичното разнообразие)
B	Торбогнезден синигер <i>Remizpendulinus</i>	P	D – видът е включен по други причини
B	Ръждивогушо ливадарче <i>Saxicolarubetra</i>	P	D – видът е включен по други причини
B	Горска улулица <i>Strixaluco</i>	R	D – видът е включен по други причини
M	Етруска земеровка <i>Suncusetruscus</i>	P	D – видът е включен по други причини
B	Забулена сова <i>Tytoalba</i>	P	D – видът е включен по други причини
B	Папуняк <i>Uripaerops</i>	C	D – видът е включен по други причини
R	Пепелянка <i>Viperaammodytes</i>	P	C – видът е вклюеждународни конвенции (вкл. Бернската, Бонската и Конвенцията за биологичното разнообразие)

Легенда: Такс.група - таксономичната група на съответния вид е отбелязана съгласно следната номенклатура: B - птици; M - бозайници; A - земноводни; R - влечуги; F - риби; I - безгръбначни; P - растения.

➤ Защитена зона „Екокоридор Камчия - Емине” с код BG0000393

Защитена зона „Екокоридор Камчия - Емине” с код BG0000393 е Тип К -Защитена зона по Директива за местообитанията, която припокрива защитена зона по Директива за птиците 33 „Камчийска планина” с код BG0002044.

ВРЪЗКА С ДРУГИ ЗОНИ ОТ НАТУРА 2000		
КОД НА ЗОНАТА	ИМЕ НА ЗОНАТА	ТИП НА ЗОНАТА
BG0002029	Котленска планина	J
BG0000133	Камчийска и Еменска планина	G
BG0000149	Ришки проход	E
BG0000501	Голяма Камчия	K
BG0000178	Тича	E
BG0000137	Река Долна Луда Камчия	K
BG0002044	Камчийска планина	J
BG0002038	Провадийско-Роякско плато	J

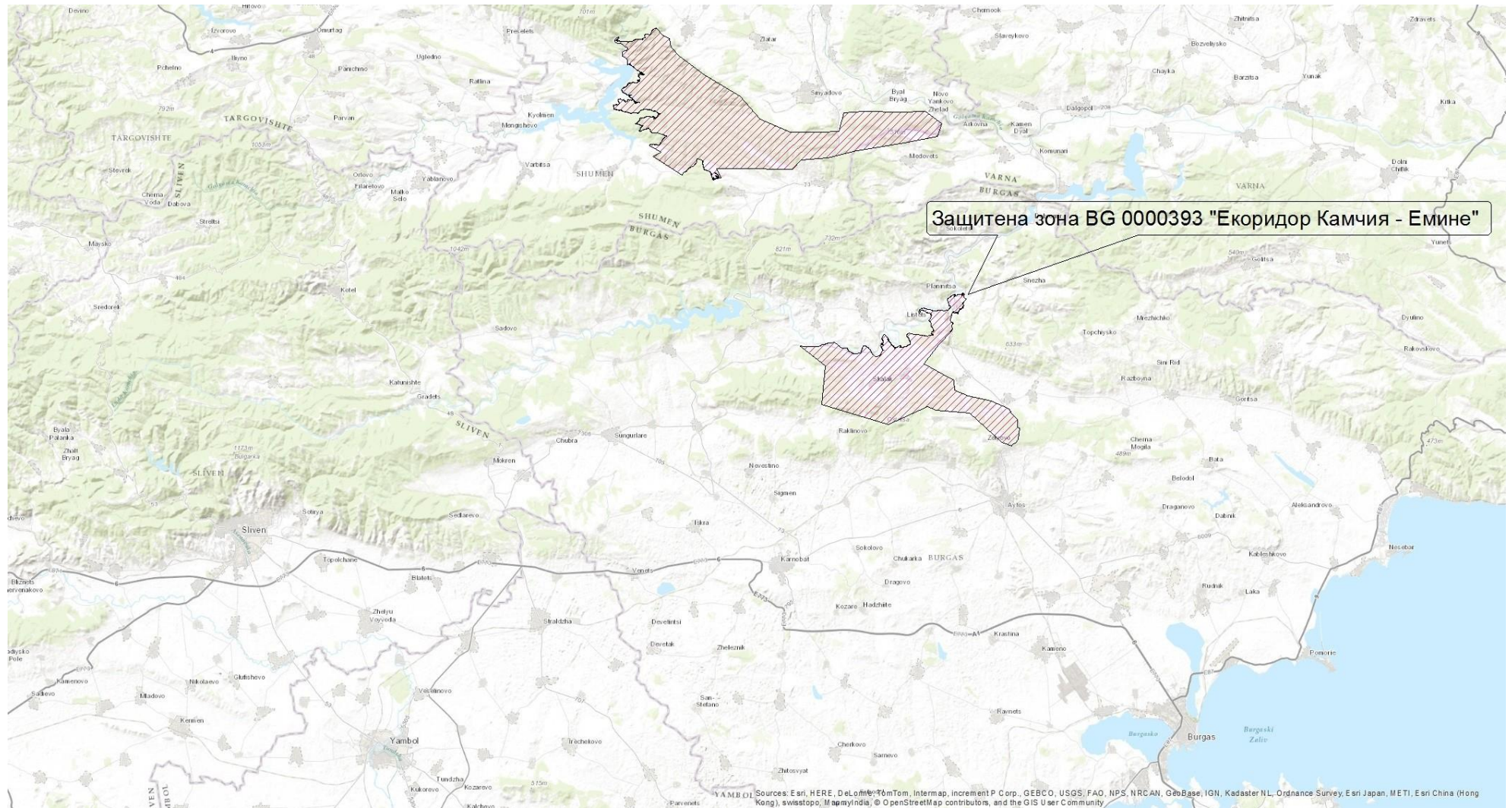
Местоположение

Защитената зона е разположена на 27° 57' 28``Е географска дължина и 42° 57' 11`` N географска ширина при максимална надморска височина 626 m и средна 350 m на площ от 280,547.92 дка. Зоната попада в няколко административни района, посочени в следващата таблица.

АДМИНИСТРАТИВЕН РАЙОН		
КОД ПО NUTS	ИМЕ НА РАЙОН ЗА ПЛАНИРАНЕ/ ОБЛАСТ	% ПОКРИТИЕ
BG33	Североизточен	-
BG331	Варна	2
BG34	Югоизточен	-

BG341	Бургас	39
BG33	Североизточен	-
BG333	Шумен	59
ОБЩО:		100

Територията на защитената зона обхваща два биогегорафски района - континентален и черноморски.

Карта на защитена зона BG0000393 „Екоридор Камчия - Емине“

На територията на защитената зона „Екокоридор Камчия-Емине” BG0000393 са представени следните класове земно покритие:

Класове земно покритие	% Покритие
Смесени гори	7
Храстови съобщества	8
Сухи тревни съобщества, степи	3
Друга орна земя	12
Не-горски райони, култивирани с дървесна растителност (вкл. овошки, лозя, крайпътни дървета)	2
Други земи (включително градове, села, пътища, сметища, мини, индустриални обекти)	1
Широколистни листопадни гори	65
Иглолистни гори	2
Общо Покритие	100

Дървесната растителност в границите на защитената зона съставя сумарно 74 % от покритието на мястото. Основните местообитания са горските представени от източен бук, зимен и източен дъб, в по малка степен благуи, цер, космат дъб и др. В подлеса участват мъждрян (*Fraxinus ornus* L.), глог (*Crataegus monogyna* Jacq.), шипка (*Rosa canina* L.), драка (*Paliurus spinachristi* Mill) и др.

Панонските гори от източен и зимен дъб са най-добре представените местообитания, добре запазена структура и функция, като съставят 13.1 % от горското покритие в мястото. В някои негови участъци тези гори са упражнявани нерегламентирани действия, довели до тяхното разпокъсване, деградация и дори до подмяна на вторични гори с преобладаване на източен габър.

Тревните съобщества са ксеротермни производни с доминиране на белизма (*Dichanthium ischaemum* (L.) Roberty), луковична ливадина (*Poa bulbosa* L.), садина (*Chrysopogon gryllus*), полска детелина (*Trifolium campestre* Schr.), обикновена млечка (*Euphorbia cyparissias* L.) и др. Горите от сребърна липа и полуестествените сухи тревни.

Предметът и целите на опазване на защитена зона „Екокоридор Камчия - Емине” с код BG0000393 съгласно чл. 8, ал. 1, т.2 на ЗБР са следните:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона;
- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата;
- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

Природните местообитания предмет на опазване в защитената зона са посочени в *таблица II.2.5.5.14*. Две от тях са приоритетни включени в Приложение № 1 към чл.6, ал.1, т.1 на Закона за биологичното разнообразие.

Код	Пр.	Име	% Покритие	Представителност	Относителна площ	Природен статус	Цялостна оценка
		Полуестествени сухи тревни и храстови					

6210		съобщества върху варовик (<i>Festuco-Brometalia</i>) (*важни местообитания на орхидеи)	0.9046	D	C	C	C
6240	*	Субпанонски степни тревни съобщества	0.0951	D	C	C	C
8210		Хазмофитна растителност по варовикови скални склонове	0.0784	B	C	C	C
9150		Термофилни букови гори (<i>Cephalanthero-Fagion</i>)	13.4422	B	C	B	B
9180	*	Смесени гори от съюза <i>Tilio-Acerion</i> върху сипеи и стръмни склонове	0.0452	D	C		
91AA	*	Източни гори от космат дъб	0.0235	C	C	C	C
91E0	*	Алувиални горис <i>Alnus glutinosa</i> и <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Pandion</i>, <i>Alnion incanaea</i>, <i>Salicion albae</i>),	0.1911	B	C	B	B
91GO	*	Панонски гори с <i>Quercus petraea</i> и <i>Carpinus betulus</i>	1.111	B	C	B	B
91MO		Балкано-панонски церово-горунови гори	28.6848	B	C	B	B
91SO	*	Западно понтийски букови гори	0.3101	B	C	B	B
91ZO		Мизийски гори от сребролистна липа	0.0377	B	C	B	B

Качество и значимост на защитената зона

Защитената зона е важен свързващ коридор. Територията на зоната включва значителни по площ горски екосистеми. Горската монокултура е с приемливо покритие от 10,6 %. С изключение на значителната покривка от храсталачни съобщества, останалият горски фонд е представен от ксерофилни и мезофилни широколистни дървета с доста различни доминанти. В границите на защитената зона са представени пет хабитата от консервационна значимост, които покриват около 22.6% от територията. Горите от източен бук покриват 7.6% и се характеризират с добра представителност и консервационния статус.

Балкано-панонските гори от източен дъб и зимен дъб са най-добре представените хабитати с 13.1%. Те са с относително добра представителност, добра средна запазена структура и функции, и перспективите за тях са относително добри или приемливи, при условие че сегашният им начин на ползване не бъде променен. В някои части на сайта (напр. близо до язовир Тича и в горско стопанство Несебър) силният натиск върху тези гори в миналото и сега е довело до тяхното разпокъсване, понякога с лесно забележими процеси на деградация, а дори на някои места горите са напълно подменени от вторични гори с доминиране на източен габър. Възстановяването им в тези места е възможно чрез горскостопански дейности в подкрепа на биоценотичната еволюция. В тях се наблюдава мозаично разпространение на хабитати, чиято консервация е приоритет, и тези хабитати са примесени с други гори, което ги прави важен фактор за съществуването и опазването на богатото биоразнообразие.

Панонийските гори с *Quercus petraea* и *Carpinus betulus* обхващат приблизително 1.5% значително разпространени в държавни лесничейства Смядово и Старо Оряхово. Горите от източен бял дъб покриват 0.4% от територията; повечето от тях са в ДЛ Несебър. Горите от сребърна липа и полуестествените сухи тревни площи (6210) обхващат незначителни райони. Повечето тревни площи, обаче, са подложени на земеделски дейности.

Уязвимост на защитената зона

Най-значителната заплаха за целостта на защитената зона е туристическата активност в източните части. Най-характерни са бързата урбанизация и развитие на

инфраструктурата. Изразеният натиск по границите на защитената зона показва отрицателното въздействие върху хабитатите и върху видовото разнообразие в района.

Фаунистични компоненти в защитената зона

В Стандартният формуляр на защитената зона са посочени и животински видове, включени в Приложение I на Директива 2009/147/ЕИО и в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС.

Таблица II.2.5.5.15: Бозайници включени в Приложение II на Директива 92/43 ЕЕС

КОД	ИМЕ (на български)	Местна Попул.	Миграционна Популация			Оценка			
	ИМЕ (на латински)		Размн.	Зимув.	Премин.	Попул.	Опазв.	Изолир.	Цял.Оц.
1355	<i>Lutra lutra</i>	4-5i				C	A	C	A
	Видра								
1352	<i>Canis lupus</i>	1-2				C	A	C	A
	Европейски вълк								
2609	<i>Mesocricetus newtoni</i>	P				C	B	B	C
	Добруджански (среден) хомяк								
1323	<i>Myotis bechsteini</i>	R				C	B	C	C
	Дългоух нощник								
1321	<i>Myotis emarginatus</i>	P				D			
	Трицветен нощник								
1304	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>	C				C	B	C	C
	Голям подковонос								
1303	<i>Rhinolophus hipposideros</i>	C				D			
	Малък подковонос								
2635	<i>Vormela peregusna</i>	P				C	A	C	B
	Пъстър пор								

Рибни включени в Приложение II на Директива 92/43 ЕЕС

РИБИ, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС									
КОД	ИМЕ (на български)	Местна а Попул.	Миграционна Популация			Оценка			
	ИМЕ (на латински)		Размн.	Зимув.	Премин.	Попул.	Опазв.	Изолир.	Цял.Оц.
1138	<i>Barbus meridionalis</i>	C				C	B	B	B
	Черна (балканска) мряна								
1137	<i>Barbus plebejus</i>	C				C	A	C	A
	Маришка мряна								
1149	<i>Cobitis taenia</i>	C				C	A	C	A
	Обикновен щипок								
1134	<i>Rhodeus sericeus amarus</i>	C				C	A	C	B
	Европейска горчивка								

Земноводни и влечуги включени в Приложение II на Директива 92/43 ЕЕС

ЗЕМНОВОДНИ И ВЛЕЧУГИ, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС									
КОД	ИМЕ (на български)	Местна Попул.	Миграционна Популация			Оценка			
	ИМЕ (на латински)		Размн.	Зимув.	Премин.	Попул.	Опазв.	Изолир.	Цял.Оц.
1188	<i>Bombina bombina</i>	P				C	A	B	B
	Червенокоремна бумка								
1193	<i>Bombina variegata</i>	P				C	A	B	A
	Жълтокоремна бумка								

Програма за опазване на околната среда на Община Карнобат 2021– 2028 г.

1279	<i>Elaphe quatuorlineata</i> Ивичест смок	P				C	A	C	A
1220	<i>Emys orbicularis</i> Обикновена блатна костенурка	C				C	A	C	B
1219	<i>Testudo graeca</i> Шипобедрена костенурка	V				C	A	C	A
1217	<i>Testudo hermanni</i> Шипоопашата костенурка	V				C	A	C	A
1171	<i>Triturus karelinii</i> Голям гребенест тритон	P				C	A	C	B

Безгръбначни включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС

БЕЗГРЪБНАЧНИ, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС									
КОД	ИМЕ (на български)	Местна Попул.	Миграционна Популация			Оценка			
	ИМЕ (на латински)		Размн.	Зимув.	Премин.	Попул.	Опазв.	Изолир.	Цял.Оц.
1032	<i>Unio crassus</i> Бисерна мида	R				C	B	C	B
4053	<i>Paracaloptenus caloptenoides</i> Обикновен паракалоптенус	C				B	A	C	A
1016	<i>Vertigomoulinsiana</i> Вертиго	R				B	A	B	A
1014	<i>Vertigo angustior</i> Вертиго	R				B	A	B	A
4045	<i>Coenagrion ornatum</i> Ценагрион	R				C	A	B	B
1088	<i>Cerambyx cerdo</i> Обикновен сечко	R				C	A	C	A
1083	<i>Lucanus cervus</i> Бръмбар рогач	R				C	A	C	A
1089	<i>Morimus funereus</i> Буков сечко	R				C	A	C	A
1087	<i>Rosalia alpina</i> Алпийска розалия	R				C	A	C	A

Растения включени в Приложение II на Директива 92/43 ЕЕС

РАСТЕНИЯ, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС						
КОД	ИМЕ (на български)	Популация	Оценка			
	ИМЕ (на латински)		Попул.	Опазв.	Изолир.	Цял.Оц.
2327	<i>Himantoglossum caprinum</i> Обикновена пърчовка	P	C	B	C	C

Други значими растителни и животински видове предмет на опазване в защитената зона

Такс.група	ИМЕ (на български)	ИМЕ (на латински)	Местна Популация	Мотивация
R	Късокрак гушер	<i>Ablepharuskitabelii</i>	P	C – видът е вклюеждународни конвенции (вкл. Бернската, Бонската и Конвенцията за биологичното разнообразие)
A	Зелена крастава жаба	<i>Bufoviridis</i>	P	C – видът е вклюеждународни конвенции (вкл. Бернската, Бонската и Конвенцията за биологичното разнообразие)

P	Жълта урока <i>Vupleurumflavum</i>	C	A - видът е включен в Национална Червена книга на България
P	Див рожков <i>Cercissiliquastrum</i>	R	A - видът е включен в Национална Червена книга на България
R	Смок-стрелец (Синурник) <i>Colubercaspius</i>	P	C – видът е включен в международни конвенции (вкл. Бернската, Бонската и Конвенцията за биологичното разнообразие)
R	Медянка <i>Coronellaaustrica</i>	P	C – видът е включен в международни конвенции (вкл. Бернската, Бонската и Конвенцията за биологичното разнообразие)
P	Пролетно ботурче <i>Cyclamencoum</i>	R	C – видът е включен в международни конвенции (вкл. Бернската, Бонската и Конвенцията за биологичното разнообразие)
R	Смок мишкар <i>Elaphelongissima</i>	P	C – видът е включен в международни конвенции (вкл. Бернската, Бонската и Конвенцията за биологичното разнообразие)
M	Полунощен прилеп <i>Eptesicusserotinus</i>	C	C – видът е включен в международни конвенции (вкл. Бернската, Бонската и Конвенцията за биологичното разнообразие)
M	Полунощен прилеп <i>Eptesicusserotinus</i>	C	C – видът е включен в международни конвенции (вкл. Бернската, Бонската и Конвенцията за биологичното разнообразие)
F	Обиновена кротошка <i>Gobiogobio</i>	R	D – видът е включен по други причини
A	Дървесница <i>Hylaarborea</i>	P	C – видът е включен в международни конвенции (вкл. Бернската, Бонската и Конвенцията за биологичното разнообразие)
R	Ивичест гушер <i>Lacertatrilineata</i>	P	C – видът е включен в международни конвенции (вкл. Бернската, Бонската и Конвенцията за биологичното разнообразие)
R	Зелен гушер <i>Lacertaviridis</i>	C	C – видът е включен в международни конвенции (вкл. Бернската, Бонската и Конвенцията за биологичното разнообразие)
R	Сива водна змия <i>Natrixtessellata</i>	P	C – видът е включен в международни конвенции (вкл. Бернската, Бонската и Конвенцията за биологичното разнообразие)
M	Малък вечерник <i>Nyctalusleisleri</i>	C	C – видът е включен в международни конвенции (вкл. Бернската, Бонската и Конвенцията за биологичното разнообразие)
M	Ръждив /обикновен/ вечерник <i>Nyctalusnoctula</i>	C	C – видът е включен в международни конвенции (вкл. Бернската, Бонската и Конвенцията за биологичното разнообразие)
P	Пурпурен салеп <i>Orchispurpurea</i>	C	C – видът е включен в международни конвенции (вкл. Бернската, Бонската и Конвенцията за биологичното разнообразие)
P	Тризъбест салеп <i>Orchistridentata</i>	C	C – видът е включен в международни конвенции (вкл. Бернската, Бонската и Конвенцията за биологичното разнообразие)
M	Кафяво прилепче <i>Pipistrelluspipistrellus</i>	C	C – видът е включен в международни конвенции (вкл. Бернската, Бонската и Конвенцията за биологичното разнообразие)
R	Степен гушер <i>Podarcismuralis</i>	P	C – видът е включен в международни конвенции (вкл. Бернската, Бонската и Конвенцията за биологичното разнообразие)
R	Кримски гушер <i>Podarcistaurica</i>	P	C – видът е включен в международни конвенции (вкл. Бернската, Бонската и Конвенцията за биологичното разнообразие)
A	Горска дългокрака жаба <i>Ranadalmatina</i>	P	C – видът е включен в международни конвенции (вкл. Бернската, Бонската и Конвенцията за биологичното разнообразие)

R	Пепелянка	P	C – видът е вклюеждународни конвенции (вкл. Бернската, Бонската и Конвенцията за биологичното разнообразие)
	<i>Viperaammodytes</i>		

➤ **Защитена зона „Стралджа” BG0000205**

Тип К

Код на зоната BG 0000205

Защитена зона по Директива за местообитанията, която припокрива защитена зона по Директива за птиците.

Защитена зона „Стралджа” е одобрена от Националния съвет по биологично разнообразие: 21.11.2006 г.

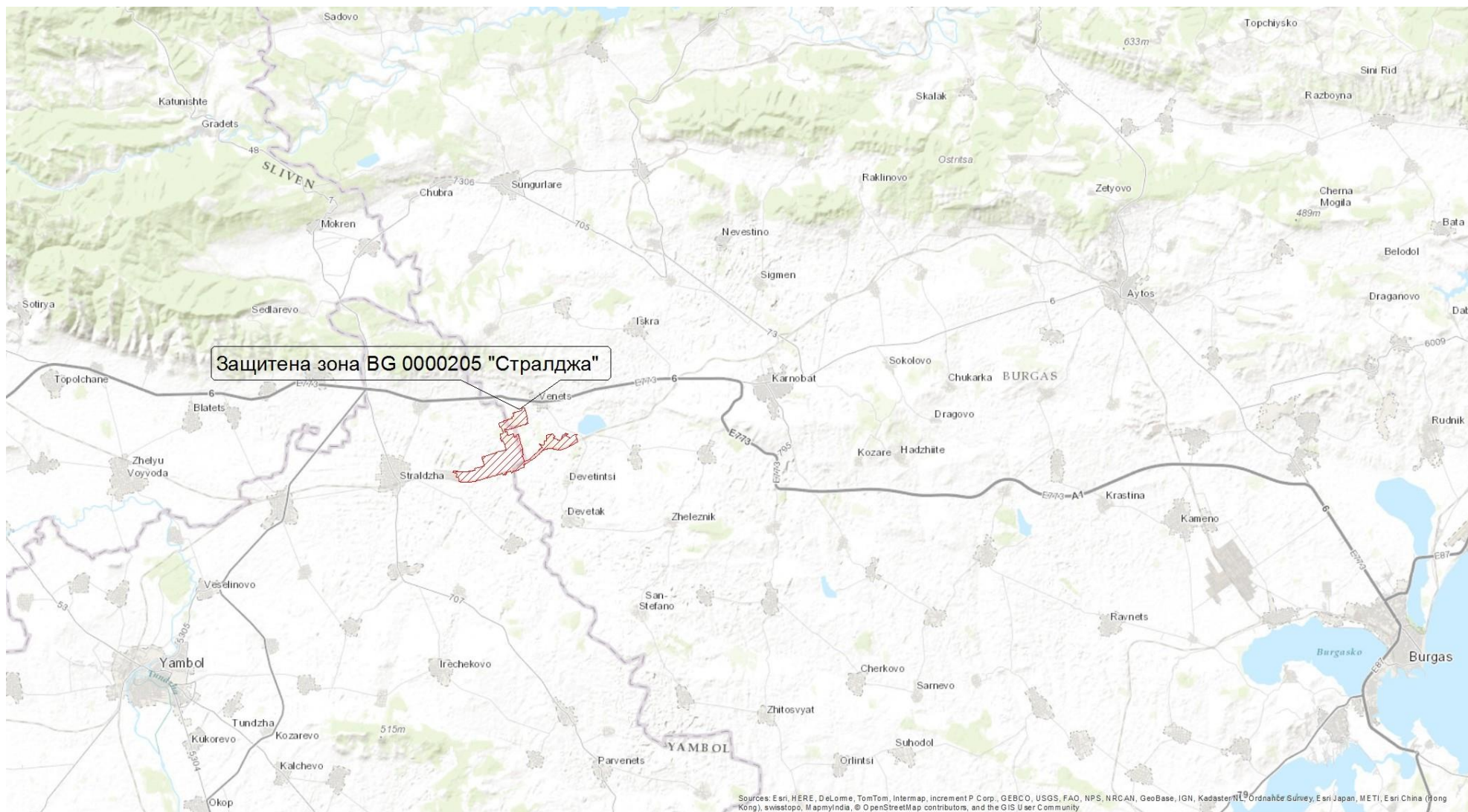
Одобрена с Решение на Министерски съвет: № 122 от 02 март 2007 г. публикувано в ДВ брой 21 от 09.03.2007 г. Документацията за зоната е внесена в Европейската Комисия: март 2007., одобрена с Решение от 12.12.2008 г.

Местоположение на защитената зона „Стралджа” BG0000205

Зоната попада в няколко административни района, посочени в следващата таблица.

КОД ПО NUTS	ИМЕ НА РАЙОН ЗА ПЛАНИРАНЕ/ ОБЛАСТ	% ПОКРИТИЕ
BG34	Югоизточен	
BG341	Бургас	36
BG34	Югоизточен	
BG343	Ямбол	64
ОБЩО:		100

Площта на зоната е 8 820.20 дка, и тя е разположена на E 26° 36' 50” – географска дължина и на N 42° 36' 42” – географска ширина.

Карта на защитена зона BG0000205 „Стралджа“

Уязвимост

Пресушаване и селскостопански дейности, лов и строителство на сгради.

Предмета и целите на опазване на защитена зона „Стралджа” BG0000205 съгласно чл. 8, ал. 1, т.2 на ЗБР са следните:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона;
- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.
- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

На територията на защитената зона „Стралджа” BG0000205 са представени следните класове земно покритие:

Класове земно покритие	% Покритие
Други земи (включително градове, села, пътища, сметища, мини, индустриални обекти)	1
Друга орна земя	14
Сухи тревни съобщества, степи	69
Тресавища, блатата, растителност по крайбрежието на водоемите, мочурища	16
<i>Общо Покритие</i>	<i>100</i>

Природните местообитания предмет на опазване в защитената зона са посочени в *Таблица II.2.5.5.23.*

Природни местообитания предмет на опазване в защитената зона

КОД	Пр.	ИМЕ	% Покр	Пред ст.	Отн. площ	Прир. ст.	Цялост. оц.
1530	*	Панонски солени степи и солени блатата	17	А	А	В	В

Фаунистични компоненти в защитената зона

Предмет на защита в зоната са следните животински видове:

- 3 вида бозайници включени в Приложение II на Директива 92/43ЕЕС и 3 вида, включени като други значими,
- 6 вида земноводни и влечуги,
- 2 вида риби,
- 2 вида безгръбначни, включени в Приложение II на Директива 92/43ЕЕС.

Орнитофауната е представена от:

- 30 вида птици от Приложение I на Директива 2009/147/ЕИО;
- 28 вида редовно срещащи се мигриращи птици, които не са включени в Приложение I на Директива 2009/147/ЕИО;
- 28 вида включени като други значими видове.

Птици, включени в Приложение I на Дир. 2009/147/ЕИО, вкл. Приложение № 2 към чл. 6, ал. 1, т. 2 и 3 на Закона за биологичното разнообразие									
КОД	ИМЕ (на български)	Местна Попул.	Миграционна Популация			Оценка			
	ИМЕ (на латински)		Размн.	Зимув.	Премин.	Попул.	Опазв.	Изолир.	Цял.Оц.
A098	<i>Falco columbarius</i>	р							
	Малък сокол								
A103	<i>Falco peregrinus</i>			1-2i		D			
	Сокол скитник								
A122	<i>Crex crex</i>		20-25р			D			
	Ливаден дърдавец								
A127	<i>Grus grus</i>				V	D			
	Сив жерав								
A133	<i>Burhinus oedicnemus</i>		P			D			
	Турилик								
A151	<i>Philomachus pugnax</i>				P	D			
	Бойник								
A166	<i>Tringa glareola</i>				P	D			
	Малък горски водобегач								
A229	<i>Alcedo atthis</i>	6-10р				D			
	Земеродно рибарче								
A231	<i>Coracias garrulus</i>		P			D			
	Синявица								
A246	<i>Lullula arborea</i>		P			D			
	Горска чучулига								
A338	<i>Lanius collurio</i>		30р			D			
	Червеногърба сврачка								
A429	<i>Dendrocoropos syriacus</i>		P			D			
	Сирийски пъстър кълвач								
A023	<i>Nycticorax nycticorax</i>				R	D			
	Нощна чапла								
A097	<i>Falco vespertinus</i>				P	D			
	Вечерна ветрушка								
A224	<i>Caprimulgus europaeus</i>				P	D			
	Козодой								
A027	<i>Egretta alba</i>			6-10i	P	D			
	Г оляма бяла чапла								
A021	<i>Botaurus stellaris</i>				R	D			
	Г олям воден бик								
A022	<i>Ixobrychus minutus</i>		р		P	D			
	Малък воден бик								
A026	<i>Egretta garzetta</i>				R	D			
	Малка бяла чапла								
A024	<i>Ardeola ralloides</i>				R	D			
	Г ривеста чапла								
A092	<i>Hieraetus pennatus</i>				V	D			
	Малък орел								
A030	<i>Ciconia nigra</i>				90i	D			
	Черен щъркел								
A031	<i>Ciconia ciconia</i>		5р		600i	D			
	Бял щъркел								
A072	<i>Pernis apivorus</i>				P	D			
	Осояд								

Програма за опазване на околната среда на Община Карнобат 2021– 2028 г.

A073	<i>Milvus migrans</i> Черна каня				P	D			
A080	<i>Circus gallicus</i> Орел змияр				P	D			
A081	<i>Circus aeruginosus</i> Тръстиков блатар		1р		P	D			
A083	<i>Circus macrourus</i> Степен блатар				V	D			
A084	<i>Circus pygargus</i> Ливаден блатар				P	D			
A089	<i>Aquila pomarina</i> Малък креслив орел				P	D			

Редовно срещани се мигриращи птици, които не са включени в Приложение I на Дир.2009/147/ЕИО, вкл.Приложение № 2 към чл. 6, ал. 1, т. 2 и 3 на Закона за биологичното разнообразие									
КОД	ИМЕ (на български) ИМЕ (на латински)	Местна Попул.	Миграционна Популация			Оценка			
			Размн.	Зимув.	Премиш.	Попул.	Опазв.	Изолир.	Цял.Оц.
A087	<i>Buteo buteo</i> Обикновен мишелов			8-10i	C	D			
A142	<i>Vanellus vanellus</i> Обикновена калугерица	C							
A147	<i>Calidris ferruginea</i> Кривоклон брегобегач				R	D			
A146	<i>Calidris temminckii</i> Сив брегобегач				p	D			
A145	<i>Calidris minuta</i> Малък брегобегач				p	D			
A149	<i>Calidris alpina</i> Тъмногорд брегобегач				R	D			
A123	<i>Gallinula chloropus</i> Зеленоножка	20р				D			
A118	<i>Rallus aquaticus</i> Крещалец	P							
A153	<i>Gallinago gallinago</i> Средна бекарина			P		D			
A096	<i>Falco tinnunculus</i> Черношипа ветрушка	1р				D			
A041	<i>Anser albifrons</i> Г оляма белочела гъска				V	D			
A086	<i>Accipiter nisus</i> Малък ястреб	1р				D			
A055	<i>Anas querquedula</i> Лятно бърне				C	D			
A099	<i>Falco subbuteo</i> Орко				p	D			
A028	<i>Ardea cinerea</i> Сива чапла			P		D			
A165	<i>Tringa ochropus</i> Г олям горски водобегач			6-10i		D			
A230	<i>Merops apiaster</i> Обикновен пчелояд		P		C	D			
A249	<i>Riparia riparia</i> Брегова лястовица				C	D			

Програма за опазване на околната среда на Община Карнобат 2021– 2028 г.

A459	<i>Larus cachinnans</i>				V	D			
	Жълтокрака чайка								
A162	<i>Tringa totanus</i>				C	D			
	Малък червеноног водобегач								
A161	<i>Tringa erythropus</i>				R	D			
	Голям червеноног водобегач								
A050	<i>Anas penelope</i>				P	D			
	Фиш								
A004	<i>Tachybaptus ruficollis</i>				V	D			
	Малък гмурец								
A156	<i>Limosa limosa</i>				R	D			
	Черноопашат крайбрежан бекас								
A048	<i>Tadorna tadorna</i>				R	D			
	Бял ангъч								
A051	<i>Anas strepera</i>				R	D			
	Сива патица								
A052	<i>Anas crecca</i>				P	D			
	Зимно бърне								
A053	<i>Anas platyrhynchos</i>		P	P	C	D			
	Зеленоглава патица								

:

Бозайници, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС									
КОД	ИМЕ (на български)	Местна Попул.	Миграционна Популация			Оценка			
			Размн.	Зимув.	Премин.	Попул.	Опав.	Изолир.	Цял.Оц.
1355	<i>Lutra lutra</i>	1-2i				C	A	C	B
	Видра								
1335	<i>Spermophilus citellus</i>	V				C	B	C	C
	Лалугер								
2635	<i>Vormela peregusna</i>	P				C	B	C	B
	Пъстър пор								

Земноводни и влечуги, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС

КОД	ИМЕ (на български)	Местна Попул.	Миграционна Популация			Оценка			
			Размн.	Зимув.	Премин.	Попул.	Опав.	Изолир.	Цял.Оц.
1188	<i>Bombina bombina</i>	p				D			
	Червенокоремна бумка								
1279	<i>Elaphe quatuorlineata</i>	p				C	A	C	B
	Ивичест смок								
1220	<i>Emys orbicularis</i>	p				C	A	C	B
	Обикновена блатна костенурка								
1219	<i>Testudo graeca</i>	p				D			
	Шипобедрена костенурка								
1217	<i>Testudo hermanni</i>	p				D			
	Шипоопашата костенурка								
1171	<i>Triturus karelinii</i>	p				C	A	C	B
	Голям гребенест тритон								

Рибни, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС

КОД	ИМЕ (на български)	Местна Попул.	Миграционна Популация			Оценка			
			Размн.	Зимув.	Премин.	Попул.	Опав.	Изолир.	Цял.Оц.
	ИМЕ (на латински)								

Програма за опазване на околната среда на Община Карнобат 2021– 2028 г.

1137	<i>Barbus plebejus</i>	R				C	B	C	B
	Маришка мряна								
1134	<i>Rhodeus sericeus amarus</i>	P				D			
	Европейска горчивка								

Безгръбначни, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС

КОД	ИМЕ (на български)	Местна Попул.	Миграционна Популация			Оценка			
	ИМЕ (на латински)		Размн.	Зимув.	Премин.	Попул.	Опав.	Изолир.	Цял.Оц.
1032	<i>Unio crassus</i>	R				C	B	C	B
	Бисерна мида								
4045	<i>Coenagrion ornatum</i>	R				C	B	C	B
	Ценагрион								

Други значими растителни и животински видове предмет на опазване в защитената зона

Такс.група	ИМЕ (на български)	Местна Популация	Мотивация
	ИМЕ (на латински)		
B	Тръстиково шаварче	P	D
	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>		
B	Голям ястреб	P	D
	<i>Accipiter gentilis</i>		
A	Зелена крастава жаба	C	C
	<i>Bufo viridis</i>		
B	Северен мишелов	R	D
	<i>Buteo lagopus</i>		
B	Свилено шаварче	P	D
	<i>Cettia cetti</i>		
P	Ямболски мразовец	R	B
	<i>Colchicum diampolis</i>		
R	Смок-стрелец (Синурник)	P	C
	<i>Coluber caspius</i>		
M	Голяма /белокоремна/ белозъбка	C	C
	<i>Crocidura leucodon</i>		
M	Малка белозъбка	C	C
	<i>Crocidura suaveolens</i>		
B	Обикновена кукувица	P	D
	<i>Cuculus canorus</i>		
A	Дървесница	C	C
	<i>Hyla arborea</i>		
R	Ивичест гуцер	P	C
	<i>Lacerta trilineata</i>		
R	Зелен гуцер	P	C
	<i>Lacerta viridis</i>		
B	Сива сврачка	P	D
	<i>Lanius excubitor</i>		
M	Язовец	P	D
	<i>Meles meles</i>		
P	<i>Merendera sobolifera</i>	R	A
M	Оризична мишка	P	C
	<i>Micromys minutus</i>		

M	Лешиников сънливец	P	C
	Muscardinus avellanarius		
M	Лешиников сънливец	P	C
	Muscardinus avellanarius		
R	Сива водна змия	P	C
	Natrix tessellata		
M	Малка водна земеровка	P	C
	Neomys anomalus		
P	Редкоцветен салеп	R	C
	Orchis laxiflora		
A	Сирийска чесновница	C	C
	Pelobates syriacus		
R	Кримски гуцер	C	C
	Podarcis taurica		
A	Горска дългокрака жаба	R	C
	Rana dalmatina		
B	Ръждивогушо ливадарче	P	D
	Saxicola rubetra		
M	Етруска земеровка	P	A
	Suncus etruscus		
R	Пепелянка	P	C
	Vipera ammodytes		

Защитените зони по Директивата за обитанията нямат заповеди с вписани в тях забрани, а само такива са предложени във внесената по чл. 8 ал. 1 от ЗБР документация.

На настоящия етап са предвидени само следните забрани и дейности:

- Забрана за водене на всички видове сечи в тип местообитания 9180 Смесени гори от съюза *Tilio-Acerion* върху сипеи и стръмни склонове и 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори;
- Забрана за промяна предназначението на земята, освен в интерес на общественото здраве и безопасност или по други причини от първостепенен обществен интерес, включително такива изразяващи се в изключително благоприятни последици за околната среда в тип местообитания 9150 Термофилни букови гори (*Cephalanthero-Fagion*), 9180 Смесени гори от съюза *Tilio-Acerion* върху сипеи и стръмни склонове, 92A0 Крайречни галерии от *Salix alba* и *Populus alba* и 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори;
- Забрана за водене на действия свързани с промяна на хидрологичния режим тип местообитание 92A0;
- Забрана за провеждане на санитарни сечи с интензивност под 5 % . При естествените гори е допустимо и нормално естествения отпад (мъртвата дървесина) да бъде до 5% от запаса. Ако мъртва дървесина в насаждението е до 5% от запаса не трябва да се предвижда и извежда санитарна сеч. А в случаите когато се провежда санитарна сеч - на 1 ha. трябва да се оставят по минимум 15 m³ мъртва и суха маса в тип местообитание 9150Термофилни букови гори (*Cephalanthero-Fagion*);
- Забрана за внасяне на не-местни произходи и видове при воденето на краткосрочно - постепенни сечи със съчетаване на естественото с изкуствено

- възобновяване в тип местообитание 9150 Термофилни букови гори (*Cephalanthero-Fagion*);
- Забрана за водене на всички видове възобновителни сечи при издънкови насаждения с изключение на постепенни сечи с възобновителен период не по-малък от 10 години. Разрешените сечи се допускат при предварително естествено възобновяване или със съчетаване на естественото с изкуствено възобновяване в тип местообитание 9150 Термофилни букови гори (*Cephalanthero-Fagion*);
  - Забрана за водене на всички видове възобновителни сечи при високостъблени насаждения, с изключение на изборните и дългосрочно постепенните в тип местообитание 9150 Термофилни букови гори (*Cephalanthero-Fagion*).
  - Забрана за добив на листников фураж в тип местообитание 9150 Термофилни букови гори (*Cephalanthero-Fagion*)
  - Забрана за ограждане, включително за бази за интензивно развъждане на дивеча в тип местообитание 9150 Термофилни букови гори (*Cephalanthero-Fagion*).
  - Забрана за паша в тип местообитание 9150 Термофилни букови гори (*Cephalanthero-Fagion*);
  - задължително провеждане на отгледни сечи в тип местообитания 9150 Термофилни букови гори (*Cephalanthero-Fagion*) и 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори;
  - Запазването на ключови елементи на биоразнообразието – острови на старостта, дървета с хралупи, зони на спокойствие и т.н. в тип местообитание 9150;
  - Увеличаване на турнуса на сеч с 20 години в тип местообитание 9150 Термофилни букови гори (*Cephalanthero-Fagion*).

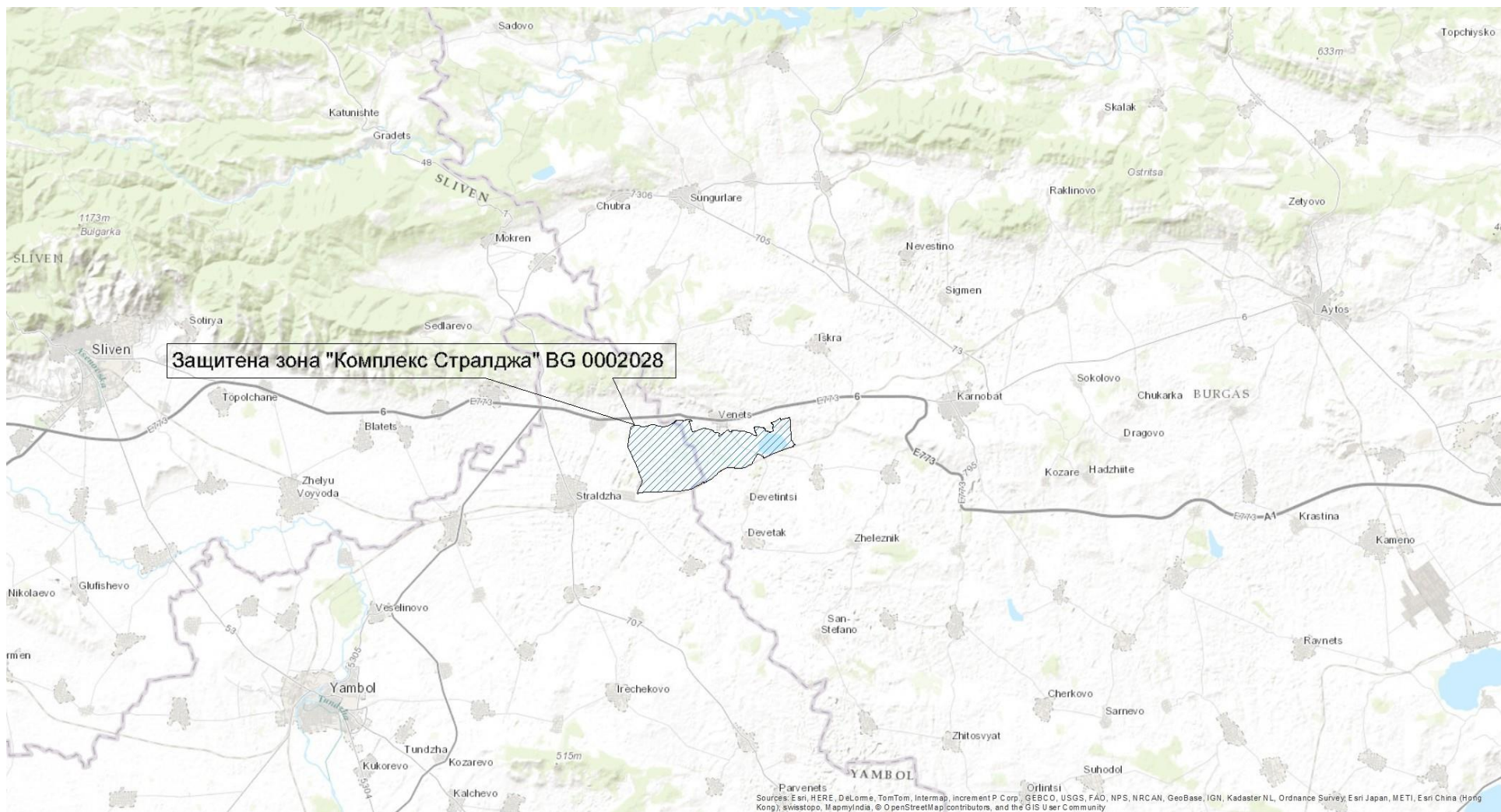
➤ **Защитена зона „Комплекс Стралджа” с код BG0002028**

Защитена зона „Комплекс Стралджа” с код BG0002028 е Тип J - Защитена зона по Директива за птиците, която припокрива защитена зона по Директива за местообитанията. Обявена е със Заповед № РД-550 от 05.09.2008 г. на Министъра на околната среда и водите, ДВ, бр. 8/2008г.

ВРЪЗКА С ДРУГИ ЗОНИ ОТ НАТУРА 2000		
КОД НА ЗОНАТА	ИМЕ НА ЗОНАТА	ТИП НА ЗОНАТА
BG0000196	Река Мочурица	К
BG0000205	Стралджа	К

Местоположение

Защитената зона е разположена на 26° 37' 11'' Е географска дължина и 42° 37' 20'' N географска ширина при максимална надморска височина 226 m и средна 146 m на площ от 28,729.82 дка.

Карта на защитена зона BG0002028 „Комплекс Стралджа“

Зоната попада в няколко административни района, посочени в следващата таблица.

АДМИНИСТРАТИВЕН РАЙОН		
КОД ПО NUTS	ИМЕ НА РАЙОН ЗА ПЛАНИРАНЕ/ ОБЛАСТ	% ПОКРИТИЕ
BG343		50
BG341		50
ОБЩО:		100

Територията на защитената зона обхваща континентален биогеографски района.

На територията на защитена зона „Комплекс Стралджа” BG0002028 са представени следните класове земно покритие

Класове земно покритие	% Покритие
Влажни ливади, мезофилни ливади	10
Водни площи във вътрешността (стоящи води, течащи води)	11
Друга орна земя	0
Други земи (включително градове, села, пътища, сметища, мини, индустриални обекти)	3
Екстензивни зърнени култури (вкл. ротационни култури с периодично оставяне на угар)	56
Сухи тревни съобщества, степи	18
Тресавища, блата, растителност по крайбрежието на водоемите, мочурища	1
Храстови съобщества	1
Общо Покритие	100

Комплексът Стралджа включва язовир “Церковски” с площ около 180 ха и намиращите се в съседство влажни ливади и заблатени места, остатъци от източната част на бившето Стралджанско блато (най-голямото някога блато във вътрешността на България). Намира се на 1-2 км южно от шосето Бургас - София в участъка южно от село Венец. Самият язовир представлява открита водна площ, в източната си част обрасла частично с водолюбива растителност с преобладаване на папур /*Typha spp.*/. Заобиколен е от ниско възвишение на север (234,6 м.надм.в.) и от равнинни обработваеми площи от юг (около 150 м.надм.в.). Западно от язовира се простират по-ниско разположени терени, заети от влажни ливади, мочурливи места със система от отводнителни канали, а при дъждовна пролет - и малки блатни водоеми с временен характер. Влажните ливади са обрасли с мезофилна тревна растителност с преобладаване на острица /*Carex spp.*/, ливадна ливадина /*Poa pratensis*/, броеничеста ливадина /*Poa sylvicola*/, пасищен райграс /*Lolium perenne*/ и др. (Бондев, 1991). Ивици предимно от топола /*Populus spp.*/, бяла акация /*Robinia pseudoacacia*/ и някои други културни видове оформят единствените участъци с дървесна растителност в района.

Предметът и целите на опазване на защитена зона „Комплекс Стралджа” с код BG0002028 съгласно чл. 8, ал. 1, т. 2 на ЗБР са следните:

- Опазване и поддържане на местообитанията на посочените в т. 2 видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние;
- Възстановяване на местообитания на видове птици по т. 2, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

Качество и значимост на защитената зона

Стралджанското блато е било най-голямото вътрешно блато в България до средата на двадесетте години на XX в., когато е започнало неговото постепенно пресушаване. Тогава там са гнездили в голяма численост розовият и къдроглавият пеликани, а също и сивият жерав. До четирдесетте години на миналия век блатото е било

напълно пресушено, но въпреки работещата отводнителна система и до днес през дъждовни години голяма част от територията се наводнява и обраства с тръстики. Днес в комплекс Стралджа са установени 143 вида, от които 50 са включени в Червената книга на България (1985). От срещаните се видове 70 са от европейско природозащитно значение (SPEC) (BirdLife International, 2004). Като световно застрашени в категория SPEC1 са включени 6 вида, а като застрашени в Европа съответно в категория SPEC2 - 20 вида, в SPEC3 - 44 вида. Мястото осигурява подходящи местообитания за 55 вида, включени в приложение 2 на Закона за биологичното разнообразие, за които се изискват специални мерки за защита. От тях 50 са вписани също в приложение I на Директива 2009/147/ЕО. Язовир Церковски е място от международно значение за мигриращи и зимуващи водолюбиви птици, където се концентрират над 20000 водолюбиви птици от 30 вида. Той е едно от най-важните места в света за зимуването на голямата белочела гъска /*Anser albifrons*/, световно застрашената червеногуша гъска /*Branta ruficollis*/ и зеленоглавата патица /*Anas platyrhynchos*/. Във влажните ливади се среща световно застрашеният ливаден дърдавец /*Crex crex*/, ливадният блатар /*Circus pygargus*/, голямата /*Porzana porzana*/ и средната пъструшка /*Porzana parva*/. По време на миграция язовирът е място за струпване на водолюбиви птици като розовия пеликан /*Pelecanus onocrotalus*/, блестящия ибис /*Plegadis falcinellus*/, лопатарката /*Platalea leucorodia*/ и др.

Уязвимост на защитената зона

Влажната зона е чувствителна към човешки дейности, свързани с управление на водите, както и с неустойчивото ползване на територията на бившето блато като земеделската земя. Постоянното отводняване на мястото намалява качествата на местообитанията, свързани с предоставяне на достатъчно площ за почивка и хранене на мигриращите птици. Част от територията се засажда със зърнени култури и интензивно се третира с изкуствени торове и пестициди за получаване на добри добиви и премахване на тръстиката. Разораването на останалите влажни ливади и пасища води до понататъшна загуба на ценни местообитания. Спиртната фабрика, разположена до язовира, може да предизвика замърсяване на водите му. Временното пресушаване на язовира, включително през зимата, не позволява пълноценното ползване на влажната зона като място за почивка и хранене на птиците. Ловът и риболовът причиняват безпокойство на птиците. Свободният и неконтролиран достъп до цялата територия през гнездовия период също предизвиква безпокойство на гнездящите птици.

Фаунистични компоненти в защитената зона

Птици, включени в Приложение I на Дир. 2009/147/ЕИО, вкл. Приложение № 2 към чл. 6, ал. 1, т. 2 и 3 на Закона за биологичното разнообразие									
КОД	ИМЕ (на български) ИМЕ (на латински)	Местна Попул.	Миграционна Популация			Оценка			
			Размн.	Зимув.	Премин.	Попул.	Опазв.	Изолир.	Цял. Оц.
A404	<i>Aquila heliaca</i>		1i/0-1i		1i	D			
	Кръстат (царски) орел								
A022	<i>Ixobrychus minutus</i>		10p			C	A	C	C
	Малък воден бик								
A393	<i>Phalacrocorax pygmeus</i>			2i	2i/0-3i	D			
	Малък корморан								
A094	<i>Pandion haliaetus</i>				1 i/0-1 i	D			
	Орел рибар								
A196	<i>Chlidonias hybridus</i>				10i	D			
	Белобуза рибарка								
A060	<i>Aythya nyroca</i>		1p/1-2p			C	B	C	C
	Белоока потапница								

Програма за опазване на околната среда на Община Карнобат 2021 – 2028 г.

A403	<i>Buteo rufinus</i> Белоопашат мишелов	1P				C	B	C	C
A032	<i>Plegadis falcinellus</i> Блестящ ибис				75i	D			
A031	<i>Ciconia ciconia</i> Бял щъркел		4p		152i	C	A	C	C
A034	<i>Platalea leucorodia</i> Бяла лопатарка				11i	D			
A097	<i>Falco vespertinus</i> Вечерна ветрушка		1p/0-1p		10i	C	B	C	C
A021	<i>Botaurus stellaris</i> Г олям воден бик	5p				B	B	C	A
A027	<i>Egretta alba</i> Г оляма бяла чапла			48i/3-94i	9i/8-11i	B	A	C	B
A119	<i>Porzana porzana</i> Г оляма пъструшка		2p/1-3p			C	B	C	B
A246	<i>Lullula arborea</i> Горска чучулига	9p/8-10p				D			
A379	<i>Emberiza hortulana</i> Градинска овесарка		1p/5-			C	B	C	C
A024	<i>Ardeola ralloides</i> Гривеста чапла				1 i/0-1 i	D			
A229	<i>Alcedo atthis</i> Земеродно рибарче	2p/2-3p				C	B	C	C
A190	<i>Sterna caspia</i> Каспийска рибарка				1 i/0-1 i	C	B	C	C
A131	<i>Himantopus himantopus</i> Кокилобегач				10i	D			
A020	<i>Pelecanus crispus</i> Къдроглав пеликан			10i/0-20i	4i/0-8i	D			
A402	<i>Accipiter brevipes</i> Късопръст ястреб		1p/0-1p			D			
A084	<i>Circus pygargus</i> Ливаден блатар		5p/5-6p		1i	B	A	C	A
A122	<i>Crex crex</i> Ливаден дърдавец		21p		10i	C	A	C	A
A026	<i>Egretta garzetta</i> Малка бяла чапла		13p/11-16p		29i	C	B	C	B
A177	<i>Larus minutus</i> Малка чайка				30i	D			
A176	<i>Larus melanocephalus</i> Малка черноглава чайка				55i	D			
A089	<i>Aquila pomarina</i> Малък креслив орел		2i			D			
A068	<i>Mergus albellus</i> Малък нирец			2i/0-3i		D			
A023	<i>Nycticorax nycticorax</i> Нощна чапла				62i/60-65i	B	B	C	B
A080	<i>Circaetus gallicus</i> Орел змияр		1p			D			
A072	<i>Pernis apivorus</i> Осояд				10i	D			
A038	<i>Cygnus cygnus</i> Поен лебед			21i		B	A	C	B
A082	<i>Circus cyaneus</i>			2i/1-4i		D			

Програма за опазване на околната среда на Община Карнобат 2021 – 2028 г.

	Полски блатар								
A019	<i>Pelecanus onocrotalus</i>				100i	D			
	Розов пеликан								
A029	<i>Ardea purpurea</i>				1 i/0-1 i	D			
	Ръждива чапла								
A132	<i>Recurvirostra avosetta</i>				10i	D			
	Саблеклюн								
A127	<i>Grus grus</i>				0-1i	C	A	C	C
	Сив жерав								
A231	<i>Coracias garrulus</i>		20p			C	A	C	B
	Синявица								
A429	<i>Dendrocoros syriacus</i>	12p/10-14p				C	A	C	C
	Сирийски пъстър кълвач								
A091	<i>Aquila chrysaetos</i>				1 i/0-1 i	D			
	Скален орел								
A120	<i>Porzana parva</i>		3p/3-4p			B	B	C	B
	Средна пъструшка								
A081	<i>Circus aeruginosus</i>	2p		1i		C	A	C	C
	Гръстиков блатар								
A133	<i>Burhinus oediconemus</i>		7p			B	A	C	A
	Турилик								
A396	<i>Branta ruficollis</i>			128i/46-210i		C	A	C	B
	Червеногуша гъска								
A338	<i>Lanius collurio</i>		11p/10-12p			C	A	C	C
	Червеногърба сврачка								
A030	<i>Ciconia nigra</i>				1 i/0-1 i	D			
	Черен шъркел								
A073	<i>Milvus migrans</i>		2p			C	A	C	B
	Черна каня								
A197	<i>Chlidonias niger</i>		0-10i	5i		D			
	Черна рибарка								
A339	<i>Lanius minor</i>		8p/6-10p			C	A	C	C
	Черночела сврачка								

Редовно срещани се мигриращи птици, които не са включени в Приложение I на Дир.2009/147/ЕИО, вкл. Приложение № 2 към чл. 6, ал. 1, т. 2 и 3 на Закона за биологичното разнообразие

КОД	ИМЕ (на български) ИМЕ (на латински)	Местна Попул.	Миграционна Популация			Оценка			
			Размн.	Зимув.	Премин.	Попул.	Опазв.	Изолир.	Цял. Оц.
A048	<i>Tadorna tadorna</i> Бял ангъч			4i/2-6i	p	D			
A005	<i>Podiceps cristatus</i> Г олям гмурец			1 i/0-1 i	7i/3-11i	D			
A165	<i>Tringa ochropus</i> Голям горски водобегач			0-1 i	p	D			
A164	<i>Tringa nebularia</i> Голям зеленоног водобегач				p	D			
A017	<i>Phalacrocorax carbo</i> Г олям корморан		5i/4-6i	1300i/37-2578i	27i/4-41i	B	B	C	B
A070	<i>Mergus merganser</i> Голям нирец			0-5i		C	A	C	C
A161	<i>Tringa erythropus</i> Голям червеноног водобегач				p	D			
A041	<i>Anser albifrons</i> Г оляма белочела гъска			7334i		B	A	C	A

Програма за опазване на околната среда на Община Карнобат 2021 – 2028 г.

A459	<i>Larus cachinnans</i> Жълтокрака чайка	2р		62i/10-114i	349i/130-566i	D			
A053	<i>Anas platyrhynchos</i> Зеленоглава патица	10р		11405i	444i/106-782i	A	A	C	A
A123	<i>Gallinula chloropus</i> Зеленоножка	15р/10-20р		30i		D			
A052	<i>Anas crecca</i> Зимно бърне			163i/1-326i	17i/17-18i	B	A	C	A
A059	<i>Aythya ferina</i> Кафявоглава потапница			148i/9-282i	66i	C	A	C	C
A061	<i>Aythya fuligula</i> Качулата потапница			1i/0-2i	P	D			
A056	<i>Anas cyreata</i> Клопач			9i/1-18i	160i/105-215i	A	B	C	B
A118	<i>Rallus aquaticus</i> Крещалец	20р		P	P	C	C	C	C
A168	<i>Actitis hypoleucos</i> Късокрил кюкавец		4р		P	D			
A125	<i>Fulica atra</i> Лиска			23i/15-31i	25i/14-36i	C	A	C	C
A055	<i>Anas querquedula</i> Лятно бърне		1р		285i/30-540i	C	B	C	B
A163	<i>Tringa stagnatilis</i> Малък зеленоног водобегач				0-1i	C	B	C	C
A162	<i>Tringa totanus</i> Малък червеноног водобегач				10i/1-20i	D			
A086	<i>Accipiter nisus</i> Малък ястреб	5р		1 i/0-1 i		A	A	C	A
A036	<i>Cygnus olor</i> Ням лебед			21 i/1-27i	51i	B	A	C	B
A087	<i>Buteo buteo</i> Обикновен мишелов		4i/3-5i	5i/2-9i		D			
A230	<i>Merops apiaster</i> Обикновен пчелояд		80р			D			
A142	<i>Vanellus vanellus</i> Обикновена калугерица		6р/5-6р	510i/21-1000i	25i/23-60i	A	B	C	A
A099	<i>Falco subbuteo</i> Орко		3р		62i	B	A	C	A
A137	<i>Charadrius hiaticula</i> Пясъчен дъждосвирец				P	D			
A136	<i>Charadrius dubius</i> Речен дъждосвирец		22р/9-38р		P	C	B	C	C
A179	<i>Larus ridibundus</i> Речна чайка		4-8i	19-59i	253i/65-441 i	B	B	C	B
A043	<i>Anser anser</i> Сива гъска			12i/3-21i		C	A	C	B
A051	<i>Anas strepera</i> Сива патица			2i/1-2i	P	D			
A028	<i>Ardea cinerea</i> Сива чапла		6р/1-9р	11 i/2-21i	45i/3-86i	D			
A069	<i>Mergus serrator</i> Среден нирец			P	P	D			
A153	<i>Gallinago gallinago</i> Средна бекарина				23i	D			
A149	<i>Calidris alpina</i>			7i/0-	P	D			

Програма за опазване на околната среда на Община Карнобат 2021 – 2028 г.

	Тъмногоръд брегобегач			15i					
A050	<i>Anas penelope</i>			70i/3-136i	83i	B	B	C	B
	Фиш								
A182	<i>Larus canus</i>			143i/7-280i		B	A	C	B
	Чайка буревестница								
A156	<i>Limosa limosa</i>				20i	C	B	C	C
	Черноопашат крайбрежан бекас								
A096	<i>Falco tinnunculus</i>	4p/4-5p				D			
	Черношипа ветрушка								
A054	<i>Anas acuta</i>			52i/0-104i	22i/6-38i	A	B	C	A
	Шилоопашата патица								

Други значими растителни и животински видове предмет на опазване в защитената зона

Такс.група	ИМЕ (на български)	Местна Популация	Мотивация
	ИМЕ (на латински)		
B	Полска чучулига	15p	C
	<i>Alauda arvensis</i>		
B	Обикновено конопарче	P	C
	<i>Carduelis cannabina</i>		
B	Зеленика	P	C
	<i>Carduelis chloris</i>		
B	Пъдпъдък	20p	C
	<i>Coturnix coturnix</i>		
B	Черноглава овесарка	5p	C
	<i>Emberiza melanocephala</i>		
B	Червеногръдка	P	C
	<i>Erithacus rubecula</i>		
B	Обикновена чинка	P	C
	<i>Fringilla coelebs</i>		
B	Качулата чучулига	1p	C
	<i>Galerida cristata</i>		
B	Селска лястовица	70p	C
	<i>Hirundo rustica</i>		
B	Сива овесарка	63p	C
	<i>Miliaria calandra</i>		
B	Чухал	3p	C
	<i>Otus scops</i>		
B	Зелен кълвач	1p	C
	<i>Picus viridis</i>		
B	Гургулица	40p	C
	<i>Streptopelia turtur</i>		
B	Кос	11p	C
	<i>Turdus merula</i>		
B	Хвойнов дрозд	10i	C
	<i>Turdus pilaris</i>		

В границите на защитената зона се забранява:

- Изграждането на нови отводнителни канали и удълбочаването на съществуващите;
- Извършването на сечи, освен санитарни на ширина до 50 м от бреговете на реките;

- Премахването на характеристики на ландшафта (синори, единични и групи дървета, защитни горски пояси, каменни огради и живи плетове), при ползването на земеделските земи като такива;
- Залесяването на ливади, пасища и мери, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;
- Използването на пестициди и минерални торове в пасища и ливади;
- Косенето на ливадите от периферията към центъра, с бързодвижеща техника и преди 15 юли;
- Косенето на тръстика в периода 1 март – 15 август;
- Паленето на тръстикови масиви и крайбрежна растителност.

Зелена система

Неотменен компонент при създаването на здравословна жизнена среда в градовете е изграждането на тяхната зелена система. Тя включва дървесната и храстовата растителност на крайпътните градски магистрали, градски градини, скверове и цветни фигури. Отделните зелени площи, в различните части на населеното място се свързват в единна зелена система, която обхваща целия град. Тя от своя страна има определено естетическо и климатично въздействие в рамките на населеното място. Зелените площи имат изключително важно значение за осигуряване на места за отдых и развлечения на населението, подобряване на градския климат, намаляване на шума, запрашеността и на вредните газове в атмосферата.

Зелената система на гр. Карнобат е неразделна част от плановото му решение и обемно-пространствено изграждане. Тя въздейства пряко за подобряване на условията за обитаване и труд и ограничава негативните санитарно-хигиенни фактори - шум, замърсена атмосфера, електромагнитни и радиационни излъчвания, подобрява температурния баланс, микроклимата и други. Зелената система на гр. Карнобат обхваща изградените зелени площи в централната градска част, градските паркове, зеленината по поречието на река Порой, линейното озеленяване по комуникационните транспортни артерии, охранителните зелени пояси покрай промишлените предприятия. Град Карнобат е озеленен град.

Видове зелени площи:

Зелени площи за широко обществено ползване

Тези зелени площи образуват гръбнака на Зелената система на града. Това са всички градини, паркове и скверове. Зелените площи за широко обществено ползване изпълняват много важна функция. В тях се извършва ежедневиият отдых на населението и имат важна екологична роля и естетическо въздействие. Те обслужват и най-уязвимата част от населението - подрастващото поколение, майките с детските колички и възрастните хора.

Тези паркови площи трябва да имат различна тематична насоченост и да са структурирани равномерно в чертите на урбанизираната територия. Друг важен аспект е степента на изграденост на тези площи. За да изпълняват целия диапазон от функции, с които са натоварени, е необходимо изградеността им да и много висока.

Зелени площи за ограничено ползване

Зелените площи за ограничено ползване формират най-широко застъпеното „изпълващо“ озеленяване и създават най-разнообразна среда за спорт, забавления и рекреация. В тези площи се включват всички терени с дворно озеленяване, собственост на частните физически и юридически лица. Това са зелените площи във всички имоти с жилищна и обществено обслужваща функция. Тези терени представляват интерес, доколкото, доколкото изпълняват екологична функция и подобряват микроклимата. Особено важни за тази категория зелени площи са междублоковите пространства. Те отчасти компенсират липсата на паркови площи за широко обществено ползване, придават чувство за "мащаб" в панелните комплекси и изпълняват важни рекреационни функции за живущите в комплексите.

Други зелени площи за ограничено ползване са тези в здравните и учебни заведения и зелените площи около обществените сгради.

Зелени площи със специфично предназначение

В тези зелени площи се включват мемориални паркове, гробищните терени, ботанически градини, дендрариуми, лапидариуми, зоокътове и зоологически градини.

Улично озеленяване

Това озеленяване е свързващо звено във всяка Зелена система. От функционална гледна точка, уличното озеленяване обвързва всички елементи и зелени площи в една обща система от публични пространства и места за отдих.

Освен функционалният аспект, екологичната роля на уличните дървета е незаменима. Тези насаждения са органически необходима съставна част от градския ландшафт и спомагат за създаването и поддържането на условия за една нормална, здравословна жизнена среда.

ТЕРЕНИ В РЕГУЛАЦИЯ /ГР.КАРНОБАТ/

Градски парк	111,70 ха
Градска градина	11,33 ха
Съществуващи зелени площи	21,2 ха
В.т.ч.зелени площи заети от метални гаражи	10,8 ха
Гробищен парк	52,30 ха
В дворовете на обществени сгради	85.20 ха
Покрай реки и пътища	8.25 ха
Общо:	300.78 ха

Зелената система е част от пространствения организъм на града, осигуряваща комплексното подобряване на жизнените условия посредством своите урбанистични, екологични и рекреационни функции. Тя е връзката между отделните елементи и устройствени зони на градския организъм с обкръжаващата го природна среда.

Проблемите в развитието на зелената система са някои „законосъобразни” и икономически посегателства както върху съществуващите, така и на предвидените планови територии за озеленяване. Изграждането на търговски и др. обекти в зелените площи, в някои случаи е довело до пълното им унищожаване. Монтираните в междублоковите пространства ламаринени гаражи, както и неблагоустроените покриви на подземните гараживлошават естетическия и рекреационен ефект на средата. Периодично се унищожават озеленени площи при изграждане или ремонтни работи по техническата инфраструктура. Голяма част от съществуващите поливни водопроводи са провокирани при извършването на строителни или ремонтни работи в самите площи или в близост до тях. Липсата на собствени водоизточници и драстичното поскъпване на питейната вода, води до оскъпяване на поддържането на зелените площи.

Изводи и препоръки:

Основните фактори, които имат въздействие върху общата площ и качество на зелените площи в общината са в следствие на урбанизация на града, която води до намаляване на общите зелени площи;

- Парковете и градините за широко обществено ползване в общината са недостатъчно като площ на човек от населението;
- Строителството в по-ново време е довело до намаляване на естествените зелени пространства;
- В последните години в озеленените територии на територията на град Карнобат не е извършвана рекултивация на зелени площи и презатревяване.
- Необходимо е да се извършва паспортизация на декоративната растителност на територията на град Карнобат.

РАЗДЕЛ IV. АНАЛИЗИ ПО ФАКТОРИ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

4.1. Отпадъци

В Програмата са разгледани следните видове отпадъци образувани на територията на общината:

- * Битови отпадъци;
- * Утайки от ПСОВ;
- * Строителни отпадъци.

Битовите отпадъци не включват отпадъците от производството, селското стопанство, горското стопанство, рибарството, септичните ями и канализационната система и от третирането на отпадъчните води, включително утайки от пречистване на отпадъчни води, излезли от употреба моторни превозни средства или отпадъци от строителство и разрушаване.“

Смесени битови отпадъци

Смесените битови отпадъци в общината се събират чрез организирана система за сметосъбиране, която обхваща 100% от населените места на Община Карнобат, в т.ч. територията на град Карнобат, съгласно регулационните граници на града и 30 села. По данни на НСИ, населението на общината към 31.12.2020 г. е 22 942 жители. От месец март 2015 г. Община Карнобат поема дейността по сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци на нейна територия. Дейността се извършва от общинско „Звено за сметосъбиране, охрана и експлоатация на ПСО Карнобат“, а почистването на териториите за обществено ползване се осъществява от общинско предприятие „БКРД“. За дейностите по събиране и транспортиране на отпадъци, Общината притежава Регистрационен документ №02-РД-326-03 от Директора на РИОСВ-Бургас, изменен от 29.04.2021 г. Събраното количество отпадъци се извозва до ПСО, където се извършват дейности по предварително третиране (уплътняване) на битови отпадъци. Претоварната станция е с капацитет за 10 000 тона битови отпадъци/годишно. Събраните битови отпадъци с неопасен характер, генерирани на територията на Община Карнобат се извозват на Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Камено, Бургас, Айтос, Карнобат, Несебър, Поморие, Руен, Средец и Сунгурларе“. На Регионалното депо отпадъците преминават през процес на сепариране и отделяне на рециклируемите материали от общия поток, след което нерезицируемият отпадък се насочва в клетката за обезвреждане (депонирание).

Разделно събрани отпадъци

Разделното събиране на отпадъци в общината е организирано чрез сключване на договори с Организации по оползотворяване както и с лица притежаващи документ за извършване на дейности с отпадъци по чл. 35 от ЗУО.

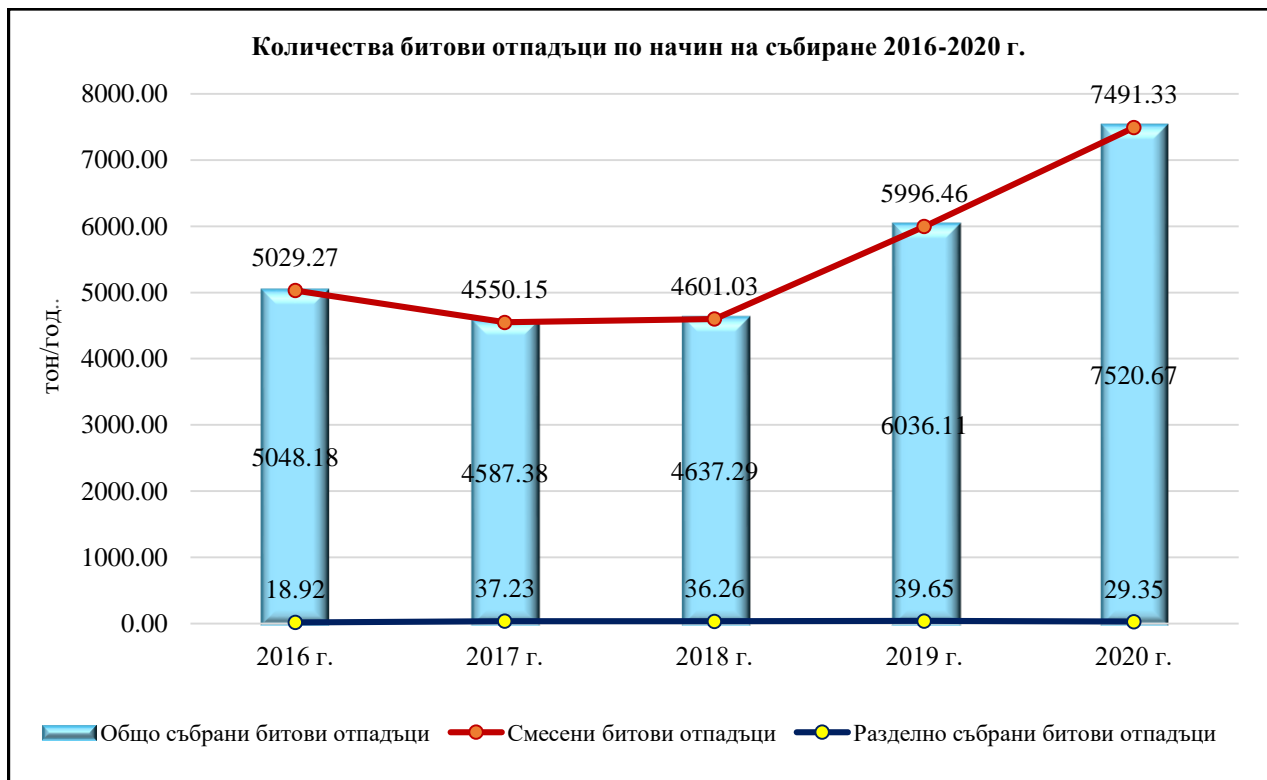
В следващата таблица са представени количествата събрани битови отпадъци за периода 2016-2020 г. на територията на Община Карнобат.

Количества събрани битови отпадъци на територията на Община Карнобат

Събрани битови отпадъци от територията на Община Карнобат	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
	тон	тон	тон	тон	тон
Смесени битови отпадъци от система за организирано сметосъбиране и сметоизвозване в това число и проведени Екокампании	4996.18	4500.60	4582.01	5974.90	7474.71
Смесени битови отпадъци изхвърлени в контейнери за разделно събиране на отпадъци, извозени до регионално депо за директно депониране	33.09	49.55	19.03	21.56	16.61
Контейнери за разделно събиране на отпадъци от опаковки (Екопак България)	18.92	37.23	36.26	38.52	27.13
НУБА, разделно събиране					0.14
ИУЕЕО, разделно събиране				1.13	2.08
Общо събрани битови отпадъци	5048.18	4587.38	4637.29	6036.11	7520.67

Източник: ОБА Карнобат

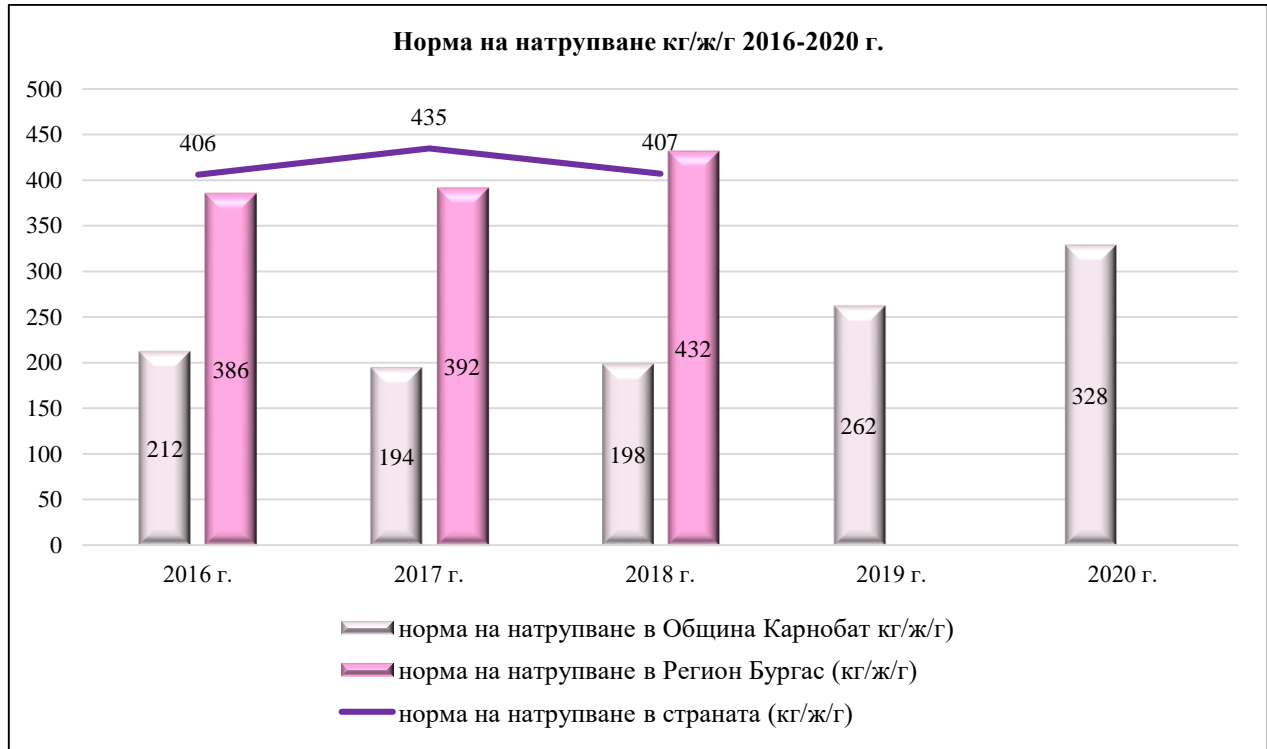
Предвид установената тенденция в непрекъснато намаляване на населението в общината не се установява същата закономерност след 2017 г. в стойностите на общо събраните отпадъците от територията ѝ.

Количества битови отпадъци по начин на събиране 2016-2020 г.

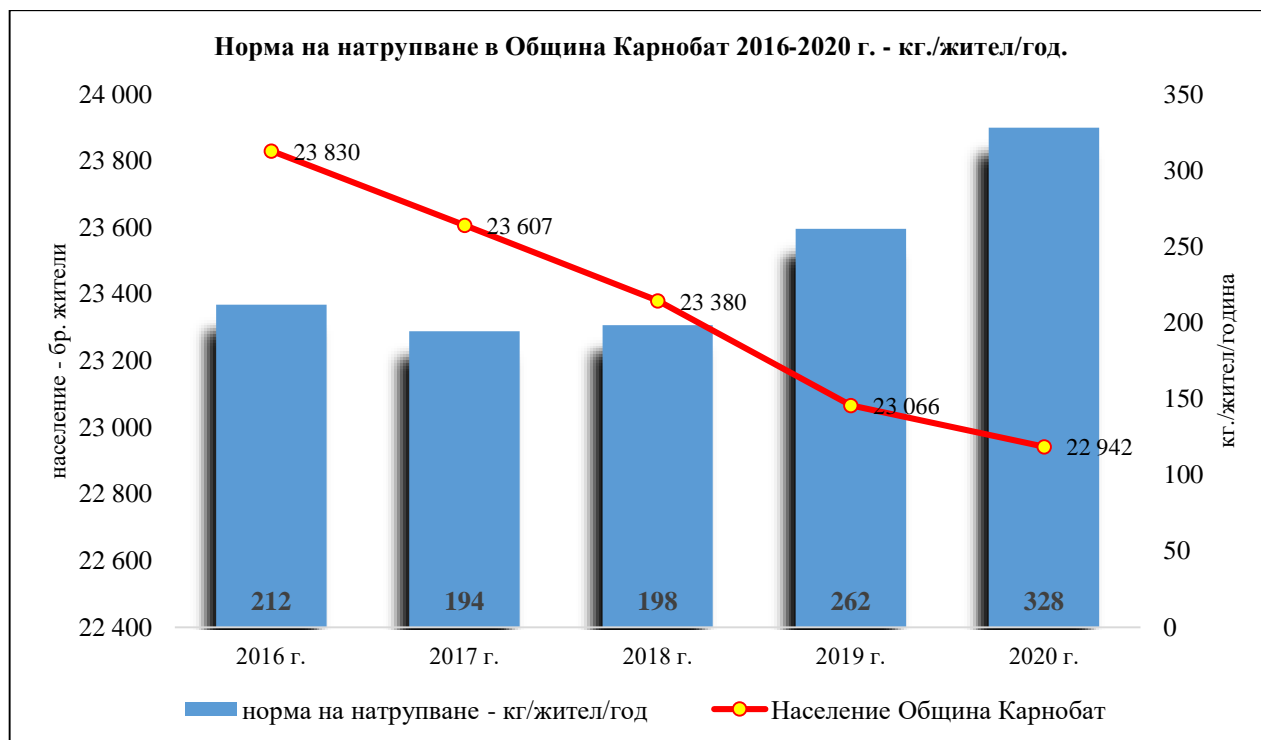
Норма на натрупване на отпадъците

Важен показател за управление на отпадъците е нормата на натрупване на отпадъците, представена като количеството на образуваните битови отпадъци за година на човек от населението. Образуваните битови отпадъци на човек от населението в България за 2018 г. е 407 кг/жител/година, за Област Бургас 432 кг/жител на година, а за Община Карнобат – 328 кг/жител/година, което е по-ниско от средната норма за страната.

Фиг. 03. Норма на натрупване за периода 2016-2020 г.
Източник: НСИ., ОБА Карнобат, собствени изчисления

Съгласно данните за общото количество на образуваните отпадъци в Община Карнобат и данните от НСИ за населението в общината към 31.12.2020 г. – 22 942 жители, е определена норма на натрупване на отпадъците в Община Карнобат – 328 кг/ж/г. Тази стойност е взета за базова при определяне на прогнозите за количествата образувани битови отпадъци до 2028 г. През последните години се наблюдава увеличаване на събраните битови отпадъци от територията на общината. В същото време обаче по отношение на населението се установява тенденция в непрекъснато намаляване на броя на населението за периода 2016-2020 г.

Норма на натрупване в Община Карнобат 2016-2020 г. кг./жител/год.

Населението на общината намалява с 3.73% за периода 2016-2020 г., но годишната норма на натрупване на отпадъци на човек се увеличава. Това се дължи на увеличаване на дейността на търговските обекти и заведения, на земеделските производители, но най-вече на променящите се потребителски навици на домакинствата. За намаляване обема на депонираните битови отпадъци е препоръчително да се предприемат съответните мерки за ограничаване на тяхното образуване. За Общини с население от 3000-25000 хил. жители, съгласно НПУО 2021-2028 г., нормата на натрупване достига 346 кг/ж/г, което показва, че по този показател Община Карнобат се приближава до стойностите на Общини, сходни по големина и със средна структура населени места.¹

Морфологичен състав на отпадъците

Морфологичният анализ на състава и количеството битови отпадъци, образувани на територията на община Карнобат е изготвен по проект „Определяне на морфологичния състав на битови отпадъци в България“ с възложител Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС). Изследването е проведено съобразно изискванията на Методика за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци, утвърдена със Заповед № РД-744 от 29.09.2012 г. на МОСВ, в рамките на четири годишни сезона генерирани от двата типа генератори в общината: градска част (Зона 1) и села (Зона 2). Определянето на морфологичния състав на битовите отпадъци на Община Карнобат е направено на база данни от 2019 г. В следващата таблица е представен среднопретеглен морфологичния състав на битовите отпадъци в общината по основни компоненти и морфологичен състав на битовите отпадъци в общината по зони в проценти (%).

Морфологичен състав на битовите отпадъци (средногодишен) в Община Карнобат

Вид отпадък	Зона 1, %	Зона 2, %	средно за общината, %
хранителни	5	5	5
хартия	2	4	3
картон	5	5	5
пластмаса	16	15	15
текстил	4	5	4
гума	0	2	1
кожа	2	2	2
градински	17	11	15
дървесни	1	2	1
стъкло	2	3	2
метали	1	2	1
инертни >4 cm	10	11	10
ситна фракция <4 cm*	28	27	28
опасни	1	1	1
други	6	6	6
общо	100	100	100

* състав на ситната фракция сгурия, пепел, пясък, и други, в това число неидентифицирани

От изготвения Морфологичен анализ е видно, че с най-голям дял в общината са ситна фракция <4cm – 28.00% от общия поток битови отпадъци, следвани от пластмаса и градински отпадъци (по 15.00%), инертни материали (10.00%), хранителни и картон (5.00%).

Количества разделно събрани отпадъци от опаковки

Действащата в Община Карнобат система за разделно събиране на отпадъци от опаковки, съответства на изискванията на Закона за управление на отпадъците (ЗУО) и на конкретните изисквания от глава трета, Раздел II от Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковки.

Общината има сключен Договор № 1304/03.04.2015 г. за изграждане и обслужване на система за разделно събиране на отпадъци опаковки с „ЕКОПАК БЪЛГАРИЯ” АД.

Табл. 03. Количества разделно събрани отпадъци от опаковки по видове на територията на Община Карнобат, в тонове за периода 2016-2020 г.

Отпадъци/видове	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
	тон	тон	тон	тон	тон
хартия и картон	10.33	16.77	18.63	19.11	16.23
пластмаса и метал	6.61	7.12	6.90	7.63	7.61
стъкло	1.98	13.34	10.72	11.78	3.30
общо	18.92	37.23	36.26	38.52	27.13

Източник: ОбА Карнобат, ООп

Резултатите от таблицата показват намаляване на количествата разделно събрани отпадъци от опаковки през последната 2020 г. спрямо събраните количества през 2017, 2018 и 2019 г. За подобряване ефективността на системата от изключително важно значение са кампаниите с цел повишаване информираността на гражданите за ползите от разделно събиране на отпадъци от опаковки.

Количества битови отпадъци, предадени за обезвреждане (депонирание)

Община Карнобат е член на „Регионално сдружение за управление на отпадъците – Регион Бургас“. Системата за организирано сметосъбиране и сметоизвозване в Община Карнобат обхваща 100% от нейното население. Услугите по сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци се извършва от общинско „Звено за сметосъбиране, охрана и експлоатация на ПСО Карнобат“. Събраното количество отпадъци се извозва до ПСО, където се извършват дейности по предварително третиране (уплътняване) на битови отпадъци. Събраните битови отпадъци с неопасен характер, генерирани на територията на Община Карнобат се извозват на Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Камено, Бургас, Айтос, Карнобат, Несебър, Поморие, Руен, Средец и Сунгурларе”, където преминават през процес на сепариране и отделяне на рециклируемите материали от общия поток, след което нерестируемият отпадък се насочва в клетката за обезвреждане (депонирание).

Табл. 04. Количества на депонирани битови отпадъци в тон за година (2016-2020)

Общо количество на отпадъците депонирани от Община Карнобат на РДНО, (тон/год.)	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
	4939.88	3393.54	4310.26	5866.32	7382.63

Източник: РДНО Бургас и ОбА

Съгласно представените данни в таблицата се наблюдава тенденцията към увеличаване на количествата на депонирани битови отпадъци. Предпоставка за увеличаване на количествата на отпадъците за депониране е увеличаването на общото количество събрани смесени битови отпадъци в общината и все още малкият процент на разделно събраните отпадъци от организациите по оползотворяване спрямо общото количество битови отпадъци.

Количества разделно събрани отпадъци чрез организирани кампании

Относно задълженията на Община Карнобат по чл.19, ал.3, т.7 и наредбите по чл.13, ал.1 от ЗУО за организиране на системите за разделно събиране на масово разпространени отпадъци, образувани от домакинства, обществени и административни учреждения, училища, търговски, промишлени, туристически и др. обекти, Община Карнобат е организирала разделното събиране на шестте групи МРО. Периодично Общината организира кампании, за които населението предварително е информирано чрез средствата за масово разпространение в общината.

През последните две години 2019 г. и 2020 г. от кампании организирани от Община Карнобат съвместно с организациите и фирмите по оползотворяване са събрани съответно 1.13 т. отпадъци от ИУЕЕО и 2.22 т. разделно събрани отпадъци от НУБА (0.14 т.) и ИУЕЕО (2.08 т.), като в това число не влизат разделно събраните отпадъци от опаковки, които са разгледани по-горе.

Изпълнение на целта за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло по чл. 31, ал. 1, т. 1 на ЗУО

Съгласно чл. 31, ал. 1, т. 1 и във връзка с §15 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за управление на отпадъците (обн., ДВ. бр. 53/2012) в срок до 1 януари 2020 г. общините във всеки от регионите по чл. 49, ал. 9 от ЗУО трябваше да постигнат цел за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници (битови отпадъци) – най-малко 50 на сто от общото им тегло.

Съгласно Заповед № 139/15.06.2020 г. на Изпълнителния директор на Изпълнителна агенция по околна среда (ИАОС), Община Карнобат е сред общините, които не са изпълнили целите по чл. 31, ал. 1, т. 1 от ЗУО за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло към 31.12.2018 г., а именно подготовка за повторна употреба и рециклиране най-малко на 50 на сто от общото им тегло.

Съгласно заповедта, за календарната 2018 г. Община Карнобат е постигнала степен на рециклиране 11%. Няма издадена заповед за определяне на постигната степен на рециклиране към 2019 и 2020 г.

Община Карнобат е сключила договор с фирма изпълнител на 30.09.2021 г. за изготвяне на работен проект за Сепарираща инсталация за битови отпадъци в гр. Карнобат. Реализирането на проекта ще допринесе за постигане на целта за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло по чл.31, ал.1, т.1 от ЗУО.

Основни изводи и препоръки

- Община Карнобат е член на „Регионално сдружение за управление на отпадъците – Регион Бургас“. В сдружението участват още общините - Камено, Бургас, Карнобат, Поморие, Руен, Средец и Сунгурларе.
- Организирана е система за събиране на отпадъците във всички населени места. В общината делът на обслужваното население от системата за сметосъбиране и сметоизвозване е 100%.
- По проект „Определяне на морфологичния състав на битови отпадъци в България“ с възложител Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС) е извършен морфологичен анализ на състава и количеството битови отпадъци, образувани на територията на община Карнобат. С най-голям дял в общината са ситна фракция <4cm – 28.00% от общия поток битови отпадъци, следвани от пластмаса и градински отпадъци (по 15.00%), инертни материали (10.00%), хранителни и картон (5.00%).
- Предвид установената тенденция в непрекъснато намаляване на населението в общината не се установява същата закономерност в стойностите на образуваните отпадъци, генерирани на територията ѝ. Населението на общината намалява с 3.73% за периода 2016-2020 г., но годишната норма на натрупване на отпадъци на човек се увеличава.
- Нормата на натрупване на отпадъците в Община Карнобат за 2020 г., чиято стойност е 328 кг/ж/год. е взета за базова при определяне на прогнозите за количествата образувани битови отпадъци до 2028 г. За общини с население от 3000-25000 хил. жители, в които попада и Община Карнобат, нормата на натрупване достига 346 кг/ж/г, което показва, че по този показател общината се приближава до стойностите на общини сходни по големина и със сродна структура населени места.
- В общината има изградена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки - хартия, пластмаса, стъкло и метал. Въведено е и разделно събиране, чрез сключени договори за сътрудничество с фирми за организиране разделното събиране на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО); негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА); за организиране на дейности по събиране, съхраняване и разкомплектоване на излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС) и по повторна употреба, рециклиране и/или оползотворяване на отпадъци от МПС, както и за сътрудничество в областта на разделното събиране на излезли от употреба гуми (ИУГ).

- Съгласно Заповед № 139/15.06.2020 г. на Изпълнителния директор на Изпълнителна агенция по околна среда (ИАОС), Община Карнобат е сред общините, които не са изпълнили целите по чл. 31, ал. 1, т. 1 от ЗУО за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло към 31.12.2018 г., а именно подготовка за повторна употреба и рециклиране най-малко на 50 на сто от общото им тегло. Съгласно заповедта, за календарната 2018 г. Община Карнобат е постигнала степен на рециклиране 11%.
- Община Карнобат е сключила договор с фирма изпълнител на 30.09.2021 г. за изготвяне на работен проект за Сепарираща инсталация за битови отпадъци в гр. Карнобат, което ще допринесе за изпълнение на целите по чл.31, ал.1, т.1 от ЗУО.
- Съгласно Заповед № 189/24.07.2020 г. на Изпълнителния директор на Изпълнителна агенция по околна среда (ИАОС), Община Карнобат е сред общините, които са изпълнили целите по чл. 31, ал. 1, т. 2 от ЗУО за ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото им количество към 1995 г. Съгласно заповедта, Община Карнобат е постигнала степен 78% за календарната 2018 г.

3. Анализ на утайките от ПСОВ

Утайките представляват органичен продукт, който се получава в резултат на пречистването на отпадъчни води след утаяването на остатъчните вещества. Те се генерират при отделянето на тези остатъчни продукти по време на различните етапи в процеса на пречистване на отпадъчните води. Утайките съдържат ценни за земеделието съставки (сред, които органични вещества, азот, фосфор, калий, и в по-малка степен, калций, сяра и магнезий), но също така те могат да съдържат и замърсители, които обикновено включват тежки метали, органични замърсители и патогенни организми. Качествата на утайките се определят от техния източник, от първоначалната концентрация на замърсители в пречистената вода, както и от техническите характеристики на извършените процеси, свързани с третирането на отпадъчни води и утайки.

В Община Карнобат към настоящият момент няма изградена градска пречиствателна станция за отпадъчни води (ГПСОВ). С решение на Европейската комисия от 4 март 2021 г. е одобрен финансов проект в размер на 145 731 800 лв. за изпълнение на първи етап от „Интегриран воден проект за област Бургас“ с бенефициент „Водоснабдяване и канализация“ ЕАД-Бургас. Проектът се финансира от Оперативна програма „Околна среда“ (ОПОС). Общият размер на инвестицията е 459,3 млн. лв., като ОПОС осигурява безвъзмездна финансова помощ от 323,7 млн. лв. Проектът предвижда реконструкция и рехабилитация на съществуващата ВиК структура и изграждане на нови системи и съоръжения в тринадесет агломерации – Бургас, Несебър, Поморие, Созопол, Приморско, Обзор, Айтос, Карнобат, Царево, Китен, Черноморец, Сарафово и Лозенец. В рамките на първия етап от проекта е предвидено изграждане на нова пречиствателна станция за отпадъчни води (ПСОВ) в гр. Карнобат.

В процеса на проектиране на ПСОВ Карнобат ще бъде разработен План за управление на утайките от ПСОВ, в който ще бъдат разгледани възможните сценарии за оползотворяване съгласно националните и европейски изисквания. След като бъдат направени необходимите проучвания и анализи ще бъде избран най-ефективният и екологосъобразен вариант за третиране и оползотворяване на получените утайки.

Основни изводи и препоръки относно утайките от ГПСОВ

- На територията на община Карнобат няма изградена ГПСОВ.
- На етап на проектиране на ГПСОВ ще бъде изготвен План за управление на утайките от ПСОВ, в който ще бъдат разгледани възможните сценарии за оползотворяване съгласно националните и европейски изисквания.

4. Анализ на строителните отпадъци

Кметът на Общината отговаря за организиране събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на съответната община (чл. 19, ал. 3, т. 5 от ЗУО). На територията на общината третирането на строителните отпадъци, генерирани при строителство на обекти и от ремонтни дейности се извършва на Претоварна станция за отпадъци (ПСО) гр. Карнобат от Звено за сметосъбиране, охрана и експлоатация на ПСО Карнобат. Площадката за третиране на строителни и едрогабаритни отпадъци е разположена в западната част на ПСО с площ от 1550 m². Достъпът до нея се контролира от КПП и преминаване през електронен кантар, където се извършва измерването на количеството постъпващи строителни и едрогабаритни отпадъци. Обособена е бетонова площадка с площ 446 m², на която е разположена мобилна трошачка с капацитет 10 t/h. Също така има обособени клетки по видове постъпващи строителни отпадъци, по видове натрошени строителни отпадъци, за постъпващите и за натрошените едрогабаритни отпадъци.

За издаване на разрешително за извозване от физически и юридически лица на строителни отпадъци/земни маси до Претоварна станция за отпадъци – Карнобат се попълва бланка по образец в административния център на Община Карнобат или на самата претоварна станция, след, което се издава самото Разрешително. При подаване на заявлението за издаване на разрешителното се иска да се посочи фирмата, или лицето, което ще транспортира съответното количество строителни отпадъци или земни маси и съответно документа за извършване на дейност по транспортиране (събиране и транспортиране). След извозването се заплаща такса, която е в размер на 1.00 лв/т за земни маси и 14.64 лв/т строителен отпадък (съгласно Приложение № 11 от *Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на Община Карнобат*).

Основни източници на строителни отпадъци от всички населени места в община Карнобат са физически и юридически (както и самата община) лица, извършващи дейности по строителство и разрушаване. Физически лица, които образуват строителни отпадъци в резултат от ремонтна дейност на домакинствата са длъжни да съхраняват отпадъците на територията на имота до предаването им за събиране, оползотворяване или обезвреждане, като не допускат разпиляването им.

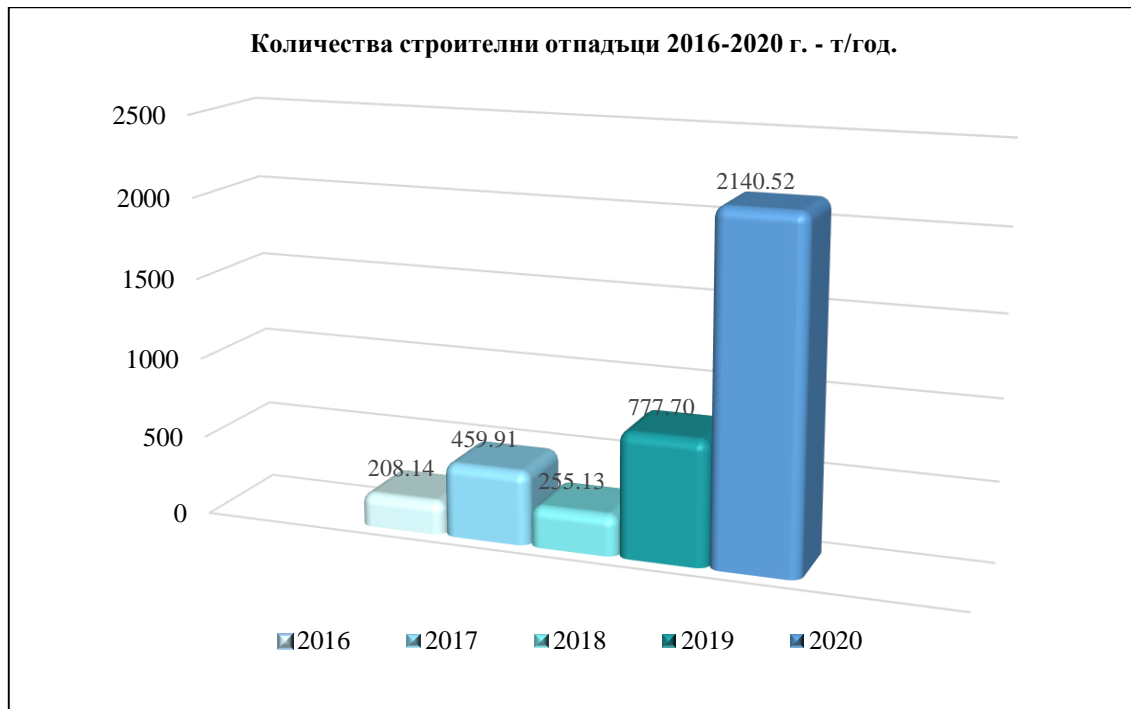
Забранено е изхвърлянето в съдовете за отпадъци и около тях на едрогабаритни и строителни отпадъци, земни маси, както и отпадъци с потенциално висок екологичен и здравен риск, които биха могли да доведат до увреждане на самите съдове, сметоизвозващата и сметообработваща техника.

Събраните количества строителни отпадъци през последните пет години на територията на Община Карнобат (2016-2020 г.) са представени в следващата таблица:

Събрани строителни отпадъци в Община Карнобата за периода 2016-2020 г.

Година	2016	2017	2018	2019	2020
Събрани количества строителни отпадъци (тона)	208.14	459.91	255.13	777.70	2140.52

Източник: ОБА Карнобат

Фиг. 06. Генерирани количества строителни отпадъци в Община Карнобат за периода 2016-2020г.

Количеството на строителните отпадъци през 2020 г. бележи висок ръст спрямо предходните години, което се дължи на значително повишени строителни дейности и ремонтни работи от местното население, както и на общински обекти.

Потенциалът за рециклирането и повторната употреба на строителните отпадъци е голям, тъй като компонентите имат висока себестойност. В частност има пазар за повторна употреба на такива материали в изграждането на пътища, дренажни системи и други строителни обекти. Технологията за сепариране и възстановяване на строителни отпадъци е добре утвърдена, достъпна и не е свързана с високи разходи. В случаите, когато не се прилага разделяне при източника, потокът строителни отпадъци може да съдържа опасни компоненти, комбинацията от които може да създаде рискове за околната среда и да възпрепятства рециклирането.

Основните проблеми, свързани със строителните отпадъци са неконтролираното им изхвърляне от гражданите и фирмите, което води до формирането на нерегламентирани сметища. Често населението неконтролирано изхвърля строителни отпадъци на незаконни сметища, както и замърсява зелените площи в самите населени места. Друг проблем е изхвърлянето на строителни отпадъци в контейнерите за твърди битови отпадъци, което води до тяхното повреждане, а от тежестта им се повреждат и повдигащите механизми на сметосъбиращите специализирани автомобили.

Основни изводи и препоръки относно строителните отпадъци

- Община Карнобат изпълнява изискванията на чл. 19, ал.3, т. 5 от ЗУО за организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията си.
- Прилага се установен ред, при извършване на дейностите по събиране, транспортиране и третиране на строителните отпадъци, образувани от физически и юридически лица на територията на общината.
- Спазват се нормативните изисквания по отношение на строителните отпадъци и в случаите, когато общината е Възложител на строителни дейности или на дейности по разрушаване на сгради, включително принудително премахване на строежи.

Инфраструктура за третиране и обезвреждане на битовите отпадъци

Съгласно изискванията на Закона за управление на отпадъците, общините, включени във всеки от регионите, създават регионална система за управление на отпадъците, състояща се от Регионално депо и/или други съоръжения за третиране на отпадъци. В обхвата на регионалната система за управление на отпадъците Бургас влизат общините Бургас, Средец, Камено, Несебър, Поморие, Айтос, Руен, Карнобат, Сунгурларе и представлява комплексен обект, включващ: „Регионалното депо за отпадъци „Братово – Запад“, две претоварни станции за отпадъци в общините Несебър и Карнобат и довеждащата инфраструктура до тях. Реализирането на проекта за: „Изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Бургас“, е финансирано по Приоритетна ос 2 на Оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.“, Договор за безвъзмездна финансова помощ № DIR-5102118-C001/25.08.2011 г.

Регионално предприятие за управление на отпадъците (РПУО) за общините Камено, Бургас, Айтос, Карнобат, Несебър, Поморие, Руен, Средец и Сунгурларе е изградено в имоти №000068 и №000059, землище с. Полски Извор, Община Камено. Имотите са собственост на Община Камено, с обща площ от 279.265 дка и начин на трайно ползване „сметище“. Собственик на всички сгради в имоти № 000068 и № 000059, землище с.Полски Извор, е Община Бургас, която е и оператор на регионалното депо. За Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Камено, Бургас, Айтос, Карнобат, Несебър, Поморие, Руен, Средец и Сунгурларе има действащо Комплексно разрешително № 385-Н2-ИО-А0/2020 г. Експлоатацията на депото се извършва съгласно условията посочени в издаденото Комплексно разрешително.

Регионалното депо е въведено в експлоатация от 25.05.2015 година. На площадката на регионалното депо са изградени следните инсталации за третиране на неопасни отпадъци:

Към момента, РПУО-Бургас включва следните инсталации за третиране на неопасни отпадъци и помощни площадки и съоръжения:

- Клетка 1 за депониране на неопасни отпадъци;
- Инсталация за сепариране;
- Инсталация за аеробно компостиране;
- Инсталация за балиране;
- Инсталация за раздробяване на строителни отпадъци;
- Инсталация за раздробяване на едрогабаритни отпадъци;
- Площадка за временно съхранение на опасни отпадъци и рециклируеми отпадъци от населението „Екопарк“;
- Инсталация за производство на дървесен мулч/чипс.

➤ **Разделно събиране на отпадъци от опаковки**

На територията на община Карнобат от 03.04.2015 г. успешно работи система за разделно събиране на отпадъци от опаковки, съгласно сключен договор с „Екопак България“ АД. Системата за разделно събиране обхваща общинския център – гр.Карнобат, с. Кликач и с. Екзарх Антимово. Системата за разделно събиране на отпадъци от паковки е изградена със сини, жълти и зелени пластмасови контейнери, тип „Иглу“ (Снимка 1), като жълтите съдове са предназначени за отпадъци от пластмаса и метал, сините за хартиени и картонени опаковки, а зелените служат за разделно събиране на стъклени опаковки. Общият обем на разположените контейнери в точка от 4 500 литра, както следва:

- Сини контейнери тип „Иглу“ с обем 1 500 l;
- Жълти контейнери тип „Иглу“ с обем 1 500 l;
- Зелени контейнери тип „Иглу“ с обем 1 500 l.

Снимка 1. Трицветни контейнери тип „Иглу“ за отпадъци от опаковки

Разпределението на контейнерите по населени места е следното:

- град Карнобат – 54 точки;
- село Екзарх Антимово – 2 точки;
- село Кликач – 2 точки.

Транспортирането на разделно събраните отпадъци от съдовете се извършва по график:

- 1 път месечно за жълтите контейнери;
- 1 път на 3 месеца за зелените контейнери;
- 1 път месечно за сините контейнери.

Системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки на територията на община Карнобат работи ефективно, като средно около 30% от разделно събраните отпадъци от опаковките са годни за рециклиране.

➤ **Разделно събиране на масово разпространени отпадъци (МРО)**

Разделно събиране на Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО)

Община Карнобат има сключен договор от 01.06.2020 г. с „ЕЛЕКТРООПОЛЗОТВОРЯВАНЕ“ ЕАД за организиране на система за разделно събиране, на ИУЕЕО, образувано от бита на територията на общината и осигуряване на последващо транспортиране, съхраняване, предварително третиране, повторна употреба, рециклиране и оползотворяване и/или обезвреждане на събраното в системата ИУЕЕО, притежаваща разрешение по реда на ЗУО.

Задълженията на общинските власти по отношение ИУЕЕО са разписани в *Наредба за излязло от употреба електрическо и електронно оборудване* (обн. ДВ, бр. 100/19.11.2013 г.). В тази връзка Кметът на общината определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на ИУЕЕО и осъществява контрол по спазване на изискванията за разделно събиране на територията на община Карнобат. Организацията по събиране на този вид отпадък в общината се извършва чрез кампании два пъти в годината, по предварително обявен график, съгласуван с Кмета на общината, съгласно чл. 28, ал. 1 от цитираната Наредба.

От своя страна, съгласно чл. 27, ал. 3, т. 4, организацията по оползотворяване или в случая дружеството, с което общината има сключен договор за осъществяване на дейността по събиране на ИУЕЕО от домакинствата, има задължение да предоставя на кмета на общината най-малко веднъж годишно, информация за събраното количество на нейна територия.

Лицата, които извършват продажба на ЕЕО на крайните потребители, са длъжни да поставят на видно място в търговските обекти табели, съдържащи информация за възможностите и начина за обратно приемане в търговския обект на ИУЕЕО, образувано в бита и/или други налични места за предаване на ИУЕЕО.

Разделно събиране на излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС)

Реда за управление на ИУМПС на територията на Община Карнобат е ясно разписан в общинската Наредба за управление на отпадъците. Съгласно чл.51 от същата, собственикът на излязло от употреба моторно превозно средство е длъжен да го предаде на площадки за временно съхраняване или в центрове за разкомплектоване на ИУМПС.

Община Карнобат има сключен договор № 1788-3/01.11.2021 г. с „МЕТАЛ РЕСПЕКТ 1“ ЕООД за разделно събиране, на излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС), с цел изпълнение на задълженията на общината произтичащи от чл.19, ал.3, т.11 от ЗУО.

Разделно събиране на излезли от употреба гуми (ИУГ)

Съгласно чл. 10, ал.1 и 3 от Наредбата за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми, всеки гражданин краен потребител може да предаде стари излезли от употреба гуми безвъзмездно на всяко лице, което извършва продажба и/или смяна на гуми.

Община Карнобат разработва и осигурява прилагането на система за разделно събиране на излезлите от употреба гуми (ИУГ) от физически лица с битов произход чрез:

1. лицата, извършващи продажба или смяна на автомобилни гуми на крайни потребители на територията ѝ;
2. събирателни пунктове, разположени на територията на общината.

Община Карнобат е сключила договор № 1243/07.07.2014 г. за разделно събиране на излезли от употреба гуми (ИУГ) с „ЕКО ЕН РИСАЙКЛИНГ“ ЕООД, както и да осигури последващото им транспортиране, съхраняване, оползотворяване или обезвреждане.

Препоръчително е на сайта на Община Карнобат да се публикува списък с информация за местоположението на площадки/пунктове, в които се извършва продажба и смяна на гуми на територията на общината.

Разделно събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА)

Съгласно националното законодателство и *Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори* (Обн. ДВ. бр.2 от 8 Януари 2013г.), Кметът на общината организира дейностите по разделно събиране на портативни и автомобилни НУБА и/или оказва съдействие на организациите за оползотворяване на НУБА, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на портативни и автомобилни НУБА.

В изпълнение на задълженията си по чл.19, ал.3, т.7 от ЗУО, Кметът на общината има сключен договор с Организация по оползотворяване „БАТЕРИ РИСАЙКЛИНГ“ ЕООД за организиране на система за разделно събиране на негодни за употреба портативни и автомобилни НУБА на територията на общината, както и да осигури последващото транспортиране, съхраняване, предварително третиране, рециклиране и оползотворяване и/или обезвреждане на събраните в системата портативни и автомобилни НУБА. Приемането и извозването на НУБА от Община Карнобат се осъществява минимум веднъж в годината с мобилни екипи и по заявка на телефони, посочени в сайта на организацията.

ООп има задължение за предоставяне в определен срок най-малко веднъж годишно на информация за разделно събраните портативни и автомобилни НУБА на територията на общината.

Разделно събиране на отпадъци от отработени масла и отпадъчни нефтопродукти

Задълженията на Кмета на Общината по *Наредбата за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти* (Обн. ДВ. бр.2 от 8 Януари 2013г.) са да определи местата за смяна на отработени моторни масла на територията на общината, без да възпрепятства дейността на лицата, сключили договор с организация по оползотворяване, и/или на лицата, които изпълняват задълженията си индивидуално, и информира обществеността за местоположението им и за условията за приемане на отработените масла. Община Карнобат е сключила договори с „Омникар – БГ“ ЕООД от 07.05.2014 г. за събиране и транспортиране на отработени масла и с „МОТО ТЕСТ“ ООД от 01.12.2017 г. за временно и безвъзмездно ползване на склад, находящ се в УПИ VIII, кв. 15 ПЗ-север в гр.Карнобат, за поставяне на варели за събиране на отработени моторни масла.

Разделно събиране на биоразградими отпадъци в т.ч. биоотпадъци

Община Карнобат участва като партньор на Община Камено по Договор № Д-33-40/13.09.2021 г. с проект „Една точка за нулеви отпадъци - Местните общности в подкрепа на кръговата икономика“. Продължителността на договора е 24 месеца на стойност 779 629.10 лв. (398 618.03 евро), финансиран по Програма „Опазване на околната среда и климатични промени (ООСКП), Финансов механизъм на Европейското икономическо пространство (ФМ на ЕИП) 2014-2021.

Проектът има за цел въвеждането и функционирането на ефективни и съобразени с местните специфики схеми за разделно събиране и оползотворяване на отпадъци на общинско ниво, а именно въвеждане на общински схеми за разделно събиране на отпадъци от домакинствата на територията на община Карнобат. В изпълнение на проектните дейности, за нуждите на община Карнобат, след проведена открита процедура се закупиха:

- 1 /един/ брой Мобилен център за разделно събиране на отпадъци от домакинства;

- 1 /един/ брой мобилна машина за раздробяване на дървесни отпадъци (Мобилен шредер);
- 1 /един/ брой ситова машина за компост;
- 60 броя контейнери за разделно събиране на зелени отпадъци за община Карнобат (1100л.);
- 1 /един/ брой преса за отпадъци от опаковки.

Предвиденият по проекта мобилен център е разположен върху терен общинска собственост, в Промислена зона „Север“, на входа на Общинска предприятие „Благоустройствени, комунални и ремонтни дейности“, в близост до Автогара Карнобат. Мобиленият център за разделно събиране на отпадъци е оборудван със съответните контейнери, стелажи и съдове за временното им съхранение. В центъра ще могат да се предават почти всички видове отпадъци, които се генерират в едно домакинство - хартия, пластмаса, стъкло, метали, електрическо и електронно оборудване, опасни отпадъци от бита, акумулатори и батерии, лекарства с изтекъл срок на годност, флакони със сгъстени газове, тонер касети, луминисцентни лампи и текстил.

Закупените по проекта мобилен шредер, ситова машина за компост и преса за компактиране на отпадъци са разположени на територията на Претоварна станция за отпадъци гр.Карнобат, където в рамките на проекта ще се изгради площадка за оползотворяване на разделно събран зелен отпадък на територията на община Карнобат.

Контейнерите за зелени отпадъци, предвидени за територията на община Карнобат са разположени в близост до вече поставените такива за смесени битови отпадъци.

Инфраструктура за разделно събиране на опасни отпадъци от бита

Според действащото българско законодателство събирането и депонирането на опасни битови отпадъци е от компетенциите на кметовете на общините. Съгласно чл.19, ал.3, т.9 от ЗУО, кметовете на общините имат задължения за организиране на разделно събиране на опасните битови отпадъци извън обхвата на наредбите по чл. 13, ал. 1 и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане.

Община Карнобат е сключила договор № 1788-2/01.11.2021 с „МЕТАЛ РЕСПЕКТ 1“ ЕООД за временно и безвъзмездно ползване на Площадка, находяща се в УПИ-Х, кв.15 в ПЗ-север гр. Карнобат, за предаване на отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци други от населението на гр. Карнобат, съгласно чл. 19, ал.3, т.11 от ЗУО.

На територията на община Карнобат е в експлоатация ПСО, на чиято територия е изграден Екопарк с контейнери за приемане на опасни отпадъци от бита. Опасните битови отпадъци се приемат чрез директно предаване от гражданите на общината, които лично извозват отпадъците в ПСО.

Община Карнобат има сключени следните договори с:

- „ЗОНАР“ ЕООД за извършване на услуги по изтегляне, транспортиране, предварително третиране на медицински отпадъци, съгласно Разрешения за дейности с отпадъци – регистрация по чл.35, ал.3 от ЗУО: № 02-РД-499-01/07.04.2021 г.; регистрация по чл. 35, ал.1 от ЗУО: №02-ДО-521-00/31.01.2020 г., издадени от РИОСВ – Бургас, от здравните кабинети в училища, социални домове и детски заведения на територията на Община Карнобат;
- „ОМНИКАР – БГ“ ЕООД за събиране и транспортиране на отработени масла с кодове – 12 01 07*, 12 01 09*, 12 01 10*, 13 01 10*, 13 01 11*, 13 01 13*, 13 02 05*, 13 02 06*, 13 02 08*, 13 03 07*, 12 01 12*, 16 07 08*, 13 03 10*, 13 01 12*;
- „ЕЛЕКТРООПОЛЗОТВОРЯВАНЕ“ ЕАД за организиране на система за разделно събиране, на ИУЕЕО, образувано от бита на територията на общината и осигуряване последващото транспортиране, съхраняване, предварително третиране, повторна

- употреба, рециклиране и оползотворяване и/или обезвреждане на събраното в системата ИУЕЕО;
- „МОТО ТЕСТ” ООД. за временно и безвъзмездно ползване на склад, находящ се в УПИ VIII, кв. 15 ПЗ-север в гр. Карнобат, за поставяне на варели за събиране на отработени моторни масла;
  - БАТЕРИ РИСАЙКЛИНГ“ ЕООД за организиране на система за разделно събиране на негодни за употреба портативни и автомобилни НУБА на територията на общината, както и да осигури последващото транспортиране, съхраняване, предварително третиране, рециклиране и оползотворяване и/или обезвреждане на събраните в системата портативни и автомобилни НУБА;

Съгласно Договор № Д-33-40/13.09.2021г. за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по програма „Опазване на околната среда и климатични промени“ на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2014 – 2021 г., от 2022г. се изпълнява проект „Една точка за нулеви отпадъци - Местните общности в подкрепа на кръговата икономика“ в партньорство между общините Камено и Карнобат, като за нуждите на община Карнобат, след проведена открита процедура е закупен 1 /един/ брой Мобилен център за разделно събиране на отпадъци от домакинства.

Мобилният център е разположен върху терен общинска собственост, в Промислена зона „Север“, на входа на Общинска предприятие „Благоустройствени, комунални и ремонтни дейности“, в близост до Автогара Карнобат. Мобилният център за разделно събиране на отпадъци е оборудван със съответните контейнери, стелажи и съдове за временното им съхранение. В центъра ще се предават почти всички видове отпадъци, които се генерират в едно домакинство - хартия, пластмаса, стъкло, метали, електрическо и електронно оборудване, опасни отпадъци от бита, акумулатори и батерии, лекарства с изтекъл срок на годност, флакони със сгъстени газове, тонер касети, луминисцентни лампи и текстил.

1. Инфраструктура за отпадъци от строителство и разрушаване

Кметът на Общината отговаря за организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на съответната община (чл. 19, ал. 3, т. 5 от ЗУО). На територията на общината третирането на строителните отпадъци, генерирани при строителство на обекти и от ремонтни дейности се извършва на Претоварна станция за отпадъци (ПСО) гр. Карнобат от Звено за сметосъбиране, охрана и експлоатация на ПСО Карнобат. Площадката за третиране на строителни и едрогабаритни отпадъци е разположена в западната част на ПСО и е с площ от 1550 m². Достъпът до нея се контролира от КПП и преминаване през електронен кантар, където се извършва замерването на количеството постъпващи строителни и едрогабаритни отпадъци. Обособена е бетонова площадка с площ 446 m², на която е разположена мобилна трошачка с капацитет 10 t/h. Също така има обособени клетки по видове постъпващи строителни отпадъци, по видове натрошени строителни отпадъци, за постъпващите и за натрошените едрогабаритни отпадъци.

В тази връзка може да се каже, че Община Карнобат е осигурила площадка за безвъзмездно предаване на едрогабаритни отпадъци, съгласно чл. 19, ал. 3, т. 11 от ЗУО, като целта на площадката на ПСО са осигурени 3 броя контейнери с обем от 10 m³.

2. Инсталации и съоръжения за третиране на утайките от ГПСОВ

На този етап в Община Карнобат няма изградена градска пречиствателна станция за отпадъчни води (ГПСОВ). Предвижда се такава да бъде изградена по проект „Интегриран воден проект за област Бургас“ с бенефициент „Водоснабдяване и канализация“ ЕАД- Бургас, финансиран от Оперативна програма „Околна среда“.

В процеса на проектиране на ПСОВ Карнобат ще бъде разработен План за управление на утайките от ПСОВ, в който ще бъдат разгледани възможните сценарии за оползотворяване

съгласно националните и европейски изисквания. След като бъдат направени необходимите проучвания и анализи ще бъде избран най-ефективния и екологосъобразен вариант за третиране и оползотворяване на получените утайки.

Основни изводи и препоръки

- Изградена е ефективна система за организирано сметосъбиране, чрез осигуряване на съдове и техника за извозване на смесените битови отпадъци, генерирани от общината. Организираното сметосъбиране и транспортиране на битовите отпадъци в Община Карнобат обхваща 100% от населените места.
- На Претоварната станция за отпадъци се извършват дейности по предварително третиране (уплътняване) на битови отпадъци от населението на Община Карнобат.
- В изпълнение на задължението, съгласно чл.19, ал.3, т.6, т.7 и чл.20, ал.1, т.1 от ЗУО продължава действието на системата за разделно събиране на отпадъците от опаковки на територията на общината. Изпълнението по разделното събиране е възложено чрез сключен договор с „Екопак България“ АД.
- Въведени са системи за разделно събиране на МРО чрез сключване на договори с организации по оползотворяване и/или други лица притежаващи необходимите разрешителни за дейности с отпадъци, съгласно изискванията на ЗУО.
- Организирано е събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на общината, съгласно изискванията на чл.19, ал.3, т. 5 от ЗУО.
- На територията на Община Карнобат е в експлоатация ПСО, на чиято територия е изграден Екопарк с контейнери за приемане на опасни отпадъци от бита, в изпълнение на условията на чл. 19, ал. 3, т. 9 от ЗУО.
- Община Карнобат е осигурила площадка за безвъзмездно предаване на едрогабаритни отпадъци, съгласно чл. 19, ал. 3, т. 11 от ЗУО, намираща се на територията на ПСО.
- Общината е в процес на изграждане на система за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците от поддържането на обществени площи, паркове и градини по чл. 34, ал. 1 ЗУО, съгласно чл.9 от Наредбата за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биораградимите отпадъци.
- Необходимо е внедряване на система за разделно събиране на хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите и заведенията за обществено хранене на територията на общината. Съгласно изискванията, определени с *Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биораградимите отпадъци (обн. ДВ, бр. 11/2017 г.)*, същите трябва да се събират разделно при източника на образуване (домакинства, търговски и административни обекти и/или заведенията за обществено хранене), като общината трябва да осигури съдове за многократно ползване.
- Съгласно изискванията на чл. 19, ал. 3, т. 13 и 14 от ЗУО, Кметът на общината е необходимо да осигурява информация на обществеността за дейностите и предоставяните услуги относно отпадъците, както и да поддържа регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластамаса, стъкло, хартия и картон на територията на общината. В тази връзка е необходимо на интернет страницата на общината да бъде поддържана актуална информация по цитираните точки от чл. 19 на ЗУО.

Прогноза на норма на натрупване

Количествата образувани битови отпадъци за дадена административна единица са в зависимост от броя жителите и потребителските навици и възможности. За да се отчетат тези фактори е въведен терминът „норма на натрупване“. Нормата на натрупване представлява средното годишно количество образувани битови отпадъци, които се падат на един жител. Тази норма се използва при определянето на потенциала за образуване на битови отпадъци в дадена

общност.

Нормите на натрупване са прогнозираны въз основа на информация и допускания. Като изходна база, за целите на настоящата прогноза, е приета норма на натрупване от 328кг/ж/год., изчислена при 7520.67 тона битови отпадъци (по данни на общината), генерирани от постоянно живущото население на общината към 2020 г., което по данни на НСИ е 22942 души. За изчисляване на прогнозните стойности на нормата на натрупване на отпадъци от един жител за периода 2021 –2028 г. е използвана математическа екстраполация на историческите данни за нормата на натрупване с презумпция за 1% намаляване, като се вземат предвид предприетите мерки по предотвратяване образуването на отпадъците. В следващата таблица са представени прогнозните стойности за нормата на натрупване, изчислени за постоянно живущото население в общината.

Прогноза за образуваните битови отпадъци в Община Карнобат

Година	2020 базова	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2028	2028
Население, бр.	22942	22713	22485	22261	22038	21818	21599	21383	21170
Норма на натрупване, кг/ж/год.	328	324.53	321.29	318.08	314.90	311.75	308.63	305.54	302.49
Битови отпадъци общо, т/год.	7520.67	7371.01	7224.33	7080.56	6939.66	6801.56	6666.21	6533.55	6403.53

Прогноза за количествата образувани отпадъци и морфологичен състав

Прогнозата на количествата образувани битови отпадъци по години са определени като произведение на броя на прогнозното население и прогнозната норма на натрупване. Видовете отпадъци са разпределени съобразно данните от морфологичния анализ на отпадъците на територията на община Карнобат. Прието е, че морфологичният състав остава постоянен, количествата от всеки вид отпадък се променят с промяната на нормата на натрупване и броя на населението.

При изготвяне на прогнозата са отчетени данните от анализа на съществуващата ситуация и очакваното увеличаване на количествата рециклирани битови отпадъци през прогнозния период в резултат от мерките за подобряване на системите за разделно събиране. За прогнозиране на количествата на рециклируеми отпадъци от системите за разделно събиране с контейнери са използвани данни от отчетите на организацията за оползотворяване на отпадъци от опаковки. Постигнатите резултати са преизчислени на годишна основа.

На територията на община Карнобат много от домакинствата в малките населени места използват голяма част от биоразградимите отпадъци за храна на животните. За зелените отпадъци, Община Карнобат е осигурила 100 компостера, разпределени в населените места. С раздаване на домашни компостери на домакинствата в селските райони ще се допринесе за намаляване на биоотпадъци.

Шум

Шумът е от основните неблагоприятни фактори, водещи до акустичен дискомфорт в околната среда. Вредното въздействие зависи от вида му и пораждащите го условия. Произходът на шума се определя от видовете дейности, при които той е генериран. В градска територия се различават промишлен (производствен), транспортен, шум от строителство и битов шум. В зависимост от характера (постоянен, периодично, повтарящ се, прекъснат), честотния спектър и интензивността на шума, а така също и продължителността на експозиция, въздействието му е по-малко или повече вредно. Основният аспект на вредното въздействия на шума, разгледан в настояща програма е свързан с влиянието му върху човешкия организъм и

здраве. Високите шумови нива влияят върху слуховия апарат на човека, психическото и нервно състояние на личността, имунната система, обмяната на веществата, сърдечно-съдовата система и др. Подлежащите на контрол обекти са източниците на шум, намиращи се в промишлени зони, жилищни зони и в близост до жилищни зони. Приоритетни са тези, които се намират в жилищни зони, с цел да се предотврати дискомфорта през различните части на денонощието и вредните ефекти от шума върху здравето на населението. (псл. изм. и доп.).

РИОСВ – Бургас организира извършването на измерването, оценката, управлението и контрола на шума, излъчван в околната среда от промишлени инсталации и съоръжения, включително за категориите промишлени дейности по приложение №4 към чл.117, ал.1 от Закона за опазване на околната среда.

Съгласно нормативната уредба за шума контролната функция на общинската администрация е върху шума от битови и занаятчийски дейности. Производствения шум и шумът от транспортния трафик се контролира от регионалните органи на МОСВ, МЗ и МВР. Акустичната обстановка е неравномерно натоварена, утежнена по главната комуникационно-транспортна мрежа, а в останалата част е нормална.

На територията на община Карнобат няма обекти с издадени комплексни разрешителни, както и промишлени източници с дейности, създаващи висок риск от наднормени нива на шум в околната среда. Във връзка с посочените обстоятелства, за периода 2015 - 2019 г. не е извършван планов контролен мониторинг на нивата на шум в околна среда на промишлени обекти в общината.

Основен източник на шумово замърсяване в община Карнобат са транспортните средства. При извършваните контролни замервания не са констатирани превишения на граничните стойности. Акустичната обстановка е неравномерно натоварена, утежнена по главната комуникационно-транспортна мрежа, а в останалата част е нормална.

Няма актуални данни за наднормено излъчване на шум на територията на община Карнобат. При жалби на граждани за производствен шум, администрацията сезира компетентните органи; за шум при битови дейности - издава предписания за спазване на нормативно установените изисквания.

Шумовото натоварване както в гр. Карнобат, така и в останалите населени места в общината е не по-маловажен проблем от останалите фактори на околната среда. Основни причини за повишаване нивото на шума в населените места се явява както строителството, така и обусловеното от него увеличаване на потока на товарните автомобили, амортизираната пътна настилка, остарелият транспортен парк на голяма част от населението, увеличеният брой дизелови автомобили.

Изводи и препоръки

- Промислените обекти имат малко влияние върху акустичната обстановка в град Сунгурларе. Анализът на информацията за разглеждания период показва, че обектите отговарят на нормативните изисквания;
- Повечето от обектите са разположени извън града или се намират далеч от жилищните райони. Известен брой от тези обекти работят със занижен капацитет;
- Основните източници на промишлен шум в община Карнобат са малки производствени обекти и обекти за услуги, които са разположени в жилищните райони, в пряка близост до жилищните сгради, например: дърводелски цехове, цехове за PVC дограми, сервизи, авторемонтни работилници, бензиностанции, автомивки и др., които допринасят за съществуващия дискомфорт в населените места от общината;
- Акустичната обстановка на територията на общината не се различава от типичната за урбанизираните зони. С най-голям дялово отношение за шумово замърсяване в общината заема автотранспорта, следван от шума, породен от битов характер и производствения шум;
- Основните мерки, които следва да предприеме общината с цел минимизиране на шумовите нива са свързани с оптимизиране на градския трафик, изграждане на велоалеи и изграждане

на зелени защитни зони;

- Избягване на транзитния трафик, особено на тежкотоварни превозни средства;
- Създаване на зелени зони с цел ограничаване на достъпа до центъра на града на частни автомобили, освен по отношение на няколко категории (напр. живущи);
- Изграждане на автомобилни паркинги в близост до централния район на града;
- Оптимизиране на трафика в община Карнобат (намаляване на скоростта и др.);
- Извършване в срок на ремонт на пътните настилки. Поддръжка на пътните настилки в добро състояние;
- Изграждане на шумозащитни прегради и зелени площи с многогодишна растителност;
- В процеса на проектиране да се осигури защита от шум и достигане на граничните стойности в помещенията на жилищните и обществените сгради при спазване на изискванията на Наредба № 4 от 27.12.2006 г. за ограничаване на вредния шум чрез
- Шумоизолиране на сградите при тяхното проектиране и за правилата и нормите при изпълнението на строежите по отношение на шума, излъчван по време на строителство.

РАДИАЦИОННА ОБСТАНОВКА И ВЛИЯНИЕ ОТ НЕЙОНИЗИРАНИ ЛЪЧЕНИЯ

Йонизиращи лъчения

Радиационната обстановка в регионите се формира от естествения радиационен фон, от отложените на земната повърхност техногенни радионуклиди, които водят до повишаване на гама фона и съответно до увеличение на дозата от външното облъчване на населението.

Според препоръките на Международната агенция за атомна енергия, биологичният ефект от равномерното външно облъчване на човешкия организъм с йонизираща радиация се характеризира в най-пълна степен с величината на годишната индивидуална (еквивалентна) доза.

Радиационният фон в страната се характеризира със стойностите на мощността на еквивалентната гама доза.

Радиационната обстановка в Р България основно се обуславя от дейността на уранодобивната и уранопереработвателната промишленост, функционирането на атомната електроцентрала “Козлодуй”, дейността на топлоелектроцентралите с твърдо гориво, производството и употребата на фосфорни торове.

Специфичен момент във формирането на радиационната обстановка представлява радиоактивното замърсяване на територията на страната като следствие от аварията на Чернобилската електроцентрала.

Във връзка с всичко това се определят основни цели, които по същество са водещи ив действията на общините по проблема, а именно:

- Да се сведе облъчването на населението до възможния минимум, на базата на единна стратегия и политика за радиационна защита;
- Да се насърчи участието на обществеността при обсъждането и вземане на решения по екологични въпроси, свързани с опасността от облъчване с йонизиращи лъчения.

Нейонизиращи лъчения

Нейонизиращите лъчения включват голям брой фактори: електростатично поле, постоянно магнитно поле, свръхнискофректотни електрически и магнитни полета, радиочестотни електромагнитни вълни, сврахнискофректотни електромагнитни вълни, инфрачервено лъчение, видима светлина, ултравиолетово лъчение, лазерни лъчения и др.

Изкуствени източници на електромагнитни лъчения са електрическитедалекопроводни мрежи, радио и телевизионни предаватели и ретранслатори, и навигационни станции, подстанции за високо напрежение, високочестотни генератори, сушилни и др.

Независимо от направените изследвания и разработки през последните 20 години, йонизиращите лъчения все още са един от най-малко проучените фактори на средата с неблагоприятно въздействие върху човека, с недостатъчно изяснени механизми на биологичните им ефекти.

В основни линии биологичното действие се определя от честотата на електромагнитните полета, от които зависи проникващото им действие в организма. Счита се, че основните процеси, свързани с действието на високочестотното електромагнитно поле са индуцираните в тъканите йонни токове високочестотни колебания на йоните.

Въпросът за механизма на биологичното действие на високочестотните електромагнитни полета все още се проучва. Биологичният ефект на радиочестотните електромагнитни полета се изразява главно в изменения на функциите на централната и вегетативната нервна система, сърдечносъдовата, кръвотворната и др. Профпатолозите определят радиовълнова болест при продължително излагане на високочестотни електромагнитни полета най-вече в работната среда. Регламентират се допустими стойности за интензитета и енергийния поток на електромагнитните полета.

В рамките на НАСЕМ функционира подсистема „Нейонизиращи лъчения”, чиято цел е да осигурява своевременна и достоверна информация за източниците на електромагнитни лъчения в околната среда, за електромагнитното замърсяване в населените места, над обработваемите земи, в защитени природни обекти с цел осъществяване на оперативен контрол, изготвяне на оценки на анализи, прогнози за електромагнитните замърсявания, което да обслужва централните и местните органи при вземане на решения. Подсистемата организира контрола на електромагнитните замърсявания около всички хигиенно и екологично значими източници на електромагнитни полета в околната среда, разположени на територията на страната. Подсистемата все още е в процес на създаване на база данни.

По региони, респективно на територията на всяка община тази дейност се изпълнява от РЗИ и РИОСВ.

Нейонизиращите лъчения в обществени сгради и урбанизирани територии са фактори на жизнената среда и подлежат на контрол.

Базовите станции на мобилните оператори и радиопредавателните кули, като източници на нейонизиращи лъчения са обекти с обществено предназначение и подлежат на регистрация и държавен здравен контрол.

В Регистъра на обектите с обществено предназначение на РЗИ – Бургас са регистрирани 9 обекта, източници на електромагнитни полета (ЕМП). Разпределението им по собственици и общини е представено в следващата таблица.

Регистрирани обекти в РЗИ – Бургас, източници на нейонизиращи лъчения:

Общини	Брой станции на мобилни оператори	„А1 България“ ЕАД	„БТК“ АД	„Теленор“ ЕАД
Карнобат	9	4	3	2

Източник: РЗИ - Бургас

Регионална здравна инспекция Бургас провежда мониторинг и контрол на обектите - източници на нейонизиращи лъчения.

Изводи:

- Измерените стойности на електромагнитните полета на базови станции за мобилна комуникация на територията на град Карнобат отговарят на приетите в Република България хигиенни норми.
- Обследваните антени на мобилни оператори не представляват здравен риск за населението, живеещо или пребиваващо в близост до тях.

Демографски, управленски и икономически фактори

Демографски фактори

Към териториалния обхват на Община Карнобат се включват 31 населени места, от които 1 град - общинският център гр. Карнобат и 30 села.

По данни на НСИ към 31.12.2021 г., 73.26% (16808 души) от населението живее в гр. Карнобат, а останалите 26.74% (6134 души) населяват останалите 30 села на територията на общината.

Демографската характеристика на общината е неблагоприятна. Ниската раждаемост и високата смъртност на населението на Община Карнобат са причина за отрицателния естествен прираст на населението. Тенденцията към понижаване на естествения прираст влияе неблагоприятно на демографския облик през последните десет години.

Структура на управлението на дейностите, свързани с ОС

Отговорните лица по управлението на дейностите, свързани с околната среда са: Общинския съвет, Кметът на общината, Кметовете на населени места и Кметските наместници, както и специалистите по екология и опазване на околната среда от Общинската администрация.

Кметът на общината е едноличен орган на изпълнителната власт. В своята дейност кметът на общината се ръководи от законите, от актовете на общински съвет и от решенията на населението. Кметът упражнява общо ръководство и контрол на общинската администрация и представлява общината. Той е първостепенен разпоредител с бюджетни средства. Кметът на общината назначава за срока на мандата си заместник-кметове, в съответствие с одобрената структура на общинската администрация, които подпомагат кмета при осъществяване на дейността му. Кметът на общината определя със заповед заместник - кмет, който да изпълнява функциите му при негово отсъствие от общината.

Към функциите на кметовете и кметските наместници в селата спадат: упражняване на контрол за законосъобразното използване и отговаряне за поддържането, охраната и опазването на общинската собственост на територията на населеното място; подпомагат воденето на регистъра на населението и регистрите по гражданското състояние и предоставят свързаните с тях административни услуги на населението в населеното място, изпращат актуална информация на държавните и общински органи и др.

Общинската администрация подпомага кмета при осъществяване на правомощията му и извършва дейности по административно обслужване на гражданите и юридическите лица.

Правата и задълженията на Кмета на общината, свързани с опазването на околната среда са регламентирани от националното екологично законодателство.

Съгласно Закона за опазване на околната среда, кметът има следните задължения:

- да информира населението за състоянието на околната среда;
- да разработва и контролира заедно с другите органи планове за ликвидиране на последствията от аварийни и залпови замърсявания на територията на общината;
- да организира управлението на отпадъци на територията на общината;
  - да контролира изграждането, поддържането и правилната експлоатация на пречиствателните станции за отпадъчни води в урбанизираните територии;
  - да организира и контролира чистотата, поддържането, опазването и разширяването на селищните зелени системи в населените места и крайселищните територии, както и опазването на биологичното разнообразие, на ландшафта и на природното и културното наследство в тях;

- да определя и оповестява публично лицата, отговорни за поддържането на чистотата на улиците, тротоарите и други места за обществено ползване на територията на населените места, и да контролира изпълнението на техните задължения;
- да организира дейността на създадени с решение на общинския съвет екоинспекции, включително на обществени начала, които имат право да съставят актове за установяване на административни нарушения;
- да определя длъжностните лица, които могат да съставят актове за установяване на административните нарушения по Закона за опазване на околната среда;
- да определя лицата в общинската администрация, притежаващи необходимата професионална квалификация за осъществяване на дейностите по управление на околната среда.

Кметът на общината може да възлага изпълнението на изброените функции на кметовете на кметствата в общината.

Кметът на общината организира управлението на дейностите по отпадъците, образувани на нейна територия, съобразно изискванията на Закона за управление на отпадъците и общинската наредба за управление на дейностите по отпадъците.

Съгласно Закона за управление на отпадъците, кметът на общината отговаря за:

- осигуряването на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;
- събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им;
- почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване;
- избора на площадка, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови и строителни отпадъци или на други инсталации или съоръжения за обезвреждане на битови или строителни отпадъци;
- разделното събиране на битови отпадъци, включително отпадъци от опаковки, като определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране и сортиране на отпадъците от опаковки;
- организирането и прилагането на система за разделно събиране на излезлите от употреба луминесцентни и други лампи, съдържащи живак;
- организирането на дейността по събирането и съхраняването на излезли от употреба моторни превозни средства на площадките за временно съхраняване;
- предотвратяване изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища;
- определянето на места за смяна на отработени моторни масла и информиране на обществеността за това;
- определянето на места за поставяне на съдове за събиране на негодни за употреба батерии.

Функциите на Общинския съвет са:

- да определя размера на такса „битови отпадъци” и таксата за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване по Закона за местните данъци и такси;
- да приема Програма за опазване на околната среда на общината и всяка последваща актуализация;
- да контролира изпълнението на програмата и ежегодното внасянето на отчети по изпълнението ѝ от кмета на общината;
- да приема наредби, касаещи управлението на околната среда на общината и др.

Кметът е длъжен да разработва и изпълнява Програма за опазване на околната среда и Програма за управление на отпадъците на територията на общината. Ежегодно в срок до 31 март, Кметът представя в РИОСВ – Бургас отчет за изпълнение на двете програми.

Защитата от шума в околната среда е уредена, чрез Закона за защита от шума, според който Кметът на общината е длъжен:

- да упражнява контрол по спазване на Закона;
- да организира и регулира движението на автомобилния транспорт;
- при необходимост от извършване на измервания на нивото на шум, контролът се осъществява съвместно с РЗИ.

Съгласно Закона за водите, Кметът на общината е длъжен:

- да осъществява контрол при изграждането, поддържането и правилната експлоатация на канализационните мрежи на битовите отпадни води;
- изграждането и поддържането на водопроводните мрежи, изграждането и регистрацията на кладенците за индивидуално ползване.

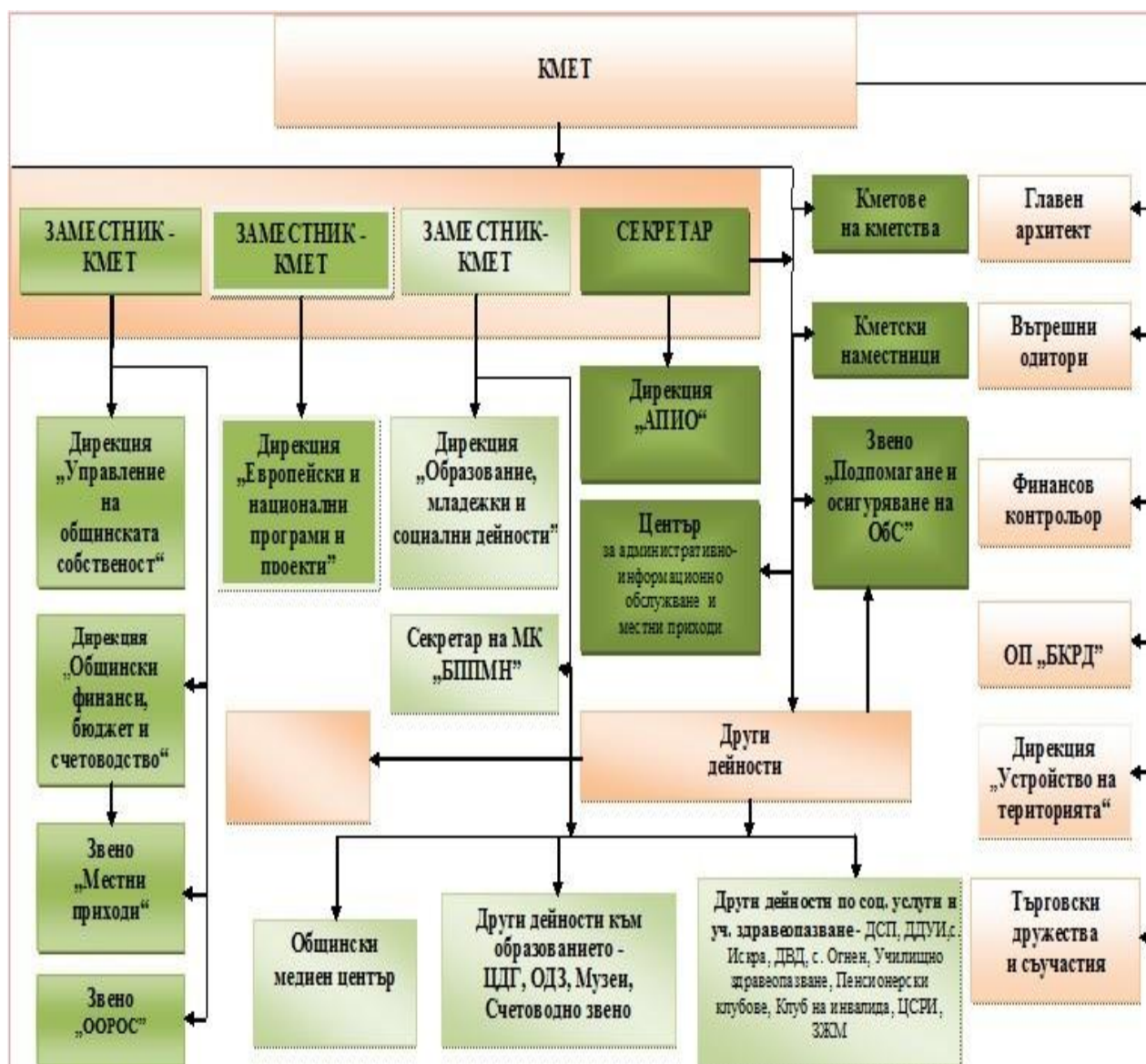
Съгласно Закона за лечебните растения Кметът на общината:

- организира изпълнението на дейностите с лечебните растения;
- издава позволителни за бране на билки от земи общинска собственост.

На 01.08.2012 г. със заповед на кмет на общината е утвърден новият Устройствен правилник на общинска администрация Карнобат. Според функциите, които изпълняват, длъжностите в общинска администрация в Община Карнобат са ръководни, експертни и технически, а според вида на правоотношението се заемат от държавни служители и служители по трудово правоотношение.

Рекапитулация на персонала в община Карнобат

Численост на персонала-общо <i>в това число:</i>	122,5 бр.
Общинска администрация-държавни дейности	94,5 бр.
Култура	8 бр.
Други дейности	13 бр.
Звено "Охрана"	7 бр.

Община Карнобат има опит във внедряването на ефективни мерки в администрацията за придобиване на капацитет за работа в новите икономически и социални условия. При изпълнение на своята дейност, общинска администрация в Община Карнобат се ръководи от следните принципи:

- отговорност към проблемите на общината и нейните граждани;
- спазване на закона и зачитане на морала;
- максимална ефективност на провежданите действия и проекти;
- диалог с гражданите;
- прозрачност при управлението и разпореждането с общинско имущество и средства;
- ефективно административно обслужване на гражданите, физическите и юридически лица.

В Община Карнобат функционира Център за административно и информационно обслужване на населението, който е обособен на първия етаж в административната сграда на общината и е напълно съобразен с изискванията за достъп на лица с увреждания. Сградата е ремонтирана по проект „Красива България” през 2003 година на обща стойност 127 500 лв. Изграждането на центъра е съобразен с Решение № 878 от 29.12.2002 на Министерски съвет за подобряване на административното обслужване и прилагане принципа за обслужване на едно гише. С изграждането му общината цели повишаване качеството на административното и информационно обслужване на гражданите и фирмите за постигане на интегрираност, ефективност, коректност и повишаване приходите на общината.

Изградена е интегрирана информационна система, с която са автоматизирани процесите на обслужване на гражданите и бизнеса. Системата е предназначена за обслужване в реално време/ на момента/. За целта беше извършена много предварителна работа. Проверени бяха всички регистри в общината и съгласувана информацията между тях. Въведени са всички актове за общинска собственост и договорите за наем, актове по гражданско състояние и цифров кадастър на гр. Карнобат.

В Центъра са обособени пет работни места:

1. Деловодство - Деловодната дейност в общината и вътрешното движение на документите се извършва изцяло по електронен път. С това се осигурява контрол, бързина и качество на документооборота. Оригиналите се съхраняват в архива на общината а служителите ползват сканираните изображения на документите - директно от своите компютри. В деловодството се завеждат жалби и заявления по закона за достъп до обществената информация.

2. Гражданско състояние - Всички услуги по гражданско състояние се извършват на момента - в рамките на 5 минути: издават се удостоверения за раждане, брак, родствени връзки, наследници, постоянен и настоящ адрес, заверка за чужбина.

3. Общинска собственост - Услуги по плащане на наеми, за неограничен период от време, по регистрация и издаване на разрешения за различни стопански дейности и случаи, картотекиране, обслужване на граждани и фирми във връзка с търгове за отдаване под наем на общинска собственост и приватизация.

4. Териториално устройство - осигурява на гражданите и фирмите комплексно обслужване съгласно изискванията на Закона за устройство на територията- издаване на скици и визи, проверка състоянието на имоти според кадастрален план, заверка данъчни декларации и др.

5. Каса - Осигурена е връзка на касовата система с заведените заявления за извършване на услуги и регистъра за наемните отношения, с което се извършва плащане на цената на услугата или наема в реално време и се подава обратна информация към останалите системи автоматично. Събраните приходи постъпват по банкова сметка на общината в деня на тяхното събиране, което е централизирано на едно единствено място в общината.

Функционира интернет сайт на община Карнобат (<http://karnobat.acstre.com/home.html>), който предоставя следните е-услуги: Вестник „Карнобатски глас“, гражданско състояние, общинска собственост, териториално селищно устройство и строителство, електронно правителство, полезни връзки, разписание – БДЖ, хотели в България, управление на етажната собственост, справка за здравното осигуряване.

Етичен кодекс на Община Карнобат е въведен през 2008 г. и е актуализиран с такъв от 01.04.2021г. Въведени са вътрешни правила за прилагане на етичния кодекс на Община Карнобат и процедиране при констатирани нарушения.

През март 2010 г. е утвърден Правилник за вътрешния трудов ред в Община Карнобат, който урежда организацията на труда в Общината, съобразно особеностите на неговата дейност и се конкретизират правата и задълженията на работниците и служителите и на работодателя по трудово правоотношение, установени с Кодекса на труда и нормативните актове по прилагането му. Последното изменение и допълнение на Правилника за вътрешния трудов ред в Община Карнобат е направено на 10.09.2012 г.

Ръководството на община Карнобат приема политиката за непрекъснато подобрени на Интегрираната система за управление на качеството на околната среда, съответстваща на стандартите БДС ENISO 9001:2008 и БДС ENISO 14001:2004, като средство за утвърждаване доброто име и репутация на общината и за създаване на възможности за подобряване на икономическото ѝ състояние.

Процесите в администрацията са съобразени и с разработената Система за финансово управление и контрол (СФУК). Нейното въвеждане е съгласно изискванията на Закона за финансово управление и контрол в публичния сектор, Закона за вътрешния одит в публичния сектор, както и подзаконовите нормативни документи. Това е продиктувано от стремежа на ръководството на общината да отговори на нарастващите изисквания на населението за по-добро качество на оказваните от общината услуги.

В община Карнобат се стимулира професионалното и служебно развитие и израстване в кариерата чрез осигуряване на възможности за включване в разнообразни форми на обучение – въвеждащо, специализирано, езиково, компютърно, развитие на лидерски качества и умения и др.

Служителите са включени в процеса за предварителна оценка на потребностите, чрез попълване на лични планове за обучение, които са съобразени със задачите от работните им планове и заложеното в атестационните формуляри. На база на личните планове в началото на всяко година се изготвя годишен план за обученията на служителите. Резултатите за ефикасността, адекватността и ефективността от обученията се проследяват чрез използване на различни форми – оценка на обучаемия, наблюдение на изпълнението, експертно мнение на прекия ръководител, обратна връзка с клиентите на администрацията и др.

В Общинска администрация Карнобат работи един еколог към отдел „Управление на собствеността“. Взема участие в комисии свързани с околната среда, изготвя отчети към РИОСВ-Бургас, Басейнова дирекция за управление на водите в Черноморски район, Басейнова дирекция за управление на водите в Източноевропейски район с център Пловдив, Национално статистическо бюро – гр. Бургас и др.

Със заповед на кмета на община Карнобат, кметовете на населените места отговарят за:

- поддържането на чистотата на улиците, тротоарите и местата за обществено ползване;
- организират управлението на отпадъците;
- опазването на биологичното разнообразие, ландшафта и природното и културно наследство в тях.

Нормативната база, с която Общината работи, е действащото към момента международно, национално и местно законодателство. Общински наредби в разглежданата област са:

- НАРЕДБА № 1 за определянето и администрирането на местни такси и цени на услуги на територията на Община Карнобат;
- Наредба № 2 за преместваемите обекти, за рекламните, информационни и монументално-декоративни елементи и за рекламната дейност на територията на Община Карнобат;
- Наредба № 3 за опазване на обществения ред и чистотата на територията на Община Карнобат;
- Наредба № 4 за реда за провеждане на търговска дейност на територията на Община Карнобат;
- Наредба № 5 за пожарната и аварийна безопасност на територията на Община Карнобат;
- Наредба за местните данъци на територията на Община Карнобат;
- Наредба за условията и реда за съставяне на тригодишна бюджетна прогноза за местните дейности и за съставяне, приемане, изпълнение и отчитане на бюджета;
- Наредба за дейността в Община Карнобат по предотвратяване и ликвидиране на последиците при бедствия, аварии и катастрофи;
- Наредба за обществения ред при използване на моторни превозни средства на територията на град Карнобат;
- Наредба за организация и управление на гробищните паркове и за реда и условията за извършване на погребения на територията на Община Карнобат;
- Наредба за отглеждане на животни на територията на Община Карнобат;
- Наредба за принудителното изпълнение на заповеди за поправка, заздравяване или премахване на строежи или части от тях на територията на Община Карнобат;
- Наредба за регистрация, отчет и изисквания, на които трябва да отговарят пътните превозни средства с животинска тяга;
- Наредба за реда за придобиване, управление и разпореждане с общинско имущество – собственост на Община Карнобат;
- Наредба за реда за управление и разпореждане с общински спортни имоти и спортни съоръжения;
- Наредба за реда и условията за упражняване на правата върху общинската част от капитала на търговските дружества;

- Наредба за символите, празниците, почетните звания, почетните знаци и награди на Община Карнобат;
- Наредба за управление на отпадъците на територията на Община Карнобат;
- Наредба за условията и реда за провеждане на обществено обсъждане при поемане от общината на дългосрочен дълг;
- Наредба за условията и реда за управление и разпореждане с общински жилища.

По проблемите на околната среда и здравния статус на населението Община Карнобат поддържа информационен обмен със следните регионални органи на централни ведомства:

- РИОСВ – Бургас, към МОСВ – ИАОС;
- РЗИ – Бургас, към МЗ;
- Басейнова дирекция за управление на водите в Черноморски район с център Варна и Басейнова дирекция за управление на водите в Източнороморски район с център Пловдив към МОСВ
- ИАОС;
- Областна дирекция земеделие и гори – Бургас, към МЗГ;
- Териториално статистическо бюро – гр. Бургас към НСИ;
- Гражданска защита;
- Агенция по безопасност на храните към МЗГ.

За решаване на проблемите на околната среда общинската администрация си сътрудничи с редица фирми и бизнесорганизации:

С фирма „**ВиК**” ЕАД – получаване на:

- разрешение за задоволяване на битовите и производствени нужди – водовземане от градската водопроводна мрежа;
- разрешителни за заустване на производствени отпадъчни води в градската ПСОВ и емисионни норми за отпадъчните води;
- предписания за изграждане на локални ПС преди заустване на производствени отпадъчни води в градската канализация, събиране на утайки и други отпадъци локалните пречиствателни съоръжения (ПС).

Информирание на обществеността

За информирание на обществеността най-използваните средства са:

- специално изградено табло пред сградата на общината;
- интернет страница на Община Карнобат – karnobat@mail.bg.

Икономически фактори

За община Карнобат водещият икономически сектор е преработващата промишленост, а селското стопанство и третичния сектор имат равнопоставен принос към БВП на общината. Икономическите мощности в община Карнобат са концентрирани в общинския център, като са развити предимно преработващата промишленост, селското, горското и рибното стопанство и складовата дейност. Община Карнобат е единствената община във вътрешността на област Бургас, която има добре развита

промишленост.

Структуроопределящи отрасли за развитието на града, а и на общината, са хранително-вкусовата промишленост, машиностроенето и шивашката промишленост, като индустриалните мощности са концентрирани предимно в град Карнобат, в индустриалната зона на града. Секторът произвежда 50% от нетните приходи от продажби в общината за същата година. Неговото значение за развитието на икономиката в общината е ключово, като положителните тенденции в показателите в развитието му през последните 3 години са доказателство за устойчивост на сектора.

Хранително-вкусовата промишленост включва производство на спиртни напитки, зеленчукови и плодови консерви, брашно и хлебни изделия, млечни продукти, месни продукти, сладководна риба, налични са фуражни цехове. По-големите предприятия ориентират част от продукцията си за износ.

Основните, най-големи предприятия на територията на общината са:

- „СИС Индустрийс” – производство на спиртни напитки на базата на зърнения спирт, произвеждан от Рафинерия „ВИНС”, локализирана във с. Церковски;
- „Винпром Карнобат” – водещ български производител на вина и ракии, с капацитет на мощности за преработка на до 1000 тона грозде годишно;
- Мандра „Сигмен“ – производство на млечни продукти, базирана в с. Сигмен;
- Карнобатплод” ЕАД – производство на консервирани зеленчуци и компоти. Локализирано е в Промислената зона в Карнобат;
- „Вита Фрут“ ЕООД - основната дейност на дружеството е преработка на плодове чрез сушене. Освен това капацитетът позволява да се преработват плодове в прясно състояние за търговия в страните от Европейската общност, трети страни и вътрешен пазар. Изградено е върху площ от 21 дка и е единствено по рода си в Югоизточна България. Оборудвано е със съвременни италиански машини, които обезпечават поточно производство в 24 часов режим. В предприятието ще се преработват ябълки, череши, праскови и др. с годишен капацитет на преработена суровина в порядъка на 4500 т., до 6000 т., като оптимален капацитет.

По-големите производители разполагат с добра материално-техническа база и модерна техника.

Машиностроенето е представено от следните предприятия:

- „СЕ Борднетце-България“ ЕООД – за окомплектоване на ел. оборудване за западни автомобили;
- „КАМТ” АД - производство на почвообработващи машини и двигателни мостове за каропроизводството. Предприятието е позиционирано в град Карнобат. Продукцията е предназначена за вътрешния пазар и за износ;
- „Металопак” АД – произвежда кофи за смет и метални варели 200л. Задоволява потребностите на вътрешния пазар;
- Завод за метални конструкции към „Монтажи” ЕАД – София: изработва среднотежки метални конструкции, заваръчен тип, за всички отрасли на икономиката.

Отрасъл “Услуги”

Най-голям процент от фирмите, работещи на територията на общината са в сферата на търговията и услугите. Малък е процентът на работещите в хотелиерството, туризма, ресторантьорството. Търговската дейност в общината се осъществява най-вече от частни стопани. Съществуващите потребителни кооперации са в лошо финансово състояние. Община Карнобат се намира в близост до големи туристически центрове, намиращи се по черноморското крайбрежие. Нейният туристически потенциал се

изразява в чиста и запазена природа, исторически, архитектурни и културни забележителности, музеи, традиционни поминъци и занаяти и др., подходящи за културно-познавателен и еко туризъм. Най-известната забележителност в общината е средновековната византийска крепост Маркели, която е посещавана от средно 2000 туриста годишно. Природните забележителности на общината включват Стралджанското блато, за което характерно с богатото си фаунистично и флористично разнообразие, защитена местност „Лаликото“, намираща се западно от с. Венец. В близост се намира пясъчната кариера, където има находище на останки от фосилни хоботни. Има идеи за развитие на ловен и винен туризъм, чрез който ще се предлагат възможности за дегустации на редки деликатесни и колекционерски вина

Средствата за подслон и местата за настаняване на територията на общината са 11 на брой, от които в гр. Карнобат - 3 хотела, 1 семеен хотел и 1 мотел и 6 броя къщи за гости в с. Искра. Броят на реализираните нощувки има спонтанен пик през 2011 г., когато са реализирани два пъти повече нощувки в сравнение с предходни години.

Развиването на туризма в община Карнобат би било по-успешно, ако се осъществи в съдружие с останалите общини в областта.

В града работят и големи транспортни фирми:

- „Формула 2“ ЕООД е с предмет на дейност транспорт и спедиция. Фирмата изпълнява вътрешни и международни превози, персонал 110 човека;
- „Бултранс-Т“ ЕООД се занимава с транспортни и товаро-разтоварни дейности;
- „Ваня Транс“ ООД – занимава се предимно с вътрешен транспорт със зърновози.

Намалената покупателна способност на населението, конкуренцията и финансовите проблеми, свързани най-вече с недостатъчни оборотни средства и трудния достъп до кредити, са основните проблеми на фирмите в този отрасъл.

Отрасъл “Строителство”

Подотрасълът е слабо развит в общината. Основният проблем в този подотрасъл, касаещ развитието му на територията на общината, е свързан с ограниченото търсене на този вид дейности и услуги, най-вече поради ограничените доходи на местното население. Други фактори, затрудняващи дейността на местните строителните фирми са: липсата на обекти за строителство, скъпите строителни материали, амортизираната строителна техника, труден достъп до кредити.

Отрасъл “Селско стопанство”

Дейностите в този отрасъл през последните години се съсредоточиха в частни и кооперативни земеделски фирми и физически лица. Общо обработваемата земя в общината е около 533 хил. дка. Средно на едно домакинство се падат по 44 дка. Най-голям дял от обработваемата земя - 93%, е частна собственост. Природните условия в региона предопределят развитието на растениевъдството, което е ориентирано главно към производството на зърненожитни и фуражни култури. Значителен е делът и на някои технически култури. Зеленчукопроизводството се развива предимно в частното стопанство. През последните години на по-големи площи се отглеждат арпаджик, лук и чесън в селата Черково, Сърнево, Зимен, Козаре, Екзарх Антимово. Трайните насаждения в общината са 12950 дка. От тях 8690 декара са лозя. Останалите 4260 дка са овощни видове – праскови, кайсии, череши, ябълки, бадеми, ягоди, малини. През 2000-2001 г. на територията на общината са създадени 40 декара малини в с. Зимен и 417 дка бадеми в с. Добриново. Отрасълът с най-добри традиции в общината е лозарството. Почвено-климатичните условия са определящият фактор за благоприятното му развитие. 6820 дка от лозовите насаждения са в землищата на селата Невестино, Искра, Соколово, Зимен, Венец, Екзарх Антимово, Аспарухово, Житосвят. От тях 694 дка са новосъздадени.

Състояние на инфраструктурата

Транспортното обслужване на общинската територия се осъществява посредством наличната пътна мрежа, включваща третокласни и четвъртокласни пътища до отделните селища.

През територията на общината преминава международен транспортен коридор № 8, кръстосват се пътищата за Източна и Западна България, както и единствената жп връзка между южните и северните части на Източна България.

Брой гари и спирки в Област Бургас

Община	Главни жп линии		Жп отклонения	
	Гари (брой)	Спирки (брой)	Гари (брой)	Спирки (брой)
Бургас	6	4		3
Камено	1	1	1	1
Айтос	2	2	1	1
Карнобат	3	1		
Сунгуларе	2	4		
Руен	2	6		
Поморие			1	
Средец				1

Местоположението на Общината и всички транспортни коридори минаващи през нея й осигуряват предимство пред останалите Общини от региона, като Община Карнобат е директно включена в националната и международната транспортна система. Населените места от общината са с пряк и лесен достъп до основните пътни артерии. Това дава възможност за добро развитие на Община Карнобат и привличане на инвеститори.

Пътната мрежа на общината е добре развита. Всички населени места са свързани с общинския център. Общата дължина на пътната мрежа е 276.9 км и обхваща пътища от I-ви клас – 30.3 км, II-ри клас – 11.0 км, III-ти клас – 45.9 км, IV-ти клас – 153.4 км, както и автомагистрала „Тракия“ – 27.1 км и обходен път на гр. Карнобат – 9.2 км. Като цяло пътищата в общината са в добро състояние.

Автомагистрала „Тракия“ осигурява пряка и бърза връзка с областния център Бургас, както и с други големи административни центрове в Южна България. Голяма част от населението на общината работи в района на Черноморието и град Бургас и чрез магистрала Тракия те получават лесен и бърз достъп до там.

След официалното пускане на втория подучастък, Зимница – Карнобат с дължина 34,28 км, на Лот 4 Ямбол – Карнобат, транзитния трафик през първокласния път I-6 Ямбол – Карнобат и обходния път на гр. Карнобат значително намалява. Въпреки това първокласния път I-6 (София – Казанлък – Сливен – Карнобат – Айтос – Бургас) остава важен транспортен коридор, свързващ Карнобат с Айтос и Сливен.

Важно обслужващо значение по направление Шумен има второкласния път II-73 (Карнобат – Мъдрино – Лозарево – Веселиново – обходен път Шумен). В частта си в община Карнобат, от 79.5 до 90.5 км е извършена рехабилитация през 2012/2013 год. Пътят е пряка връзка на община Карнобат с близката община Сунгурларе, както и с гр. Шумен и гр. Варна.

РАЗДЕЛ II. АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ /SWOT АНАЛИЗ.

SWOT анализът е метод за стратегически анализ при подготовка на документи на публичната политика. Методът цели да установи:

- Кой са най-важните силни и слаби страни в дадена организация, политика, сектор, т.е. характеристиките на вътрешната структура;
- Кой са най-важните възможности и най-сериозните заплахи пред развитието на дадена организация, политика, сектор, т.е. характеристиките на външната среда;
- Какво е съотношението между силните и слабите страни, от една страна, и възможностите и заплахите, от друга страна;
- Кой са лостовете на развитие и каква е основата на стратегиите за бъдещо развитие.

SWOT анализът е обективно следствие от извършените ситуационни анализи на съществуващото състояние и практики и изхожда от идеята за разделянето на обекта на анализ – управлението на отпадъците, от средата, в която той функционира. Обектът на анализ се разглежда откъм неговите „силни страни” и „слаби страни”. Средата, в която функционира управлението на отпадъците в общината, се диференцира на „възможности” и „заплахи”.

Силни страни. Силните страни са ресурси или други предимства, които притежава секторът. Силната страна е отличителна компетенция, която дава сравнително предимство.

Слаби страни. Слабите страни представляват ограниченията или недостигът на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието на сектора.

Възможности. Възможностите представляват най-благоприятните елементи на външната среда. Това са благоприятни външни фактори, от които секторът се възползва или би могъл да се възползва.

Заплахи. Заплахите са най-неблагоприятните сегменти на външната среда. Те поставят най-големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние на околната среда.

Анализът на силните страни на Община Карнобат, възможностите да се възползваме от тях, вътрешните слаби страни на Общината и възможностите да ги преодолеем или сведем до минимум, външните възможности /перспективи/ за Общината, както и външните заплахи, които са пречка за развитието и представляват риск за реализацията на програмата. Вследствие на този етап се предлага типа стратегия, която е подходяща да реализира Общината в бъдеще.

Целта на този анализ е да се оцени кои направления от дейностите по опазване на околната среда в региона на Община Карнобат са най-ефективни, в кои може да се постигне най-добър успех и хармонично развитие чрез използване на силните страни и благоприятните възможности на външната среда, както и чрез преодоляване или намаляване на действието на слабите страни и външните заплахи.

В технологията на стратегическото планиране SWOT анализът има ключово значение. Благодарение на него получените резултати от „анализа на средата” могат да се приоритизират и да бъдат структурирани по начин, позволяващ извличането на генералните стратегически цели, които ще преследва Община Карнобат през следващите години.

За целите на анализа е използвана цялата налична информация за съществуващото положение и тенденциите по компоненти на околната среда.

СИЛНИ СТРАНИ (STRENGTHS)	СЛАБИ СТРАНИ (WEAKNESSES)
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Богати природни ресурси ➤ Липса на сериозни източници на замърсяване на околната среда. ➤ Добро качество на атмосферния въздух. ➤ Липса на източници на наднормен шум и йонизиращи лъчения. ➤ Липса на замърсяване на почвите. ➤ Благоприятни условия за развитие на биоземеделие и животновъдство. ➤ Изградена система за организирано сметосъбиране във всички населени места в общината и частично въведено разделно събиране на отпадъци. ➤ Наличие на нормативна база и стратегически документи на местно ниво за разрешаване на проблемите по опазване на околната среда. ➤ Осигурен е „зелен“ телефон за сигнали на граждани. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Загуби на питейна вода и влошаване на качеството ѝ в резултат от амортизацията на водопреносната мрежа. ➤ Частично изградена канализация и липса на ГПСОВ. ➤ Заустяване на отпадни води в реките. ➤ Основен източник на енергия в общината са твърдите горива. ➤ Нарастване нормата на натрупване на отпадъци на човек от населението. ➤ Изхвърляне в контейнерите за общ битов отпадък от жителите на Общината на рециклируеми, строителни и биоразградими отпадъци. ➤ Периодично възникване на нерегламентирани замърсявания на територията на общината. ➤ Отрицателен баланс между приходите и разходите за опазване на околната среда и управление на отпадъците. ➤ Липса на собствени финансови средства за финансиране на големи екологични проекти. ➤ Ниска екологична култура на населението. ➤ Слабо развито био земеделие.

ВЪЗМОЖНОСТИ (OPPORTUNITIES)	ЗАПЛАХИ (THREATS)
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Адаптиране на залесяванията към климатичните промени и увеличаване капацитета на горите за редуциране на вредните емисии в атмосферата. ➤ Усвояване на горските ресурси и развитие на предприятия за преработка на диворастящи плодове, билки и гъби. ➤ Потенциал за развитие на биологично земеделие, растениевъдство и животновъдство с висока добавена стойност. ➤ Изграждане ПСОВ гр.Карнобат. ➤ Използване на нови технологии за третиране и оползотворяване на отпадъците. ➤ Намаляване използването на конвенционални източници на енергия и замяната им с възобновяеми. ➤ Въвеждане на нови и интерактивни форми на екологично образование и обучение. ➤ Повишаване на екологичната култура на населението за опазване на околната среда. ➤ Усъвършенстване на партньорството с НПО, бизнеса и други общини при подготовка и реализиране на екологични проекти. ➤ Използване на финансови инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с опазване на околната среда. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Замърсяване на околната среда от антропогенни и други фактори. ➤ Глобално изменение на климата, водещо до изместване на климатичните зони и пораждање на ресурсни проблеми. ➤ Опасност от засушаване и пресъхване на повърхностните водни източници в резултат на глобалното затопляне ➤ Нарастването на енергийните нужди може да доведе до неекологосъобразни решения и увеличаване използването на твърди горива. ➤ Незаконна сеч и браконьерство в горите. ➤ Риск от горски пожари и природни бедствия. ➤ Увеличаващи се разходи за дейностите за сметосъбиране и депониране на отпадъците. ➤ Социална чувствителност към повишаване на такса „Битови отпадъци”. ➤ Изхвърляне на отпадъци от населението на нерегламентирани сметища. ➤ Недостатъчна държавна подкрепа към местната власт за изпълнение на законовите задължения в сферата на опазването на околната среда.

РАЗДЕЛ III. ВИЗИЯ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНАТА

Визията е обобщена представа на една общност за стандарта на живот и качества на средата, която тази общност изгражда, поддържа и обитава. Приетата визия, определяща желаното и постижимо състояние в екологичен аспект на община Карнобат за периода 2021-2028 г. е следната:

УСТОЙЧИВО УПРАВЛЕНИЕ И ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ЧОВЕШКОТО ЗДРАВЕ В ОБЩИНА КАРНОБАТ ЧРЕЗ РАЦИОНАЛНО ИЗПОЛЗВАНЕ НА ПРИРОДНИТЕ РЕСУРСИ

Визията за околната среда описва перспективите за развитие на Общината в перспектива от 8 години. Тя дава общата представа за характеристиките на околната среда в общината в контекста на концепцията за устойчиво развитие. Крайният резултат и изводите, направени от анализите за визия, са ориентирани към различните сфери на развитие на местно ниво.

РАЗДЕЛ IV. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

1. Генерална стратегическа цел

„Подобряване качеството на живот на населението в община Карнобат чрез осигуряване на зелена и благоприятна околна среда, обновяване на инфраструктурите и благоустрояване на населените места“.

2. Специфични цели

Стратегическата цел на Община Карнобат в областта на околната среда е да се ангажира и съдейства за опазване и предотвратяване на замърсяването на околната среда по всичките ѝ компоненти и фактори на въздействие, за намаляване на риска за здравето на населението.

За постигането на генералната стратегическа цел на Общинската програма за опазване на околната среда са формулирани следните специфични стратегически цели, оценени по приоритетност:

Специфична цел № 1: Опазване на водите и водните обекти и развитие на водоснабдителната инфраструктура

Мярка 1.1: Обезпечаване на добро състояние и управление на водните ресурси на територията на общината.

Подобряване на водоснабдяването и качеството на питейната вода в община Карнобат. Доизграждане на канализационната мрежа и осигуряване на необходимата инфраструктура за пречистване и отвеждане на отпадъчните води от населените места.

Подобряване на мониторинга и контрола върху състоянието и качеството на повърхностните и подземни води.

Мярка 1.2: Превенция и управление на риска от наводнения и други природни бедствия
Корекция на речни корита, пречистване и укрепване на канали, дерета и др.

Специфична цел №2: Устойчиво управление на отпадъците

Осигуряване на екологосъобразното управление на отпадъците, чрез предотвратяване, намаляване или ограничаване на вредното им въздействие върху човешкото здраве и околната среда.

Мярка 2.1: Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци

Мярка 2.2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и

Прилагане на Стратегията и плана за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2021 – 2028 г.

Мярка 2.3: Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране и транспортиране и екологосъобразно обезвреждане на отпадъците

Мярка 2.4: Нормативно регулиране и укрепване на административния капацитет на общината за управление на отпадъците

Мярка 2.5: Участие на обществеността и превръщането ѝ в ключов фактор при прилагане на йерархията на управление на отпадъците

Специфична цел № 3: Опазване и поддържане на биологичното разнообразие

Мярка 3.1: Ограничаване на негативните влияния върху биологичното разнообразие

Опазване и възстановяване на природните екосистеми, генетичното биоразнообразие и обезпечаване на биологичната сигурност, съгласно българското и международно екологично законодателство. Подобряване на контрола върху възможните негативни влияния върху биологичното разнообразие и обезпечаване постигането на устойчиво използване на биологичните ресурси в община Карнобат.

Мярка 3.2: Устойчиво управление на защитените зони по Натура 2000

Включване на териториите с природозащитна стойност в цялостната схема за устройство на територията на община Карнобат. Устройство и социализиране на защитените зони по Натура 2000 като част от рекреационния потенциал на общината.

Специфична цел №4: Запазване и поддържане на доброто качество на атмосферния въздух

Мярка 4.1: Развитие и оптимизиране на системите за мониторинг и подобряване качеството на атмосферния въздух

Поддържане на нивата на замърсителите на въздуха в населените места до нормативно определените нива в страната.

Специфична цел №5: Поддържане и развитие на зелените площи за широко обществено ползване и подобряване чистотата на населените места

Мярка 5.1: Подобряване чистотата на населените места, облагородяване и озеленяване на площите за обществено ползване

Рехабилитация на съществуващата и изграждане на нова пътна и улична мрежа.

Увеличаване и поддържане на зелените площи в населените места.

Специфична цел №6: Подобряване на административния капацитет за управление на околната среда и ангажиране на местното население

Мярка 6.1: Осигуряване на възможности за повишаване на професионалната квалификация на кадрите, компетентни по управление на околната среда в Общинска администрация - Карнобат

Мярка 6.2: Подобряване на информационната обезпеченост и ангажиране на местното население за опазване на околната среда

Създаване на работещ механизъм за обмен на информация сред заинтересованите институции и организации работещи в сферата на околната среда. Осигуряване на публичен достъп до информация относно състоянието на околната среда и общинските дейности по управлението ѝ чрез интернет платформа.

Формулираните по-горе цели на Общинската програма за опазване на околната среда на Община Карнобат представят не само посоката на развитие на политиката на общината в тази област през следващите няколко години, но са и базиращи за бъдещата стратегия за устойчиво развитие на общината. Постигането на целите заложи в настоящата програма само по себе си е следваща стъпка към систематичното решаване на екологичните проблеми на територията на община Карнобат.

РАЗДЕЛ V: ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ НА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА КАРНОБАТ 2021 Г. – 2028 Г.

Специфична цел № 1: Опазване на водите и водните обекти и развитие на водоснабдителната инфраструктура

Мерки	Дейности/Проекти	Бюджет (хил.лева)	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
1	2	3	4	5	6
	1.1.1. Изграждане на ПСОВ гр.Карнобат, включително обслужващ път, довеждащ водопровод и външно ел. захранване	40000	Община	2021 – 2026	МОСВ, ПУДООС, ДБ, Общински бюджет, ФЛАГ и др.
	1.1.2. Реконструкция на ВиК мрежата в селата, незасегнати от модернизацията на ВиК инфраструктурата до 2020 г.	1000	Община	2021 – 2028	МОСВ, СПРЗСР, ДБ, Общински бюджет, ФЛАГ и др.
	1.1.3. Поддръжка на черпателен резервоар	100	Община В и К АД – Бургас	2021 – 2028	МОСВ, ОПОС, ДБ, Общински бюджет, ФЛАГ и др.
	1.1.4. Реконструкция на вътрешна водопроводна мрежа в гр. Карнобат	10000	Община В и К АД – Бургас	2021 – 2025	МОСВ, ОПОС, ДБ, Общински бюджет, ФЛАГ и др.
	1.1.5. Осъществяване на постоянен и периодичен мониторинг относно качествата на подаваната питейна вода на територията на Община Карнобат.	-	„В и К” АД – Бургас РЗИ - Бургас	2017 – 2020	„В и К” АД – Бургас РЗИ - Бургас
ОБЩО ЗА МЯРКА 1.1.		51100			

Програма за опазване на околната среда на община Карнобат 2021-2028 г.

Мярка 1.2: Превенция и управление на риска от наводнения и други природни бедствия	1.2.1. Почистване, брегоукрепване и корекция на речни корита в община Карнобат	3000	Община	2021 – 2028	ОПОС,ПУДООС, ДБ, Общински бюджет и др.
	1.2.2. Актуализиране на План за действие при природни бедствия и аварии	5	Община	2021 – 2028	Общински бюджет и др.
	1.2.3. Превенция и управление на риска от наводнения и свлачища	100	Община	2021 – 2028	ОПОС,ПУДООС, ДБ, Общински бюджет и др.
	1.2.4. Картиране на уязвимите от наводнения зони в общината	10	Община	2021 – 2028	ДБ, Общински бюджет
	1.2.5. Доставка и въвеждане в експлоатация на съоръжения, оборудване и превозни средства за предотвратяване и борба с горски пожари и пожари в населените места	500	Община	2021 – 2028	ОПОС, СПРЗСР, ДБ, Общински бюджет
	1.2.6. Изграждане на система за предупреждение, наблюдение, прогнозиране и сигнализиране във връзка с климатичните изменения	200	Община	2021 – 2028	ОПОС, МОСВ, ДБ, Общински бюджет
	1.2.7. Залесяване/създаване на нови горски насаждения, включително за ограничаване на ерозията	500	Община, ДГС, частни собственици на гори	2021 – 2028	СПРЗСР, ДБ, Общински бюджет, Частни инвестиции
ОБЩО ЗА МЯРКА 1.2.		4315			
ОБЩО ЗА СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1:		55415			

Специфична цел №2: Устойчиво управление на отпадъците

Мерки	Дейности/Проекти	Бюджет (хил.лева)	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
1	2	3	4	5	6
Мярка 2.1: Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци	2.1.1. Организиране на информационни кампании за ползите от разделно събиране на рециклируемите отпадъци	10	Община и медии	постоянен до 2028 г.	Общински бюджет и др.
	2.1.2. Разяснителна кампания сред населението, живеещо в селата за ползите от фамилното компостиране	10	Община и медии	постоянен до 2028 г.	Общински бюджет и др.
	2.1.3. Съставяне на регистър на всички производствени фирми на територията на общината и създаване на база данни за отделяните производствени отпадъци от тях	2	Община и предприятия	постоянен до 2028 г.	Общински, бюджет и др. източници
	2.1.4. Пилотно въвеждане на намален размер на такса „Битови отпадъци” за домакинствата, които прилагат домашно компостиране	-	Община Общински съвет	2021-2028	-
	2.1.5. Извършване на актуален Морфологичен анализ на смесените битови отпадъци към 2023 г.	10	Община	2023 г.	Общински бюджет, ДБ и др.
ОБЩО ЗА МЯРКА 2.1.		32			
Мярка 2.2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и Прилагане на Стратегията и плана за действие за преход към кръгова икономика на Република България	2.2.1. Разширяване и оптимизиране на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки във всички населени места на общината	50	Община, Организация по оползотворяване на отпадъци	2021-2028	Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки, Общински бюджет и др.

Програма за опазване на околната среда на община Карнобат 2021-2028 г.

за периода 2021 – 2027 г.	2.2.2. Развитие на системата за събиране на масово разпространени опасни отпадъци от домакинствата /луминисцентни лампи, батерии, акумулатори и отработени масла електрически и електронни уреди и др./	10	Община	2021-2028	Общински бюджет Отчисления по чл.64 от ЗУО ОПОС
	2.2.3. Ежегодна експлоатация и поддръжка на общинска площадка за оползотворяване на зелени отпадъци на ПСО Карнобат	330	Община	2024-2028	Общински бюджет Отчисления по чл.64 от ЗУО ОПОС
	2.2.4. Закупуване на компостери за домашно компостиране и реализиране на пилотни проекти по населени места с увеличаване броя на обхванатите домакинства	100	Община	2026-2028	Общински бюджет Отчисления по чл.64 от ЗУО ОПОС, ПУДООС и др.
	2.2.5. Закупуване на контейнери за разделно събиране на растителни и биоотпадъци	50	Община	2021-2028	Общински бюджет Отчисления по чл.64 от ЗУО
	2.2.6. Ежегодна експлоатация и поддръжка на общинска инсталация /Трошачна машина/ за третиране на строителни отпадъци, разположена на ПСО Карнобат.	130	Община	2021-2028	Общински бюджет Отчисления по чл.64 от ЗУО ОПОС

Програма за опазване на околната среда на община Карнобат 2021-2028 г.

	2.2.7. Изграждане на система за разделно събиране на употребяван текстил(дрехи) и обувки с цел намаляване на обема на тесктила, попадащ в общия обем на отпадъците, чрез поставяне на контейнери за събиране на употребяване дрехи.	0	Общинска администрация, Частни инвеститори	2021-2028	Частни инвеститори
	2.2.8. Организиране на информационни кампании за ползите от разделно събиране на рециклируемите отпадъци	5	Община	2021-2028	Общински бюджет и други
ОБЩО ЗА МЯРКА 2.2.		675			
Мярка 2.3: Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране и транспортиране и екологосъобразно обезвреждане на отпадъците	2.3.1. Участие в регионалната система за управление на отпадъците - регион Бургас	-	PCYO	2021-2028	PCYO, МОСВ
	2.3.2. Поставяне на видеонаблюдение и контрол на критичните точки за образуване на нерегламентирани сметища	50	Община	2021-2023	Общински бюджет, Държавен бюджет, МОСВ
	2.3.3. Подновяване на амортизираните съдове за смет /закупуване на нови/, обновяване и техническа поддръжка на транспортните средства за извозване на отпадъци	250	Фирмата, извършваща сметоизвозване на БО	2021-2028	Общински бюджет
ОБЩО ЗА МЯРКА 2.3.		300			
Мярка 2.4: Нормативно регулиране и укрепване на административния капацитет на Общината за управление на отпадъците	2.4.1. Приемане на промени в общинската нормативна уредба съобразно развитието и изискванията на европейското, националното законодателство и местните политики за отпадъци	-	-	2021-2028	-

Програма за опазване на околната среда на община Карнобат 2021-2028 г.

	2.4.2. Обучения на служители в ОА и други общински звена по теми за управление на отпадъците	5	Община, МОСВ, НСОРБ	2021-2028	Общински бюджет, Държавен бюджет и др.
	2.4.3. Изграждане на единна информационна система за управление на отпадъците, която да осигурява възможност за събиране, съхранение и обработка на данните	10	Община	2021-2028	Общински бюджет и др. източници
	2.4.4. Изготвяне и публикуване на годишен отчет по изпълнение на дейностите заложи в Програмата за управление на отпадъците	-	Община	Постоянен веднъж годишно до 31 март	-
ОБЩО ЗА МЯРКА 2.4.		15			
Мярка 2.5: Участие на обществеността и превръщането ѝ в ключов фактор при прилагане на йерархията на управление на отпадъците	2.5.1. Публикуване на обяви за консултации, срещи, обществени обсъждания и други в процеса на вземане на решения по общински нормативни актове и документи в областта на отпадъците	-	Община	2021-2028	-
	2.5.2. Провеждане на информационни и разяснителни кампании и издаване на информационни материали за разделно събиране и подобряване на управлението на битовите отпадъци като ресурси в съответствие с мерките, предвидени в общинската програма за управление на отпадъците за различни възрастови и социални групи	3	Община	2021-2028	Общински бюджет и др.
	2.5.3. Провеждане на местни кампании по почистване на обществени зелени площи, паркове,	3	Община	2021-2028	Общински бюджет и др.

Програма за опазване на околната среда на община Карнобат 2021-2028 г.

	градинки, площади и др.				
	2.5.4. Организиране на конкурси на екологична тематика за деца и ученици	4	Община, училища и детски градини	2021-2028	Общински бюджет и др.
	2.5.5. Участие в национални кампании на ПУДООС.	50	Община, кметства, училища и детски градини	2021-2028	ПУДООС
ОБЩО ЗА МЯРКА 2.5.		60			
ОБЩО ЗА СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2:		1082			

Специфична цел № 3: Опазване и поддържане на биологичното разнообразие

Мерки	Дейности/Проекти	Бюджет (хил.лева)	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
1	2	3	4	5	6
Мярка.3.1: Ограничаване на негативните влияния върху биологичното разнообразие в община Карнобат	3.1.1. Изготвяне и/или актуализация на планове за управление на Защитените зони и биоразнообразието в общината.	5	Община	2021 – 2028	Общински бюджет и други
	3.1.2. Изграждане на нови и поддържане на съществуващи екопътеки в общината.	50	Община, ДГС	2021 – 2028	СПРЗСР, Общински бюджет и други
	3.1.3. Подобряване икономическата стойност на горите, увеличаване на зелените системи и залесителни мероприятия.	300	Община	2021 – 2028	СПРЗСР, Общински бюджет и други

Програма за опазване на околната среда на община Карнобат 2021-2028 г.

	3.1.4. Картиране на биологичното разнообразие на територията на общината.	50	Община	2021 – 2028	МОСВ, ПУДООС и др.
ОБЩО ЗА МЯРКА 3.1.		405			
Мярка 3.2: Устойчиво управление на защитените зони по Natura 2000 в община Карнобат	3.2.1. Подобряване на природозащитното състояние на видове и типове природни местообитания на територията на мрежата Natura 2000.	1000	Община РИОСВ, ДГС	2021 – 2028	ОПОС, ПУДООС и други
	3.2.2. Подпомагане изпълнението на мерки по опазване и възстановяване на редки и застрашени растителни и животински видове, както и на ценни природни територии в общината.	100	РИОСВ, ДГС, Община	2021 – 2028	ОПОС, ПУДООС и други финансиращи програми
	3.2.3. Изпълнение на предвидените лесоустройствени мероприятия по горскостопанските планове за горските територии.	50	Община , ДГС	2021 – 2028	ДБ, Общинския бюджет и други финансиращи програми
	3.2.4. Развитие на предприятия за преработка на диворастващи плодове, билки и гъби.	100	Частен сектор	2021 – 2028	СПРЗСР и частни инвестиции
ОБЩО ЗА МЯРКА 3.2.		1250			
ОБЩО ЗА СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3:		1655			

Специфична цел №4: Запазване и поддържане на доброто качество на атмосферния въздух

Мерки	Дейности/Проекти	Бюджет (хил.лева)	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
1	2	3	4	5	6
Мярка 4.1: Реализиране на проекти и дейности за ограничаване вредното въздействие от употреба на твърди горива и внедряване на щадящи околната среда производства	4.1.1. Проучване и анализ на възможностите за осъществяване на връзки и последващо изграждане на газопреносна мрежа в община Карнобат	100	Община и предприятия	2021 – 2028	Частни инвестиции, Общински бюджет и др.
	4.1.2. Оказване на административно съдействие на местните предприятия, при разработване на проекти за технологично обновяване и внедряване на щадящи околната среда производства	2000	Община и предприятия	2021 – 2028	ОПИК, Частни инвестиции и др.
	4.1.3. Реализиране на проекти за енергийна ефективност в общински сгради	10000	Община	2021 – 2028	Републикански бюджет, Общински бюджет, Европейски фондове
	4.1.4. Провеждане на ежегодни информационни кампании за ползите от въвеждането на енергоспестяващи мерки и за вредното въздействие на изгарянето на твърди горива	5	Община	2021 – 2028	Общински бюджет
	4.1.5. Подпомагане и съдействие за внедряване на алтернативни горива и алтернативни енергоизточници, в съответствие с дългосрочните цели на Зелена сделка на ЕС.	-	Община Карнобат	2021 - 2028	Частни инвестиции, Публични частни партньорста.
ОБЩО ЗА МЯРКА 4.1.		12105			
ОБЩО ЗА СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 4:		12105			

Специфична цел №5: Поддържане и развитие на зелените площи за широко обществено ползване и подобряване чистотата на населените места

Мерки	Дейности/Проекти	Бюджет (хил.лева)	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
1	2	3	4	5	6
Мярка 5.1: Подобряване чистотата на населените места, облагородяване и озеленяване на площите за обществено ползване	5.1.1. Реконструкция, благоустрояване и подобряване на физическата среда на Градски парк, централна градска част и площи за обществено ползване в гр. Карнобат	1200	Община	2021 – 2023	Общински бюджет, СПРЗСР, ПУДООС и други
	5.1.2. Благоустрояване на паркове, зелени площи и зони за отдих в малки населени места	300	Община	2021 – 2028	Общински бюджет, СПРЗСР, ПУДООС и други
	5.1.3. Организиране на ежегодни кампании за почистване на обществени зелени площи във всички населени места на общината	5	Община	2021 – 2028	Общински бюджет
	5.1.4. Контрол за спазване на нормативните изисквания в областта на опазване на околната среда, включително изсичане на дървета и изгаряне на битови отпадъци	-	Община	2021 – 2028	-
	5.1.5. Намаляване на емисиите на прах от общински улици и пътища, чрез редовно почистване и поддържане	70	Община	2021 – 2028	Общински бюджет
ОБЩО ЗА МЯРКА 4.2.		1575			
ОБЩО ЗА СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 5:		1575			

Специфична цел №6: Подобряване на административния капацитет за управление на околната среда и ангажиране на местното население

Мерки	Дейности/Проекти	Бюджет (хил.лева)	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
1	2	3	3	4	5
Мярка 6.1: Осигуряване на възможности за повишаване на професионалната квалификация на кадрите, компетентни по управление на околната среда в Общинска администрация - Карнобат	6.1.1. Осигуряване на възможности за повишаване на професионалната квалификация на кадрите, компетентни по управление на околната среда	10	Община	2021 – 2028 г.	НСОРБ, ДБ, Общински бюджет
	6.1.2. Създаване на общинска информационна система за мониторинг и управление на околната среда и регистър на зелени площи	30	Община	2021 – 2028 г.	Общински бюджет
ОБЩО ЗА МЯРКА 6.1.		40			
Мярка 6.2: Подобряване на информационната безопасност и ангажиране на местното население за опазване на околната среда	6.2.1. Консултации и обществени обсъждания в процеса на вземане на решения по общински нормативни актове и документи в областта на опазването на околната среда	-	Община	2021 – 2028 г.	-
	6.2.2. Издаване и разпространение на информационни материали, свързани с опазването на околната среда	6	Община, РИОСВ, НПО Училища	2021 – 2028 г.	ПУДООС, Общински бюджет
	6.2.3. Провеждане на анкетни проучвания за мнението на населението за опазването на околната среда	-	Община	2021 - 2028 г.	-
	6.2.4. Организиране на конкурси на екологична тематика и „зелени“ училища за деца и ученици от общината	4	Община, Училища, Детски градини	2021 - 2028 г.	-
ОБЩО ЗА МЯРКА 6.2.		10			
ОБЩО ЗА СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 6:		50			
ОБЩ БЮДЖЕТ НА ПЛАНА ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПРОГРАМАТА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА КАРНОБАТ 2021-2028		71882			

РАЗДЕЛ VI. ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА

Спазването на екологичното законодателство и прилагането на политиката на Община Карнобат, дефинирана в настоящата Програма за опазване на околната среда /ПООС/ за периода 2021-2028 г., се организира от Кмета на общината или от упълномощено от него друго длъжностно лице. Реализацията на Програмата може да се определи като процес на системно планиране, събиране и анализ на информация и данни, разработване на проекти, кандидатстване за финансиране, реализация на одобрените проекти и редица други контролни и съпътстващи дейности. В този смисъл е целесъобразно Общината да разработи и прилага единна стройна система, в която са ясно определени отговорниците за заложените проекти и дейности в ПООС.

Наблюдението и оценката следва да проследяват ежегодно до каква степен са изпълнени конкретните задачи (чрез показателите) за постигане целите на ПООС и спазени ли са тези основни принципи. В случаи, че не са изпълнени задачите за съответния период или не са съблюдавани принципите на публичност, прозрачност и равнопоставеност се извършва анализ на причините за това и какви действия следва да бъдат предприети с оглед на тяхното реализиране.

По отношение реализацията на заложените в Програмата цели и мероприятия, основната дейност за координация, изпълнение и отчет е задължение на еколога на общината.

Периодично да се извършва актуализация на програмата, свързана с възникнали нови обстоятелства и документи.

Да се представя ежегоден отчет за изпълнението пред Общинския съвет.

Източници на финансиране на екологични проекти

Основните източници за финансиране на екологични проекти са:

- Общинския бюджет;
- Държавния бюджет;
- Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда;
- Националния доверителен екофонд;
- Публична инвестиционната програма на МС;
- Кохезионен фонд;
- Европейски фонд за регионално развитие;
- Финансови ресурси по линия на МОСВ;
- Оперативна програма „Околна среда“ 2021-2028 г.;
- Финансов механизъм на ЕИП;
- Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони 2021-2028 г. (СПРЗСР);
- Програма за иновации и конкурентоспособност 2021-2028 г.;
- Специализирани кредитни линии на банкови институции;
- Механизъм „съвместно изпълнени“ в рамките на протокола от Киото към Рамковата конвенция по изменение на климата;
- Споразуменията за двустранно сътрудничество;
- Международни организации, финансови институции и др.

РАЗДЕЛ VII. МОНИТОРИНГ И КОНТРОЛ

Координиращ орган за наблюдение и оценка на изпълнението на ПООС 2021-2028 г. е РИОСВ - Бургас. Орган за контрол по изпълнение на Програмата е Общинският съвет.

Кметът на Общината информира ежегодно Общинския съвет и обществеността за изпълнението на програмата през предходната календарна година. За целта се изготвя Отчет за

Програма за опазване на околната среда на община Карнобат 2021-2028 г.

изпълнение на Програмата за предходната година, който се представя в срок до 31 март и се публикува на Интернет страницата на Общината. Копие от отчета се изпраща на РИОСВ – Бургас /ИАОС/.

Препоръчва се Годишният доклад да съдържа информация за: Същността на общинската политика за опазване на околната среда; Напредъка по изпълнението на целите, приоритетите и мерките; Възникналите проблеми и предприетите мерки за тяхното решаване; Осъществените мероприятия за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на политиката.

За осъществяване на мониторинга се използват следните документи: Въпросници; Протокол за предаване на въпросниците; Протокол за приемане на попълнените въпросници; Анкетни карти; Протоколи от провеждане на публични мероприятия; Матрични карти за оценка на индикаторите; Мониторингови доклади.

Контролът като основна функция на системата за управление има за цел да създаде условия за подобряване работата на общинската администрация и за формулиране на правилни управленски решения във връзка с изпълнение на тази политика.

Предвид разпределението в обхвата на работа и функционалните задачи, присъщи на контрола, неговата основна задача е свързана с осигуряване на законосъобразност при изпълнението на политиките за опазване на околната среда, както и целесъобразност изразяваща се в процеса на детайлизирано проследяване работата по изпълнение на ангажиментите на длъжностните лица по тази политика.

Същностната характеристика дефинираща обхвата и съдържанието на контролния процес във висока степен се определя от съществуващите законови изисквания по отношение осигуряване на законосъобразност в публични институции и органи на местната власт.

Община Карнобат има разработена и функционираща вътрешна система за финансово управление и контрол, която на практика покрива изискванията за контрол върху законосъобразността на прилаганите инструменти при изпълнение на общински политики.

В този смисъл съществуващите субекти на контрол, вътрешни за общината и техните правомощия се уреждат от действащата вътрешна система за финансово управление и контрол. Формите и методите на работа за тях се предопределят от нормативните изисквания с вътрешен и външен характер.

Реализирането на Програмата за опазване на околната среда на община Карнобат е непрекъснат процес на изпълнение на дейностите, наблюдение, контрол и актуализация. Отчита се натрупания опит, трудностите и неуспехите, извършват се корекции на съществуващите вече насоки за развитие в посока към адаптиране на новите обстоятелства и промени във вътрешната и външна среда.

Главните рискове за постигането на стратегическите цели са свързани с комплекс от фактори, които до голяма степен са трудно предвидими в бъдещето. Това означава, че реализацията на програмата трябва да бъде непрекъснат процес на наблюдение, контрол и актуализация, анализ и корекции при грешки, трудности и неуспехи за адаптиране на планираните дейности към новите обстоятелства и пазарни условия. Основните компоненти на Програмата за опазване на околната среда (визия, цели, приоритети и мерките в плана), имат за цел да дадат преди всичко перспективи и насоки за развитие, но нямат задължителен характер. Тези компоненти не ограничават възможността да бъдат разработвани, предлагани и реализирани и други практически мерки, програми и дейности, стига да са финансово и организационно обезпечени.

РАЗДЕЛ VIII. НОРМАТИВНА И СТРАТЕГИЧЕСКА РАМКА

- Интегриран план в областта на енергетиката и климата в Република България 2021-2030 г.;
- Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие 2030 г.;
- Национален план за управление на отпадъците в Република България 2021–2028 г.;
- Стратегия и план за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2021–2028 г.;
- Националната програма за подобряване на качеството на атмосферния въздух 2018-2024 г.;
- Националната програма за контрол на замърсяването на въздуха 2020-2030 г.;
- Национална стратегия за намаляване на риска от бедствия 2018-2030 г.;
- Национална програма за развитие: България 2030 г.;
- Национална стратегия за регионално развитие 2012-2022 г.;
- Национална програма за приоритетно изграждане на селищни пречиствателни станции за отпадъчни води;
- Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие;
- Национална програма за предотвратяване на образуването на отпадъци;
- Стратегия на ЕО относно бъдещото управление на битовите отпадъци;
- Пътната карта за ефективно използване на ресурсите в Европа;
- Зелена книга за Европейска стратегия за пластмасовите отпадъци в околната среда;
- Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 г. с посл. изм. (Директива (ЕС) 2018/851) относно отпадъците и за отмяна на определени директиви и Регламент (ЕО) № 1013/2006 за трансграничен превоз на отпадъци;
- Директива (ЕС) 2019/904 Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 година относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда;
- Директива 2006/66/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 септември 2006 г. относно батерии и акумулатори и отпадъци от батерии и акумулатори и за отмяна на Директива 91/157/ЕИО;
- Директива 2012/19/ЕС относно отпадъци от електрическо и електронно оборудване;
- Директива 94/62/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 20 декември 1994 г. относно опаковките и отпадъците от опаковки;
- Директива (ЕС) 2019/904 Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 година относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда;
- Директива 2000/53/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 септември 2000 г. относно излезлите от употреба моторни превозни средства;
- Директива 75/439/ЕИО относно отработени масла;
- Директива 2020/362/ЕС на Комисията от 17 декември 2019 г. за изменение на приложение II към Директива 2000/53/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно излезлите от употреба превозни средства;
- Директива 96/59/ЕО на Съвета от 16 септември 1996 г. за обезвреждането на полихлорирани бифенили и полихлорирани терфенили;
- Директива 86/278/ЕИО на Съвета от 12 юни 1986 г. за опазване на околната среда, и по-специално на почвата, при използване на утайки от отпадъчни води в земеделието;
- Директива 78/176/ЕИО на Съвета от 20 февруари 1978 г. относно отпадъците от производство на титанов диоксид;
- Директива за индустриални емисии 2010/75/ЕС /относно изгаряне на отпадъци и изисквания за комплексни разрешителни за определени инсталации за третиране на отпадъци/;
- Директива 91/271/ЕИО за пречистването на градските отпадъчни води;
- Директива 99/31/ЕС за депониране на отпадъци;

Програма за опазване на околната среда на община Карнобат 2021-2028 г.

- Директива 2004/35/ЕО от 21 април 2004 г. относно екологичната отговорност по отношение на предотвратяването и отстраняването на екологични щети;
- Директива 85/337/ЕЕС относно оценката на въздействието върху околната среда, изменена с Директива 97/11/ЕС, изменена и допълнена с Директива 2003/35/ЕС относно участието на обществеността при изготвянето на някои планове и програми, касаещи околната среда 31985L0337 31997L0011 32003L0035;
- Директива 90/313/ЕЕС относно достъпа до информация за състоянието на околната среда, отменена с Директива 2003/4/ЕС относно достъпа на обществеността до информация 31990L0313 32003L0004;
- Директива 2001/42/ЕС за оценка на въздействието на някои планове и програми върху околната среда 32001L0042;
- Директива 2008/50/ЕО от 21 май 2008 г. относно качеството на атмосферния въздух и за почист въздух за Европа;
- Директива 2004/107/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 Декември 2004 година относно съдържанието на арсен, кадмий, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух;
- Директива 2001/80/ЕС относно ограничаване на емисиите от определени замърсители, изпускани в атмосферния въздух от големите горивни инсталации;
- Директива 94/63/ЕС за ограничаване на емисиите от ЛОС при съхранение и превоз на бензини между терминали и бензиностанции 31994L0063;
- Директиви 98/70/ЕС , изменена и допълнена с Директива 2003/17/ЕС относно нормите за съдържание на вредни вещества в бензините, газьола за промишлени и комунални цели и дизеловото гориво 31998L007032003L0017;
- Директиви 99/32/ЕС относно намаляване съдържанието на сяра в определени течни горива 31999L0032;
- Директива 2005/33/ЕС, изменяща Директива 99/32/ЕС;
- Директива 99/13/ЕС за ограничаване на емисиите от ЛОС при определени промишлени дейности 31999L0013;
- Директива 2004/42/ЕО от 21 април 2004 година относно намаляването на емисиите от летливи органични съединения, които се дължат на използването на органични разтворители в някои лакове и бои и в продукти за преобоядисване на превозните средства и за изменение на Директива 1999/13/ЕО;
- Директива 97/68/ЕС относно мерките за ограничаване на замърсяването на атмосферния въздух с газо- и прахообразни замърсители от двигатели, инсталирани в извънпътни машини;
- Рамкова Директива 2000/60/ЕС за водите 32000L0060;
- Директива 2006/7/ЕС относно управление на качеството на водите за къпане, отменяща Директива 76/160/ЕЕС 32006L0007;
- Директива 76/160/ЕЕС относно качеството на водите за къпане:31976L0160;
- Директива 98/83/ЕС относно качеството на водите, предназначени за консумация от човека 31998L0083;
- Директива 75/440/ЕЕС относно изискванията за качеството на повърхностните води, предназначени за питейно битови водоснабдяване, изменена от Директиви 79/869/ЕЕС и 91/692/ЕЕС:31975L0440 31979L0869 31991L0692;
- Директива 91/271/ЕЕС относно пречиствателните станции за отпадъчни води от населени места, изменена с Директива 98/15/ЕЕС:31991L0271 31998L0015;
- Директива 91/676/ЕЕС относно защита на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници 31991L0676;

Програма за опазване на околната среда на община Карнобат 2021-2028 г.

- Директива 80/68/ЕЕС за защита на подземните води от замърсяване с опасни вещества, изменена от Директива 91/692/ЕЕС:31980L0068 и 31991L0692 и Директива 2006/118/ЕО за опазване на подземните води от замърсяване и влошаване на състоянието им;
- Директива 2006/11/ЕС за замърсяването на водите с опасни вещества и 7 дъщерни директиви, отменяща Директива 76/464/ЕЕС 32006L0011;
- Директива 76/464/ЕЕС за замърсяването на водите с опасни вещества и 7 дъщерни към нея, всички изменени от Директива 91/692/ЕЕС 31976L0464 31991L0692;
- Директива 92/43/ЕЕС относно съхранението на природните местообитания и на дивата флора и фауна 31992L0043;
- Директива 79/409 за съхранението на дивите птици 31979L0409;
- Директива 1999/22/ЕС относно отглеждането на диви животни в зоологическите градини;
- Директива 96/82/ЕЕС относно контрола на големите аварии с опасни химикали 31996L0082;
- Директива 2003/105/ЕС на Европейския Парламент и на Съвета от 16 декември 2003 изменяща Директива на Съвета 96/82/ЕС за контрол на големите аварии с опасни вещества 32003L0105;
- Рамкова Директива 2000/14/ЕС относно шумовите емисии на съоръжения, предназначени за употреба извън сградите 32000L0014;
- Директива 2002/49/ЕС за оценка и управление на шума в околната среда 32002L0049;
- Конвенция за опазване на дивата европейска флора и фауна и природните местообитания (Бернска), ратифицирана на 25.01.1991 г., в сила за Р България от 01.05. 1991 г., обн. ДВ, бр. 23/1995 г.;
- Конвенция за биологичното разнообразие е ратифицирана на 29.02.1996 г., в сила за РБългария от 16.07.1996, обн. ДВ, бр.19/1999 г.;
- Конвенция по влажните зони с международно значение, по-специално като местообитания за водолюбиви птици (Рамсарска), ратифицирана, в сила за РБългария от 24.01.1976 г., обн. ДВ, бр. 56/10.07.1992 г.;
- Конвенция по международната търговия със застрашени видове от дивата фауна и флора (Вашингтонска, СИТЕС), ратифицирана през 1990 г., в сила за Р България от 16.04.1991 г., обн. ДВ, бр. 6/1992 г.;
- Конвенция за защита на световното културно и природно наследство, ратифицирана и влязла в сила за България през 1976 г.;
- Конвенция за защита на мигриращите видове (Бонска), ратифицирана със закон - ДВ, бр. 69/1999 г., обн. в ДВ, бр. 16/2000 г., в сила от 01.11.1999 г.;
- Закон за опазване на околната среда;
- Закон за водите;
- Закон за управление на отпадъците;
- Закон за чистотата на атмосферния въздух;
- Закон за почвите;
- Закон за защита от шума в околната среда;
- Закон за подземните богатства;
- Закон за опазване на земеделските земи;
- Закон за биологичното разнообразие;
- Закон за лечебните растения;
- Закон за защитените територии;
- Закон за защита на растенията;
- Закон за защита на животните;
- Закон за защита от вредното въздействие на химичните вещества и препарати;
- Закон за устройство на територията;
- Закон за местните данъци и такси;

Програма за опазване на околната среда на община Карнобат 2021-2028 г.

- Закон за ратификация на Базелската Конвенция за контрол на трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане;
- Наредба №7 от 22 декември 2003 г. с посл. изм. ДВ. бр.21 от 1 Март 2013 г. за правила и нормативи за устройство на отделните територии и устройствени зони;
- Наредба №7 от 3 май 1999 г. за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух;
- Наредба №12 от 15 юли 2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух, с посл. изм. и доп. ДВ бр.79 от 8 октомври 2019 г.;
- Наредба №11 от 14 май 2007 г. за норми за арсен, кадмий, живак, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух, доп. и изм. ДВ бр. 25/2017 г., в сила от 24.03.2017 г.;
- Наредба №1 от 10 октомври 2007 г. за проучване, ползване и опазване на подземните води, с посл. изм. и доп. ДВ бр.102 от 23 Декември 2016 г.;
- Наредба №2 от 13 септември 2007 г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници, с посл. изм. и доп. ДВ бр.30 / 09.12.2011 г.;
- Наредба №3 от 16 октомври 2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди;
- Наредба №1 от 11 април 2011 г. за мониторинг на водите, с посл. изм. и доп. ДВ бр.20 от 15 март 2016 г.;
- Наредба №6 от 9 ноември 2000 г. за емисионни норми за допустимото съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, зауствани във водни обекти, с посл. изм. и доп. ДВ бр.24 от 23 март 2004 г.;
- Наредба №9 от 16 март 2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели, с посл. изм. и доп. ДВ бр.6 от 16 януари 2018 г.;
- Наредба №2 от 8 юни 2011 г. за издаване на разрешителни за заустване на отпадъчни води във водни обекти и определяне на индивидуалните емисионни ограничения на точкови източници на замърсяване, с посл. изм. и доп. ДВ бр.48 от 27 юни 2015 г.;
- Наредба №12 от 18 юни 2002 г. за качествените изисквания към повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване, с посл. изм. и доп. ДВ бр.15 от 21 февруари 2012 г.;
- Наредба за ползването на повърхностните води, обн. ДВ бр. 100 от 16 декември 2016 г.;
- Наредба №26 (посл. изм. ДВ. бр.30 от 22 Март 2002 г.) за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт;
- Наредба № 1 от 04 юни 2014 г. (изм. и доп. ДВ. бр.30 от 31 Март 2020 г.) за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри. Наредбата определя изискванията за предоставяне на информация на НСИ и ИАОС относно отпадъците и съоръженията и инсталациите за отпадъци, вкл. информация от общините.
- Наредба №2 от 23.07.2014 г. (изм. ДВ. бр.46 от 1 Юни 2018 г.) за класификацията на отпадъците. Наредбата въвежда европейската класификация на отпадъците, задължителна за прилагане и от общините.
- Наредба №4 от 5.04.2013 г. (изм. и доп. ДВ. бр.82 от 5 Октомври 2018 г.) за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци;
- Наредба № 6 Обн. ДВ. бр.80 от 13 Септември 2013 г. (изм. и доп. ДВ. бр.13 от 7 Февруари 2017 г.) за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци.

Програма за опазване на околната среда на община Карнобат 2021-2028 г.

- Наредба №7 от 24.08.2004 г. за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци;
- Наредба №7 от 19.12.2013 год., посл. изм. и доп., ДВ бр. 7 от 20.01.2017 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци;
- Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци, Приета с ПМС № 20 от 25.01.2017 г., Обн. ДВ. бр.11 от 31 Януари 2017 г.
- Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, Обн. ДВ.. бр.98 от 8 Декември 2017 г.;
- Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки Обн. ДВ. бр.85 от 6 Ноември 2012г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.;
- Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци Обн. ДВ. бр.29 от 30 Март 1999 г.;
- Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието Обн. ДВ. бр.63 от 12 Август 2016 г., изм. ДВ. бр.55 от 7 Юли 2017 г.;
- Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти - 08.01.2013 г.;
- Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства, Обн. ДВ. бр.7 от 25 Януари 2013 г. (посл. изм. и доп. ДВ. бр.37 от 21 Април 2020 г.);
- Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване, Обн. ДВ. бр.100 от 19 Ноември 2013 г., изм. ДВ. бр.30 от 15 Април 2016 г., изм. и доп. ДВ. бр.47 от 5 Юни 2018 г., изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.;
- Наредба за батерии и акумулатори и за негодните за употреба батерии и акумулатори, Обн. ДВ. бр.2 от 8 Януари 2013 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.;
- Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми, Обн. ДВ. бр.73 от 25 Септември 2012 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.;
- Наредба №3 от 1 август 2008 г. за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите;
- Наредба за инвентаризацията и проучванията на площи със замърсена почва, необходимите възстановителни мерки, както и поддържането на реализираните възстановителни мероприятия, обн. ДВ бр. 15 от 16 февруари 2007 г.;
- Наредба №4 от 12 януари 2009 г. за мониторинг на почвите;
- Наредба №2 от 20 януари 2004 г. за привалата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения, обн. ДВ бр. 14 от 29 февруари 2004 г.;
- Наредба №5 от 19 юли 2004 г. за изискванията, на които трябва да отговарят билкозаготвителните пунктове и складовете за билки, посл. изм. ДВ бр.66 от 10.08. 2018 г.;
- Наредба за разработване на планове за управление на защитени територии с посл. изм. ДВ бр.55 от 7 юли 2017 г.;
- Наредба №54 от 13 декември 2010 г. за дейността на националната система за мониторинг на шума в околната среда и за изискванията за провеждане на собствен мониторинг и предоставяне на информация от промишлените източници на шум в околната среда, обн. ДВ бр.3 от 11 януари 2011 г.;
- Наредба №6 от 26 юни 2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и вредните ефекти от шума върху здравето на населението, с посл. изм. и доп. ДВ. бр.26 от 29 Март 2019 г.;
- Наредба за изграждане, експлоатация и развитие на национална автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фон в Република България, изм. ДВ бр.40 от 16 Май 2006 г.;

Програма за опазване на околната среда на община Карнобат 2021-2028 г.

- Наредба за радиационна защита при дейности с източници на йонизиращи лъчения;
- Наредба №9 от 14 март 1991 г. за пределно допустими нива на електромагнитни полета в населени територии и определяне на хигиенно-защитни зони около излъчващи обекти, изм. ДВ. бр.8 от 22 Януари 2002 г.;
- Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, Обн. ДВ. бр.57 от 2 Юли 2004 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.67 от 23 Август 2019 г.;
- Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда, Обн. ДВ. бр.25 от 18 Март 2003 г., посл. изм. ДВ. бр.67 от 23 Август 2019 г.;
- Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони Приета с ПМС № 201 от 31.08.2007 г., обн., ДВ, бр. 73 от 11.09.2007 г., в сила от 11.09.2007 г., посл. изм. и доп., бр. 94 от 30.11.2012 г., в сила от 30.11.2012 г.;
- Указания на Министерството на околната среда и водите относно структурата и съдържанието на общинските програми за опазване на околната среда;
- План за интегрирано развитие на Община Карнобат за периода 2021-2027 г.;
- Наредба за опазване на околната среда и управление на отпадъците на територията на община Карнобат;
- Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Карнобат;
- НАРЕДБА № 3 за опазване на обществения ред и чистотата на територията на община Карнобат;
- Наредба за принудителното изпълнение на заповеди за поправка, оздравяване или премахване на строежи или части от тях на територията на Община Карнобат.

СПИСЪК НА ЧЕСТО ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

ВиК	Водоснабдяване и канализация
ВЕЕС	Висш експертен екологичен съвет
ГПСОВ	Градски пречиствателни станции за отпадни води
ДБ	Държавен бюджет
ДЛ	Държавно лесничейство
ЕРЕВВ	Европейския регистър на емисиите на вредни вещества
ЕРИПЗ	Европейски регистър за изпускане и пренос на замърсители
ЕО	Екологична оценка
ЕС	Европейски съюз
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗВ	Закон за водите
ЗЗВВХВПШ	Закон за защита от вредното въздействие на химичните вещества, препарати и продукти
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗЗТ	Закон за защитени територии
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗЧАВ	Закон за чистотата на атмосферния въздух
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИЕО	Индивидуални емисионни ограничения
ИСПА	Инструмент за структурни политики по присъединяването
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
КАВ	Качество на атмосферния въздух
КР	Комплексни разрешителни
ЛУП	Лесоустройствен план
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
НДНТ	Най-добри налични техники
НПОБР	Национален план за опазване на биологичното разнообразие
НПО	Неправителствени организации
НПУДО	Национална програма за управление на дейностите по отпадъците
НСОБР	Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие
НСОСПД	Национална стратегия по околна среда и План за действие
ОВОС	Оценка на въздействието върху околната среда
ОБ	Общински бюджет
ОПИК	Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност”
ОПДУ	Оперативна програма „Добро управление”
ПД	План за действие
ПДК	Пределно допустими концентрации
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПРСР	Програма за развитие на селските райони
РИОСВ	Регионална инспекция за околна среда и води
СКОС	Стандарти за качество на околната среда
СПРЗСР	Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони
ТБО	Твърди битови отпадъци
dka	Декар
ха	Хектар
t	Тон

